Incipit liber ſcd͞us beati grego
rij pape in ezechielem propheta͞·
Omelia prima·

QUia multe͞ curis
prementibꝰ eze
chiel prophete li
bru͞ coram carita
te veſtra totu͞ per
ordinem perſcru
tari non licuit: bonis veſtris deſi
derijs placuit petere vt ſalte͞ extre
ma eius viſio que ei facta eſt de e
dificio in monte conſtituto·que ce
cincis eſt viſionibus eius obſcuri
or exponi debuiſſet· Etquide͞ vo
lu͞tati veſtre me parere neceſſe eſt·
Sed duo ſunt q͞ in hac re pertur
ba͞t animu͞ meu͞ : vnu͞ ꝙ hec eade͞
viſio tante obſcuritatꝭ nebulis te
gitur·vt vix in ea aliquid intellcu͞
interlucente videatur: aliud ꝙ ia͞
agilulfu͞ longobardoꝝ regem ad
obſidioe͞m nra͞m ſumoꝑe feſtinan
tem·padu͞ tranſiſſe cognouimus·
Unde pe͞ſate fr͞es cariſſimi·in cali
ginoſis ac miſticis ſenſibꝰ penetra
re quid valeat mens miſera·timo
ris ſui perturbationibꝰ occupata·
Qn͞to enim circa terrena plus ſa
tagit: tanto in hijs q͞ ſunt celeſti
a minus videt·pro eo ꝙ curis ſu
is extra ſe ducitur·valde intus mi
nor eſt: quia ſicut ſcriptu͞ eſt·deꝓ
mit terrena inhabitatio ſenſu͞ mul
ta cogitante͞· Que enim ſuperiora
penetrare etiam colle͞a no͞ ſuffiat:
penſate quid agere poterit diuiſa·
Damus aut͞ ſcimꝰ omnes: quia
⁊ fluuius qui in multis riuis duci͞
tur·a ſuo alueo ſiccatur· Sed int͞
hec tamen adeſt ſuperna gr͞a: ⁊ ſi
mente͞ mea͞ cogitationu͞ mearu͞ po͞
dera deprimu͞t: veſtroꝝ hanc pen
ne deſideriorꝝ leuant· Obſcurum
quide͞ valde eſt opus quod aggre
dimur: ſꝫ ponamꝰ in animo quia
nocturnu͞ iter agimꝰ Reſtat ergo
vt hoc palpa͞do carpamꝰ· In vice
ſimo ⁊ quinto anno tra͞ſmigratio
nis nr͞e in exordio a͞ni·decima me͞
ſis· quartodecimo a͞no poſtq͞ per
cuſſa eſt ciuitas ipſa hac die facta
eſt ſuper me manus domini: ⁊ ad
duxit me illuc· Dicturus myſtica͞
narratione͞ hyſtorica͞ premittit vt
figat ex tempore quod credatur in
reuelatione· Notandu͞ ve͞ro ꝙ in ex
ordio libri huiꝰ quo a͞no prophe
tare ceperit indicauit: in fine vero
inſeruit quo extrema͞ viſione͞ vidit
vt cognoſci valeat in quot annis
ꝓphetie ſue libru͞ dixerat· Tem
pus na͞qꝫ quo prophetare cepit in
locutionis ſue inicio poſuit dicens
aperti ſunt celi·et vidi viſiones do
mini in ꝗnta menſis ipe͞ eſt annꝰ
quintus tra͞ſmig͞tionis regis ioa
chim: nu͞c vero loquitur dice͞s· In
viceſimo ⁊ ꝗnto anno tra͞ſmigrati
onis nr͞e· Ide͞ namqꝫ propheta
in captiuitate prima cu͞ ioachim re
ge fuerat in babilonia͞ tranſductꝰ
Nam de ſcd͞a iheroſolimoꝝ capti
uitate ſubiu͞git· Qrtodecio anno
poſtq͞ ꝑcuſſa e͞ ciuitas· Undeci͞ q͞p
pe a͞nis ſedechias pꝰ captiuitate͞

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

primam in qua ezechiel prophe
ta cum ioachim rege ductus eſt· in
iheroſolimis regnauerat: poſt cap
tiuitatem vero eiuſdē zedechie que
iam ſecunda erat vrbis captiuitas
q̄rtodecimo anno propheta viſio
nem vltimam videbat· Vndecī̄ vti
q̄ꝫ ⁊ quatuordecī̄ ſimul iūcti faciūt
viginti ⁊ quinqꝫ · Hi igitur viſio
nem primam quinto captiuitatis
prioris anno locutus eſt atqꝫ hāc
vltimam xx°· et q̄nto āno factā fu
iſſe deſcribit: ꝑfecto patet q̄ in vi
ginti annis locutionis ſue moras
vſqꝫ ad vltime viſionis ſue verba
tetenderit· Nec mouere quē piā de
bet q̄ in medio prophecie ſue vo
lumine cum de babilonico rege lo
queretur· viceſimi ⁊ ſeptimu anni
memoriam facit · Quo in loco aū
nichil de tempore ſue captiuitatis
interſerit: aperte demonſtrat· quia
eius regis tempora deſcribat · de
quo vt prophetaret acceperat De
vero ait in exordio āni decima mē
ſis tempus ſimiliter exprimit· vt
ex ipſo quoqꝫ tempore in corda au
dientiū iuxta lrām verbi radicem
figat · ex qua ſpirituales fructus
poſtmodū proferat· Notandū ve
ro qđ ait: quartodecīo anno poſt
q̄ percuſſa eſt ciuitas ipā hac dic·
Quid eſt enim q̄ per hāc viſionē
vltimam omnipotens deus eaip
ſa die dignatus eſt promiſſionis
ſue miſericordiam facere · qua die
in percuſſa ciuitate iram iuſticie im
pleuit: niſi q̄ illa diuinitatis vis

que in diuerſitatis motū ⁊ muta
bilitatem non ducitur· eaipſa luce
iuſticie afflictos ac penitētes viui
ficat qua ſuperbientes ac rigidos
percutit: Premiſſo itaqꝫ viſionis
ſue tempore ſubiūgit· Facta eſt ſu
per me manus domini· ⁊ adduxit
me illuc in viſionibus domini: ad
duxit me in terram iſrael· et dimi
ſit me ſuper montem excelſum ni
mis ſuper quē erat quaſi edificiū
ciuitatis vergentis ad auſtrū· Cu
ius videlicet ciuitatis edificiū acci
pi iuxta lrām nullatenus poteſt·
Nam paulopoſt ſubdit· hoc pſum
edificiū calamo ſex cubitoꝝ ⁊ pal
mo· portā vero eiuſdē ciuitatꝭ qua
tuordecī̄ cubitis menſuratā: cuius
porte frōtes eſſe perhibet ſexagin
ta cubitoꝝ· Que cūcta ſtare iuxta
lrām nullatenus valent· Quomō
enim totū ſimul edificiū calamo id
eſt ſex cubitis et palmo menſuratꝭ·
⁊ porta edificij in q̄tuordecī̄ cubitꝭ
frontes vero portarū in lx· cubitis
extendūtur: Porta vero in ciuita
te eſt· frōtes vero in portis: ⁊ nul
la capi racio ꝑmittit· quia minus
eſt hoc qđ continet ab eo qđ conti
netur· In ſcriptura aūt ſacra ⁊ ca
q̄ accipi ſecūdū hyſtoriam pn̄t ple
rūqꝫ ſpūaliter intelligenda ſūt: vt
⁊ fides habeatur in veritate hyſto
rie ⁊ ſpūalis intelligentia capiatꝭ
de miſterijs allegorie: ſicut illud
quoꝫ noui9 qđ pſalmiſta ait· Qm̄
videbo celos tuos opera digitoꝝ
tuoꝝ: lunā ⁊ ſtellas q̄s tu fūdaſti

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ecce enim in exteriori deſcriptioē
ſtat ſermo racionis⁊ quia et celi o
pera dei ſt: et luna ac ſtelle ab eo
create atq; fūdate ſunt. Sed ſi hec
pſalmiſta iuxta ſola exteriora ope
ra. et non ſcd̄m intellectū miſticū
aſſerit⁊ quia celos opera dei eſſe
profeſſus eſt. dicturus lunā ⁊ ſtel
las. cur non etiā ſolem quē ſcim9
quia eius opus eſt pariter enume
rauit? Si enim iuxta ſolam lrām
loquebatur. dicturus luminarē mi
nus. prius luminare mai9 dicere
debuit: vt ante ſolem ⁊ poſt lunā
atq; ſtellas fundatas eſſe perhibe
ret. Sed quia iuxᷓ intellectū miſti
cū loquebatur vt lunā ſanctam ec
cleſiam. ⁊ ſtellas homines ſāctos
accipere debeam9: ſolem nomina
re noluit quia videlicet ipſi eterno
ſoli loquebatur de quo ſcriptū eſt
Vobis aūt qui timetis deū orietᷓ
ſol iuſticie: de quo reprobi in fine
dicturi ſunt. Sol iuſticie non ort9
eſt nobis. Dicendo ergo lunam ⁊
ſtellas quas tu fundaſti et tamen
tacendo ſolem qui factus eſt: indi
cauit quia illi ſoli locutus eſt qui
nō ſolū ſolē ⁊ lunā atq; ſtellas cor
palitᷓ ſ; etiā lunā eccām atq; ſtel
las homines ſanctos ſpūalitᷓ fecit
Si ergo cū aliquid deeſt hyſtorie
aperta racioē ducimur ad intellec
tū allegorie⁊ qūto magis illa ſpūa
liter accipienda ſunt in quib9 iuxᷓ
racionē lrē hyſtoricū nichil ſonat?
Facta eſt ſuper me manus domini⁊
et adduxit me illuc in viſionib9 do
mini: ⁊ adduxit me in terrā iſrl.
Quē dixerat adduxit me illuc: hoc
replicans ſubdit. adduxit me in tᷓ
ram iſrl. Ait aūt. Factā eſt ſuper me
manus domini: ⁊ adduxit me il
luc in viſionib9 domini. Man9 et
enim virtutē poteſtatis: viſiones
vero ipām quā acceperat reuelatio
nem ſignant. Manus quippe in vi
ſione eſt: virtus in ꝯtemplatione
Quibus verbis quid aperte indi
cat⁊ niſi ꝗa nichil de ciuitate quā
viderat iuxᷓ lrām dicat? Nam ſpi
ritualiter de ea loquitur: quā ſpi
ritualiter contēplatur. Et dimiſit
me ſuper montē excelſum nimis.
Quem ergo ſignificat mons ex
celſus⁊ niſi mediatorē dei ⁊ homi
nū hominē iheſum xpm̄? Qui de
terra quidē ſed vltra terrā eſt: qui
a caro eiuſdē redemptoris nr̄i de
ymus habet materiā. ſed in ſūmis
ꝑminet ex poteſtate. Quem min9
erat vt excelſū diceret niſi adderet
nimis⁊ quia non ſolū homo ſed et
eiuſdē humanitatis conceptione ꝗ
ab eo aſſūpta eſt deus homo: nō
ſolū homo vltra homines: ſ; homo
etiam ſuper angelos factus. Hinc
enim de illo per yſaiā dicitur. In
die illo erit fructus terre ſublimis
Creator etenim noſtᷓ quia pro no
bis incarnatus eſt. fructus terre
factus eſt nobis. Sed iam fruct9
terre ſublimis eſt quia homo nat9
in terra ſuper angelos regnat in
celo. quia iuxta dauid ⁊ pauli vocē
omnia ſubiecit ſub pedibus eius.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

In eo enim ꝙ ei ſubiecit omnia:
nichil dimiſit non ſubiectū ei. Mi
ſericorꝛs mōs ergo iſte eſt ⁊ excel
ſus ⁊ nimis: qꝛ ⁊ ſi de terra eſt ꝑ
ſubſtantiam humanitatꝭ: incomp̄
henſibilis eſt tn̄ ex altitudine di
uinitatis. Hinc eſt enim ꝙ eundē
dominū cum yſaias propheta con
ſpiceret in carne eſſe venturū: per
prophetie ſpiritū ſubleuatus ait.
Et erit in nouiſſimis diebus pre
paratus mons domus domini in
vertice montiū. Domus enim do
mini iſrahelitic9 populus fuit.
Mons itaqꝫ dom9 domini ille ap
pellatus eſt: qui in iſrahelitico po
pulo incarnari dignatus eſt. Fue
runt autem in eodem populo ſanc
ti viri qui montes iure vocarentur
quia per vite meritum ad celeſtia
ꝓpinquerūt Sed incarnatus vni
genitus iſtis montib9 equalis nō
fuit: quia naturam | vitam | merita
omniū ex ſua diuinitate tranſcen
dit. Vnde ⁊ recte mons ſuper ver
ticem montiū dicitur: quia excel
ſus ex diuinitate ſua inuentus eſt
etiam ſuper cacumina ſanctoꝝ. ut
hij qui multum in deo profecerāt
eius veſtigia vix potuiſſent tange
re ex vertice cogitationis. Qui er
go illic mons ſuper verticem mon
tiū dicitur: ipſe hic mons excelſus
nimis eſſe perhibetur. Sequitur
Super quē erat q̄ſi edificiū ciuita
tis vergentis ad auſtrum. Notan
dū ꝙ non dicitur ſuper quem erat
edificium. ſed quaſi edificiū: vt vi
delicet oſtenderetur ꝙ non de cor
poralis ſed de ſpiritualis ciuitatis
edificio cuncta dicerentur Qui eni
in monte non edificium ſed quaſi e
dificium ſe vidiſſe perhibet: cor au
dientiū ad ſpiritualem fabricam
mittit. ſicut per pſalmiſtam dicit.
Iheruſalem que edificatur ut ciui
tas Quia enim illa interne pacis
viſio ex ſanctoꝝ ciuiū congregati
one cōſtruitur iheruſalem celeſtis
vt ciuitas edificatur: que tamen
in hac peregrinationis terra dum
flagellis percutitur. tribulatioībꝫ
tūditur: eius lapides cotidie qua
drantur. Et ipſa eſt ciuitas ſcilꝫ et
ſancta eccleſia: que regnatura in
celo adhuc laborat in terra: cui9
ciuibus petrus dicit Et vos tanq̄
lapides viui ſuperedificamini. Et
paulus ait. Dei agricultura eſtis.
dei edificatio eſtis. Que videlicet
ciuitas habet hic in ſanctoꝝ mori
b9 magnū iam edificium ſuū. In
edificio quippe lapis lapidem por
tat: quia lapis ſuper lapidē poni
tur: ⁊ qui portat alterū portatur
ab altero Sic itaqꝫ ſic in ſcā eccā v
nuſq̄ſqꝫ ⁊ portat alterū. ⁊ portatur
ab altero. Nā viciſſim ſe proximi to
lerant. vt per eos edificiū caritatꝭ
ſurgat. Hinc enim paul9 ammonet
dicens. Inuicē onera veſtra porta
te. ⁊ ſic adimplebitꝭ legem xp̄i. Cui9
legꝭ virtute denūcians ait. Pleni
tudo legꝭ caritas Si eni ego vos
portare negligo i moibꝫ vriſ ⁊ vos
me tolerare ꝯtepnitꝭ i moibꝫ meis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

caritatꝭ inter nos edificauit vnde
ſurgit? quos vicaria dilõo ꝑ paci
entiam non coniungit? In edificio
aũt vt p̄diximꝰ lapis qui portat
portatur? quia ſicut ego iam eo
rũ mores tolero qui adhuc in cõu
ſatione boni operꝭ rudes ſunt: ita
ego quoqꝫ ab illis toleratus ſum
qui me in timore domini p̄ceſſerũt
ꝛ portauerũt ut portatus portare
diſcerẽ. Sed ipſi quoqꝫ a maiori
bus ſuis portati ſũt. Lapides vero
qui in ſummitate atqꝫ extremitate
fabrice ponũtur ipſi quidẽ portan
tur ab alijs ſꝫ alios nequaq̃ por
tant? quia hij qui in fine eccleſie
id eſt in extremitate mundi naſci
turi ſunt tolerãtur quidem a ma
ioribꝰ vt eorꝫ mores ad bona me
rita componãtur: ſꝫ cũ non eos ſe
quũtur qui per illos proficiãt nul
los ſuper ſe fideles fabrice iam la
pides portant. Nũc itaqꝫ alij por
tantur a nobis: nos vero portati
ſumus ab alijs. Omne aũt pondꝰ
fabrice fundamentũ portat? quia
mores ſimul omniũ ſolus redemp
tor noſter tolerat: de quo paulus
ait. Fũdamentũ aũt aliud nemo
poteſt ponere pret̃ id quod poſitũ
eſt: quod eſt xp̃us ihesus. Portat
fundamentũ lapides ꝛ a lapidibꝫ
non portatur? quia redẽptor noſt̃
omnia nr̃a tolerat: ſed in ipſo ma
lũ non fuit quod tolerari debuiſſꝫ.
Unde bene nũc dicitur. Dimiſit
me ſuper montẽ excelſũ nimis. ſup
quẽ erat quaſi edificiũ ciuitatꝭ qui
a mores ꝛ culpas nr̃as ſolus ille
ſuſtinet: qui totã ſancte ecc̃ie fabri
cam portat. Qui per prophete vo
cem de peruerſe adhuc viuentibꝰ
dicit. Laboraui ſuſtinens. Non aũt
ſuſtinendo dñs laborat. cuiꝰ diui
tatis potentiã nulla fatigatio con
tingit: ſꝫ verbis humanis loquẽs
ipſam ſuã circa nos paciẽtiã labo
rẽ vocat. Et notãdũ q eandẽ ciui
tatẽ quã propheta conſpexit. ad
auſtrũ vergentẽ vidit. Auſter enim
ventus quia in ſancti ſp̃us typo po
ni ſoleat. hij qui in ſacro eloquio
ſtudioſi ſũt recognoſcũt: ſicut eco
trario per aquilonẽ ſepe dyabolus
deſignatur? quia et ille relaxat in
calore: ꝛ iſte conſtrĩgit in frigore.
Et veritas dicit. Habũdauit iniq̃
tas: refrigeſcit caritas multorũ.
Propheta quoqꝫ de iudea aſſerit
dicẽs. Sicut frigidã facit ciſterna
aquã: ſic frigidã fecit maliciã ſuã.
Hinc enim dyabolꝰ. propheta eo
dem atteſtante dixiſſe perhibetur
Sedebo in monte teſtamenti: in
lateribꝰ aquilonis. Et quia tor
porem mẽtꝭ ſancti ſp̃us grã relax
at: hinc pſalmiſta ait. Conuerte
domine captiuitatẽ nr̃am. ſicut tor
rẽs in auſtro. Captiuitas eni nr̃a
que torporis frigore ad ſequẽdũ
deũ pigra remanſerat: per calorẽ
ſancti ſp̃us relaxatur. vt currat in
amorem dei. Unde et nũc dicitur
q ciuitas que in monte conſtituta
eſt ad auſtrũ vergit: quia electorꝫ
ecc̃ia cogitationes ſuas in afflatu

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſancti ſpiritus aperit: atqȝ ab om
ni ſupbie ſue vtice diſcedēs i deo
cui credit amoris calorem concipit
vt nichil ei libeat niſi eius gracie
ſubmitti. eius calefactione caleſie
ri. ei9 afflatus ſemper munere re
pleri. Unde ⁊ valido amore ſuccen
ſus contemplator dicebat. Anima
mea exultabit in domino: delecta
bitur ſuper ſalutari eius. Qui eni
latine ſalutaris: ipſe hebraice ihe
ſus dicitur. Propheta igitur quia
vias eius atqȝ miracula. redemp
tionis quoqȝ noſtre miſterium per
prophecie ſpiritū cōtemplabatur:
exultare ſe in domino ⁊ delectari
ſuper iheſu perhibet: quia gaudi
um in mente conceperat vnde per
amorem fortiter ardebat. Penſe
mus itaqȝ ſi mentes ſpiritualiū pa
trū in illo delectate ſunt qui necdū
venerat ſed preuidebatur: cui9 re
atus ſit eius vias. eius exempla.
ei9 monita poſtq̄ venit ⁊ redemp
tionem exhibuit non amare. Hec
ergo ciuitas ad auſtrū vergere di
citur. Ac ſi aperte diceretur q̄ prior
illa ciuitas ſcilicet ſynagoga in in
fidelibus ſuis ad aquilonem ſletit
que in frigore perfidie durauit.
Sancta verō eccleſia quia caritatē
fidei concipit. per calorem ad auſ
trū vergit. et quaſi calido vento in
nititur: quia non in ſui fiducia ſed
in dono ſpiritualis gracie letatur.
Sequitur. Et itroduxit me illuc
Celeſtis ciuitatis edificium ille in
trat: qui in ſancta eccleſia bonorū
vias imitando conſiderat. Intra
re q̄ppe eſt edificiū ſup mōte. electos
ſcē ecclie imitari. Iſte ei vitā ↄiugi
o ligatā ducit: pprijs rebȝ ↄtent9
eſt aliena nō dicupit de ſuo q̄cq̄d p̄
ualȝ indigentibȝ largit: pctā ſine
q̄b9 cotidiana vita a ↄiugat̄ duci
nō p̄t flere nō negligit. p eo ei q̄
ipſa familiaris cura animū contur
bat ſeſe ad lacrimas excitat. Ille
vero iam cuncta que ſunt mūdi de
ſeruit. nil eius habere appetit: ſoli
us contemplationis exercitatione
paſcitur. ſpe premiorū celeſtiū cū
fletibus letatur: tranſcendit ipſa
etiā q̄ haberi cōceſſa ſūt. cotidianū cū
dn̄o hīt ſecretū q̄re: nulla ei9 aīm
p̄tereuntis mūdi cura perturbat:
mentem ſemper in expectatione ce
leſtiū gaudiorū dilatat. Alius ve
ro iam hui9 mundi cuncta deſeru
it. eiuſdē mens in contemplatione
celeſtiū ſubleuatur: ſȝ tamen pro
edificatione multorum locum regi
minis tenens. qui rebus pretereū
tibus ex deſiderio non ſuccūbit ad
eas aliqn̄ ppt̄ proximorū ↄpaſſioēȝ
reflectit. vt ex earū cura indigenti
bȝ miſereat. verbū vite auditoribȝ
p̄dicat aīabȝ ſil̄ ⁊ corporibȝ neceſ
ſaria miniſtrat: ⁊ q̄ ppter ſe ad ce
leſte deſideriū iā p ↄteplatioēm e
uolat. adhuc tn̄ p pfectu ⁊ vtilita
te proximorū in rebȝ tpalib9 laborat.
Quiſq̄s ḡ in ſcā ecclia ↄſiderare ſol
licite ſtudet vt q̄ in bonorū ↄiuga
torū vita q̄ in arce ↄtinētiū ⁊ oīa
q̄ ſunt hui9 mūdi derelinquentiū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aut etiam in predicatorꝫ ſūmita
te proficiat: iam ciuitatis in mōte
poſite edificiū intrauit. Nam qui
conſiderare meliorū vitā vt ꝓficia
at negligit: adhuc extra fabricā
ſtat. Et ſi honorē quē iam ſancta
ecc̄a in mūdo habet āmirat̄ quaſi
edificiū foris conſpiat 7 obſtupeſ
cit: et quia ſolis exterioribus inte
tus eſt. intus ingreſſus non eſt.
Sequitur. Et ecce vir cuius erat
ſpecies quaſi ſpecies eris. Ipſe ſig
natur in viro: qui figuratur in mō
te Vir aūt iſte metiēs edificiū dici
tur Et recte dominus per virū ſig
natur 7 montē: quia 7 ipſe omnia
intra ſanctā eccleſiā iudicādo diſpo
nit. 7 ipſe eandē ſanctam eccleſiam
portat. 7 portando ad celeſtia ſub
leuat: ſicut in ſancto quoqꝫ euan
gelio idē redēptor noſter loquitur
dicēs Qui intrat ꝑ oſtiū: paſtor eſt
ouiū Et paulopoſt. Ego ſū oſtiū
At iterū poſt pauca ſubiūgit Ego
ſū paſtor bonus. Si igitur ipſe paſ
tor 7 ipſe hoſtiū. 7 intrat paſtor per
hoſtiū: cur non hec in loco 7 ipſe
mons 7 ipſe vir intelligatur qui e
dificiū metitur in monte: Sed ꝗ
rendū nobis eſt cur de hoc viro di
citur cui9 ſpecies erat quaſi ſpēs
eris Cūcti aūt nouimus ſꝫ̄s me
tallū eris valde eſſe durabile atqꝫ
oimodo ſonorꝫ. Quid eſt ergo ꝙ
aſpectus mediatoris dei 7 homi
nū ſpeciei cōparatur eris: niſi hoc
ꝙ aperte nouimus qꝫ vnigenitus
fili9 formā ſerui accipiens fragili

tatē carnis humane per reſurrecti
onis ſue glām vertit in eternitatē
quia in eo caro facta eſt iam ſine
fine durabilis: Nam ſurgens a
mortuis iam non moritur: mors
illi vltra non dominabitur. Quid
eſt aūt ꝙ ipſa eius incarnatio ſono
ro metallo cōparatur: niſi ꝙ per
eandē aſſūptioēm humanitatꝫ nrē
inſonuit oibus gloria maieſtatis
ſue: Et q̄ſi aſpectū eris hēt in cor
pe: quia deus mundo innotuit ex
carne Vnde 7 per iohannē dicit̄
Habebat in veſtimento 7 in femo
re ſuo ſcriptū: rex regū et dominus
dominātiū. Quid enim veſtimen
tū eius eſt niſi corp9 quod ſūpſit
ex virgine: Nec tamen aliud ei9
veſtimentū eſt: atqꝫ aliud ipſe Nā
noſtrū quoqꝫ veſtimētū caro dicit̄
ſed tn̄ ipſinos ſum9 caro qua veſti
mur. Hoc aūt veſtimentū illi9 lō
ge ante yſaias per crucē paſſionis
aſpiciens ſanguine cruentatū dix
it Quare rubrū eſt indumentū tu
um: 7 veſtimēta tua quaſi calcāti
um in torculari: Cui ipſe reſpōdit
Torcular calcaui ſol9: et de gen
tib9 nō eſt vir mecū. Sol9 enim
torcular in quo calcatus eſt calca
uit: qui ſua potentia eam quā per
tulit paſſioēm vicit. Nam qui vſꝫ
ad mortē crucē paſſus eſt: de mor
te cū gloria ſurrexit Bene aūt di
citur et de gentib9 non eſt vir me
cū: quia hij pro quibus pati vene
rat paſſionis eius participes eſſe de
bebāt: qui pro eo ꝙ illo tempore

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

necdū crediderāt. de ipſis in paſ
ſione requiretur: quoꝝ vita in paſ
ſione illa querebatur Per femur e
nim: ꝓpagatio carnis eſt. Quia
ergo ꝑ ꝓpaginē generis humani
ſicut generationū ordines mathe
o vl' luca narrātibus deſcribuntur
In hoc mūdo venit ex virgine: et
ꝑ incarnationis ſue miſteriū quia
rex eſſet. et dn̄s. cūctis gentibus in
dicauit. In veſtimento et femore
ſcriptū habuit. rex regum: et dn̄s
dominanciū Vnde enim in mundo
innotuit: ibi de ſe lectionis ſcienti
am infixit Predicatio ergo ei9 ex
carne: quaſi quedam ſonitus ex ere
eſt Dimē igit recte: cui9 ſpēs q̄ſi
ſpēs eris. Seq̄tur Et funiculus
lineus in manu ei9 In ſeptuagita
interp̄tib9 funiculus line9 nō ha
betur: ſ; funiculus cemētariorum
Quoꝝ ſi in hoc vſu trāſlationem
ad exponēdū tenem9: quid aliud
cementarios. q̄ ſcōs doctores acci
pimus: Qui loquēdo ſpūalia: ad
celeſte edificiū viuos lapides. id
ē electorū animas cōponūt Quic
q̄d eni āntiqui prēs. quicq̄d ꝓphe
quicq̄d apli. quicq̄d aploꝝ ſucceſ
ſores locuti ſūt: quid aliud fuit q̄
cōpoſitio lapidū: in hac q̄ cotidie
cōſtruitur fabrica ſāctoꝝ: In funi
culo aūt cemētarij hoc agi ſolet.
vt cognoſci equalitas vl' rectitudo
ſurgentis parietis debeat. vt ſi la
pis intus eſt foras eicitur: ſi exte
rius ꝓminet interius reuocat Et
certe hoc cotidie agit p̄dicatio doc
toꝝ. vt vnaqueq; anima cui regi
minis onera ſuſcipe fortaſſe non
expedit: etſi fore apparē appetat
interi9 reuocet Et rurſum q̄ latere
vult et ſui tantūmodo curā gerere.
ſi ſibi ac multis eſſe vtilis poteſt:
eaā cū latere deſiderat. exterius ꝓ
ducatur vt appareat Sicq; fit: vt
ſāctoꝝ lapidū ordo teneatur dū ſe
pe et volens ad honorem veniē re
pellitur: et honorē fugiēs in ſacri
ordinis arce ſubleuatur Sꝫ quia
vt ꝑ interp̄tem noſtrū dicam9:
hebreoꝝ hyſtoria nō habet cemē
tarioꝝ. ſ; funiculus line9 in manu
ei9: hoc qd' apd' nos certius habe
tur: exponē debem9 Sciam9 āt q̄
funicul9 line9 ſubtilior eſt: q̄ ſi funi
culi fiat aliūde. Et quid in funicu
lo lineo. niſi ſubtiliorem p̄dicatio
nē: id eſt ſpūalē debem9 accipere:
Cenſura eteni leg...: funicul9 fuit
ſ; line9 nō fuit: q̄a tūc populū n̄
ſubtili p̄dicatiōe merebat: in q̄ ꝑ
pene ſentētiā. nō pc̄a cogitatiōis
ſ; opis reſecauit Ac poſtq̄ ꝑ ſemet
ipſū dn̄s eaam cogitatiōes homi
nū predicando religauit: et ꝑfectū
eſſe peccatū eaā in corde inotuit:
funiculum lineum in manu tenuit
Ait eni. Audiſtis quia dictum eſt
antiquis: nō mechaberis Ego āt
dico vobis: q̄a qui viderit mulie
rem ad cōcupiſcendum eam: iam
mechatus eſt eam in corde ſuo Fu
niculus ergo line9. predicatio eſt
ſubtilis: q̄ mētē audiētis ligat: ne
ſe vl' in miſera cogitatiōe diſſoluat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et notandū ꝙ dicitur quia ei fu
niculus in manu eſt : id eſt ꝓdica
tio in opatione. In ſe enim oſten
dit omne quod docuit : ſicut ſcrip
tū eſt . Que cepit iheſus facere et
docere. Et quia ipſa que dixit eciā
ſcripture tradidit vt ad poſteros
mandaretur : recte ſubiūgitur. Et
calamus menſure in manu eius .
De ſancta eccleſia per prophetā
aliū dominus pollicetur dicēs. O
ne in ea viros calami ⁊ iūci. Os
in loco alio expoſuiſſe me memini
vt per calamū ſcriptores. ꝑ iūcū
vero debeant auditores intelligi.
Sed quia ad humorē aque ⁊ iū
cus ⁊ calamꝰ naſci ſolet ⁊ ex vna
eademq aqua vtraq proſiciūt. ⁊ ca
lamꝰ quidē ad ſcribēdū ſumitur .
cū iūco quidē ſcribi non poteſt : q̄d
in iūco ⁊ calamo accipere debemꝰ
niſi ꝙ vna eſt doctrina veritatis q̄
multos auditores irrigat ? Sed
irrigati alij ad hoc vſq in verbo dei
proſiciūt. vt eciam ſcriptores fiāt
videlicet tanꝙ calami ? alij vero ver
bū vite audiūt. bone ſpei ⁊ rectoꝝ
operū viriditatē tenent : ſed tn̄ ad
ſcribēdū proficere nullatenꝰ poſſūt
Hij quid in aqua dei niſi quidā vt
ita dicā iūci ſunt. qui quidē virideſ
cendo proficiunt ſꝫ lrās exprimere
nequaꝙ valent ? Redemptor igiē
noſter quia verba que dixit eciam
per doctorū ſtudiū ſcribi largitus
eſt : in manu calamū tenuit. Qui
calamꝰ menſure dicitur ? quia ipā
doctorū ſtudia ſub quadā occulta in

dicis diſpenſatione detinētur : vt
⁊ alijs legentibꝰ proſint. ⁊ alijs
legentibus prodeſſe non poſſint.
Unde ⁊ ſancti apoſtoli cū integrā
veritatē ſibi apertius loquentē reqͥ
rerēt cur turbis in pabolis loquē
tur : audierunt. Quia vobis datū
eſt noſſe miſteriū regni celoꝝ : illē
aūt non. Ubi certe calamꝰ menſu
re eſt : quia in ipō ſacro eius eloqͦ
quod nobis ꝯſcriptū eſt. occultas
eſſe eiꝰ diſpoſitiones agnoſcimꝰ
Nam ꝑ icōphēſibile eius iudi
ciū. ⁊ alter intra menſurā electoꝝ
mittitur : ⁊ alter foris relinquitē.
vt nullo modo ad electorū numerū
pertinere mereatur . Habet ergo
funiculū . habet in manu calamū
menſure . Qui eni funiculo locū
metitur alibi funiculū trahit aliū
de retrahit : ⁊ huc adducat quē ali
unde ſubducat . Hic nimirū ſic re
dēptor noſt in collectione hominū
facit ? dū alios a ſuis iniqͥtatibus
abſtrahit : alios in ſua iniqͥtate de
relinquit . In hijs quos colligere
dignatus eſt occulte menſure funi
culū traxit : ⁊ ab hijs quos relin
quēdos eſſe iudicauit quid aliud
niſi funiculū retraxit ? vt et boni in
tra menſurā celeſtis fabrice tenea
tur. ⁊ mali ex fabricā in quibꝰ bo
na que eſtimanē non ſunt. quaſi ſi
ne menſura remaneant ? Huc funi
culū et menſure calamū in manū ſu
a redēptor noſter tenuit ? cū paulū
apoſtolū per apparētē virū macedo
nem admonere dignatus eſt . ita

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt iſtē vir macedo diceret Tranſi
ens adiuua nos Et tamē volenti
bus apoſtolis ad p̄dicandum ire in
aſiam nō pmiſit ſpūs ihesu Quid
eſt q̄ ſancti apli et ibi vocabantur
ire vbi fortaſſe pgē nō cogitabāt:
⁊ illuc vbi deſiderabāt pgē phibe
bantur? niſi qz occulti iudicij funi
culus. ⁊ mēſure calamus tenet in
manu. vt ⁊ alij vbū vite audiāt:
⁊ alij audire nullaten9 mereant?
Funicul9 ergo mēſure eſt. qui alio
tracti9 eſt: aliūde retract9 Dicto
quoq; euāgelio teſtāte didicim9:
q̄ venit qui diceret. Magiſter ſe
quar te: quocūq; ieris. Cui reſpō
ſum eſt Vulpes foueas habēt. et
volucres celi nidos: fili9 aūt hoīs
nō habet vbi caput ſuū reclinet Ve
nit alter q̄ dicēt Magiſter ſine me
p̄mū ire ⁊ ſepelire patrē meū Cui
dicit. Sine mortuos ſepelire mor
tuos ſuos: tu āt me ſequē. et ānū
cia regnum dei. Quid eſt q̄ ille p
mittit ſe ire ⁊ deſeritur? iſte domū
vult redic. ⁊ tamē vt ſequi debeat
iubet? Ille nō ſuſcipit: iſte nec ad
hore momētū ab obſeq̄o relaxat.
Interno g̊ occultoq; iudicio funicu
lus ⁊ mēſure calam9 ducit in quo
⁊ iſte trahitur. ⁊ ille relinq̄tur: vt
celeſtis fabrica nō ſine pio ⁊ iuſto
examine ↄſtruatur Poteſt eciā ca
lam9 menſure ſcriptura ſacra p co
intelligi: q̄ quiſq̄s hanc legit in
ea ſemetipſū metitur? vl' quātum
in ſpūali vtute pficiat: vl' quantū
a bonis q̄ p̄cepta ſūt longe diſiūc

tus remanſit? q̄ tū iā aſſurgat ad
bona facienda: q̄tum adhuc in pra
uis actib9 pſtrat9 iaceat. Dicitur
Stabat autē in porta Quiſq̄s in
porta ſtat: ex quadā pte intus eſt.
ex quadā vero foris Nā aliud ei9
foris aſpicit: aliud intus abſcōdit
Redemptor itaq; noſt p nobis miſe
ricordit incarnatus. cū humanos
oculos quaſi i porta ſtetit: qz ⁊ p
humanitatē viſibilis apparuit? ⁊
ſeſe inuiſibilē p diuinitatē ſeruauit
Hinc ei iudei q̄ hunc ex pphetarū
pmiſſione ſuſtinuerāt pfidie ſue cō
fuſione turbati ſt: qz cū quem ad
redemptionē ſuam venire crediderāt?
mortalē videbāt. Qui igit in por
ta ſtat: ſicut ſupius dictum eſt. ex
quadā pte foris? ex quadā vo int9
videtur Vnde nec ipa iudeoꝝ pfi
dia: ſine diuine vtutis oſtenſione
eſt derelicta Nā miracula ei9 videtes
trahebant: vt crederet Sed rurſū
paſſiones illius ppendentes dedig
nabant deū credere: quē mortalē
videbāt Vnde factū eſt: vt de cog
nitione eius dubitaret Videbant
ei eſurientē. ſitientē. comedentē. bi
bentem. laſſeſcentē. dormientē: ⁊
purū hunc hominē eſſe eſtimabāt
Videbāt mortuos ſuſcitantē. lepro
ſos mundantē. cecos illuminantē.
demonia eiicientē: ⁊ eſſe hūc vltra
hōies ſentiebāt Sz ipa ei9 miracula
in eoꝝ corde cogitata: humanitas
pturbabat. Vn ſcā eccia ſub ſponſe
voce hūc opte iā videre deſideranc.
ait En ipſe ſtat poſt parietē noſtrū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qui enim hūanis ocul̄ hoc quod
de mortali natura aſſūpſit oſten
dit. ⁊ in ſeipō inuiſibilis permāſit
in aperto ſe videre querētib9 qua
ſi poſt parietē ſtetit: quia videdū ſe
manifeſtata maieſtate non p̄buit
Quaſi enim poſt parietē ſtetit: qui
humanitatis naturā quā aſſūpſit
oſtendit: ⁊ diuitat̄ naturā hūa
nis oculis occultauit. Unde ⁊ il
lic ſubditur. Reſpiciens per feneſ
trā: pſpiciens per cācellos. Quiſ
quis enim per feneſtras vel cācel
los reſpicit: nec totus videtur nec
totus non videtur. Sic nimirū re
dēptor noſter ante dubitātiū ocu
los factus eſt: quia ſi miracula fa
ciens nil pertuliſſ3 ut hō. plene eis
apparuiſſ3 deus: et rurſū humana
paciens ſi nulla feciſſ3 ut deus: pu
rus putaretur homo. Sed quia et
diuina fecit et humana ꝑtulit. q̄ſi
per feneſtras vel ꝑ cācellos ad ho
nes proſpexit: vt deus et appare
ret ex miraculis ⁊ lateret ex paſſio
nib3: et homo cerneretur ex paſſio
nib9. ſed tamen eſſe vltra hominē
ex miraculis agnoſcētur Sed q3
vir iſte ſtare in porta dicitur: que
rēdū nobis eſt vtrū facie interi9 ⁊
tergo exterius. an tergo interi9 ⁊
facie exteri9 ſtat. Qua in re ſi ea
que ſunt p̄miſſa et ſubiūcta cōſpici
m9: citius qualiter ſteterit inueni
mus. Prius enim dicit̄ erat qua
ſi edificiū ciuitat̄ vergent̄ ad auſ
trū: et itroduxit me illuc. Et pau
lopoſt de eodē viro ſubditur. Sta

bat aūt in porta. Statiq3 ſubiūgi
tur Et locutus eſt ad me iſtē vir
Qui enim itroducto ꝓphe in edifi
ciū ſtans in porta locutus eſt: pro
fecto conſtat quia facie interi9 ⁊ t̄
go exterius ſtetit. Sed itroduc9
ꝓpheta cui vir ſtans in porta locu
tus eſt procul dubio faciem ad por
tā tenebat: vnde verba loquentis
audiebat. Quid eſt ergo ꝙ vir in
teri9 aſpicit ⁊ propheta foras: q̄d
eſt ꝙ eiuſdē viri facies ad edificiū
prophete vero oculi ſūt ad portā:
niſi ꝙ vnigenitus patr̄ idcirco in
carnatus eſt vt nos ad ſpūale e
dificiū id eſt ad ſancte ecc̄ie fidē in
troduceret: Cui9 oculi edificiū ſu
um ſemꝑ aſpiciūt: quia q̄ntū quiſ3
in virtutib9 proficiat indeſinenter
attendūt. Propheta vero ad por
tā reſpicit: quia qui v̄ba dei audit
ſemꝑ oculos cordis ponere ad exi
tū debet: ⁊ ſine ceſſatiōe meditari
q̄n a p̄ſenti vita exeat. atq3 ad e
terna gaudia pertingat. Propt̄
hoc quippe icarnatus eſt deus. vt
nos itroduceret ad fidē: ⁊ educat
ad ſpēm viſionis ſue. Unde in ſcō
quoq3 euangelio loquitur dicēs.
Per me ſi quis itroierit ſaluabit̄
⁊ egredietur ⁊ igredietur ⁊ paſcu
a inueniet. Ingreditur videlicet
ad fidē. egredietur aūt ad ſpēm:
paſcua vero inueniet in eterna ſacie
tate. Hinc etenim pſalmiſta ait.
Dn̄s cuſtodiat introitū tuū ⁊ exi
tū tuū. Cuſtodit enim dn̄s vniuſ
cuiuſ3 anime introitū quo itrat ad

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſidem Exitum quoq; quo exit ad
ſpēm: vt neq; intrās ecclesiā erro
rib9 ſupplātetur: neq; ab hac tēpa
li ad eternā exiens: ab ātiquo hoſ
te rapiatur Propt̄ hūc vō egreſſū
noſtrū quē cotidie debem9 mēte me
ditari: de redēptore nrō loq̄tur di
cens vt ſāctificaret p ſuū ſāguinē
ppl'm: extra portā paſſ9 eſt. Exea
m9 ad eū extra caſtra: i ppꝛiū e9
portātes Nō eni hic habem9 ma
nētē ciuitatē: ſʒ futurā inquirimus
Vir itaq; q̄ apparuit in porta ſte
tit: atq; ita locut9 eſt. qz media
tor dei & hoim xp̄s ihs: in ipſo q̄z
paſſionis ſue tpe p̄cepta vite diſci
pulis dedit: vt hij q̄ in eū credūt
ad portā reſpiciāt. et paſſionē eius
ſollicita ɔſideratioē penſantes: a
ſuo q̄z exitu cordis oculos n̄ auer
tāt. Nos q̄z cū iā clauſtra carnis
deſpicē. mortalitat̄ nr̄e āguſtias
p īmortalitat̄ deſideriū traſiē. ad
ſupne lucis libtatē tendē. ad celeſ
tis patrie gaudia āhelare cepim9:
ad portā oculos tenem9 Quia dū
a ſacramēt̄ tēpalib9 trāſire ad et̄
na cupim9: q̄ſi iā p̄nti vite terga
dedim9: & cordis faciē i deſiderio
nr̄i exit9 habem9 Scriptū q̄ppe ē
Corp9 qd̄ corrūpit̄ aggrauat aīaz
et deꝑmit terrena inhabitatio ſen
ſum multa cogitantē Si itaq; per
cōtēplationē iam mentē extra car
nis anguſtias tendimus: adhuc
tamen in ſacramentis que cogno
uimus. ipſa carnali anguſtia men
tem extra carnis anguſtias intra

portā tenem9. Sepe nāq; anim9
ita in diuina ɔtēplatioē ſuſpēdit̄:
vt iā ſe poſſe de eterna illa libtate
quā oculus n̄ vidit. nec auris audi
uit aliq̄d: p quādā ymaginē lent̄.
Sʒ tn̄ retūberat9 pondē mortalita
tis. ad ima relabitur: q̄bus dā pene
ſue vinculis ligatus tenet̄ Porte igit̄
intēdit: q̄ vere libtatis ſue gaudia
ɔſpiat: iāq; exire ɔcupiſcit. ſed ad
huc n̄ valet Hinc eſt ḡ q̄ hebraic9
pplus de egipti ſuitute liberat9. cū
loquēte dn̄o colūpnā nubis cerne
ret: vnuſq̄ſq; i tabnaculi ſui foib9
ſtabat & orabat. De q̄b9 paulo ſu
peri9 d̄r Cū egrederet̄ moyſes ad
tabnaclm. ſurgebat vniūſa plebs:
& ſtabat vn9 q̄ſq; in oſtio papilionis
ſue Ibi ei ſtam9: vbi mēt̄ oculos
figim9 Vn̄ helyas ait Viuit dn̄s:
in c9 ɔſpectu ſto Ibi vtiq; ſtabat:
vbi cor fixerat Qz ē āt ppl'm colūp
nā nubis aſpicē. & in tabnaculi ſui
foibz ſtaē atq; orare: niſi q̄ huma
na mēs cū ſupiora illa atq; celeſtia
vtcūq; in enigmate ɔſpiat. iā clau
ſtra hītatiois corpee p ſubleuatā
cogitationē exit. atq; illū humilit̄
adorat: c9 et ſi vidē ſubſtātiā n̄ va
let: iā tn̄ c9 p̄ſentiā p illuminatioēz
ſp̄s mirat̄: Et cū moyſes tabna
culū ingredit̄ e9 terga pplus aſpi
cit: & i papilionū ſuoꝝ hoſtijs ɔſiſ
tit: qz cū ſcūs q̄ſq; p̄dicator alta de
deo loq̄tur. ſupne habitationis iā
vtcūq; tabnaculū ingredit̄. Cui9
p̄dicationis infirmi quiq; et ſi vir
tutem plene penſaē non poſſunt:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tamen velut terga aſpiciūt: quia
poſtrema q̄ p̄ualent per intellectū
ſequūtur. Sed in ipſis quoq3 mi
nimis q̄ capere ſufficiūt iam de ſu
is papilionibus quaſi exeūt atq3
in oſtijs ſtant: quia et habitacu
la carnis relinq̄re ⁊ ad illa eterne
vite gaudia q̄ audiūt progredi co
nantur. Hinc eſt etiam q̄ helyas
cū vocē domini ſecū loquent̄ audi
ret in ſpelunce ſue oſtio ſteti ſſe de
ſcribitur et faciem velaſſe: quia cū
per ꝯtemplationis grām vox ſup
ne intelligentie fit in mente. tot9
hō iam intra ſpelūcā non eſt. quia
animū carnis cura non poſſidet:
ſed ſtat in oſtio. quia mortalitatis
anguſtias exire meditatur. Sed
iam qui in oſtio ſpelūce conſiſtit.
⁊ verba dei in aure cordis percipit
neceſſe ē vt faciem velet: quia dū
per ſupernā grām ad altiora intel
ligenda ducimur. q̄to ſubtili9 leua
mur. tanto ſemper per humilitatē
noſmetipōs in itellcū nrō premere
debem9: ne conemur plus ſapere
q̄ opʒ ſape. ſʒ ſape ad ſobrietatē:
ne dū nimis iuiſibilia diſcutimus
aberrem9: ne in illa natura incor
porea corporei luminis aliquid q̄
ram9. Autē enim itendē et faciem
operire eſt. vocē interioris ſubſtan
tie audire p mentē. et tn̄ ab omni
ſpecie corporea oculos cordis cū
tere: ne quid ſibi in illa corporale
anim9 fingat. q̄ vbiq3 tota et vbi
q3 incircūſcripta ē. Nos itaq3 frēs
cariſſimi qui iam p redēptoris nrī

morte ac reſurrectioēm atq3 ad ce
los aſcēſionē gaudia eterna didi
cim9 qui in teſtimoniū diuinitat̄ e
ius apparuiſſe exterius ciues nrōs
angelos illi9 ſcim9. concupiſcam9
regem. deſideremus ciues quos ꝯg
nouim9: atq3 in hoc eccle ſancte e
dificio ſtātes oculos in porta tene
amus: demus terga mentis huic
corruptioni vite temporalis: intē
dam9 cordis faciem ad celeſtis pa
trie libertatē. Sʒ ecce adhuc mul
ta ſunt q̄ nos de cura vite corrup
tibilis p̄mūt. Quia ergo perfecte
exire non poſſumus: ſaltē in ſpelū
ce nrē oſtio ſtem9. exituri quādoq3
proſpere per grām redēptor̄ nrī:
qui viuit ⁊ regnat cū patre in vni
tate ſpūs ſancti de9 per ōnia ſecu
la ſeculorum Amen. Expliat ome
lia p̄ma Incipit omelia ſecunda

Nonnulli (E qdā me fortaſſe ta
cita cogitatione rep̄hē
dant q2 ezechielis pro
phete tā profūda miſ
teria a magnis expoſitorib9 intēp
tā diſcutere p̄ſumo: q̄ mente id fa
ciā agnoſcat. Nō eni temeritate id
aggredior: ſed humilitate. Scio e
nim quia plerūq3 multa in ſacro e
loquio q̄ ſolus intelligere nō potui
corā frīb9 meis poſitus intellexi
ex quo intellcū et hoc quoq3 intelli
gere ſtudui: vt ſcirē ex quorū meri
to m̄ intellcūs daretur. Patet enim
quia hoc m̄ pro illis datur: quib9
m̄ preſentibʒ datur. Ex qua re lar
giente deo agit̄ ut ⁊ ſenſus creſcat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et elatio decreſcat: dū ꝓpter vos
diſco: qđ īter vos doceo. Quia ve
rum fateor: pleruꝫ vobiſcū audio
qđ dico. Quicqꝫ ergo in hoc ꝓphe
ta min9 intellexero: mee cecitatis
eſt. Si qđ intelligere apte potuero
ex diuino munere. vite veneratoīs.
Sepe enī ꝑ oīpotētis domini grām
in e9 eloquio q̄dam ītelligim9 me
lius: cum ſermo dei ſecretius legi
tur: atqꝫ animus culparum ſuaꝝ
cōſcius. dum recognoſcit qđ audi
erit: doloris ſe iaculo percutit: ꝛ cō
punctionis gladio tranſfigit: vt
nichil ei niſi flere libeat: ꝛ fluctꝰ
fletuum maculas lauare. Inter
que etiam aliquando ad ſublimio
ra contemplanda rapitur: et in eo
rum deſiderio ſuaui fletu cruciat:
dolet ſe hic eſſe. anima vbi adhuc
proſtrata per infirmitatem iacet:
atqꝫ illic adhuc non eſſe. vbi illu
minata fortiter vigeat: et iā mē
tis oculum ad mortalitatis tene
bras non reducat. Hinc itaqꝫ hic
ardor naſcitur in mente: luctus o
ritur ex ardore. Et quia inherere
celeſtibus necdum valet: feruore
ſuo in lacrimis feſſa requieſcit. Sꝫ
aliud eſt cum de vnius ꝓfectu res
agitur: aliud cum de edificatione
multorum. Ea itaqꝫ doctrine ſer
mone largiente deo ꝓferēda ſūt:
que vitam audientium moreſqꝫ
componant. Nūc ergo quicquid
nos ad ſtudium bone operationis
edificet: in prophete verbis ſicut
cepimus exequamur. Fili ho
minis vide oculis tuis: ꝛ aurib9
tuis audi. Ad teſtimonium ſpiritu
alium rerum deducto. quid eſt q
cum dicitur vide oculis. additur
tuis: et cū ſubditur audi auribus.
adiungitur tuis? Sed ſciendum qꝫ
oculi atqꝫ aures corporis aſſunt
etiam carnalibus eiſqꝫ ſunt in vi
ſu rerū que corporalit̄ videntur:
oculi vero atqꝫ aures cordis ſolū
modo ſpiritualiū ſunt: qui inuiſibi
lia ꝑ intellectū vident: et laudem
dei ſine ſono audiunt. Has omni
potens deus aures querebat cum
diceret. Qui habet aures audiēdi.
audiat. Quis namqꝫ in illo popu
lo eſſe tunc poterat: qui aures cor
poris non haberet? Sed cum dici
tur. qui habet aures audiendi au
diat: aperte monſtratur qꝫ illas
aures quereret: quas oēs habere
non poterant. Dicit̄ ergo Fili ho
minis. vide oculis tuis: ꝛ aurib9
tuis audi. In priori autē locutionū
noſtrarū ꝑte iam diximus: cur pro
pheta quotiens ad vidēda ſpūalia
ducitur: filius hominis appellat̄.
Sed ne hoc mente exceſſerit bre
uiter replicabo: quia in hac appel
latione memorat̄. ſemper quid eſt
ex infirmitate: ne extollatur de
contēplationis magnitudine. Et
notandū quia diuerſa ſunt vt di
catur. oculis tuis vide. aurib9 tuis
audi: ꝛ tn̄ filius hominis vocatur.
Sꝫ ꝑ hec v̄ba. quid ei aliud apte
dr̄. niſi ſpūalia ſpūaliter aſpice: ꝛ
tamē infirmitatis tue memorare?

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Hinc eſt etiam q̄ plerumq; qui pl9
in cōtēplatiōe rapitur· contigit vt
ampli9 in tēptatione fatiget̄·ſicut
ſepe ꝯtingere bene proficientib9 ſo
let:quoꝝ mēte dū aut ꝯpūctio af
ficit·aut ꝯtēplatio ſuper ſemetipāz
rapit·ſtatim etiam tēptatio ſequit̄
ne de hijs ad q̄ rapta eſt extollat̄
Nam cōpūctione vel cōtemplatio
ne ad deū erigitur·ſed tēptationis
ſue pōdere reuerberatur ad ſemetip
ſam:quaten9 tēptatio aggrauet
ne cōtemplatio inflet:⁊ itē cōtem
platio eleuet ne temptatio dimer
gat·Si enim ſic ꝯtēplatio attolle
ret vt temptatio fūditus deeſſꝫ in
ſuperbiā anim9 caderet·⁊ ſi ſic tēp
tatio p̄meret vt cōtemplatio non
leuaret·plene in culpa laberetur·
Sed mira diſpenſatione in quodā
medio anima libratur:vt neq; in
bonis ſuperbiat·neq; in malis ca
dat Unde ⁊ per beatū iob de dn̄o
dicitur Et aquas appēdit in men
ſura·Aquas quippe deo menſura
appendē eſt:inter proſpera ⁊ adū
ſa·int̄ dona ⁊ tēptationes·inter ſū
ma ⁊ infima·aiarū ſenſū in humi
litate cuſtodire·Hic helyas ignē
de celo depoſuerat·aquas celo li
gauerat:⁊ tn̄ pauore vni9 mulie
ris territus per deſerta fugiebat:
apparet fugienti angelus cibū pre
bet·quia longū iter reſtat p̄dicit:
⁊ tn̄ timorē de corde non excutit:
quia in prophete mente erat cuſto
dia fortitudinis illa infirmitas ti
moris·Sequitur·Pone cor tuū
in oīa q̄ ego oſtendā tibi:quia vt
oſtendātur tibi adductus es huc:
annūcia omnia q̄ tu vides domui
iſrl̄·Pone cor tuū·Ac ſi dicatur·
conſidera Quia vt oſtendātur tibi
adductus es huc·⁊ annūcia q̄ vi
des:id eſt ideo es adductus ut vi
deas·⁊ ideo vides vt annūcies:
qꝛ quiſq̄s ſpūalia videndo proficit
oportet ut hec loquendo eciā alijs
propinet·Videt quippe vt annūci
et:quia in eo q̄ in ſe profecerit:e
ciā predicādo de profectu proximi
curam gerit·Unde ⁊ alibi ſcriptū
eſt·Qui audit dicat veni·Cui e
nim vox vocant̄ dei efficitur in cor
de·neceſſe eſt vt proximo per pre
dicationis officiū erūpat in voce:
⁊ idcirco aliū vocet quia iam ipſe
vocatus eſt·Unde ſponſus quoq;
in cātic cāticoꝝ loquitur dicens
Que habitas ī ortis·amici auſcul
tant:fac me audire vocē tuā·In
ortis enim ſancta eccleſia·in ortis
vnaqueq; aīa habitat:q̄ iam viri
ditate ſpei ⁊ bonoꝝ opꝫ eſt reple
ta Sicca q̄ppe ſpes ē hui9 ſcli:
quia omnia que hic amantur cū
feſtinatione marceſcūt Et petrus
nos apoſtolus feſtinare āmonet di
cens·In hereditatē incorruptibilē
incōtaminatam ⁊ imarceſſibilem
Que ergo iam in ortis habitat·
oportet vt ſponſū ſuū vocē ſuā au
dire faciat:id ē cāticū bone p̄dica
tionis emittat·in quo ille delecte
tur quē deſiderat·Quia amici au
ſcultāt·videlicet omnes electi:qui

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt ad celeſtem patriā reuiuiſcāt :
v̄ba vite audire deſiderant D3 iā
ꝓpheta ea nob̄ que videt aperiat
Dc̄q̃tur · Et ecce murus forinſe
cus in circuitu dom9 vndiq3 Plerū
q3 in ſacro eloq̄o ex ꝓtectionis ſue
munimine murus dicia ipſe icarna
tus dn̄s ſolet : ſicut de ſcā ecc̄a p
ꝓphām dicit̄ Ponet̄ in ea mur9 :
et antemurale Ipſe eni nob̄ murus
eſt : qui nos vndiq3 cuſtodiēdo cir
cūdat · Antemurale āt muri nr̄i om
nes ꝓphete fuerūt : qui ātequā do
min9 apparerēt in carne : ad cōſtruē
dam fidē ꝓphetādo miſſi ſūt In ſcā
ergo ecc̄a dn̄s nobis murus & ꝓ
phete ei9 antemurale ſunt poſiti :
quia ad nos quos ipſe ꝑfecte ꝓte
git : eciam ꝓphāꝝ v̄ba in fidei cō
ſtructionē venerūt Vnde et bene p̄
us murus & poſt āmurale poni
tur : quia vocati ex gētib9 niſi p̄9
dominū cognoſceremus : ꝓphetarū
illius dicta minime ſuſcepiſſem9 ·
Et notādum q3 iſte murus ſpiritu
alis edificij eſſe forinſecus dicit̄ ·
Mur9 quippe qui ad munitionem
edificij conſtruitur : nō interius ſ3
exterius poni ſolet Quid ergo ne
ceſſariū fuit vt diceret̄ forinſecus :
dum nūq̄ꝫ poni murus intrinſecus
ſoleat : Quia neceſſe eſt · vt exteri
us poſit9 : ea que intus ſūt defen
dat D3 in hoc v̄bo q̄d apte niſi do
minica incarnatio demōſtrat̄ : Mu
rus eni nob̄ int9 ē de9 : mur9 vō
foris ē de9 homo · Vnde ei p quē
dam ꝓphām dicit̄ · Epiſti in ſalute

ꝓpli tui : vt ſaluos facereſ xp̄os tu
os Iſte eteni mur9 · incarnat9 vi
delicet dn̄s nobis nō eſſ3 murus :
ſi forinſecus non fuiſſ3 · Quia int9
nos non ꝓtegeret : ſi exterius non
appareret Sed neq3 hoc negligēt̄
ꝑtereundū eſt · q3 iſdem murus po
ſitus dicit̄ in circuitu dom9 vndiq3
Domus q̄ppe dei · non ſolū angeli
ſancti de quib3 pſalmiſta ait · dn̄e
dilexi decorem domus tue · et locū
habitatiois glē tue : ſ3 eciam nos
ſum9 : q̄ꝝ mētes inhitare dignat̄
Et mur9 iſte vndiq3 in circuitu do
m9 eſt : q2 vnigenitus patris qui
ſurſū eſt · firmitas angeloꝝ : ipſe
deorſū factus eſt · redēptio hominū
Illis fortitudo ne cadant : nobis
adiutoriū vt ſurgamus poſt caſū ·
Si vero p domū dei hoc loco ſola
redēptoꝝ hoīꝫ multitudo ſignat̄ :
vndiq3 nobis dn̄s 7 p circuitū mu
rus ē : q2 vt nos ꝑfecte cuſtodiret ·
oīa q̄ docuit oſtendit · ſicut ſcriptū
eſt Que cepit iheſus facere et docē
Quia eni nos vocare ad celeſtem
patriā venit : nimiū deſpicere nos
bona tranſitoria docuit : et mala
tēporalia nō timere Vnde 7 oppro
bria deſpex̄ · iniurias ptulit : mor
tē non timuit : crucis patibulū non
refugit : et cū hūc voluiſſēt cape et
regem ꝯſtituere · ſtatim fugit Quid
nob̄ aliud in hijs exēplis innuēs :
niſi vt debeam9 huius mūdi et ad
uerſa nō metuē · 7 ꝓſpera vitare :
Quia plus plerūq3 ei9 bona occu
pant animū : q̄ꝫ mala ꝑturbent ·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ante paſſioēm vero ſuam dominꝰ
contumelias audiuit. nec tñ ↄ̄tu
melias reddidit: traditorē ſuū diu
tacius pertulit. ei ficte ſalutāti ca
re oſculū non recuſauit: ſuſcepit
mortem ne mori timeremus: oſ
tendit reſurrectionem vt nos reſur
gere poſſe crederemꝰ. Poſt paſſio
nem quoqꝫ ſuam de hijs qui ſe cru
ↄ̄fixerāt ad fidei grām vocauit: ca
nū pro iniq̄tate reddidit. Qui er
go nos exemplo ſuo de omnibus
inſtruxit: mutus nobis per circui
tū ⁊ vndiqꝫ factus eſt. Sequitur
Et in manu viri calamꝰ menſure
ſex cubitoꝝ ⁊ palmo. Preterita
lcōne iam diximꝰ: quia per cala
mū ſcriptura ſacra ſignatur Que
calamꝰ menſure eſſe dicitur: qui
a in ipā oēm vite nr̄e actionē meti
mur: vt videlicet videamꝰ vel q̄ꝫtū
proficiamꝰ vel q̄ꝫtū lōge a profectu
diſtamus. Nam ſepe aliq̄d agen
tes iam cuiuſdā meriti eſſe nos cre
dimꝰ: ſꝫ cū ad v̄ba dei recurrimꝰ
p̄cepta ſublimia audimus: ibi ↄ̄g
noſcimꝰ q̄ꝫtū a perfectione minus
habemꝰ. Calamꝰ ergo menſure
eſt: quia per manus ſcribētiū vita
menſurat̄ auditoꝝ. Qui calamꝰ
in manu viri eſſe dicitur: ſiue qui
a ſacrū eloquiū in poteſtate eſt me
diatoris dei ⁊ hominū hōīs criſti
iheſu: ſeu certe quia hoc quod ſcri
bi voluit operando ↄ̄pleuit. Iſte ve
ro calamus ſex cubitorū ⁊ palmo
eſſe deſcribitur. Due etenim vite
ſūt in quibꝰ nos omps deus per

ſacrū eloquiū erudit: actiua vide
licet ⁊ ↄ̄tēplatiua. Et per ſex cubi
tos quid aliud q̄ꝫ actiua vita expri
mitur: Quia ſexto die perfecit de
us ōnia opera ſua. Palmꝰ vero q̄
ſuper ſex cubitos eſſe dicitur iam
de ſeptimo eſt. ſꝫ tamē cubitus nō
eſt Actiua ergo vita ſignatur per
ſex cubitos. ⁊ ↄ̄templatiua per pal
mū: quia illam ope perficimꝰ: de
iſta veō etiam cū cor tēdimus. vix
parū aliq̄d attingere valemꝰ. Acti
ua enim vita eſt panē eſurienti tri
buere. verbū ſapientie neſcientem
docere errātē corrigē: ad huilitatē
viam ſuperbientē proximū reuoca
re. infirmantē curā gerere: q̄ ſingu
lis quibuſꝫ expediant diſpenſare:
⁊ cōmiſſis nobis qualit̄ ſubſiſtere
valeant prouidē. Contēplatiua
vero vita eſt caritatem quidē dei ⁊
proximi tota mente retinē: ſꝫ ab
exteiori actione quieſcē ſoli deſide
rio conditoris inherere. vt nil iam
agere libeat. ſꝫ calcatē curis oībꝰ
ad vidēdū faciem ſui creatoris a
nimꝰ inardeſcat: ita vt iam noue
rit carnis corruptibilis pōdus cū
merore portare: totiſqꝫ deſiderijs
appetere illis ẏmnidicis angeloꝝ
choris ītereſſe. admiſceri celeſtibꝰ
ciuibus. de eterna in ↄ̄ſpcū dei in
corruptione gaudere. In palmo i
taqꝫ manus ⁊ digiti tēdūtur. Pꝫ
parū quid de menſura cubiti p pal
mū cōtingitur: quia quātolibet a
more aīmꝰ ardeat. quātalibet v̄tu
te ſe in deū ex cogitatioē tetēderit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nõ iam qđ amat ꝑfecte videt: ſed
adhuc inchoat videre qđ amat:
quia ſicut fortiſſimus p̄dicatoꝛ di
cit. videm⁹ nūc p ſpeculū in enig
mate: tunc aūt facie ad faciem: ⁊
nunc cognoſco ex parte: tunc cog
noſcā ſicut et cognit⁹ ſum De ſep
timo ergo cubito palmū tāgim⁹:
qui in hac vita cōtemplationis in
time ſola inicia deguſtam⁹ Actiua
autē vita quia ꝑfecte teneri poteſt.
et ſexto die homo eſt ꝯditus. quia
bona debet opari: ſex cubitos ca
lam⁹ habet Bene has vtraſq; vi
tas due ille mulieres ſignauerūt.
martha videlicꝫ et maria Quarū
vna ſatagebat circa frequēs miniſ
teriū: alia vero ſedebat ad pedes
dn̄i: et audiebat v̄ba de ore eius.
Cūq; cōtra ſoꝛorē martha querē
tur ꝙ ſe adiuuare negligeret: reſ
pondit dn̄s dicēs Martha occupa
ta es: et ſatagis erga multa Porro
vnū eſt neceſſariū Maria aūt opti
mā ꝑtem elegit: que non auferetur
ab ea. Ecce ꝑs marthe nō reꝑhē
ditur: ſꝫ marie laudatur. Neq; enī bo
nam ꝑtem elegiſſe mariā dicit ſed
optimā: vt etiā ꝑs marthe indica
retur bona Quare aūt ꝑs marie ſit
optima ſubinfertur cū dicitur. Que
nō auferetur ab ea Actiua etenim
vita: cū corꝑe deficit Quis enī in
eterna patria panem eſurienti poꝛri
git: vbi nemo eſurit? Potū tribu
at ſicienti: vbi nemo ſitit? Quis
moꝛtuū ſepeliat: vbi nemo moꝛitur?
Cū p̄nti ḡ ſclō. vita aufertur actiua

Contēplatiua autē hic incipitur:
vt in celeſti patria ꝑficiatur Quia
amoris ignis qui hic ardere incho
at: cū ipſum quē amat viderit: in
amore ipſi⁹ amplius igneſcit. Con
tēplatiua ḡo vita minime aufertur:
qꝛ ſubtracta vita p̄ntis ſeculi luce
eterna ꝑficitur. Has vtraſq; ſicut
et an̄ nos dictū eſt due beati iacob
mulieres ſignauerūt: lya videlicet
et rachel. Lya quippe interp̄tatur
laborioſa: rachel vero ouis. vel vi
ſum principiū. Actiua autē vita la
borioſa eſt: qꝛ deſudat in opere Cō
tēplatiua vero ſimplex. ad ſolū vi
dendū p̄ncipiū anhelat: videlicet
ipſū qui ait. Ego ſum principiū:
ꝓpter qđ ⁊ loquoꝛ vobis Beatus
āt iacob. rachel quidē ꝯcupierat:
ſꝫ in nocte accipit lyam Quia vide
licet oīs qui ad deū ꝯuertitur. con
templatiuā vitā deſiderat. quietē
eterne patrie appetit: ſꝫ prius ne
ceſſe eſt. vt in nocte vite p̄ntis ope
retur bō q̄ poteſt: deſudet in laboꝛe:
id eſt lyam accipiat: vt poſt ad vi
dendū p̄ncipiū in rachel ꝯplexibꝫ
requieſcat. Erat autem rachel vi
dens: ⁊ ſterilis. Lya lippa: ſed fe
cunda Rachel pulchꝛa: ⁊ infecūda
Quia contemplatiua vita ſpecio
ſa eſt in animo: ſed dum quieſcere
in ſilētio appetit: filios non gene
rat ex p̄dicatione. Videt et nō pa
rit: quia quietis ſue ſtudio inten
ta minus ſe in alioꝝ collectioē ſuē
tendit: ⁊ q̄ntum introꝛſus ꝯſpiat:
aperire alijs p̄dicando non ſufficit

Lya vero lippa ⁊ fecunda eſt: q2 acti
ua vita dū occupatur in opere mi
nus videt. ſ; dū modo per verbū
modo per exemplū ad imitatioe;
ſuā proximos accendit. multos in
bono ope filios generat. et ſi in ꝯ
templatione mente tendē nō val;
ex eo tamen qđ agit exteri9 gig
nere ſequaces valet. Recte ergo
in menſura calami prius ſex cubi
ti. et poſtmodū palm9 dicitur. qui
a ante actiua agitur vita vt ad ꝯ
templatiuam poſtmodū veniatur
Sed ſciendū eſt. quia ſicut bonus
ordo viuendi eſt. vt ab actiua in cō
templatiuam tendat. ita pleruq;
vtiliter a ꝯtēplatiua anim9 ad ac
tiuam reflectitur: vt per hoc ꝙ con
tēplatiua mente accenderit. pfecti
us actiua teneatur. Debet ergo
nos ⁊ actiua ad ꝯtemplatiuā trāſ
mittere: et aliqn̄ tamen ex eo qđ
introrſus mente ꝯſpexim9. ad acti
uā melius contēplatiua reuocare.
Unde et iſte iacob ⁊ poſt rachiel
amplex9 ad lye rediit: quia et p9
viſū principiū laborioſa vita boni
operis non eſt funditus deſerenda.
Eſt aūt in ꝯtemplatiua vita mag
na mentis contentio. cū ſeſe ad ce
leſtia erigit cū in rebus ſpūalibus
animū tendit. cū trāſgredi nititur
omne quod corpalit̄ videtur: cū
ſeſe anguſtat vt dilatet. Et aliqn̄
qn̄ꝫ vincat. ⁊ reluctantes tenebras
ſue cecitatis exſuperat. vt de incir
cūſcripto lumine quiddā furtim et
tenuiter attingat. ſ; tn̄ ad ſemet

ipſam protin9 reuerberata reuerti
tur: atq; ab ea luce ad quā reſpi
rando trāſiit. ad ſue cecitatis tene
bras ſuſpirādo redit. Quod bene
ſacra hyſtoria deſignat. q̄ beatū ia
cob cū angelo luctatū narrat. Cū
enim ad parētes ꝓprios rediret in
via angelū inuenit: cū quo in luc
ta magnū certamen habuit. Is e
nim qui certat in luctamine aliqn̄
ſe ſuperiorē: aliqn̄ vero eo cū quo
contenderit inferiorē inuenit. De
ſignet ergo angelus deū. ⁊ iacob
qui cū angelo ꝯtendit vniuſcuiuſ;
perfecti viri ⁊ in ꝯtemplatione po
ſiti animā exprimat. quia videli
cet aīa cū contemplari deū nititur
velut in quodā certamīe poſita mo
do quaſi exſuperat. q2 intelligendo
et ſentiendo de incircūſcripto lumīe
aliquid deguſtat: modo vero ſuc
cūbit quia ⁊ deguſtando iterū deſi
cit. Quaſi ergo vincatur angel9:
qn̄ intellcū intimo apprehenditur
deus. Sed notādū ꝙ iſte victus
angelus neruū femoris iacob teti
git. eūq; marceſcere ſtatim fecit at
q; ab eo iacob tēpore vno claudi
cabat pede: quia ſcilicet oīpotens
deus cū iam per deſideriū et intel
lectū cognoſcitur. oē; in nobis vo
luptatē carnis areſacit. ⁊ qui prius
q̄ſi duob9 pedib9 innitētes. et deū
videbamur querē ⁊ ſeculū tenere.
poſt agnitionē ſuauitat̄ dei vnus
in nobis pes ſanus remanet. atq;
ali9 claudicat: quia neceſſe eſt vt
debilitato amore ſeculi. ſol9 in nob

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

amor ꝯualeſcat dei. Si ergo tene
mus angelū. vno claudicamus pe
de: quia dum creſcit in nobis for
titudo amoris intimi. infirmaṫ ꝓ
culdubio fortitudo carnis. Omnis
quippe qui vno pede claudicat. ſo
li illi pedi innititur: quē ſanum ha
bet. Quia et cui deſideriū terrenū
iam arefactum fuerit: in ſolo pede
amoris dei. tota virtute ſe ſuſtinet
Et in ipſo ſtat: quia pedem amo
ris ſeculi quem ponere in terra con
ſueuerat. iam a terra ſuſpenſū por
tat. Et nos ergo ſi ad parētes ꝓ
priores. id eſt ad ſpūales patres re
dim9: teneam9 in via angelum.
vt ſuauitate īterna apprehēdam9
deum. Contemplatiua etenim vi
ta amabilis valde dulcedo eſt. que
ſup̄ ſemetipſam animā rapit. cele
ſtia aperit: terrena aūt cōtemptui
debere eſſe oſtendit. Spūalia mē
tis oculis patefacit: corꝑalia abſcō
dit. Unde bene eccleſia in canticis
canticorum dicit. Ego dormio: ⁊
cor meū vigilat. Vigilanti eteni
corde dormit: qui ꝑ hoc qd̄ interi
us contēplando proficit. ab inqui
eto foris opere quieſcit. Sed inter
hec ſciendum eſt: quia quādiu in
hac mortali carne viuitur null9 i
ta in ꝯtemplationis v̄tute ꝓficit.
vt in ipō circūſcripto lumine. ſe ra
dio mētis oculos īfigat. Neq; eni
oīpotēs deus iā in ſua claritate cō
ſpicit: ſ3 quiddā ſub illa ſpeculaṫ
anima vnde refota ꝓficiat. et poſt
ad viſionis eius gloriā ꝑtingat.

Hic namq; yſayas cum ſe dominū
vidiſſe fatetur dicens. anno quo
mortuus eſt rex ozias: vidi domi
num ſedentem ſuper ſolium excel
ſum ⁊ eleuatum: protinus adiūx
it. ⁊ ea que ſub ipſo erant reple
bant templū. Quando ozias rex
ſuperbus ac preſumptor moritur
dominus videtur: quia cum mun
di huius elatio a deſiderio mentis
occiditur. tunc ipſa mens dei glo
riam contēplatur. Et notandū ꝙ
dn̄s ſup̄ ſoliū excelſum ⁊ eleuatū
ſedet. Quid namq; eſt eius ſoliū.
niſi creatura angelica ł humana.
cui ꝑ intellectū quē dedit p̄ſidet:
Quod videlicet ſoliū et eleuatum
dicitur: q2 ⁊ natura humana ad
celeſtem gloriā eleuata ꝓficit. ⁊
creatura angelica dū multis ſpiri
tibus cadentib9 iam ſolidata eſt in
celo ne cadat: inde et eleuata eſt.
vnde ⁊ ꝯfirmata. Templū vero
eius hoc eſt quod ſoliū: q2 etern9
rex ibi h̄itat. vbi ſedet. Nos ergo
tēplū illius ſumus: in quoꝝ men
tibus habitare dignatur. Sed ea
q̄ ſub eo erāt implebant tēplū: q2
quicquid de illo modo ꝯſpicitur.
adhuc non eſt ipſe. ſed ſub ipſo eſt
Hic iacob angelū vidit: ⁊ vidiſſe
dominū fateṫ. Quia cū miniſteria
e9 ꝯſpicim9. iam multū eſt qd̄ ſup̄
noſipſos leuamur. Notādū vō qd̄
dr̄. īplebāt tēplū. Cū ⁊ ſi angel9
apparet. infirme tn̄ mētis deſiderio
ſatiſfacit. Ut ſi adhuc maius n̄ po
teſt. iā tn̄ min9 qd̄ videt admireṫ.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ea ergo que ſub eo ſunt implent
templū ⁊ quia ſicut dictū eſt cum
mens in cōtemplatione profecerit
nō iam qđ ipē eſt ſed id qđ ſub ipō
eſt cōtemplat̄ : in qua videlicet cō
templatione iam quetis interne
guſtus ꝯtingitur. Cuiꝰ quia que
dā q̄ſi pars eſt et ꝑfecta eē nūc nō
poteſt : rcē in apocalipſi ſcriptū eſt
Factū eſt ſilentiū in celo. quaſi me
dia hora. Celū quippe eſt anima
iuſti : ſicut per prophetā dicit. Ce
lū m ſedes eſt. ⁊ celi enarrāt glori
am dei. Cū ergo quies ꝯtempla
tiue vite agitur in mente ſilentiū
fit in celo ⁊ quia terrenoꝝ actuum
ſtrepitus quieſcit a cogitatione :
vt ad ſecretū intimū audiē animus
apponat. Sed quia hec quies mē
tꝭ eſſe in hac vita perfecta non po
teſt ⁊ nequaq̄ꝫ hora integra factū in
celo ſilentiū dicitur . ſed quaſi me
dia : vt neqꝫ ipā media plene ſen
ciatur cū premittit̄ quaſi : qꝛ mox
vt ſe aīmus ſubleuare ceperit ⁊ q̄e
tis intime lumine perfūdi : redeū
te ciuis cogitationū ſtrepitu de ſe
metipō confūditur ⁊ confuſus ceca
tur. Vita igitur contemplatiua q̄
illic hora quaſi media dicitur : a
pud ezechiel prophetā nō cubitꝰ
ſed palmus appellatur. Ecce frēs
cariſſimi dū vniuſcuiuſqꝫ vite cau
ſas exprimē cupimꝰ paulo latius
per exceſſū locuti ſumus : ſꝫ bonis
mentibus quibꝰ vtraqꝫ vita ē ad
agendū ſuauis. eſſe non debet ad
audiendū grauis. Sequitur. Et
menſus eſt latitudinē edificiȷ̄ cala
mo vno. altitudinē quoqꝫ calamo
vno. Omīps deus qui nec in mag
nis tenditur nec in minimis āguſ
tatur ſic de tota ſimul eccleſia lo
quitur ac ſi de vna aīma loquat̄ :
⁊ ſepe quod ab eo de vna anima
dicit̄. nichil obſtat ſi de tota ſil̄ ec
cleſia intelligatur. Latitudo itaqꝫ
edificiȷ̄ ad caritatē ꝑtinet : de qua
pſalmiſta dicit Latū mandatū tuū
nimis. Nil enī latius q̄ꝫ omīs in ſi
nu amoris recipere : ⁊ nullas odiȷ̄
anguſtias ſuſtinere Sic quippe la
ta eſt caritas : vt in amplitudine
dilectionis ſue capere eciam inimi
cos poſſit. Unde ⁊ p̄cipitur. Dili
gite inimicos veſtros : benefacite
hiȷ̄s qui vos oderūt. Conſideran
dū quoqꝫ eſt : quia latitudo in eq̄
litate. altitudo vero in ſublimitate
tendit̄. Latitudo ergo pertinet ad
caritatē proximi : altitudo ad intel
ligentiā conditoris. Sed latitudo
⁊ altitudo edificiȷ̄ vno calamo mē
ſuratur ⁊ q̄a videlicet vnaqueqꝫ a
nima q̄ꝫtū lata fuerit in amore ꝓx
imi : tm̄ ⁊ alta erit in cognitione
dei. Dū enī ſe per amorē iux̄ dila
tat : ꝑ ꝯgnitioēꝫ ſuperiꝰ exaltat ⁊
⁊ tm̄ ſuꝑ ſemetipāꝫ excelſa fit. q̄ꝫtū
ſe iux̄ ſe in proximi amorē tendit
Et quia edificiū quod inhabitat
deus ex angelica ſimꝉ ⁊ humana
natura perficitur ⁊ per hoc quod an
gelica creatura ſurſū eſt ⁊ hūana
adhuc deorſū. p̄t per latitudinē at
qꝫ altitudinem edificiȷ̄ vtraqꝫ hec

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

creatura ſignati. Quia iſta adhuc
in imis degit: illa vero in ſublimi
bus ꝑmanet. Et vno calamo mē
ſuratur vtraqꝫ: q̄a humilitas ho
minū quandoqꝫ ad equalitatem ꝑ
ducitur angeloꝝ. Unde ſcriptū eſt.
Neqꝫ nubent neqꝫ nubentur: ſed
erunt ſicut angeli dei in celo. Et
vnde per iohānem dicitur. Menſu
ra hominis que eſt angeli. Quia
vſꝫ ad illam altitudinē glorie ho
mo ꝑducit: in qua ſolidatos ſe an
geli letantur. Latitudo ergo edifi
cij tāta eſt. quāta altitudo: quia
electi quiqꝫ qui modo in imis labo
rant: quādoqꝫ illis beatiſſimis ſpi
ritibus inequales non erūt. Sed
nos īter hec redeam9 ad mentē:
ac totis medullis cordis deū dili
gam9 et proximū. Dilatemur in
affectu caritatis vt exaltemur in
gloria celſitudinis. Compaciamur
per amorem proximo: vt cōiūga
mur ꝑ cognitionem deo. Condeſ
cendam9 fratribus minimis in ter
ra: vt coequemur angelis in celo.
Quia vir qui ſua ymagine redēp
torē ſignat: mēſus eſt latitudinē
edificij calamo vno: altitudinē q̊ꝫ
calamo vno. Nunc igitur metitur
mores. penſat opa: cogitationes
cōſiderat: vt ſine fine poſtmodum
retributionē reddat. ihesꝰ xp̄s vni
genitus patris. qui cū eo viuit et
regnat in vnitate ſācti ſp̄us. ꝑ om
nia ſecula ſeculorū. Amen.

Explicit omelia ſecunda.

Incipit omelia tercia.

Uir cuius calamus mē
ſure in manu eiꝰ deſcri
bitur: venit ad portam
que reſpiciebat ad viā
orientalē. Quis vero alius porte
huiꝰ appellatione ſignatur. niſi ip̄e
dn̄s ac redēptor noſter: qui nobis
ianua factꝰ eſt regni celeſtis. ſicut
ip̄e ait: nemo venit ad patrē niſi ꝑ
me. Sed cū eūdē virū lineis indu
tum. figurā dn̄i tenere dixerimꝰ:
querendū nobis eſt. qua rōne cōue
niat vt iſdē dn̄s et per virū deſigrī
valeat. et ꝑ portam. dū vir veniat
ad portā. nūquid nā ipſe venit ad
ſemetipſū. An ita eſt qꝛ et in euan
gelio ipſe teſtatur dicēs. q̄ n̄ intrat
ꝑ oſtiū in ouile ouiū ſꝫ aſcendit a
liūde. ille fur eſt et latro: qui autē
intrat ꝑ oſtiū. paſtor eſt ouiū. Et
paulo poſt dicit. Ego ſum oſtium.
Atqꝫ iterū ſubiūgit. Ego ſum paſ
tor bonus. Si ergo paſtor intrat
ꝑ oſtiū. et ipſe ē oſtiū: ipſe paſtor.
ipſe procul dubio intrat ꝑ ſemetipſū.
Ecce dum ezechielis ſenſum eno
dare cupimꝰ: de euangelio etiam
queſtionem ligamus. Querendum
nobis itaqꝫ eſt. qualit̄ ipſe intret.
et ꝑ ſemetipſū intret. Dominꝰ etc
nim ac redēptor noſter cū ſcā eccā
quam redemit ſecundum carnem.
vna ſubſtantia eſt. paulo atteſtāte
qui ait. Adimpleo ea que deſunt
paſſionum xpriſti in carne mea:
pro corpore eius quod eſt eccleſia.
Illius capitis corpꝰ. eccleſia eſt:
et huius corporis caput. xpriſtus

De quo ſuo capite exultat corp9
id eſt ſancta eccleſia. cum per pſal
miſtā dicit. Nunc aūt exaltauit ca
put meū ſup inimicos meos. Nā
eni quiqȝ ipā ecclia exaltāda eſt: iā
nūc caput ſuum ſuper inimicos ſu
os exaltatū gaudet in celis. Cū
ergo electi quiqȝ ad vitā perueni
unt: quia membra eius per eum
intrāt ad eum. ipē per ſe intrat ad
ſe. Ipē enim in ſuis membris eſt
qui intrat: ipſe caput ad quod in
tratia membra perueniūt. Quod
ezechiel propheta multiplicit' inſi
nuat. qui virū veniſſe dicit ad por
tā. Et q eadem porta ſit oſtendit
dicens. Que reſpiciebat ad viam
orientalem. Ipē etenim nobis vi
a eſt qui dixit. Ego ſū via veritas
& vita Ipē etiam orientalis via:
de quo ſcriptū eſt. Ecce vir oriēs
nomen eius. Porta ergo viam o
rientalē reſpicit: quia illū ſignat
qui nobis iter ad ortū luminis fe
cit. Poteſt etiam porte nomine v
nuſquiſqȝ predicator intelligi: qui
a quiſquis nobis ianuam regni ce
leſtis ore ſuo aperit porta eſt. Vn
& duodecī porte vel in iohannis a
pocalipſi vel in extrema huius pphe
te viſione deſcribūtur. Poteſt etiā
porte nomine ſcripture ſacre ſcien
tia non inconuenient' intelligi: que
dū nobis intellectū aperit. celeſtis
regni ianuam pādit. Poſſum9 por
te nomine fidem accipere. quā pri
mā ɔtingimus vt ad virtutū edi
ficia intremus Unde hic apte ſub
iūgitur. Et aſcendit per gradus
eius. Quid enim gradus ſunt h9
porte: niſi merita virtutū? Siue
enim in cognitiōe mediatoris dei
& hominū hominis xpiſti iheſu. ſeu
in ſcientia diuini eloquij. ſeu in ip
ſa fide quā de illo accipim9: qbuſ
dam gradibus ad altiora incremē
ta peruenim9. Nemo enim repēte
fit ſūmus: ſȝ in bona conuerſatione
a minimis quiqȝ inchoat: vt ad
magna perueniat De hijs gradi
b9 per pſalmiſtā dicitur Deus in
gradibus eius dinoſcitur. dū ſuſci
piet eam. Dū enim ſanctā ecclīam
domin9 ſuſcipit in gradib9 eius di
noſcitur: quia eius gloria per illi
us incrementa declaratur. Q̄tū
enim ſancta ecclia aſcendēdo profe
cerit: tm̄ deus hominibus ex eius
virtutib9 inoteſcit. De hijs quoqȝ
gradib9 btūs iob loquitur dicēs.
Per ſingulos gradus meos pro
nūciabo illū. Omnipotentē quippe
dominū per ſingulos grad9 ſuos
pronūciat: qui per incrementa v
tutū q accipit. ei ſemper laudē ſue
pietatis reddit. Si quidē grad9 in
cordis aſcenſione non eſſēt: pſal
miſta non diceret. Ambulabūt de
virtute in virtutē. Nec mirū ſi de
virtute in virtutē gradus ſunt. qm̄
vnaqueqȝ virtus quaſi quibuſdā
gradibus augetur: et ſic per incre
menta meritoꝝ ad ſūma perducā
tur. Alia nāqȝ ſunt virtutis exor
dia: aliud profectus: aliud perfec
tio. Si eni & ipā fides ad pfectōēȝ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſuam nō quibuſdā gradib9 ducere
tur: ſci apoſtoli minime dixiſſēt:
adauge nobis fidem Et q̄dam ve
nit ad ihm̄ q̄ curare voluit filiū ſu
um: ſꝫ req̄ſitus an crederet. reſpon
dit. Credo dn̄e: adiuua incredu
li
tatem meā Penſate ergo qđ dicit
ſi credebat cur incredulitatem dice
bat: Si vō incredulitatē habē ſe
nouerat: quō credebat: Sꝫ q2 ꝑ
occultā inſpirationē grē meritorū
ſuorꝫ gradib9 fides creſcit: vno e
odēq; tempe is qui necdū perfecte
crediderat ſimul et credebat. et incre
dulus erat. Hos nimirū gradus
dominus ſub meſſis noīe deſcribit
dicens Sic eſt regnū dei: quēad
modū ſi iaciet homo ſemē in terra
ꝛ dormiat: ꝛ exurgat nocte ac die
et ſemē germinet et creſcat: dum
neſcit ille. Vltro enī terra fructifi
cat. primū herbam. deinde ſpicam
deinde plenum frumētum in ſpica
Et dum ex ſe ꝑduxerit fructus:
ſtatim mittit falcem: quoniā tem
pus adeſt meſſis. Semen homo
iactat in terra: cū cordi ſuo bonā
intentionem inſerit. Et poſtquam
ſemen iactauerit: dormit quia iā
in ſpe boni operis quieſcit. Nocte
vero exurgit ac die: quia in aduē
ſa et proſpera ꝓficit. Et ſemē ger
minat et creſcit. dum neſcit ille:
quia dum adhuc metiri incremen
ta ſua non valet: ſemel concepta
v̄tus. ad ꝑfectum ducitur. Et vl
tro terra fructificat: quia ꝑuenie
te ſe grā mens hominis ſpōtanee

ad profectū boni operis aſſurgit.
Sed hec eadē terra: p̄mū herbā.
deinde ſpicā. deinde plenū frumen
tum ꝓducit in ſpica Herbā quippe
ꝓducere eſt: inchoationis bone ad
huc teneritudinē habere. Ad ſpicā
vero herba ꝑuenit: cum ſe virtus
animo concepta ad profectū boni
operis pertrahit. Plenū vero fru
mentū in ſpica fructificat: quando
iam in tantū virtus ꝓficit: vt eſſe
robuſti ꝛ perfecti operis poſſit.
Sed cum ex ſe ꝑduxerit fructus.
ſtatim mittit falcem: quoniam ad
eſt tempus meſſis. Omnipotens
enim deus producto fructu falcem
mittit: ꝛ meſſem ſuam deſecat:
quia cum vnūquēq; ad opera per
fecta perduxerit: eius temporalē
vitam ꝑ emiſſam ſententiam inci
dit: vt granum ſuum ad celeſtia
horrea perducat. Cum igitur deſi
deria bona concipimus: ſemen in
terram mittimus. Cum vero ope
rari recta incipimus: herba ſumus
Cum autem ad profectum boni
operis creſcimus: ad ſpicam per
uenimus. Cumq; in eiuſdem ope
rationis perfectione ſolidamur:
iam plenum frumentum in ſpica
proferimus Herba etenim petrus
fuerat. qui paſſionis tempore per
amorem dominum ſequens: hunc
confiteri ante ancille vocem time
bat. Erat enim iam viriditas in
mente. quia credebat omnium
redemptorem. ſed valde adhuc
flexibilis: pede calcabat timoris

Jam in ſpica ſurrexerāt: qm̄ eū quē
moriturū ꝯfiteri timuerat nūtiāte ā-
gelo in galilea viuētē videbat. Sꝫ
ad plenū gnū i ſpica ꝑuenerāt: qm̄
veniēte deſup ſpū ⁊ ſuā mētē in illiꝰ
amoꝛē roboꝛāte ita ſolidatꝰ eſt vt vi
res ꝑſequētiū deſus deſpicēt. ⁊ redēp
toꝛē ſuū libē int̄ flagella ꝑdicaret.
Nullꝰ itaq; q̄ ad bonū ꝓpoſitū ad
huc in mēt̄ teneritudine eſſe ꝯſpiā
ē deſpiciat: qꝛ frumētū dei ab her
ba incipit vt gnū fiat Vir ḡ veſtitꝰ
lineis venit ad poꝛtā: qꝛ dn̄s ac re
dēptoꝛ noſter mēbꝛis ſuis intrātibꝫ
ꝑducat ad ſe Et aſcēdit ꝑ gradꝰ e
ius: q̄a nob̄ ꝓficiētibꝰ eo nob̄ ampli
us exaltat: quo altꝰ ⁊ incōꝑhenſi
bilis eē cognoſcat. In v̄tutū q̄ppe
nrāꝝ gradibꝰ ipe aſcendē dicit: qꝛ
tāto ipſe ſublimioꝛ nob̄ oſtēdit: qm̄
tū noſter aīmꝰ a rebꝰ infimis ſepa
t̄ Sequit Et mēſus eſt limē poꝛte
calamo vno latitudinē id eſt limen
vnū calamo vno latitudinem cala
mo vno Cur pꝰ q̄ dictū ē limē poꝛ
te ſtatī ſbiūgit limē vnū: niſi q̄a a
perte inuit. q̄ adhuc inferiꝰ limē a
liud dicat: Poꝛta aūt a limine ſur
git vt poꝛta ſit Si igit poꝛta dn̄s
q̄s hꝰ poꝛte limē eſt. niſi illi āt̄iqui
pr̄es ex quoꝝ ꝓgenie dn̄s incarna
ri dignꝰ eſt. ſicut ꝑ paulū dicit q̄ꝝ
patres ex q̄bꝰ xp̄s ſcd̄m carnē qui
eſt ſup oīa deꝰ benedictꝰ i ſecula:
Notādū nob̄ eſt in hac pauli ſnīa
a q̄ dij et ceteri hoīes ſūt vocati. ſi
cut moyſi dicit Ponā te in deū pha
raoni. Et ꝑ pſalmiſtā dn̄s dicit E
go dixi dij eſtis Et rurſū dn̄s ſtetit
in ſynagoga deoꝝ Sꝫ aliud ē nū
cupatiue. aliud naturalit̄ dici deum
Et ſi moyſes in deū pharaoni ē poſi
tꝰ: ſꝫ deꝰ itra oīa. nō deꝰ ſup oīa
dicit. qui vō eſt in vtero v̄ginis in
carnatꝰ deꝰ ſupꝛa oīa vocat Ita
q; limen poꝛte ſūt āt̄iqui patres: ex
q̄bꝰ ille natꝰ eſt qui nob̄ aditū reg
ni celeſtis apuit Limē autē poꝛte v
no calamo mēſurat: qꝛ ipi antiqui
patres q̄ potuerūt redēptoꝛē noſtrū
et ꝓphetādo ⁊ bene viuēdo ꝑdicē:
tanq̄ ſex cubitos in ꝑfectione opis
⁊ palmū in ichoatione ꝯtēplatiōis
habuerūt Quia enī eoꝝ vitā i vni
tate fidei et ꝑfecta opatio ⁊ ichoata
ꝯtēplatio ſublimē reddidit i vno ca
lamo mēſurā liminis fuit. Sequit
Et thalamū vno calamo i longū
et vno calamo in latū Cōſideremꝰ
q̄d agi in thalamo ſoleat: atq; exi
de hoc qd̄ in ſcā ecc̄a agit colligaꝰ
In thalamo q̄ppe ſpōſus et ſponſa
federāt: ſibiq; in amoꝛe iūguntur
Quid ḡ ſūt thalami in ſcā ecc̄a: ni
ſi eoꝝ coꝛda in q̄bꝰ aīa ꝑ amoꝛem
ſpōſo inuiſibili iūgit: vt eiꝰ deſideri
o mēs ardeat. nulla iā q̄ in mundo
ſūt ꝯcupiſcat. ꝑntis vite lōgitudinē
penā deputet: exiē feſtinet: ⁊ amo
ris āplexu in celeſtis ſpōſi viſioē re
quieſcē: Mēs itaq; q̄ iā talis eſt:
nullā iā ꝑnt̄ ſcli ꝯſolationē recipit:
ſꝫ ad illā quā diligit medullitꝰ ſuſ
pirat. feruet anhelat: anxiat Vit ei
ſit ipſa ſalꝰ ſui coꝛpis: qꝛ tranſfixa ē
vulnē amoꝛis. Vn̄ ⁊ i cātic cāticoꝝ

diat Vulnerā caritate ego sū· Mala
āt sal9 ē cordis· q̄ dolor ē h9 vulne
ris nescit Cū vō āhelat i celesti de
siderio ⁊ sētice vuln9 amorꝪ cepit ∴ fit
aīa salubꝛor ex vulnē ∴ q̄ p̀9 egꝛtabat
ex salute Mēti āt spōsū suū amāti ꝺ
mora vite pn̄tꝪ vna solꝫ eē ꝯsolatio
si ꝑ h̾ ꝙ ipā ab e9 visiōe differē ali
quā aīe e9 ꝟbo ꝓficiāt ⁊ ad celestē
spōsū amoīs facibꝫ iardescūt· Mēt
qꝫ diffꝰri se ꝯspiat· triste est ei oē qꝺ
aspiat· qꝫ i⁹ adhuc n̄ vidꝫ quē videē
ꝯcupiscꝰ Vꝫ ē vt dixi n̄ ꝑua ꝯsolatio
si cū feruēs aīa differē· ꝑ eā multe
colligūē· vt tarde cū multꝪ videat·
quē sola videē cu9 volebat· Vn̄ cur
sus i cātico spōsa dꝰ· Fulate me flori
bꝫ· stipate me malꝭ qꝫ amoē lāgueo
Qꝫ nāꝫ sꝰ floēs n̄ aīe bo⁹ iā op9 in
choātes ⁊ ꝑ ꝺsideriū celeste ꝯdolētes ∴
Qꝫ mala de floribꝫ ∴ n̄ ꝑfcē iā boꝝ
mīes q̄ ad fructū ꝑueniūt boni opis
de iuāo scē ꝯpositiois ∴ Que ḡ amo
re languet fulciri q̄rit floribꝫ· stipari
malꝭ· qꝫ cū illū quē desiderat videre
adhuc n̄ ꝑmittiē· mag̃ ē ei ꝯsolatio
si de alioꝝ ꝓfectib9 leteē· Aīa ḡ a
moē lāguida florib9 malisq̄ꝫ fulciaē
vt requiescat in bono ope ꝓxi· q̄ ad
huc ꝯtēplari n̄ valet vultū dei· Pēse
m9 ḡ q̄lis thalam9 pauli mēs fue
rit· q̄ dicebat Michi viuē xp̄s ē ∴ et
mori lucrū· Oīpotenti deo in q̄to se
amoē ꝯiūxerat· q̄ vitā sibi xp̄m tan
tūmō ⁊ mori lucrū esse deputabat
Hic ē ꝙ iterꝫ dicat desideriū hn̄s dis
solui ⁊ cū xp̄o eē multomagꝪ meli9
Sꝫ ecce q̄ dissolui desiderās q̄ amoē

lāguebās vide9 Qā iterū differri te
ꝯspicꝪ ∴ fulciri q̄so fꝰ ꝺrētꝫ n̄ reqr̄ e ∴
Querīs plane Nā seq̄ē Permanē
āt i carne· necessariū ꝓꝰ vos Et ꝓ
ficientib9 discipulꝭ dꝰ Que ē eni nr̄ā
spes ā gaudiū ā corona glē ∴ nōne
vos an̄ dn̄m ihm̄ ∴ Hic ē ꝙ iste tha
lam9 vno calamo i lōgū· ⁊ vno ca
lamo i latū ꝺꝫ mēs9 Lōgitudo ēꝑpe
ad lōgaīmitatē expectatiois ꝑtinet
⁊ latitudo ad āplitudinē carꝰ Tm̄
ḡ vn9 q̄ꝫ thalam9 hꝫ in lōgitudine
q̄tū in latitudine habē potuerit· qꝫ
mēs celesti desiderio succensa q̄tū a
moē habuerit ad colligēdū ꝓximū
tm̄ ⁊ lōgaīmitatē exhibet ad expec
tādꝰ deū· ⁊ paciēē portat moras lō
gitudinis· qꝫ se in ꝯpuctū ꝓximi di
latat āplitudo caritatis Potest crā
illa lōgitudo lōgaīmitatē paciente
q̄ exhibeē ꝓrio designe Et qꝫ latitu
do caritatē sigt q̄ sinū mētꝪ apit· ⁊ a
micos sīꝭ atq̄ꝫ inimicos in amorē reci
pit· tāta ē lōgitudo thalami q̄ta la
titudo qꝫ q̄tū lata mēs fuerit ꝑ amo
rē· tm̄ erit paciēs ꝑ lōgaīmitatē Nā
tm̄ quisq̄ꝫ portat ꝓxim̄ū· q̄tū amat·
Si ei amas· portas Si desisti ama
re· desisti tolerare Quē ei min9 dili
gim9· min9 etꝪ tolerā9 Cā irruētē
fastidio cu9 facta ꝓximi adducāē i
ꝯsuetudinē ponderis· q̄ nob n̄ leuigat
pena carꝰ Deq̄ē Et itē thalamos
q̄nq̄ꝫ cubitos Vnū sup̄ thalamū dix
erat et postmodū esse q̄nq̄ꝫ cubitos
inter thalamos narrat ea viꝫ rōne
qꝫ multi thalami vnū faciunt· sicut
et multe cēce vna ecclesia vocatur·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Vnde in iohannis apocalipſi ſep
te eccleſijs ſcribitur: ꝑ quas vna
catholica deſignať. Hij itaqꝫ qui
in ſancta eccleſia ſicut diximus fer
uētī amorē deū vidē ſitiūt eiqꝫ iā ꝑ
deſideriū ꝯiūguntur: thalami vo
cantur. Sed tñ ſunt in ea quidā
qui penetrare ſubtilia nō valentes
⁊ quiqꝫ adhuc corporis ſenſibꝰ de
preſſi. tanto minꝰ amant eū qui
fecit omnia. quāto in hijs amplius
que facta ſunt illigantur: ⁊ iam
quidē exercent ſe in timore domini
⁊ amore proximi. ſtudent bona o
pera corporaliť agere. elemoſinis
peccata redimere: ſꝫ quia vi amo
ris intimi ardere ad celeſte deſide
riū neſciūt. quaſi adhuc deuīcti cor
poris ſenſibus tenentur Ipſi itaqꝫ
thalamꝰ non ſūt. ſed tamē inť tha
lamos ꝯtinentur: quia per eorū
ducatū qui viſionē dei perfecte di
ligunt. et ipſi ad profectū mentis
ducuntur. Inter thalamos ergo
quinqꝫ ſunt cubiti: quia hij qui ab
exterioribꝰ quinqꝫ ſenſibus adhuc
ad intellectū miſticū non aſſurgūt
dū inter eos ſunt qui ſpū amoris
feruent. velut manentes inť tha
lamos in fidei conſtructione profici
unt: ⁊ a menſura celeſtis edificij
diſiūcti non ſunt. Nam et pauliſ ꝑ
ſe ab appetitu corporaliū ſenſuum
ſubtrahunt: ⁊ a dilatato mentis
ſpacio imitantes caritatē quā ꝯſpi
ciunt. hinc inde ad thalamos ex
tendūtur. Hij ergo non per ſex ſꝫ
per quinqꝫ cubitos deſcripti ſūt ip
ſa adhuc eorū imperfectio deſigna
tur: ſed tamen per bonū deſideriū
in menſura ſpiritualis edificij eſſe
memorātur: quia ⁊ voce ſancte ec
cleſie per pſalmiſtā dicitur. Imꝑ
fectū meum viderūt oculi tui: ⁊ in
libro tuo omnes ſcribētur. Quo
rū iterū pſalmiſta dicit. benedixit
omnes timentes ſe dominus: pu
ſillos cū maioribus. Hij itaqꝫ et
imperfecti ſūt ⁊ puſilli: inqꝫtum ta
men ꝯgnoſcere ꝑualent ⁊ deum ⁊
ꝓximū diligunt: atqꝫ ideo bona
que poſſūt non negligunt operari
Qui et ſi necdū ad ſpūalia dona
proficiūt vel ad perfectā oꝑationē
vel ad ſuccenſā contēplatioēm ani
mū exercēt. ab amore dei ⁊ ꝓximi
inqꝫtū capere ꝑualent nō recedūt
Vnde fit ut ipſi quoqꝫ ⁊ ſi minori
loco in ſancte tamen ecc̄ie edifica
tione ſint poſiti: quia ⁊ ſi ad doctri
nā ſi ad ꝓphecīā. ſi ad miraculoꝝ
grām. ſi ad ꝯtemptū mundi pleni
us exequēdū fortaſſe minores ſūt.
tñ in timoris ⁊ amoris fūdamen
to ſūt in quo ſolidātur Qui ⁊ ſi ig
ne celeſtis deſiderij nō ardent: in
ipſis exterioribus q̄ exercere ſuffici
unt vapore caritatis animantur:
⁊ inť proximoꝝ ꝓcellentiū edifici
a continentur. Vnde recte ſponſa
in canticis cāticoꝝ loquitur dicēs
Ferculum fecit ſibi rex ſalomon de
lignis lybani: columpnas eius fe
cit argenteas. reclinatoriū aureū
aſcenſū purpureū media caritate
conſtrauit ꝓpter filias iheruſalem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Neq; enim credẽdũ eſt ſalomonẽ
tãte magnitudinis regem. qui ſic
immẽſis delicijs affluebat. vt pon
dus auri eius eſtimari nõ poſſit:
et argentũ in dieb9 illis p̃cíũ non
haberet qz ferculũ ſibi ligneũ fecit
Sz eſt ſalomõ videlicet pacificus
noſter: q̃ ſibi de lignis libani fercu
lũ fecit. Libani quippe ligna cedri
na: valde ſunt ĩputribilia Ferculũ
itaqz regis nr̃i. ſancta eccl̃a eſt: q̃ de
fortib9 patrib9 q̃ſi lignis cedrinis
id eſt de ĩputribilib9 mẽtib9 eſt cõ
ſtructa Que recte ferculũ dicit: qz
ipſa fert cotidie animas ad eternũ
cõuiuiũ conditoris ſui. Cui fercu
lo colũpne argentee facte ſunt: qz
p̃dicatores eccl̃e ſancte eloquij lu
ce reſplendent. Eſt aũt cum colũp
nis argẽteis reclinatoriũ aureũ:
quia ꝑ hec qd a ſanctis p̃dicatori
b9 lucide dicit. mẽtes audiẽtiũ ful
gorẽ caritatis intime in q̃ reclinẽt
ĩueniũt Per hoc enĩ qd lucilente
ꝛ apte audiunt: in illud qd clareſ
cat in corde requieſcũt. Colũpne ergo
argẽtee. ꝛ reclinatoriũ aureũ factũ
eſt. qz ꝑ lucem ſermonis inuenitur
apud animũ claritas quietis Ille
iam quippe fulgor intern9 mẽtem
irradiat: vt per intentioẽz requieſ
cat. vbi p̃dicationis grã non que
ratur. De eadẽ quippe ſancta eccl̃a
ſcriptũ eſt Pẽne columbe deargen
tate: ꝛ poſteriora dorſi eius in pal
lore auri. Que enim hic ſpũ man
ſuetudinis impleta quaſi columba
p̃enas deargẽtatas habet: in poſ
teriora dorſi eius ſpeciem auri cõ
tinet: quia hic p̃dicatores ſuos
ſermonis luce induit. In poſterio
ri autẽ ſeculo: fulgorẽ in ſe clarita
tis oſtendit. Sed ad hoc qd cla
rum int9 oſtendit: qualis ſit aſcẽ
ſus adiũgit: cũ de eodem ferculo
ꝓtinus ſubdit Aſcenſum purpure
um Vera quippe purpura quia de
ſanguine tingitur: nõ immerito
in ferculo color ſanguinis videt:
quia maxima multitudo fideliũ in
exordio naſcentis eccleſie. ꝑ mar
tirij ſanguinẽ ꝑuenit ad regnum.
Rex noſter aſcenſũ purpureũ fecit
in ferculo: quia ad clarum qd in
tus aſpicitur. ꝑ tribulationem ſã
guinis ꝑuenitur Quid ergo nos
miſeri. atqz ab õni fortitudine deſ
tituti: quid acturi ſumus? Ecce in
hoc ferculo columpna eſſe nõ poſſu
mus: quia in nobis nec fortitudo
opis nec lumẽ emicat p̃dicatiõis
Reclinatoriũ aureũ non habem9:
qz necdũ ſicut oportet ꝑ intellectũ
ſpiritualẽ requiẽ interne claritatis
aſpicimus. Aſcenſus purpureus nõ
ſumus: qz ꝓ redẽptore noſtro fun
dere ſanguinẽ non valem9 Quid
ergo de nobis agendũ eſt. q̃ ſpes
erit: ſi null9 ad regnũ ꝑuenit. niſi
qui ſũmis v̓tutibz p̃ditus fuerit?
Sed adeſt quoq; noſtra ꝯſolatio.
Amemus in quantum poſſumus
deum. diligamus ꝛ proximum: ꝛ
ſimul quoqz nos ad dei ferculum
pertinemus: quia ſicut illic ſcrip
tum eſt. media caritate conſtrauit

Habē quippe caritatem: ⁊ ibi ſine
dubio peruenis. vbi ⁊ columpna ar
gentea erigit̄: et aſcenſus purpu
reus tenetur. Nam quia hec ꝓpt᷑
noſtram infirmitatē dicitur aperte
monſtratur: cū illic protinus ſub
dit propter filias iheruſalē. Ser
mo etenim dei qui non filios ſꝫ fili
as dicit: quid aliud per ſexū femi
neū ꝙ mentiū infirma ſignauit?
Cū ergo illic inter columpnas ar
genteas. reclinatoriū aureum ⁊ aſ
cenſū purpureū. ineſſe media cari
tas dicitur propter filias iheruſa
lem: hoc inter thalamos per q̄n
qꝫ cubitos deſignatur: quia et qui
in virtutibus infirmant̄ ſi ipſa bo
na q̄ poſſunt facere cū caritate non
negligunt: a dei edificio alieni nō
ſunt. Sequitur. Et limen porte
iuxta veſtibulū porte intrinſecus
calamo vno. Dū limen quod mō
deſcribitur iux̄ veſtibulum porte in
trīſecus eē memoratur: apte oſtē
ditur. quia limen quod prius de
ſcriptū eſt extrinſecus fuit. Sed ſi
porta eſt dominꝰ: quid ſit limen
porte intrinſecus et extrinſecus re
quiramus. Per limen etenim por
tā vnuſquiſqꝫ ingreditur. Et que
ſūt hec duo limina: niſi patres teſ
tamenti veteris et patres teſtamē
ti noui? Non ſolum quippe hij de
quibus dominus incarnari digna
tus eſt ſed omnes teſtamenti vete
ris patres porte huius limen fue
rūt: quia hij qui eum predicere et
in eo ſperare meruerunt: cunctis

ad eum venientibus aperuerunt
aditū fidei: vt omnis q̄ crederet
dominū quaſi iam portā huiꝰ limi
nis intraret. Sed cur ante limen
exterius ⁊ poſt limen interius dici
tur: niſi q̄a prius teſtamenti vete
ris patres et poſtmodū noui teſta
menti doctores fuerunt? Recte au
tē limen exteriꝰ teſtamenti veteris
patres deſignat: quia ꝑ eorū pre
dicationē opera peruerſa punita
ſunt. Per dicta vero nouorꝫ patrū
vniuſcuiuſqꝫ aīmꝰ etiam ab illicitis
cogitationibꝫ coercetur: cū reatꝰ
eſſe perfectꝰ ⁊ in deliberatione cor
dis oſtenditur. Illi quippe a flagi
cijs a crudelitatibus a rapinis au
ditorꝫ aīmos prohibere curauerūt
iſti vero dū non ſolū peruerſa opa
ſꝫ etiam illicita cogitationū reſecāt
quid nobis aliud niſi limen intrin
ſecus facti ſunt? Unde et ipſa veri
tas loquitur dicens. Audiſtis qui
a dictum eſt antiquis non occides
qui aūt occiderit reus erit iudicio
ego aūt dico vobis: quia omnis
qui iraſcitur frī ſuo reus erit iudici
o. Recte quoqꝫ et exterius limen
illos patres deſignat qui ab ipſa
incarnatione redēptoris noſtri per
interualla temporꝫ longius cōſtite
runt. Etquidē ab abel ſanguine
paſſio iam cepit ecclie. ⁊ vna eſt ec
cleſia electorꝫ precedentiū atqꝫ ſequē
tiū: ſed tamen quia diſcipulis di
citur multi reges et ꝓphe voluerūt
videre que vidiſtis ⁊ non viderūt
antiquis patribꝰ quaſi foris ſtetiſſe

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eſt: redēptoris noſtri pſentiam cor
poraliter nō vidiſſe. Externus igit̄
ſed tamen nō diuiſi a ſancta ecc̄a
fuerūt: quia mēte. opere pdicatio
ne. iſta iam fidei ſacramēta tenue
rūt. Iſtā celſitudinē ſancte eccleſie
conſpexerūt: quā nos non adhuc
pſtolando: ſ; iam habendo conſpi
cimus. Sicut enim nos in preteri
ta paſſione redemptoris noſtri: ita
illi p fidem in eadem ventura ſūt
ſaluati. Illi ergo foris non extra
miſterium: ſed extra tempus. Vn
de et in conſtructione tabernaculi.
vt columpne argentee interius ſta
rent: paxilli erei figi per circuitum
exterius iuſſi ſunt: in quibus reli
gatum tabernaculum teneretur.
Columpne itaq; argentee interi9.
paxilli vero erei in circuitu figunt̄:
atq; in ipſis funes ligati ſunt. vt
tabernaculū fixum maneret: quia
videlicet vt ſancti apoſtoli in luce
ſermonis ſui ſolidi ſtarent: ⁊ totū
tabernaculū id eſt ſancta eccleſia
in fidei integritate ꝯſiſteret: tanq̄
paxilli erei patres teſtamenti vete
ris ac prophete exteri9 fixi ſunt:
qui verborum ſuorum funibus pre
dicatoꝝ mentes in ſoliditate ſtrin
gerent: atq; in hoc paxilli erei ſūt:
vt habitaculum in ſtatu fidei liga
rent. Extra ergo paxilli ſunt: qui
ante tempus huius ſancte eccleſie
fuerunt. Sed tamen eos ligant
qui in ipā ſunt: quia dum celeſtia
miſteria ventura predicant: hec
poſtq̄ oſtenſa ſunt. credibilia om

nibus fecerunt. Vt ergo intus co
lūpne imobiles ſtent. foris paxil
li funes continent: quia vt ſancti
apoſtoli perfecte incarnationis do
minice miſterium crederent: illorū
predicatio optinuit: qui hoc pri
uſq̄ fieret. et videre. et predicare
potuerunt. Vnde recte quoq; ip
ſe pmus apoſtolorum magna ſcili
cet columpna veri tabernaculi: lo
quitur dicens. Habemus firmi
orem propheticum ſermonem. cui
benefacitis intendentes: quaſi lu
cerne lucenti in caliginoſo loco. In
quibus verbis indicat: quātus
ad altiora ſurrexit ex culmine: v
bi religata perſiſtat in fide. Que
tamē lucerna ꝓphetici ſermonis:
iam quidem intelligētibus lucet:
ſed adhuc nō intelligētib9 propter
allegoriaꝝ obſcuritatib9 pmanet.
Vnde etiam per pſalmiſtam de iſ
dem dictis ꝓphetarū dicitur. Te
nebroſa aqua in nubibus aeris:
quia videlicet occulta eſt ſcientia
in prophetis. Nec imerito colūp
ne argentee. paxilli vero erei facti
ſunt: quia quod clare iam apoſtoli
predicant: hoc prophete ſub intel
lectu miſtico. obſcure locuti ſunt.
Recte ergo per eris metallum ſig
nati ſunt: qui clari in ſuis predica
tionibus non fuerunt. Sancti verō
apoſtoli qui ad redemptionis noſtri
miſterium lucem predicationis ha
buerūt: argenteis columpnis expſſi
ſunt. Et notandū q̄ argentum ſo
nat ⁊ lucet. es vero ſonat ⁊ nō lucet:

quia predicatores noui teſtamen
ti aperte locuti ſunt q̄ etiam mon
ſtrare potuerunt: predicatores ve
ro teſtamenti veterꝫ qꝛ per allego
riarum vmbras de celeſti miſterio
obſcura dicta protulerūt quaſi ſine
luce ſonitū dederunt. Quod ergo
illic per colūpnas et paxillos: hoc
hic per limen exterius et limen īte
rius deſignatur. Sin vero portā
ſcripturā ſacram hoc in loco accipi
mus: ipſa quoqꝫ duo limina habet
exterius et interius: quia in lrām
diuiditur ⁊ allegoriā. Limen q̄p
pe ſcripture ſacre exterius littera:
limen vero iterius eius eſt allego
ria. Quia enī per lrāz ad allegori
am tēdimus: quaſi a limine quod
eſt exterius ad hoc quod eſt interi
us venimus. Et ſunt in ea permul
ta q̄ ita iuxta lrām mentē edificāt
vt per hoc quod exterius agitur.
audientis mens interius trahat.
Ibi quippe inuenimus p̄dicamen
ta operis et exempla virtutꝫ: ibi
iubetur quid agere etiam corpora
liter debemus: ibi hoc quod ad o
pandū precipitur. in ſanctoꝝ viro
rū ac fortiū actione monſtratur:
vt poſtq̄ nos apertiora p̄cepta at
qꝫ exempla iuſtorū ad bonā opera
tionem inſtruūt: tunc ad limen in
terius id eſt ad intellectū miſticum
intime cōtemplationis tendamus ſi
poſſumus pede mentis. Studete
q̄ſo frēs cariſſimi dei vba meditarī
nolite deſpicere ſcripta nr̄i condito
ris q̄ ad nos miſſa ſunt. Multum
valde eſt q̄ per ea animus refricāt
ad calorem: ne iniq̄tatꝫ ſue frigo
re torpeſcat. Cū in illa p̄cedentes
iuſtos fortiter egiſſe cognoſcimus.
⁊ ipſi ad fortitudinē bene operati
onis accēgimur: ſanctorum exem
ploꝝ flamma animus legentis in
cenditur: videt que fortia ab eis
facta ſunt. ⁊ valde indignatur ſibi
quia talia non imitatur. Unde rec̄
ſponſi voce ad ſponſā dicitur. Si
cut turris dauid collū tuū: q̄ edifi
cata eſt cū ꝓpugnaculis ſuis: mil
le clipei pendent ex ea: omnis ar
matura fortiū. In collo eterni gut
tur: in gutture vox eſt. Quid er
go per collū ſancte eccleſie: niſi ſa
cra eius eloquia deſignantur: In
qua dū mille clipei dependere me
morantur. per hunc perfectum nu
merū. numerus vniuerſus oſtendi
tur: quia vniuerſa nrā munitio in
ſacro eloquio continetur. Ibi quip
pe ſunt precepta dei: ibi exempla
iuſtorū. Si enim torpet animus
a conditoris ſui deſiderio: audiat
quod dicitur. Diliges dominū de
um tuū ex tota mente tua: ⁊ ex
tota virtute tua. In odio fortaſſe
labitur proximi: audiat quod di
citur. Diliges proximū tuū ſicut
teipſū. Res alienas cōcupiſcit: au
diat quod illic ſcriptū eſt. Non cō
cupiſces rem proximi tui. De iniu
ria q̄ a proximi ore vel facto illata
eſt. ad iram mens accenditur: au
diat quod dicitur. Non queras vl
tionem: nec memor eris iniurie

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ciuium tuorum. In carnis concu
piſcentiam male ſaucia mens ac
cenditur: ne ſequatur oculus mẽ
tem: audiat quod paulo ſuperius
dictum eſt. Qui viderit mulierem
ad concupiſcendum eam: iam me
chatus eſt eam in corde ſuo. Con
tra inimicum forſitan quiſq̃ ani
mum ſuum relaxare diſponit in o
dio: audiat quod illic ſcriptum ẽ
Diligite inimicos veſtros: bene
facite hijs qui oderunt vos. Sed
is qui aliena iam non rapit. ad
huc forſitã ſua inordinate retinet:
audiat quod illis dicitur. Vendi
te que poſſidetis: ⁊ date elemoſi
nam. Infirmantis animus ꝯſtrui
deſiderat deo ſimul ⁊ ſeculo: audi
at quod illic ſcriptum eſt. Nemo
poteſt duobus dominis ſeruire.
Alius non ad neceſſitatem ſtipen
dij. ſed ad voluptatem deſiderij
poſſeſſa retinet: audiat quod illic
dicitur. Qui non renunciauerit
omnibus que poſſidet: non poteſt
meus eſſe diſcipulus. Quidam
enim relinquunt omnia. Multi
autem poſſidendo renunciant. qui
ſic ad vſum poſſeſſa retinent: vt
eis ex deſiderio non ſuccumbant.
Decrepite quiſq̃ appetit: et labo
rem ſubire pro domino eciam cum
preualet refugit. In collo ergo ec
cleſie. id eſt in ſacri eloquij predi
catione: que pro ſua munitione ⁊
altitudine turri dauid ſimilis dici
tur: mille clipei dependent: quia
quot illic precepta ſunt: tot ei
am pectoris noſtri munimina.
Ad ſeruandum itaq̃ innocenci
am eciam leſi a proximo perdu
rare in humilitate feſtinemus: a
bel ante oculos veniat. qui ⁊ oc
ciſus a fratre ſcribitur: ⁊ non le
gitur reluctatus. Mentis mun
dicia eciam cum coniugali copu
la eligitur. enoch debet imitari:
qui et in coniugio poſitus ambu
lauit cum deo: ⁊ non inuenie
batur: quia tranſtulit illum deꝰ
Precepta dei feſtinamus preſen
ti noſtre vtilitati preponere: noe
ante oculos veniat. qui cura do
meſtica poſtpoſita. ex iuſſione
omnipotentis dei per centum an
nos ad arche fabricam vixit oc
cupatus. Subire obedientie vir
tutem nitimur: aſpicere abrahã
debemus: qui relicta domo.
cognatione. patria. obediuit ex
ire in locum quem accepturus e
rat in hereditatem: et exijt neſci
ens quo iret. Qui paratus exti
tit: vt pro eterna hereditate di
lectum quem acceperat occideret
heredem. Et quia vnicum domi
no offerre non diſtulit: vniuerſã
multitudinem gentium ĩ ſemine
accepit. Morum ſimplicitas pla
cet: yſaac ad mentem veniat:
quem in omnipotentis dei ocu
lis. vite ſue tranquillitas cena
uit. Laborioſa fortitudo vt opti
neri debeat queritur: iacob ad
memoriam deducatur. Qui poſt
q̃ ſciuit fortiter ſeruire homini:

ad eam quoqꝫ virtutem deductus
eſt vt non potuiſſet a luctante an
gelo ſuperari. Conamur carnis il
lecebrā vincere? ioſeph ad memo
riam redeat. qui temptante ſe do
mina ſtuduit carnis cōtinentiam
etiam cum vite periculo cuſtodire.
Vnde factum eſt ut quia membra
ſua bene nouerat regere. regendi
quoqꝫ omni egipto preeſſet. Man
ſuetudinem atqꝫ paciētiā obtine
re querim9? moyſen ante oculos
deducamus: qui exceptis mulieri
bus ac paruulis ſexcenta milia ar
matorū regens. mitis fuiſſe deſcri
bitur ſuper omnes homines q̄ ha
bitabāt ſuper faciē orbis terre. Rā
tudinis zelo contra vicia accendi
mur? phinees ante oculos dedu
catur: qui coeuntes gladio trāſfi
gens. caſtitati populū reddidit et
irā dei irat9 placauit. De ſpe oīpo
tentis dei preſumere indubij queri
mus? ioſue ad memoriam reuoce
mus: qui cū dubia certamina cer
ta mente ſubijt. ad victoriam ſine
dubietate peruenit. Iam mentis
inimicicias poſtponere cupim9. in
benignitate aīmū dilatare? ſamu
el in cogitatione deducatur: qui
de principatu deiect9 a populo. cū
iſte popul9 peteret vt pro eo dnō
p̄ces effūderet reſpōdit dicēs Ab
ſit a me hoc pcc̄m in dnō: vt ceſſē
orare pro vobis. Culpam quippe
vir ſanctus perpetrare ſe credidit.
ſi eis quos aduerſarios ptulerat
vſqꝫ ad deiectionem. benignitatem

gracie non reddidiſſet in p̄ce. Qui
rurſū cū iubente domino mitteret
vt dauid vngeret in regem reſpon
dit. Quomodo vadam? Inueniet e
nim me ſaul ꝛ occidet me. Et ta
men quia iratū deū eidē ſauli cog
nouerat: in tanto ſe luctu afflixe
rat. vt ei per ſe dn̄s diceret. Quo
uſqꝫ tu luges ſaul cū ego abiecerī il
lum? Penſem9 ergo eius animū
quātus ardor caritat9 accenderat
qui et illum flebat a quo timebat
occidi. Cauere aūt volumus quē
timemus. ſollicita nobis mente p̄e
ſandū eſt. ne ſi locū fortaſſe reperi
mus. malū pro malo reddam9 ipſi
quem fugimus. Dauid ergo ad
memoriam redeat? qui perſequen
tem ſe regem et inuenit vt potuiſſꝫ
occidere: ꝛ tamen in ipſa feriendi
poteſtate poſitus elegit bonū qđ
i.pē deberet facere nō aūt malū qđ
ille merebatur pati dicens. Abſit
a me: vt mittam manū in criſtū
dnī. Et cū ſaul iſtē p9 ab hoſtib9
fuiſſet interceptus: eum quē perſe
cutorem dū viueret pertulit fleuit
occiſū. Errātib9 h9 mūdi poteſtati
bus libere loqui decernim9: iohā
nis autoritas ad animū reducat
qui herodis nequiciā rep̄hendens
pro verbi rectitudine occidi non ti
muit: ꝛ quia xp̄us eſt veritas ipē
ideo pro xp̄o quia pro veritate a
nimā poſuit. Carnem iam noſtrā
pro deo ponere in morte feſtinam9
petrus ad mentē veniat qui inter
flagella gaudet? qui ceſus princi

pib9 teſtitit: qui vitã ſuam ꝓ vita
deſpicit Cum mortis appetitu diſ
ponimus aduerſa cõtempnẽ: pau
lus ante oculos deducat: qui nõ
ſolum alligari. ſed et mori parat9
ꝓ xpõ: nõ facit p̃cioſiorẽ animã ſu
am q̃ ſe. Succẽdi cor noſtrũ igne
caritat̃ querim9: iohãnis v̾ba p̃e
ſcm9 Cui9 omne qd loq̃tur: cari
tatis igne decorat̃ Quia ḡ in vo
ce ſacri eloquij cui9 libet q̃rim9 mu
nimẽ v̾tut̃ inuenim9: mille clipei
dependẽt ex ea: oĩs armatura fortiũ
Si eni pugnare cõtra ſpũalia neq̃
cia volum9 i collo eãꝫ q̃ nob ſicut
dauid turr̃ edificata ẽ id ẽ in diui
na eloq̃a ꝓ preciois arma requira
m9: vt ex diſcretioẽ p̃cepti. cõtra
vicia ſumat̃ v̾t9 adiutorij. Ecce
eni ꝯtra aereas ꝑtãtes feſtinam9
fortes exiſtẽ: in hac turri armatu
rã nr̃e mẽt̃ inuenim9: vt inde p̃cep
ta ꝯditorie. inde ſumam9 exẽpla
patrũ p̃cedẽtiũ: ꝑ q̃ cõtra adũſari
os nr̃os inexpugñbilit̃ armemur.
Tũ eni qualibet virtutẽ ſubire ap
petis. ⁊ hãc illic a patribus iã im
pletã vides. ibi armaturã tuam in
uenis. per quã ꝯ ſpũalia bella mu
niaris Dependẽt in ea q̃ppe clypei
Si q̃s pugnare appetit aſſumat:
⁊ ex ea virtute pectus muniat: ⁊
verboꝝ iacula emittat Et notan
dũ: q2 edificata cũ ꝓpugnaculis
ſuis dicat̃ Hoc quippe egũt ꝓpug
nacula qd clypei. q2 vtraq3 pugnã
tem muniũt Sz int̃ vtraq3 diſtat.
q2 clypeos ꝓ nob mouemus vbicũ
q3 volum9 mouem9: ꝓpugnaculo
autẽ defendi poſſum9. ſz hoc moue
non poſſumus. Clypeus in manu
tenet̃: nã ꝓpugnaculũ non tenet̃
Quid ergo int̃ ꝓpugnacula ⁊ cly
peos diſtat: niſi q̃ i ſacro eloquio
patrũ precedentiũ ⁊ miracula legi
mus. ⁊ virtutes bonoꝝ operũ au
dimus: Ibi nãq3 cognoſcimus q̃
alius potuit mare diuidere. alius
ſolẽ figere. alius mortuũ ſuſcitare.
alius paraliticũ verbo erigere: vm
bra egros curare. alius ꝑ ſuã ſen
tentiã infirmantiũ febrib9 obuiare
Qui tamen omnes. et pacientie
longanimitate nitẽs: ⁊ zelo recti
tudinis feruentes fuerunt: verbi
predicatione diuites: ſimul et mi
ſericordia largi. Hij itaq3 q̃ vera
de deo dixerunt. teſtantur miracu
la: quia talia per illum non face
rent. niſi de illo vera narrarent.
Et q̃ pij. q̃ humiles. q̃ benigni
extiterunt: coꝝ teſtãtur operatioẽs
Si igit̃ de fide temptamur quã ex il
lorum p̃dicatione ꝯcepim9: loquẽ
tium miracula conſpiciamus: ⁊ in
fide quã ab eis accepimus ꝯfirma
mur. Quid ergo illoꝝ miracula:
niſi noſtra ſunt ꝓpugnacula: Quã
et muniri ꝑ illa poſſum9: et tamẽ
hec in manu noſtri arbitrij non te
nemus. Nam talia facere nõ valo
mus Clypeus vero in manu eſt ⁊
defendit: quia virtus pacientie.
v̾tus miſericordie. p̃cedente nos
gratia. et in poteſtate eſt arbitrij:
et a periculo ꝓtegit aduerſitatis.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Turris itaq̄ noſtra cū ꝓpugna
culis ſuis edificata eſt. in qua mil
le clipei dependent. quia ſcriptura
ſacra ⁊ ſub miraculis patrū a iacu
lo aduerſitatis abſcondimur. ⁊ ꝯ
uerſationis ſancte munimina ea
am in manu operis tenemus. No
tandū vero ꝙ limen porte vno ca
lamo menſuratur. Calamus aūt
in ſex cubitis ⁊ palmo tenditur.
quia videlicet in ſcriptura ſacra et
doctrina perfecte operationis ⁊ initia
um ſuperne contemplationis inue
nitur. Diuero porta hoc loco v
nuſquiſq̄ ꝑdicatoꝛ accipiē. limen
exterius in porta eſt vita actiua.
limen vero interius vita contēpla
tiua. Per illam quippe ambulatē
in fide per hanc veō feſtinatur ad
ſpeciem. Illa exteriꝰ ducit vt vnꝰ
quiſq̄ bene viuere debeat. iſta inte
rius perducit vt ex bona vita ad
gaudia eterna ꝑtingat. Hec nos
hodie tractaſſe ſufficiat. Quia enī
trāſeuntes ad alia diu per exceſſū
locuti ſumꝰ. ea q̄ ſubiecta ſunt lōo
ni alteri reſeruemus. reparādi per
ſilentiū. ſperantes in verbo quod
viuit ⁊ regnat cū patre in vnitate
ſpūs ſancti deus. per omnia ſecu
la ſeculoꝝ Amen Explicit ome
lia tercia. Incipit omelia iiij.

Ir cuiꝰ erat ſpecies q̄ſi
ſpecies eris. mēſus eſt
veſtibulū porte octo cu
bitoꝝū. et frontē eiꝰ du
obus cubitis. Ac ne hoc veſtibulū
extra portā eſſe crederemꝰ. ſubdi
tur. Veſtibulum aūt porte erat in
trinſecus Quid ergo per interius
veſtibulū niſi eterne vite latitudo
ſignatur. q̄ modo inter anguſtias
vite preſentis iam per ſpem men
te capitur. De qua per pſalmiſtā
dicitur. Intrate portas eius in cō
feſſione. atria eius in ymnis con
feſſionū. Cū enim peccata noſtra
per lacrimas confitemur. anguſte
vie portā ingredimur. ſed cū poſt
hec ad eternam vitā perducimur
porte nr̄e atria in cōfeſſionū laudi
bus intramꝰ. qꝛ ibi iam anguſtia
non erit. cum nos leticia eterne ſo
lēpnitatis aſſūpſerit. Propter cō
feſſionis nr̄e anguſtiam veritas di
cit. Intrate per anguſtā portam.
Et cū ſe pſalmiſta recipi in latitu
dine gaudij eterni preſumeret di
cebat. Statuiſti in loco ſpacioſo pe
des meos. Ad atriū ergo per por
tā tenditur. quia ad latitudinē ſo
lēpnitatis pertingitur ab āguſtia
confeſſionis. Illa itaq̄ gaudia q̄
apud dauid atria. apd ezechielē
veſtibulū intrīſecus vocantur. Vn
de ⁊ hoc ipſū veſtibulū octo cubitꝪ
dicitur menſuratū. Ibi enim ōnes
recipiendi ſunt. qui nunc et in exer
cicio opeꝶ laborant. et ad eterna
gaudia per contēplationis grām
ſuſpirāt. Nec inmerito menſura veſ
tibuli in octo cubitis ponitur. qui
a ſeptē diebus vniuerſū tempus e
uoluitur. Eterna etenim dies q̄
expleta ſeptē dierū viciſſitudine ſe
quitur. ſcȝ octaua eſt. Vnde eciā

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pſalmiſta reſurrectionis dieꝫ ↄſiderans
q2 de extremi iudicij diſtrictione e
rat locuturus: pmiſit titulū dicēs
In finem pſalm9 dauid p octaua
Vt enim quā octauā diceret demō
ſtraret: diem illā tremēdi terroris
in pſalmi inchoatione ſecutus eſt
dicens Dn̄e ne in ira tua arguas
me: neqꝫ in furore tuo corripias
me. Modo ei quiſquis p flagella
corripitur. ⁊ correptionib9 emēda
tur. in māſuetudine corripit᷑. non
in ira. In diſtricto autē illo exami
ne omnis argutio atqꝫ correptio
furor ⁊ ira eſt: q2 venia poſt correp
tionē non eſt Huius octonarij nu
meri cauſa ē: ꝙ poſt ſabbatū dn̄s
voluit a morte reſurgē Dies ꝗppe
dn̄icus q̄ terci9 eſt a morte dn̄ica:
a ↄditione dierū numerat᷑ octau9:
q2 ſeptimū ſequitur. Unde et ipſa
vera redēptoris noſtri paſſio. ⁊ vera
reſurrectio: figurauit aliq̄d de ſuo
corpe in diebꝫ paſſiōis ſue Sexta
ei feria paſſus eſt. ſabbato quieuit
in ſepulchro: dn̄ico āt die ſurrexit
a morte. Preſens etenī vita nobis
adhuc ſexta eſt feria: q2 in doloribꝫ
ducitur. et in anguſtijs cruciatur.
Sꝫ ſabbato quaſi in ſepulchro qui
eſcim9: q2 requiē aīe poſt corpus
īuenim9 Dn̄ico vero die videlicet
a paſſione tercio: a conditione vt
diximus octauo: iā corpe a morte
reſurgem9: et in glā aīe etiam cū
carne gaudebim9. Qd ergo nunc
ſaluator noſter fecit in ſe: hoc vera
citer ſignificauit in nobis: vt nos
dolor in ſexta. ⁊ reqes in ſeptima.
⁊ gloria excipiat in octaua. Hinc
per ſalomonē dicit᷑ Da partē ſeptē
necnō ⁊ octo: q2 ignoras q̄d mali
futurū ſit ſup terram Partes etenī
ſeptem ſimul necnō et octo dam9:
quando ſic ea que ſeptem diebus
euoluunt᷑ diſponim9: vt p hec ad
bona eterna veniamus. Et dum
modo caute agitur: poſtmodū ve
niētis tremendi iudicij ira deuitat᷑
Octo itaqꝫ cubitis veſtibulū men
ſuratur extrinſecus: q2 per lucem
que poſt ſeptem dies ſequitur: la
titudo nobis eternitatis aperitur.
Sed nemo ad illam venit: niſi q̄
hic dilectionem dei ac proximi de
uota mente tenuerit. Unde ⁊ ſub
ditur. Et frontem eius duobus
cubitis. Frons etenim porte eſt:
bonum meritum vite preſentis.
Sicut enim veſtibulū intrinſecus
ſupna requies debet intelligi: ita
p frontem porte. neceſſe eſt quali
tatem viſibilis vite ſignari Frons
ergo porte duobus cubitis menſu
ratur: q2 quiſquis hic dilectionē
dei ac pximi ſeruaē ſtuduerit: ipſe
ad eternitatis atrium pertingit.
Vita igitur noſtra vt duob9 cubi
tis ſit menſurata: tendi cotidie p
caritatem debet in amorem dei ſi
mul et pximi. Non eſt ei caritas
vera: ſi min9 a duobus cubitis ha
beat Unde moyſes cum p colores
veſtium electorum virtutes expri
meret: in ornamento pontificis.
bis tinctum coccum iubet haberi.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quid namq; per coccum niſi cari
tas deſignatur? que ſemper flam
ma amoris accenditur? Sed coc
cus bis tinguitur: q̄ꝛ non ſolū ex
amore dei ſed etiam proximi nr̄a
caritas inflāmatur. Nam q̄ſquis
ſic amat deū vt cōmiſſi ſibi proxi
mi curā relinquat. adhuc in eo coc
cus ſemel tinctus eſt: ⁊ quiſquis
ſic amat proximū vt minuat deſi
deriū quo flagrare debet ad deum
nō eſt in eo color tincture gemina
tus Debemus ergo ⁊ amare eos
cū quibus viuimus: ⁊ ad illū to
tis deſiderijs anhelare in quo ve
raciter viuamꝰ Ecce etenim ad fi
dem atq; ad audiendū verbū om
nipotentis domini nos qui religio
ſo induti habitu videmur ex diuer
ſa mūdi qualitate cōuenimus? at
q; ex diſſimilibus iniquitatibꝰ in
ſancte eccleſie cōcordia congrega
ti ſumus: vt iam patenter factum
eſſe videatur quod de promiſſiōe
ecc̄ie per yſaiā dicit. Habitabit lu
pus cū agno: ⁊ pardus cū hedo
accubabit. Nam per ſancte carita
tis viſcera lupus cū agno habitat
quia qui in ſeculo raptores fuerūt
cū manſuetis ac mitibus in pace ꝯ
quieſcunt. Et pardus cū hedo ac
cubat: quia is qui peccatorꝝ ſuorꝝ
maculis varius fuit. cum eo qui ſe
deſpiciat ⁊ peccatorem confitetur.
humiliari ꝯſentit. Vbi ⁊ ſubditur
Vitulus ⁊ leo ⁊ ouis ſimul mora
būtur? quia ⁊ is qui per contritū
cor ad cotidianū ſe deo ſacrificium

preparat. ⁊ alius qui tanq̄ leo ex
crudelitate ſeuiebat. ⁊ alter qui ve
lut ouis inocentie ſue ſimplicitate
perdurat: in caulis ſancte eccleſie
cōuenerūt Ecce qualis eſt caritas
q̄ pro diuerſitate mentiū accēdit
concremat conflat: et quaſi in vnā
auri ſpeciem reformat Sed in eo
quod ſe elcā ſic amant: ad illū ne
ceſſe ē vt feſtinēt. quē eterno gau
dio in celo videre merēatur. Vnꝰ
eſt etenim dominus ac redemptor
noſter? qui ⁊ hic elcōꝝ ſuorꝝ cor
da ad vnanimitatē ligat: et ad ſu
pernū amorem per interna deſide
ria ſemper ſtimulat. Vnde ⁊ illic
ſubditur Et puer paruulus mina
bit eos. Quis iſte puer eſt paruu
lus? niſi de quo ſcriptum eſt. puer
natus eſt nobis ⁊ filius datus eſt
nobis? Qui ſimul habitantes mi
nat? quia ne in terrenis rebus cor
da nr̄a inhereant: hec per internū
deſideriū cotidie inflāmat. Et hoc
ipſū eius minare eſt. ad ſuū amo
rem inceſſanter accendere: ne cum
nos viciſſim diligimus mente in
hoc exilio remaneamꝰ? ne quies
hꝰ vite ſic placeat vt ad obliuio
nem patrie perducat: ne delecta
ta mens proſperis torpeat. Vn̄
et donis ſuis flagella permiſcet?
vt nobis omne quod nos in ſecu
lo delectabat amareſcat. ⁊ illud in
cendiū ſurgat in animo quod nos
ſemꝑ ad celeſte deſideriū īquietet
et excitet. atq; vt ita dicā delc̄abilē
mordeat. ſuauiter cruciet hylariter

contriſtet. Puer ergo nos paruu
lus minat: qꝛ is qui paulominus
ꝗ̃ angeli minoratus eſt. p caritatē
quam nobis tribuit: in hoc nos
mundo mentem figere non pmittit
His tinctus itaqꝫ in nobis cecus
eſt. ſi ⁊ hic pximos noſtros ſicut
nos diligimus: ⁊ ad auctorē oīm
cū ipſis quos nos diligimus feſti
namus. Si igiť vita noſtra de p
fecta caritate bis tngiť: frons in
nobis porte duobꝫ cubitis mēſura
tur. Siue igitur doctor. ſiue ſacrū
eloquiū. vel certe fides porte no
mine ſignetur in menſura vtruſqꝫ
cubiti: caritas non incōuenienter
accipitur Quia ⁊ ille vera pdicat:
qui dei ac pximi amorem docet.
Et ipſa eſt certe ſcientia quā cari
tas edificat: ⁊ fides robuſta eſt q̄
ſe in dilectione dei ac pximi exercet.
Sequitur. Porro thalami porte
ad viam orientalem. tres hinc ⁊
tres inde: et menſura vna trium.
Quid thalami. q̄d via orientalis
deſignet. iam ſuperius diximus:
nec replicare latius neceſſariū pu
tamus. Sed querendū nobis eſt:
quid eſt ꝙ dicitur. tres hinc et tres
inde. Thalami quippe iuxta viā
orientalem: ſunt corda feruentiū
in amore dei Et ſiue hij qui electi
in teſtamento veteri fuerunt. ſiue
hij qui in teſtamēto nouo ſecuti ſꝫ:
nimirum conſtat. quia omnes ac
cenſi ſꝫ ex amore trinitatis. Neqꝫ
enim vere deum diligerent: ſi eiuſ
dem trinitatis que deus eſt grām

nō accepiſſent. Iuxta viam ergo
orientalem tres hinc ⁊ tres inde ſꝫ
thalami: qꝛ dum inter veteres ac
nouos pres dn̄s incarnari dignatus
eſt. quaſi in medio thalamoꝝ via
orientalis apparuit: qꝛ thalami
ad veram ſpēciem. ex trinitatis ſꝫ
cognitione decorati. Sin vero ad
virtutes electoꝝ eundem numerū
referamus: tres ſunt virtutes ſine
quibus is qui aliquid operari iam
poteſt: ſaluari nō poteſt: videlicet
fides. ſpes. caritas. Et qꝛ eadem
ſpes. fides. ⁊ caritas. in antiquis
patribꝰ q̄ in nouis doctoribꝫ fuit:
iuxta orientalem viam tres hinc
et tres inde thalami deſcribuntur
Vel certe qꝛ tres patrum veterum
diſtinctiones fuerunt: tres quoqꝫ
nouorum. ſub grā ſequūtur Vetꝰ
quippe populꝰ habuit patres ante
legem. ac deinde in lege. ⁊ poſtmo
dum pphetas. In nouo autem po
pulo. prius hebreorum p̄micie cre
diderunt. poſtmodum plenitudo
gentium fidem ſecuta eſt. ac dein
de in fine ſeculi. hebreoꝝ reliquie
ſaluantur. Quia ergo incarnatio
domini. ⁊ ex ſuperiori parte patres
ante legem. patres ī lege. atqꝫ ad
extremū pphetas habuit. ⁊ ex poſ
teriore fideles ex hebreis. fideles
ex gentibꝫ. ac poſtmodū hebreoꝝ
omnes reliquias collegit. oriētal
via tres hinc ⁊ tres in thalamos
habere memoratur. Per hoc quoqꝫ
non incōuenienter accipimus: ſi
tres fidelium eſſe ordines dicimꝰ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Siue namq; in veteri ſiue in nouo
teſtamento alius eſt ordo predicā
tiū: alius continentiū: atq; alius
bonoꝝ coniugū. Vnde ⁊ iſdē pro
pheta in ſuperiori parte tres viros
liberatos vidit noe daniel ⁊ iob:
in qb9 videlicȝ trib9 p̄dicatores
continentes atqȝ cōiugati ſignati
ſunt. Nam noe archam in vndis
rexit: atq; ideo figurā rectoꝝ tenu
it. Daniel ⁊ in aula regia abſtinē
tie deditus fuit: et idcirco vitam
cōtinentiū ſignauit. Iob vero in cō
iugio poſitus ⁊ curā dom9 ſ̄ue ex
ercēs placuit: per quem digne bo
noꝝ coniugū ordo figuratur. Qui
a ergo etiam ante mediatoris ad
uentū ⁊ p̄dicatores ⁊ 9tinentes
ac boni ꝯiugati fuerūt. qui eūdem
ei9 aduentū preſtolarētur ⁊ mag
na hūc ſiti deſiderij videre cuperēt
⁊ poſtmodū predicatores 9tinen
tes ac poſtmodū boni coniugati ſi
cut cernimus exiſtunt. qui redēpto
rem noſtrū non iam deſiderāt incar
nandū. ſed in maieſtatis ſue glori
a contēplandū: orientalis via tres
hinc ⁊ tres inde thalamos habet
iuxta pſalmiſte vocem qui de eadē
via videlicet redēptore nr̄o dicit.
In circuitu eius tabernaculū eius
Sed penſandū nobis eſt ſollicita
intētione quod dicitur: quia men
ſura vna triū. Cū enim longe ſit
a cōtinentibus et tacentibus excel
lentia p̄dicatoꝝ. ⁊ valde a ꝯiuga
tis diſtet eminentia continentiū:
quid eſt ꝙ vna menſurā dicatur tri
um: Cōiugati quippe ꝙuis ⁊ bene
agant ⁊ omnipotētem deum vide
re deſiderēt. domeſticꝭ tamen curis
occupātur ⁊ neceſſitate cogente in
vtroq; mentē diuidūt: cōtinentes
autē ab hui9 mūdi actione remoti
ſunt. ⁊ voluptatē carnis etiam a
licito reſtrīgunt. nulla ꝯiugꝭ. nulla
filioꝝ cura. nullis noxijs ac diffi
cilib9 rei familiarꝭ cogitatioib9 im
plicāt. p̄dicatores vō nō ſolū ſe a
vicijs coercēt. ſȝ etiā peccare alios
prohibēt. ad fidem ducūt in ſtudi
o bone ꝯuſationis inſtruūt. Quo
mō ergo vna eoꝝ mēſura eſt quo
rū vite qualitas vna non eſt: Sȝ
menſura vna triū eſt: quia et ſi in
eis meritoꝝ magna eſt diuerſitas
tamen diſtantia in fide in qua ten
dūtur non eſt. Nam eadē fides q̄
iſtos ſolidat in maximis: illoꝝ in
firmitatē ꝯtinet in paruis. Vl' cer
te triū vna menſura eſt. quia in re
tributione vltima ꝙuis eadē dig
nitas omnib9 non ſit. vna tamen
erit oībus vita beatitudinis. Vn
de ⁊ per ſemetipſū dominus dicit.
In domo patrꝭ mei māſiones mul
te ſunt. Sed tamen qui in vinea
ducti ſunt ꝙuis diuerſis horis ve
nerūt: vnum denariū perceperunt.
Qua itaq; ratione ꝯueniūt man
ſiones multe cū vno denario: niſi
quia diuerſe quidē btōꝝ ciuiū dig
nitates erūt. ſed tamen vna qui
es eterne retributionis: Nam et
ſi diſpar erit meritū ſinguloꝝ nō
erit diuſitas gaudioꝝ: quia et ſi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

alt͛ min9 ⁊ atq; alius ap̄lius exul
tat; omnes tamē vnū gaudiū de
ꝯditoris ſui viſione letificat Hoc
quoq; eſt ſiue de veteribus ſeu de
nouis patrib; ſentiendū; q2 orien
talis via cū tres hinc ⁊ tres inde
thalamos habet; mēſura vna triū
eſt; qm̄ ipſa fides atq; ipſum meri
tum tenuit corda p̄cedentiū ⁊ que
repleuit corda ſequentiū ſub teſta
mento nouo poſitoꝝ; ſicut ⁊ per
paulū dicitur. Habentes āt eundē
ſpm̄ fidei; ſicut ſcriptū eſt Credidi
ꝓpter qd̄ locutus ſū Et nos credi
mus; ꝓpter qd̄ ⁊ loq̄mur. Q́uā
les quippe illi patres oīpotētē deū
trinitatē ita eſſe crediderunt; ſicut
eandē trinitatē noui patres aperte
locuti ſunt. Yſayas nāq; audiuit
āgelica agmina in celo clamātia;
ſcūs. ſcūs. ſcūs. dn̄s de9 ſabaoth
Vt enim pſonarū trinitas mōſtra
retur; tercio ſcūs dicit͛ Sz vt vna
eſſe ſubſtantia trinitatꝭ appareat;
non domini ſabaoth. ſed dn̄s eſſe
ꝑhibetur Qd̄ dauid quoq; ſentiēs
ait. Benedicat nos deus de9 noſ
ter. benedicat nos deus Qui cum
tercio dixiſſꝫ de9; vt vnū eſſe hūc
oſtenderet. ſubdidit Et metuant
eū omnes fines terre. Paulus q̄z
loquit͛ dicens Qm̄ ex ipſo. ⁊ per
ipſum. ⁊ in ipſo ſunt oīa Ex ipſo;
videlicz ex patre Per ipſū; ꝑ filiū
In ipſo autem; in ſpiritu ſancto.
Quem ergo ipſum cum tercio dix
iſſet; adiunxit Ipſi gloria in ſecula
ſeculoꝝ amen Qui enim nō dixit
ipſis ſed ipſi; dicēdo ter ipſum diſ
tinxit per pſonas Et ſubiungendo
ipſi gloria; non diuiſit ſubſtantiā.
Quia itaq; vna eſt veterum ac
nouorum patrum fides; recte tha
lamorum de ſcribitur mēſura vna
trium. Quod verbis aliјs repli
catur; cum ſubditur. Et menſura
vna frontium. Ex vtraq; etenim
parte eſt vna menſura frontium;
quia patres noſtri vel prius a ve
teri. vel nunc a nouo teſtamento
venientes ⁊ in vna mediatoris fide
conueniunt. Qui pro eo ꝙ carita
te pleni ſunt. carnem ſuam abſti
nentia edomant. corda audientiū
predicationis lumine illuſtrant;
ſigna faciunt. virtutes operantur
Per hoc ꝙ eorum bona nobis fo
ris innoteſcunt; non immerito hui9
celeſtis edificiј frontes vocantur.
Omne enim quod nunc in aperto
oſtenditur. frons eſt; vt illud ſit
veſtibulum edificiј ⁊ quod nobis
interius reſeruatur Vnde ⁊ ſancte
eccleſie in cantico canticoꝝ dicitur
Sicut cortex mali punica gene tu
e; abſq; occultis tuis Gene quip
pe ſūt eccleſie ſpirituales patres.
qui nunc in ea miraculis choruſ
cant; et velut in eius facie venera
biles apparent. Cū enim videm9
multos mira agere. ventura ꝓphe
tare. mundū perfecte relinquere. ce
leſtib; deſideriјs ardē; ſicut cortex
mali punicā ſancte ecc̄e gene rubet.
Sed quid eſt iſtud omne quod
miramur in illius rei ꝯparatione.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de qua ſcriptum eſt q᷑ oculus non
vidit nec auris audiuit nec in cor
hominis aſcendit q̄ p̄parauit de9
diligentibus ſe. Hū ergo cū mira
retur genas eccleſie. ſubdidit abſ
oculis tuis. Ac ſi aperte diceret.
Ea quidē que in te non latēt mag
na ſunt: ſed illa valde ineffabilia
q̄ latent. Sequitur. Et menſus
eſt latitudinē liminis porte x cubi
torū: ⁊ longitudinē porte xiij cu
bitorum. Multa ſuperi9 de porte ſig
nificatione iam diximus: ſed vnū
tenere aliquid debemus. per quod
poſſit ⁊ cetera lectoris prudētia pe
netrare. Dictū quippe eſt per por
tam ſcripturā ſacrā poſſe figurari.
Sz hec nob mō laborioſe diſcuciē
dū eſt: cur latitudo liminis porte
x cubitis. ⁊ longitudo porte trede
cim menſuratur. Hoc aūt loco lō
gitudo porte altitudo dicitur: ſicut
nos longe ſtature dicimus quem
altum videmus. Nam longitudo
porte dici in trāſuerſū non poteſt:
cui9 latitudo p x cubitos demōſtra
tur. Quid ergo latitudo liminis
porte. niſi lex teſtamēti veteris fuit
⁊ q̄d longitudo porte. niſi grā teſta
menti noui? Quia videlicet ſcrip
tura ſacra dū per teſtamentū vet9
crimina operum cōpeſcuit. dari deci
mas precepit. quaſi per mandata
humilia in liminis latitudine ia
cuit: ſz dū p teſtamentū nouū cogi
tationes prauas coercuit. derelin
qui oīa. ⁊ pro deo vitam corporis
iuſſit cū preſenti ſeculo deſpici: q̄ſi

porta noſtra in longitudinis altitu
dinem ſurrexit. Minora quippe pre
cepta iſrahelitico populo per legē
data ſūt: vnde ⁊ eidē populo moy
ſes in cāpo locut9 ē. Altiora domi
nus ſanctis apoſtolis dedit: vnde
⁊ eoſdē mandata vite in monte do
cuit. Iſte vero redēptor noſter per
euangeliū dicit. nolite putare q̄m
veni ſoluere legem aut prophetas:
non veni ait ſoluere ſed adimplere
Adimplere enim venerat legem
qui legis iuſticie grām addidit: vt
q̄d illa iubebat i minimis ipſe ꝑfici
adiuuaret in ſūmis: ⁊ q̄d illa co
ercebat ab opere. ipſe reſecaret a cor
de. Intellcā ergo lex q̄ in latitudi
ne iacuit: in altitudinem ſurrexit
Ipſa enim dei cognicio q̄ apud illā
in ſpūalib9 patrib9 fuit. nota om
ni populo hebreorum non fuit. nam
omnipotētem deum ſanctam vide
licet trinitatē cū prophete predica
rēt. populus ignorabat: ſolū deca
logū tenebat in lege: fidem trini
tatis neſciebat. Menſuretur ergo
latitudo liminis porte x cubitorū
quia durus ille populus ſubtilita
tem fidei ignorans mandatis ſerui
ebat decalogi. Mēſuretur vō lōgi
tudo porte tredecī cubitis: quia p
teſtamentū nouū in corde fidelis
populi ſuper mandata decalogi q̄
venus cuſtodit. cognitio trinitatis
creuit: ⁊ eo mandata legis perficit
quo trinitatē eſſe omnipotentē do
minū credidit. Ubi et queri racio
nabiliter poteſt. cur iſtā latitudinē

liminis porte quā ſuperius dixerāt
vno calamo menſurari: inferius
ſubiunxit. q decem cubitis menſu
retur. Ac deinde ſubditur: q longi
tudo porte tredecim ſit cubitꝭ men
ſurata. Vnus etenim iam ſicut ſepe
dictum ē: ſex cubitos habet et pal
mum. Decem vͦ cubiti iam men
ſuram ſuam ſup calamum tenent:
tredecim vero amplius q̄ decem.
Quid eſt ergo q prius vno cala
mo porte limen. poſtmodum lati
tudo eius decem cubitis: ad extre
mum quoq; longitudo porte trede
cim menſuratur: niſi q ſancti pa
tres quos per ſacram ſcripturam
ante legem fuiſſe cognoſcimus. v
num quidem omnipotentē deum
ſcām videlicet trinitatē eſſe noue
runt: ſ; eandē trinitatē quā cogno
uerāt: apte minime p̄dicauerūt:
Qui eius iuſſionibus obedientes
et vite mūdiciam cōſeruātes: qua
ſi in ſex cubitꝭ calami habuerunt
pfectionem operis. Et ſepe ange
los videntes: habuerunt palmū
contemplationis. Data autem le
ge. cudis ille hebreorum populus
mandata decalogi ſeruare conat9
eſt: ſed tamen de cognitione ſanc
te trinitatis eruditus non eſt. Et
q̄uis hanc ſpūales patres per
fecte cognouiſſēt: multitudo tamē
ſynagoge. nec inuenire miſterium
trinitatis potuit: nec querē ſciuit
Superueniente autem gratia per
teſtamentum nouū: omnis fidelis
populus vnum deum trinitatem
eſſe cognouit. et virtutem decalo
gi eius agnitione compleuit. Pri
us ergo limen porte mēſuratꝭ cala
mo vno: poſtmodū latitudo e9 cu
bitꝭ decē: atq; ad extremū lōgitu
do porte cubitis tredecē: q2 et ſanc
tꝭ patrib9 an̄ legē actiua et ɔtem
platiua vita nō defuit: ⁊ ſub lege
decalogi popul9 diuine ſubſtantie
miſteriū neſciens in mādatoꝝ la
titudinē ſeruiuit. Et nūc ſub grā.
cuſtoditis verius decalogi precep
tis: omnis qui ad fidem venerit:
ſcē trinitatꝭ ſacramēta cognoſcit.
Qua in re hoc quoq; nobis ſciēdū
eſt: q2 ⁊ p incremēta temporum.
creuit ſcientia ſpūalium patrum.
Plus ergo moyſes q̄ abraham:
plus pphete q̄ moyſes. plus apli
q̄ pphete in omnipotentis dei ſciē
tia eruditi ſt. Fallor ſi hec ipſa ſcrip
tura non loquitꝭ. Pertrāſibunt plu
rimi: et multiplex ſcientia erit. Ꝺ;
hec eadem q̄ de abraham. moyſe.
pphis. ⁊ aplis diximus: ex eiuſdē
ſcripture verbis ſi poſſumus oſten
damus. Quis ei neſciat: q2 abra
ham cū deo locutus eſt: Et tn̄ ad
moyſē dn̄s dicit. Ego ſū de9 abra
ham. de9 yſaac. deus iacob: ⁊ no
men meū adonay n̄ indicaui eis.
Ecce pl9 moyſi q̄ abrahe inotue
rat. q̄ illud de ſe moyſi indicat. q̄d
ſe abrahe n̄ indicaſſe narrabat. Ꝺ;
videam9 ſi pphe pl9 q̄ moyſes di
uinā ſciāz apphendē potuerit. Cer
te pſalmiſta dicit. Q̄uo dilexi legē
tuā dn̄e: tō die meditatio mea eſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Atq; ſubiūgit. Super omnes do
centes me intellexi: quia teſtimo
nia tua meditatio mea eſt. Et ite
rū Super ſeniores intellexi. Qui
a ergo legem meditari ſe memo
rat et ſuper omnes docentes ſe ac
ſuper ſeniores intellexiſſe teſtatur
quia diuinā ſcientiam pluſq̄ moy
ſes accepiſſet manifeſtat. Quomo
do aūt oſtenſuri ſumus: quia plus
ſancti apoſtoli edocti ſūt q̄ prophe
te: Certe veritas dicit. Multi re
ges et prophete voluerūt videre q̄
videtis et non viderūt: et audire q̄
auditis et non audierūt. Plus er
go q̄ prophete de diuina ſcientia
nouerāt. quia quod illi ſolo ſpiritu
viderāt ipſi etiam corporaliter vi
debāt. Impleta itaq; eſt ea quam
ſuperius diximus danielis ſentētia:
quia pertrāſibūt plurimi et multi
plex erit ſcientia. Menſura ergo
calami q̄ eſt ſex cubitorū et palmo
ducitur ad cubitos decē: et menſu
ra decem cubitorū ad extremū ſur
gat in tredecī: quia quāto mūdus
ad extremitatē ducitur: tanto no
bis eterne ſcientie aditus largius
aperitur. Sequitur. Et marginē
ante thalamos cubiti vnius. Di
cut ſepe diximus thalami corda e
lcōrū ſunt. omnipotētis dei amore
feruentia. Quid per marginē an
te thalamos niſi fides exprimitur:
Niſi enim prius ipſa teneatur: nul
lo modo ad ſpiritalem amorē per
tingitur. Non enim caritas fidē:
ſed fides caritatē precedit. Nemo
enim poteſt amare quod non credi
derit. Margo itaq; eſt ante thala
mos. fides ante ardorem caritatis
quia ſicut dictū eſt niſi ea q̄ audis
credideris: ad amorem eorū q̄ au
dieris nullatenus inflāmaris. Sz
margo ante thalamos cubiti vni
us eſt: quia tūc fides corda audiē
tiū deo in amore copulat. quando
per errores et ſciſmata diuiſa nō
eſt. ſed in vnitate perdurat: vt vi
delicet margo vnius cubiti audien
tis animū ad thalamū perducat.
quia celeſtis ſponſi ſpeciem quam
hic p̄dicat poſtmodū in celeſtibus
demonſtrat. Vnde et bene ſubdit.
Et cubitus vnus finis vtrūq;. V
trūq; autem dicitur: ac ſi dicatur
vtrorūq;. Per latitudinē quippe
liminis et longitudinem porte. ve
tus ac nouū teſtamentū diximus de
ſignari. Ad extremū vero additur
q̄ cubitus vnus ſit finis vtrorūq;
quia videlicet et teſtamentū vetus
vnū nobis mediatorem dei et ho
minū nūciauit: et teſtamentū no
uū eūdem nobis nūciat in eterna
claritate venturum quē iam pro no
bis cognouimus incarnatū. Cubi
tus ergo vnus finis vtrorūq; ē:
quia et quem lex p̄dixit in carne
apparuit: et ipſe quem nūc teſtamē
tū nouū loquitur in gloria maieſta
tis apparebit: et tunc finis vtrorū
q; erit. cū viſus in diuinitatis ſue
potētia omnia q̄ ſunt p̄dcā cōpleue
rit. Scriptū naq; eſt. Finis legis
criſtus ad iuſticiam omni credenti

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Finis vidꝫ licet non qui conſumit:
ſed qui ꝑficit. Tūc etenim legem
perficit: cum ſicut lex p̄dixerat in
carnatus apparuit Sed adhuc de
eius iudicio multa nouū teſtamen
tum loquitur: adhuc multa de reg
no illius narrat: que necdum vi
dem⁹ impleta. Ecce cotidie euan
geliū legitur: ventura vita predi
catur Tunc ergo erit ⁊ noui teſ
tamenti finis: cum ⁊ que de ſe ꝓ
miſit impleuerit. Finietur vero teſ
tamentum nouū: quia perficietur
Nam cum ipſe de quo loquitur vi
ſus fuerit: eiuſdem teſtamenti ver
ba ceſſabunt. Vn̄ ⁊ ſancte eccleſie
veri luminis diem quaſi tempus
vernale p̄ſtolanti: per ſponſi voce̅
dicitur Surge ꝓpera amica mea:
columba mea. formoſa mea. ⁊ ve
ni: iam enim hyemps tranſijt.
ymber abijt ⁊ receſſit: flores appa
ruerūt in terra. Dicit enim ſancta
eccleſia. ſeu vnaqueqꝫ electa ani
ma. celeſti ſponſo eſt amica per a
morem: columba per ſpiritum:
formoſa ꝑ morum pulchritudine̅.
Que cum iam de corruptione car
nis educit. ei procul dubio hyemps
tranſit: quia p̄ſenti vite torpor ab
ſcedit. ymber quoqꝫ abijt ⁊ recedit:
quia cum ad contemplādum in ſu
a ſubſtātia omnipotentem deū educi
tur: iam verborum gutte neceſſari
e non erunt: vt pluuia debeat pre
dicationis infūdi. Nam quod mi
nus audire potuit: amplius vide
bit. Tunc apparent flores in ter
ra: quia cum de eterne beatitudi
nis vita quedam ſuauitatis p̄mor
dia pregustare anima ceperit: qua
ſi iam in floribus odorata erit.
Que poſtq̄ egreſſa fuerit: fructus
virtutum vberius habebit. Vnde
et illic ſubditur. Tempus puta
tionis aduenit. In putatione
quippe. ſarmenta ſterilia reſcidun
tur: vt ea que preualent. vberius
fructum ferant. Noſtre itaqꝫ puta
tionis temp⁹ tunc aduenit. quan
do infructuoſam ac noxiam corrup
tionem carnis deſerimus. vt ad
fructum anime ꝑuenire valeam⁹:
qui fructus nobis erit vberrim⁹.
viſio vnius dei. Cubitus ergo
vnus eſt finis vtriuſqꝫ: quia vnus
eſt ille qui dixit. ſingulariter ſum
ego donec tranſeam Qui ſolus cū
patre ⁊ ſancto ſpiritu preſidet in ce
lo: ſicut paſſer vnicus in edificio.
Quemadmodum impleuit legem
per miſterium incarnationis et ꝑ
fecte humanitatis ſue: ita teſtame̅
ti noui promiſſa impleturus eſt ꝑ
oſtenſam gloriam claritatis ſue.
Hunc vnum nobis cubitum men
ſura quoqꝫ arche locuta ē. Archa
enim que trecentis cubitis fieri in
longitudine iuſſa eſt. ſexaginta ve
ro in latitudine. triginta aūt in al
titudine: in vno eſt cubito conſum
mata. Quid enim ꝑ archam niſi
ſcā eccleſia figuratur: que inferi⁹
ampla eſt. ſuperius āguſta: Que
a trecentis et ſexaginta. ac trigin
ta cubitis. ad vnū cubitū colligitur:

quia ab ea latitudine quam ſanc
ta eccłia in membris ſuis adhuc in
firmantibꝰ habet paulisꝑ āguſta
ta ⁊ in altū proficiens ad vnū ten
dit. Ipſa enim racio exigit vt cre
damus ꝙ in illa arche latitudine
omnes beſtie cuncta quadrupedia
atqꝫ reptilia in inferioribus fuerīt
homo vero atqꝫ volatilia nimirū in
ſuperioribus. Iuxta ſuperiorem et
enim partē feneſtra fuit in latere ∵
de qua coruū vel columbā dimiſit ho
mo: vt ſi diluuij iam tranſiſſet a
qua cognoſceret Et quia archa e
adē in vno cubito fuit conſūmata
homo ⁊ volatilia iuxta cubitū fue
rūt. Hec itaqꝫ per archam vniuer
ſa eccleſia deſignatur ∵ q̄ adhuc in
multis ſuis carnalibꝰ lata eſt: in
paucis ſpūalibus anguſta. Et qꝫ
ad vnū hominē qui eſt ſine pecca
to colligitur: quaſi in vno cubito
conſūmatur. Videmꝰ etenim mł
tos intra eiuſdem ſancte eccleſie ſi
nū in ſuperbiam erigi. in carnis
voluptate diſſolui. in acquirendis
rebus terrenis inhyare imperāte a
uaricia: maria trāſire. deſeruire ira
cundie. iurgijs vacare. proximos
quos preualent ledere ∵ ſed quia
eos adhuc ſancta eccleſia tolerat
vt cōuertat: quaſi in arche latitu
dine deorſū beſtie morantur. Vi
demus alios iam aliena non que
rere. illatam iniuriā equanimiter
portare. rebus ꝓprijs eſſe conten
tos. humiliter viuere. ſed quia iſti
iam pauci ſunt anguſtatur archa

Alios āt conſpicimꝰ etiā poſſeſſa re
linquere. nullū terrenis rebus ſtu
diū dare. inimicos diligere. carnē
a cunctis voluptatibꝰ domare mo
tus omnes ſub rationis iudicio ꝓ
mere per celeſte deſideriū contēpla
tionis ꝑenna ſubleuari. ſed quia ta
les quiqꝫ valde rari ſunt: iam ar
cha iuxta cubitū ducitur. vbi homi
nes ⁊ volatilia ꝯtinentur. Quera
tur tamen ſi quis in eis eſſe vale
at ſine peccato: ⁊ nullus inueniē.
Quis itaqꝫ homo ſine peccato eſt
niſi ille qui in peccatis conceptus
non eſt. ∵ In vno ergo cubito con
ſūmatur archa ∵ quia vnꝰ eſt auc
tor ⁊ redēptor eccłe ſcē ſine peccato
ad quem ⁊ ꝑ quē omnes ꝯficiūt
qui ſe eſſe peccatores nouerūt Di
citur itaqꝫ de limine ⁊ porta ⁊ cu
bitus vnꝰ finis vtrūqꝫ ∵ quia cum
vnꝰ mediator dei et hominū homo
xp̄us iheſꝰ in maieſtate ſua appa
ruerit: omnia vtrıuſ̄ teſtamenti q̄
predcā et promiſſa ſunt cōplebit.
Siuero vtraqꝫ hoc loco marginē
ac thalamos memorat. neqꝫ hoc
ab hac ſentētia abhorret ∵ quia cū
maieſtas redēptoris noſtri nobis
fuerit oſtenſa. finitur fides cū iam
ceperit homo videre quod credidit
⁊ ad finem ſuum peruenīūt thala
mi. quia corda fideliū incōparabili
ter longe ꝙ̄ modo ſunt in amore
illius ꝯficiūtur. Cubitꝰ ergo vnꝰ
finis vtrūqꝫ eſt: quia vnius domi
ni ⁊ ſaluatoris viſio in electis ſu
is fidem finit ⁊ caritatem perficit

Cōſideratō libet: qui nos ſumus.
qui iſta tractam9. Certe ex genti
bus venimus: certe patētres noſtri
lignoꝝ ac lapidū cultores fuerūt
Vnde ergo hoc nobꝭ vt ea q̄ nunc
vſꝫ hebrei neſciūt: ezechielis pro
phete tam ꝓfunda miſteria rime
mur: Agam9 ḡr grās vni: q̄ cunc
ta que de eo in ſacro eloquio ſcrip
ta ſūt. opere impleuit Vt que itel
ligi audita nō poterant: viſa pan
derent Ibiqꝫ incarnatio. ibi paſſi
o. ibi mors. ibi reſurrectio: ibi aſcē
ſio illius continetur Nā quis noſ
trum hec audita crederet: niſi fac
ta cognouiſſet: Dignatū ergo li
brum ſicut in iohannis apocalipſi
legitur. quem aperire et legere ne
mo poterat. leo de tribu iuda appe
ruit: quia ōnia nobꝭ miſteria in ſu
a paſſione ac reſurrectiōe patefecit.
Et ꝑ hoc ꝙ infirmitatꝭ noſtre ma
la ꝑtulit: ſue nobis potētie ⁊ cla
ritatis bona mōſtrauit. Caro enī
factus eſt: vt nos ſpirituales face
ret. Benigne inclinatus eſt: vt le
uaret Exijt: vt introduceret. Viſi
bilis apparuit: vt inuiſibilia mon
ſtraret Flagella pertulit: vt ſana
ret Opprobria et irriſiōes ſuſtinu
it: vt ab opprobrio eterno liberaret
Mortuus eſt. vt viuificaret. Aga
mus ergo grās viuificanti ⁊ mor
tuo: et ideo āplius viuificanti. qꝫ
mortuo Vnde bene ſalutē noſtram
et paſſionē illius. yſayas contēpla
tus ait Vt faciat opus ſuum: ali
enū eſt opus eius Vt operetur op9
ſuū: peregrinū eſt op9 eius ab eo
Opus enī dei eſt. animas quas
creauit colligere: ad eterne luas
gaudia reuocare. Flagellari autē
atqꝫ ſputis liniri: crucifigi. mori.
atqꝫ ſepeliri: non hoc in ſua ſubſtā
tia opus dei eſt: ſꝫ opus hominis
peccatoris: qui hec oīa meruit ꝑ
peccatū: ſꝫ peccata noſtra ipſe ꝑtu
lit in corpore ſuo ſuꝑ lignum. Et
qui in naturā ſua manet ſemꝑ incō
ꝓhenſibilis: in natura noſtra com
ꝓhendi dignatus eſt ac flagellari
Niſi ea q̄ erant infirmitatꝭ noſtre
ſuſciperet: nunq̄ nos ad ſue fortitu
dinis potentiam ſubleuaret. Vt
ergo faciat opus ſuū. alienū op9
eius: et vt operetur opus ſuum:
peregrinū eſt opus eius ab eo: qꝫ
incarnatus de9. vt nos ad ſuam
iuſticiam colligeret: dignatus eſt
pro nobis tanq̄ peccator homo va
pulari. Et alienū opus fecit. vt fa
ceret ꝓpriū: quia ꝑ hꝰ ꝙ infirmās
mala noſtra ſuſtinuit: nos qui cre
atura illius ſum9. ad fortitudinis
ſue glām perduxit: in qua viuit ⁊
regnat cū patre in vnitate ſpirit9
ſancti. per omnia ſecula ſeculoꝝ
Amen Expliciāt omelia quarta

Incipit omelia quinta.

Emoratis ſuꝑnis tha
lamis. ꝓphā ſubiūgit.
quia thalami ſex cubi
toꝝ erant hinc ⁊ inde

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qua in re magna nobis queſtio
generatur: cur ſuperiꝰ thalamũ v
no calamo menſuratũ dixit. quem
videlicꝫ calamũ ſex cubitos ⁊ pal
mũ habere perhibuit: atqꝫ inferiꝰ
thalamos ſex ſolũmodo dicat cubi
tis menſurari. Si enim non cala
mo ſed ſex cubitis menſurantur:
palmus deeſt qui ſuperiꝰ in menſu
ra calami dicebatur adeſſe. Sed ſi
thalami ſunt ſenſus atqꝫ cogitati
ones fideliũ in quibus anime con
ditori ſuo in amore iũguntur. ⁊ p
ſex cubitos perfecta opatio. p pal
mũ vero inchoatio cõteplationis
exprimitur: ſancte vniuerſalis ec
cleſie debemꝰ membra conſpicere
⁊ cauꝰ inuenimꝰ quia ſunt in ea
thalami vno calamo ⁊ ſũt alij ſex
tñmodo cubitis menſurati. Nam
fideles quidã in illa omnipotẽtem
deum ita amant. vt ⁊ in opere per
fecti ſint ⁊ in cõteplatione ſuſpen
ſi. Hij profecto calamũ in menſu
ra habẽt quia ⁊ ſex cubitos opera
tionis. ⁊ palmũ contemplationis
poſſident. Quidã vero omnipoten
tem quidẽ deum diligunt ⁊ perfcẽ
in bonis opibus exercentur: ſꝫ ta
men contemplari eiꝰ magnitudi
nẽ ſubtilioꝛ intellcũ neſciũt. Amãt
aũt: ſed inueſtigare gaudia eius
claritatis ignorant. Hij itaqꝫ ſex
cubitos habent ⁊ palmũ non ha
bẽt: quia ei iam per amorem iũcti
ſunt: ſed ex cõteplatione diſiũcti
Qui tamen thalami poſt comme
morationem cubiti vnius hinc ⁊

inde eſſe referuntur: quia videlicꝫ
in amore auctoris ac redemptoris
noſtri fideles anime et ex iudayco
populo ⁊ ex gentilitate ꝯuenerũt
Unde et iſdẽ redemptoꝛ noſter cũ
aſellũ ſedens ihr̃lm̃ tenderet. ſicut
euãgeliſta teſtatur multi veſtimen
ta ſua ſtrauerunt in via: alij aũt
frondes cedebãt de arboribꝰ ⁊ ſter
nebãt in via: ⁊ qui p̄ibant et qui
ſequebantur clamabant dicentes.
Oſanna benedictꝰ qui venit in no
mine domini. Saluatoꝛ eteñ noſ
ter aſellũ ſedens ihr̃lm̃ tendit: qñ
vniuſcuiuſꝫ fidel' animã regens vi;
iumentũ ſuũ ad pacis intime viſio
nem ducit. Iumentũ ſedet cũcam
cũ ſancte ecc̃e vniũſaliter preſidet
eamqꝫ in ſuperne pacis deſideriũ
accendit. Multi aũt veſtimenta ſu
a in via ſternũt: quia corpora ſua
per abſtinentiã edomant: vt ei vi
am ad mentẽ parent vel exempla
bona ſequentibꝰ p̄beant. Alij aũt
ramos vel frondes de arboribꝰ ce
dũt et ſternũt in via: quia in doc
trina veritatis verba atqꝫ ſententi
as patꝝ ex eoꝝ eloquio excerpũt
et hec in via dei ad auditoris ani
mũ venientis humili predicatioẽ
ſubmittũt. Qd indigni quoqꝫ et
nos modo facimꝰ. Nam cũ patrũ
ſentẽtias in ſermoẽ exhoꝛtationis
aſſumimꝰ. frondes de arboribus
cedimꝰ: vt has in via omnipoten
tis domini ſternamꝰ. Sed qui p̄i
bant ⁊ qui ſequebantur clamabãt
oſanna. Preceſſit quippe iudaycus

ꝑplūs ſcīitus ē gentilis. Et quia
oēs electi. ſiue qui in iudea eſſe po
tuerunt. ſiue qui nunc in ecclīa exiſ
tunt: in mediatorē dei ⁊ hominū
crediderūt ⁊ credūt. qui p̄eunt et
qui ſequūt. oſāna clamant. Oſan
na autē latina lingua: ſalua nos
dicitur. Ab ipſo ei ſalutē ⁊ priores
q̄ſierunt. ⁊ p̄ſētes querunt: ⁊ bene
dictū qui venit in noīe domini ꝯfi
tentur. qm̄ vna ſpes vna fides eſt
p̄cedentiū atq; ſequentiū populoꝝ.
Nā ſicut illi expectata paſſione ac
reſurrectione eius ſanati ſunt: ita
nos p̄terita paſſione illi9 ac ꝑma
nenti in ſcl̄i reſurrectione ſaluamur
Quē ei priores noſtri ex iudayco
ꝑplō crediderunt atq; amauerunt
venturū. hunc nos ⁊ veniſſe credi
mus ⁊ amamus. eiuſq; deſiderio
accēdimur: vt eū facie ad faciē con
tēplemur Thalami ergo e9 hinc
et inde ſūt: q2 corda amantiū fidem
q̄ in illo eſt. ⁊ a priori p̄te ſeculi. ⁊
ab vltima ꝯplectuntur Sequitur
Et menſus eſt portā a tecto thala
mi. vſq; ad tectū eius: latitudinē
viginti et q̄nq; cubitoꝝ. Sepe iam
diximus portā fidē. ⁊ p eandē fidē.
ipſum deū ac redemptorē noſtrum
mediatorē dei ⁊ hoīm xp̄m iheſū
poſſe ſignari: q2 p fidem que in eo
eſt. introitus ad fidē patet Sz etiā
ſcripturā ſacram q̄ nobis eandem
ipſā fidem in redēptoris noſtri intel
lectū aperit. non īmerito portā ac
cipimus: q2 ea vt oportet cognita
ad intelligenda viſibilia intram9.

Si igitur hoc in loco vt p̄diximus
porta ſcriptura ſacra accipit: que
rendū eſt quid p tectū thalami. q̄d
p tectum porte ſignet. Sed habet
thalamus tectū: q2 ope̅ta eſt mēs
amantiū. ⁊ adhuc feruor amoris
in occulto ē Habet quoq; ⁊ porta
tectum: q2 ſcriptura ſacra tota qui
dem ꝓpter nos ſcripta eſt. ſed non
tota intelligit a nobis Multa q̄p
pe in illa ita apta ſunt vt paſcant
paruulos. quedā vero obſcurioribus
ſententijs vt exerceant fortes: q̄
tinus cum labore intellecta. plus
grata ſint Nōnulla autē ita in ea
clauſa ſunt: vt dū ea non intelligi
mus. agnoſcētes infirma nr̄e cecī
tatis: ad humilitatē magis q̄ ad
intelligentiā ꝓficiamus Sunt eni
quedā q̄ ita de celeſtibz loquūtur:
vt ſolis illis ſupnis ciuibus in pa
tria ſua ꝑſiſtentibus pateant. nec
dū q; nobis ꝑegrinātibz reſerētur.
Nam ſiquis ad vrbem incognitā
ꝑgens. multa de illa in via audi
at: quedā quidem ex ratione colli
git. quedā vero q2 necdum videt
nullo mō cognoſcit Ipſi vero eius
ciues qui in ea ſūt. ⁊ q̄ de illa tracan
tur vident. ⁊ que de illa dicuntur
intelligunt Nos igitur in via ad
huc ſum9: multa de illa celeſti pa
tria audimus. Alia iam p ſpiritū
et rationē intelligim9: quedā vero
non intellecta veneramur Vnde ⁊
de eodem ſacro eloquio ſcriptum
eſt. Extendens celū ſicut pellem:
qui tegis in aquis ſupiora eius.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Celum quippe ſicut pellis extendi tur: quia per ora mortaliū ſcriptu ra ſacra nobis in expoſitionibꝰ ex plicatur. Sed ſunt aque in celo. ſuperiores videlicet multitudines id eſt angeloꝝ agmina. in quibꝰ eiuſdē celi teguntur ſuperiora: qui a ea q̄ in ſacro eloquio altiora et obſcuriora ſunt. angelicis ſolūmo do ſpiritibus patent: ꝛ nobis ad huc incognita perdurāt Habet er go thalamꝰ tectū. qꝛ neſcit adhuc proximus q̄ꝫtum amatur a proxi mo. Porta quoqꝫ id eſt ſacrū elo quiū habet tectū: quia necdū om nia penetrarē intellcū poſſumꝰ que de celeſtibꝰ audimꝰ. Reſtat ergo vt in hijs q̄ intelligimꝰ in profectu cotidie caritatꝭ ambulemus: ꝛ q̄ꝫ uis in nobꝭ proximu nrī nō videāt q̄ꝫtum diligantur a nobis. atqꝫ in ſacro eloquio ea q̄ necdum intelli gimꝰ humilitꝰ veneremur: in hijs tamen ad q̄ intelligendo peruenꝰ mꝰ. dilatari per bonā operatioēm debemꝰ. Vnde ꝛ dicitur Et men ſus eſt portā a tecto thalami vſqꝫ ad tectū eius: latitudinē viginti ꝛ quinqꝫ cubitoꝝ. Quinqꝫ enim carnis ſenſibus ꝑditi ſumꝰ: videli cet viſu guſtu olfactu auditu atqꝫ tactu. Iſdē vero q̇nariꝰ numerꝰ per ſemetipſū multiplicatus ad vi ginti et quinqꝫ numerū ſurgit. O perari aūt exterius quiddā de mā datꝭ celeſtibus ſine iſtis corporis ſenſibus non valemꝰ. Hijs quip pe officijs ſuis iudex animꝰ interi us preſidet: et quid exteriꝰ agere iuſte vel miſericorditer poſſit quaſi eiſdē officijs renūciantibꝰ ac deſer uientibus agnoſcit. Cum ergo ti more omnipotētis domini animus impletur: neceſſe eſt ut quinqꝫ nrī ſenſus nobis velut ſubiecta officia in bona operatione deſeruiant: ꝑ quos cū aliquid agere miſericordi ter cepimus: plus ſe cotidie ipā miſericordia ingerit. ꝛ quaſi quidā ſinus boni operis expandit Cum qꝫ igitur ſenſus multiplicantur in ſe: dū hec quod per ipſos agitur in bono cotidie ope per profectū mul tiplicatur. Unde ꝛ latitudo eſſe xx et quinqꝫ cubitoꝝ dicitur: quia ti mor tenacia ꝛ pigredo anguſtia eſt Quiſquis enim ideo indigenti da re panē metuit ne ſibi deſit: adhuc in anguſtia timoris eſt Quiſquis ideo veſtimentū algenti non porri git quia hoc ſolus habere concupiſ cit: adhuc tenacie ſue āguſtia coar tatur. Quiſquis ideo bonū non a git quia tepore animi torpeſcit: ipſe ei ſuus torpor āguſtia eſt Reſ picere aūt inopē. audire ꝑcem. lar giri ſtipē. ꝑbere defenſionē atqꝫ ꝑ eiuſdē defenſione pauperis aduer ſantis cuiuſlibet inimicicias non ti mere: magna mentis latitudo eſt Menſuretur ergo inter thalamū ꝛ portā ea q̄ interiacet latitudo cu bitis xx ꝛ quinqꝫ: quia in exterio re ſenſuū opatione probatur ꝛ ag noſcitur q̄ intrinſecus largitas bo nitatis habeatur. Nam quid iam

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de ſcriptura ſacra didiceris. ⁊ q̄ntū
proximū tu caritatis ames in latitudi
ne boni operis oſtendis. Patet
itaqȝ viginti ⁊ quinqȝ cubitis lati
tudo inter thalamum ⁊ portam:
q2 inter caritatem et ſcientiam. teſ
tis ē bona operatio. Que ſi fortaſſe
defuerit: profecto certum eſt. nec
cognouiſſe te deū nec diligere ꝓxi
mum: id eſt portam ſacri eloquij
nec amoris thalamū habere. Et
notandū ꝙ a tecto thalami vſqȝ
ad tectum porte dicitur menſuratū
Per ea eī que nobis in ſacra ſcrip
tura cooperta ſunt. noſtra humili
tas approbatur: quia quicquid in
illa non intelligimus: non ſuperbe
reprehendere. ſed venerari humili
ter debemus. Vnde ⁊ de domino
ſcriptum eſt. Palpebre eius inter
rogant filios hominū. Palpebre
eius quippe. eius iudicia ſunt:
quando aliquid nobis claudunt:
⁊ aliquid aperiunt Aperiendo nos
interrogant: ſi intelligendo non
extollimur. Claudendo nos inter
rogant: ſi non deſpicimus que in
telligere non valemus. Per ea au
tem que de caritate noſtra proxi
mis noſtris non loquimur in con
ſpectu dei. verius probamur. In
quorundam enim ore caritas ficta
eſt: in quorundam cordibus vera
Et ſepe de caritate oſtenditur qđ
non eſt: et non demōſtratur quod
eſt. Amorem itaqȝ noſtrum erga
proximū plus bona operatio loqua
tur q̄ lingua: vt in ipſo bono ope

re proximus noſter amari ſe videat.
Et cum tantum non poſſumus q̄n
tum volumus operari: omnipotenti
deo occulta amoris noſtri ſufficiāt
A tecto ergo thalami vſqȝ ad tec
tum porte. ſit magna latitudo: vt
ab occultis noſtre caritatis ꝓpter
proximū vſqȝ ad humilitatem ſci
entie: et propter deum quantum
intelligimꝰ et valemus. bona ſem
per operemur Poteſt enim porta:
ipſe iam auditus regni celeſtis in
telligi Habet nunc thalamus tec
tum. habet ⁊ porta tectum: q2 ⁊
q̄nta noſtra caritas ſit inter deum
⁊ proximū non cognoſcitur: ⁊ q̄n
de hoc ſeculo ad eterne vite regnu
em ītroducamur: ignoratur Eſſe
enim nobis conditor noſter diem
mortis noſtre incognitū voluit: vt
dum ſemꝑ ignoratur: ſemper eſſe
ꝓximꝰ credatur: ⁊ tanto quis fer
uentior ſit in operatione: q̄nto et in
certus eſt de vocatione Vn̄ et lati
tudo viginti ⁊ q̄nqȝ cubitorū a tha
lamo ad portā tendit: q2 caritatē
quā ſemel in deo et ꝓximo cœpi
mus: vſqȝ ad ingreſſum regni de
bemus omne qđ poſſumꝰ multipli
citer atqȝ inceſſanter operari. A tecto
itaqȝ thalami vſqȝ ad tectū porte
magna latitudo eſt: q2 ex grā qua
inchoamꝰ deū diligere: vſqȝ ad il
lam dilectionē que nobis aditum
regni celeſtis aperit. debemus noſ
metipſos in magna bonorum acti
one dilatare. aduerſa patienter ꝑ
peti. benigna libenter impendere.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ipſos etiam quos patimur amare
habita tribuere. non habita non
ambire. proximos ſicut noſmetip
ſos diligere; eorꝫ bona noſtra cre
dere. eorꝫ mala quaſi ꝓpria deſfle
re. In tali ergo mente magna la
titudo eſt; in qua anguſtia odiorũ
non eſt. Quã profecto latitudinẽ
ex dei et proximi amore cõcipim9
per ſacra mandata q̃ cognouimus
Nam et ipſos latitudinis viginti
et quinq; cubitos non incõuenient
intelligim9; ſi eos iuxta ſacrũ elo
quiũ diſcutere velim9. Sex enim
cubitis mẽſuratos thalamos dix
erat et ſexto die homo eſt condit9
eoq; die dominus perfeciſſe opera
ſua deſcribitur; vnde etiam pro ꝑ
fectione poni ſenarius numerus ſo
let. Et quia omnem operationem
bonam per quatuor ſancti euange
lij libros agnouimus; ſi ſex quat
ducimus ad vigintiq̃tuor peruent
mus. cui monas additur; quia v
nus eſt per quẽ bene omnes ope
rantur. Viginti ergo et quinq; cu
bitis latitudo hec explicari debuit
quia omnis bona operatio per ſã
euangelij quatuor vt diximus li
bros agnoſcitur; et in vni9 dei cog
nitione et confeſſione completur.
Sequitur. Et oſtiũ contra oſtiũ
Hoc loco contra non ad aduẽſitatẽ
ponitur; ſed ad rectitudinẽ. Oſtiũ
enim contra oſtiũ eſt; cũ recto iti
nere ab exteriore ad interiorẽ adi
tum peruenitur. In cognitione ve
ro omnipotẽtis dei primum oſtiũ

noſtrũ fides eſt. ſcdm̃ vero ſpecies
illius. ad quam per fidem ambu
lando peruenim9. In hac etenĩ vi
ta hanc ingredimur; vt ad illam
poſtmodũ perducamur. Oſtiũ er
go contra oſtiũ eſt. quia per aditũ
fidei aperitur aditus viſionis dei.
Si quis vero vtraq; hec oſtia in
hac vita velit accipere; neq; hoc a
ſalubri intelligentia abhorret Nã
ſepe volumus omnipotẽtis dei na
turã inuiſibilem conſiderarẽ ſed ne
quaq̃ valemus. atq; ipſis difficul
tatibus fatigata anima ad ſemet
ipſam redit. ſibiq; de ſeipſa gradus
aſcenſionũ facit; vt primũ ſemetip
ſam ſi valet conſideret; et tunc illã
naturã que ſuper ipſam eſt inq̃tũ
potuerit inueſtiget. Sꝫ mens nrã
ſi in carnalib9 ymaginibus fuerit
ſparſa nequaq̃ vel ſe vel anime na
turã conſiderare ſufficit; quia per
tot cogitationes ducitur; quaſi ꝑ
tot obſtacula cecatur Primus ergo
gradus eſt; vt ſe ad ſe colligat.
Scdus vt videat qualẽ eſt collcã
Tercius vt ſup ſemetipſã ſurgat
ac ſe contemplationi auctoris inui
ſibilis intẽdendo ſubiciat. Sed ſe
ad ſe nullaten9 colligit; niſi prius
didicerit terrenarũ atq; celeſtiũ y
maginũ fãtaſmata ab oculo men
tis compeſcere q̃cquid de viſu. q̃cq̃d
de auditu. quicquid de odoratu.
quicq̃d de tactu et guſtu corporeo
cogitationi eius occurrerit reſpue
re atq; calcare. quatin9 talẽ ſe que
rat intus. qualis ſine iſtis eſt Nã

hec qn̄ cogitat: quaſi quaſdā vm
bras corpm introrſus verſat. Abi
genda ergo ſunt omnia manu diſ
cretionis ab oculis mentis: quati
nus talem ſe anima ꝯſideret: qua
lis ſub deo ſup corpus creata eſt.
vt a ſuperiore viuificata. viuificet
inferius qd̓ adminiſtrat Que ꝛ ſic
infuſa eſt corpori: vt non ꝑ mem
brorum partes. ꝑtibus ſit diuiſa.
Nam in quolibet loco pars corpo
ris patitur: tota dolet Miro autē
modo vna eademq; viuificatione
mēbrorū preſidens: cum ipſa per
naturam non diuiſa ſit: ꝑ corpus
tamen agit diuerſa. Ipſa tamen
eſt que ꝑ oculos videt. ꝑ aures au
dit. per nares odoratur: ꝑ os guſ
tat. ꝑ membra omnia tangit: ꝛ
tangendo lene ab aſpero decernit
Et cū tam diuerſa ꝑ ſenſus opera
tur: non hec diuerſa. ſed vna illa
in qua creata eſt ratione diſponit.
Cum ergo ſeipſam ſine ymaginī
bus corporis cogitat anima: iam
primū hoſtiū intrauit: ſed ab hoc
hoſtio ad illud tenditur: vnde de
natura dei omnipotētis aliquid cō
templetur Anima itaq; in corpe:
vita eſt carnis. Deus vero qui vi
uificat omnia: vita eſt animarū.
Si igitur tante eſt magnitudinis
vt ꝯphendi non poſſit vita viuifi
cata: quis intellectu cōprehendere
valeat: quante maieſtatis ſit vita
viuificans: Sed hoc ipſū ꝯſiderarē
atq; diſcernē: iam eſt aliquatenꝰ
intrare. Quia ex ſua eſtimatione

aīa colligit: quid de incircūſcripto
ſpū ſentiat: q̄ ea incōprehēſibilit̄
regit: que incōprehēſibilit̄ creauit
Conditor etenim noſter longe in
cōpabiliter creature ſue preſidet:
ꝛ quedam opatur vt ſint. nec tm̄
viuant Quedam vero vt ſint ꝛ vi
uant: nec tamen diſcernere aliq̄d
de vita valeant Quedā autem vt
ſint ꝛ viuant atq; diſcernant Et
opatur vnus omnia: ſed in omni
bus non diuiſus Eſt enim vere ſū
mus: et nunq̄ ſibi diſſimilis. Ani
ma autem ꝛ ſi ꝑ naturam ſibimet
ipſi diuerſa non eſt: ꝑ cogitationē
tamen diuerſa eſt. Eo enim mo
menti ictu quo de viſu cogitat: de
auditu cogitare obliuiſcitur Et eo
momenti ictu quo de auditu vel
guſtu cogitat: de odoratu vel tac
tu cogitare non preualet: quia ꝑ
contentionem ꝛ obliuionem fit
ſemper ſibimetipſi diſſimilis: vt
nunc hoc nunc illud cogitatione
teneat. Omnipotens enim deus.
quia ſibimetipſi diſſimilis nō eſt:
ea virtute videt que audit: om
nia ea virtute creat: qua iudicat
creata. Eius ergo et videre ſimul
omnia adminiſtrare eſt: et admi
niſtrata conſpicere. Nec alia cogi
tatione iuſtos adiuuat: atq; alia
iniuſtos dāpnat. Sed vna eademq;
vi nature ſingularis ſibi ſemper
indiſſimilis: diſſimilia diſponit.
Cur autem de potentia creatoris
admiremur: qui virtutis eius
veſtigia et in creatura conſpiamꝰ:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Natura quippe luti ⁊ cere diuerſa
eſt· ſolis vero radius nõ eſt diuſ9
⁊ tamen cũ diuerſus nõ ſit· diuer
ſa ſunt que in luto opatur ⁊ cera·
quia vno eodẽq; ſui ignis calore
lutũ durat et cerã liquat Sed for
taſſe hoc in natura luti vel cere eſt·
non in ipã ſolis ſubſtãtia: q̃ in na
turis diuerſis diuerſa videtur o
perari· Omps aũt deus in ſemet
ipõ habet ſine īmutatione mutabi
lia diſponere: ſine diuerſitate ſui
diuerſa agere· ſine cogitationũ vi
ciſſitudine diſſimilia formare· Lon
ge ergo diſſiliter opat diſſimilia
nunq̃ ſibi diſſimilis deus: qui et
vbiq; eſt ⁊ vbiq; totus eſt· Ait e
nim· Celum m̄ ſedes eſt: terra ãt
ſcabellũ pedum meoꝝ· Et de ipõ
ſcriptũ eſt quia celum metitur pal
mo· ⁊ terrã pugillo concludit· Ex
qua re eſt neceſſe conſiderare· quia
is qui celũ velut ſedi preſidet ſup
⁊ intus eſt· ⁊ qui celũ palmo ⁊ ter
ram pugillo concludit exterius in
ferius et ſuperius eſt· Vt ergo in
dicaret omps interiorem ſe eſſe et
ſuperiorem omnibus· celũ ſibi ſedẽ
eſſe perhibuit: vt vero ſe oſtende
ret omnia circũdare· celũ metiri pal
mo· ⁊ terrã ſe aſſerit pugillo ↄclu
dere· Ipſe eſt ergo interior ⁊ exteri
or· ipſe inferior et ſuperior: regendo
ſuperior· portãdo inferior· replendo
interior· circũdando exterior: ſicq;
eſt intus vt extra ſit· ſic circundat
vt penetret: ſic preſidet vt portet
ſic portat vt p̄ſideat· Cum ergo
ſubleuata ad ſeipſam anima ſuum
modulũ intelligit· ⁊ quia corpora
lia omnia trãſcendat agnoſcit atq;
ab intellectũ ſuo ſe ad auctoris intel
lectũ tendit: quid iam hec niſi oſti
um contra oſtiũ aſpiciat? Unde ⁊
auctori omniũ propheta dicit· Mi
rabilis facta eſt ſciẽtia tua ex me·
Quia quãtũlibet intenderit· nec ſe
metipſam anima pfecte ſufficiat pe
netrare: quãtomagis illius mag
nitudinem qui potuit ⁊ animam
condere? Cumq; in ſcientie dei
intellectu laboraret: laſſeſcens
ac deficiens ſubdidit Confortata
eſt: nec potero ad eam Sed cũ co
nantes atq; tendẽtes quodcũ iam
de inuiſibili natura cõſpicere laſſa
mur reuerberamur repellimur: ⁊ ſi
interiora penetrare non poſſumus
tamen iam ab exteriore oſtio inte
rius oſtiũ videm9· Ipſe enim cõſide
rationis labor oſtiũ eſt: quia oſtẽ
dit aliquid ex eo quod intus eſt·
⁊ ſi adhuc īgrediendi poteſtas nõ
eſt· Sequitur· Et fecit frontes p
ſex cubitos· ⁊ ad frontẽ atriũ porte
vndiq; per circuitũ Sepe iam dix
imus ſenario numero perfectioẽm
boni opis deſignari: non illud ſe
quentes quod conati ſunt h9 ſeculi
ſapientes aſtruere· dicentes idcir
co ſenariũ numerũ eſſe perfectum·
quia ſuo ordine numeratus pficit·
vt cũ vnus duo vel tres dicuntur·
ſenari9 numerus impleatur: vel
quia in tribus partibus diuiditur
id eſt ſex tercia ⁊ dimidia videlicet

in vno·duob9· et tribus: ſed idcir
co ſenarium numerū eſſe ꝑfectum·
quia ſicut paulo ante dictum eſt·
ſexto die perficit deus opera ſua·
Quoniā vero peccatori homini le
gem dedit·que in decem preceptꝭ
ſcripta eſt: et ſex decies ducta in
ſexagenariū ſurgunt: recte ꝑ ſexa
ginta cubitos·bonoꝝ operum per
fectio deſignatur·Quod apte eū
dominus in euangelio deſignat: q̄
cum parabolā ſeminantis expone
ret·dixit· Aliud cecidit in terram
bonam·⁊ dabat fructū aſcendentē·
et creſcentem: afferebat vnū tri
ginta: et vnū ſexaginta: et vnum
centū· Fructus etenim terre bone
triginta affert: cum mens ꝑfectio
nem fidei que eſt in trinitate conce
perit·Sexaginta affert: cū bone
vite opera ꝑfecte ꝓtulerit·Centū
vero affert: cum ad eterne vite cō
templationē profecerit· Siniſtra
vero noſtra: eſt vita preſens Dex
tera vero: eſt vita ventura·Et recte
per centenariū numerū eterne vite
contēplatio deſignatur: quia cum
poſt triginta ac ſexaginta ad cen
teſimū numerū computandū ꝑue
nimus: iſdem centenarius nume
rus in dexterā tranſit· Fides atq;
operatio adhuc in ſiniſtra eſt: quia
hic adhuc poſiti: ⁊ credim9 quod
non videmus· et operamur vt vide
amus·Cū vero iam ſe animus in
contēplatione eterne vite ſuſpende
rit: quaſi ad dexteram manū com
poſitus ꝑuenit·Fecit itaq; frōtes:
ꝑ ſexaginta cubitos· Quia enī ꝑ
ſexagenariū numerū ꝑfectio: q̄d ꝑ
frontes edificij·niſi ipſa opa deſig
nant· q̄ exterius videntᷣ: Predica
tionis ei verbū tribuere·alimenta
eſurientib9· veſtimēta algentibus
dare·⁊ ꝓ bono ope pacient' adūſa
tolerare: q̄d aliud q̄ frontes ſūt edi
ficij celeſtis: Quia pulchritudo o
perū exterioꝝ ornat habitaculum
dei: quod adhuc latet intrinſecus
Sz iſte frōtes habēt atriū vndiq;
ꝑ circuitū: qꝛ in h' magna ſūt opa:
ſi hec in mente dilatat amplitudo
caritatis De caritate quippe ſcriptū
eſt latū mandatū tuū nimis· De
hac iterū pſalmiſta ait· Statuiſti
in loco ſpacioſo pedes meos Sed
ecce dū loquor: aio occurrit quō
lata eſt caritas Si ꝑ caritatē ꝑtin
gitᷣ ad deū: ⁊ ꝑ ſemetipſā veritas
dicit·intrate ꝑ anguſtā portam: ⁊
rurſū pſalmiſtā audio dicentē· ꝓpt
verba labioꝝ tuoꝝ ego cuſtodiui
vias duras: atq; in euāgelio dn̄s
dicit·iugū ei meū ſuaue eſt·⁊ on9
meū leue: quō ḡ aut lata caritas
ſi anguſta porta·aut quō iugū ſua
ue eſt·⁊ on9 leue: ſi in p̄ceptꝭ dei
vie dure ſūt q̄ cuſtodiūtᷣ: Sz hanc
nob q̄ſtionē cit9 ipā veritas ſoluit:
qꝛ via dei ⁊ inchoātib9 anguſta ē:
⁊ ꝑfecte iā viuētib9 lata· Et dura
ſunt q̄ contra vſū ſpūaliter animo
ꝓponim9: et tn̄ onus dei leue eſt
p9q̄ ferre cepim9: ita vt ꝓ amorē
e9 etiā ꝑſecutio placeat·⁊ oīs ꝓ eo
afflictio in mētꝭ dulcedine veniat·

ſicut ſancti quoqꝫ apoſtoli gaude
bant cū pro domino flagella tole
rabāt. Ipſa ergo anguſta porta a
mantibꝰ lata ſit: ipſe vie dure ſpe
cialiter currentibꝰ molles ⁊ plane
ſiūt. Dum enim ſcit animꝰ ſe pro
temporalibꝰ doloribꝰ gaudia eter
na recipere. ⁊ hoc incipit quo affli
gitur amare. Atriū ergo ante frō
tem eſt: id eſt in perfectione operꝯ
latitudo dilectionis. Et notādum
qꝺ dicitꝛ vndiqꝫ per circuitū: vt vi
delicet homo per omne quod agit
ſemper ſe in caritatꝭ amplitudine
dilatet: ne hūc aut timor aut odi
a anguſtent. Si quis ergo de ver
bo dei loquitur ⁊ caritatē quā pre
dicat in mente non ſeruat: edificij
frōtem habet: ſed atriū ante fron
tē non habet. Si quis elemoſinā
indigentibꝰ largitur. ⁊ per hanc
fortaſſe in corde extollitur. nec ex
caritate proximi inopie ſubuenit.
ſꝫ ſeſe elatione tacita extollit: frō
tem quidē in edificio oſtendit: ſed
iuxta frontem atriū non facit. Si
quis illatas a proximo cōtumeli
as tolerat. ⁊ male obiecta tacitus
portat: magna eſt pacientia quā
demonſtrat: ſed ſi dolorem in cor
de non habeat: ſi lucrari ad tran
quillitatem manſuetudinis eciam
ipſū qui male exceſſerat q̄rat. Nā
ſi pacientiam exteriꝰ adhibens in
tus dolorem tenet. nec amat eum
quē ſuſtinet: habet quidē frontem
in edificio. ſed ante frōtem atrium
non habet. quia is qui ſe anguſtie

odiorū ſubdidit profecto caritatꝭ
latitudinem amiſit. Nam ſicut in
ſuperiori parte iam diximꝰ. pacien
tia verā eſt. q̄ ⁊ ipſum amat quem
portat. Nam tolerare ſed odiſſe
non eſt virtus manſuetudinis: ſꝫ
velamentū furoris. Et notandū
qꝺ hic ipſum atriū porte dicitur.
Porta quippe nrā eſt aditus ad reg
nū: ⁊ deum ⁊ proximū perfecte a
mare. iam ad ingreſſū regni eſt ten
dere In q̄ntum enim quis amat in
tantū ad ingreſſū propinquat: in
q̄ntum vero amare negligit in tan
tū ingredi recuſat: quia nec ſtudet
videre quod appetat Tunc ergo
habemꝰ atriū porte: qn̄ ex latitu
dine caritatis ad ſupernam vitam
quā adhuc contingere minime poſ
ſumꝰ. iam per deſideriū intramꝰ.
Itaqꝫ cum bonū opus erga proxi
mū agitur. reſtat vt eiuſdem boni
opis intentio diſcernatur: ſi non
preſentis grē retributionem q̄rit.
ſed ſpem ſuam animꝰ ad futuram
promiſſionē tendit. vt ex tempora
libus eterna. ex terrenis celeſtia
ſperet. Spes enim celeſtiū mentē
ſolidat: ne concuciatur fluctibus tu
multuū terrenorꝫ. De qua ⁊ per
paulum dicitur. Quā ſicꝰ anchorā
habemus anime tutā ac firmā: ⁊
incedentem uſꝫ ad interiora velami
nis. De quibꝰ interioribꝰ hic quo
qꝫ ſubiungitur. Et ante faciem por
te que pertingebat vſqꝫ ad faciem
veſtibuli porte interioris. quinqua
ginta cubitos. Hoc quod hic loco

diatur añ faciẽ porte: nõ exterior
ſed interior ante portam locus de
ſcribitur: dum vſqꝫ ad faciem veſ
tibuli porte interioris ꝑtingere per
hibetur. Vnde et iſdem locus: q̄n
quaginta cubitis dicitur mẽſuratꝰ
Per quinquagenariũ enim nume
rum: requies eterna ſignatur Ha
bet enim ſeptenarius numerus ꝑ
fectionem ſuam: qꝛ eo die dierum
numerus eſt completus: ⁊ ꝑ legẽ
ſabbatum in requiem datum eſt.
Ipſe autem ſeptenarius per ſemet
ipſum multiplicatus: ad quadra
ginta ⁊ nouem ducitur Cui ſi mo
nas additur: ad quinquagenariũ
ꝑuenitur Quia omnis noſtra per
fectio ĩ illius vnius ꝯtemplatione
erit: in cuius nobis viſione iã mi
nus aliquid ſalutis ⁊ gaudij non
erit Hinc etiam iubileus id eſt an
nus quinquageſimꝰ in requiem da
tus eſt: qꝛ quiſquis ad omnipotẽ
tis dei gaudia ꝑuenerit. laborem
⁊ gemitum vlterius non habebit
Notandũ vero qꝛ locus qui deſcri
bitur: per quinquaginta cubitos
tendi ad faciem veſtibuli porte in
terioris ꝑtingere memoratur. Nõ
ergo hoc loco ꝓpheta iam ipſum
veſtibulum porte interioris: ſed lo
cum interiorem qui tendit ad veſti
bulum porte interioris narrat: ꝑ
quem locum vtiqꝫ ſicut diximus.
ſpes noſtra ſignatur Que dum e
ternam requiem querit: mentẽ ad
veſtibulum porte interioris ducit.
Hocipſum enim ꝗ deſideramus

celeſtia. ꝗ ad ꝓmiſſa gaudia ſuſpi
ramus. ꝗ eterne vite requiem que
rimus: iam ad interioris veſtibuli
faciem ꝓpinquamus. Dignetur
ergo ꝑ portam fides: per atrium
caritas. Per locum vero qui ad
faciem veſtibuli porte interioris ꝓ
pinquat figuretur ſpes: ſine quibꝫ
tribus virtutibꝰ quiſquis iam vti
ratione poteſt: ingredi ad celeſte
edificium non poteſt. Habeatur er
go fides in porta: quia introducat
ad intelligentiam Caritas in atri
o: qꝛ mentem dilatat in amorem
Spes in loco. qui quinquaginta
deſcribitur cubitis: quia per deſi
deria atqꝫ ſuſpiria. introducat ani
mum ad ſecreta gaudia quietis.
De qua quiete ⁊ ſi adhuc ſicut eſt
veritatꝭ lumen non cernimꝰ: iam
tamen prime intelligentie. aliq̄d
videmus. Vnde et hic ſubditur.
Et feneſtras oblíq̄s in thalamis
In feneſtris obliquis pars illa ꝑ
quã lumen intrat anguſta eſt: ſed
ꝑs interior q̄ lumen ſuſcipit lata.
Quia mentes ꝯtemplantiũ q̄muis
aliquid tenuiꝰ de vero lumine vi
deãt: in ſemetipſis tamen magna
amplitudine dilatantur. Que vi
delicet et ipſa que conſpiciunt: ca
pere pauca vix poſſunt. Exiguum
valde eſt quod de eternitate contẽ
plantes vident: ſed ex ipõ exiguo
laxatur ſinus mentium. in augmẽ
to feruoris ⁊ amoris Et inde apꝰ
ſe ample ſunt: vnde ad ſe veritatꝭ
lumẽ. quaſi ꝑ anguſtias admittũt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Que magnitudo ꝯtemplationis
quia concedi non nisi amantibus
potest. in thalamis obliq̄ fenestre
esse perhibentur: vel in hijs q̄ iux
ta thalamos nō iam extrinsecus
sed esse intrinsecus dicitur. Nam
de eisdē fenestris subditur. Et in
frōtibus eoꝝ. que erant intra por
tam vndiq; per circuitū. Erat enī
in thalamis erāt ⁊ in frōtibꝰ eo
rū que intra portā vndiq; per circu
itū fuerant cōstructe: quia qui cor
intus habet. ipse quoq; lumen con
templationis suscipit. Nam qui
adhuc exteriora īmoderatius cogi
tant q̄ sint de eterno lumine tine
contemplationis ignorant. Neq;
enim cū corporeaꝝ rerū ymagini
bus illa se infusio incorporee lucis
capit: quia dū sola visibilia cogi
tantur: lumen inuisibile ad men
tem non adducitur. Vꝫ quisquis
iam lumini cōtemplationis inten
dit curare magnopere debet ut men
tem semꝑ in humilitate custodiat
nunq̄ se de grā qua infunditur ex
tollat. ⁊ ipsas que mentes contem
plantiū signant. quales sint obli
que fenestre consideret. Per obli
quas etenī fenestras lumen intrat
et fur non intrat: quia hij qui ve
re speculatores sunt semꝑ sensū in
humilitate deprimūt: atq; ad eo
rum mentes intelligentia contem
plationis intrat. sed iactantia ela
tionis non intrat. Et patent itaq;
fenestre ⁊ munite sunt: quia ⁊ ap
ta est in mentibꝰ eorū gratia qua

replentur: ⁊ tamen ad se aduersa
riū ingredi per superbiam nō per
mittunt. Notandū vero q̄ intra
portā vndiq; per circuitū fenestre
oblique esse memorantur. Non e
nim contemplationis gratia sum
mis datur ⁊ minimis non datur:
sed sepe hanc sūmi. sepe minimi. se
pius remoti. aliqn̄ etiam cōiugati
percipiūt. Si ergo nullū est fideli
um officiū a quo possit grā cōtem
plationis excludi. quisq̄s cor intus
habet. illustrari etiam lumine con
templationis potest: q2 intra por
tā vndiq; per circuitū fenestre obli
que ꝯstructe sunt: vt nemo ex hac
gratia quasi de singularitate glori
etur. nullꝰ se donū luminis estimet
habere priuatū: quia in eo quod se
habere precipuū putat: sepe alter
est ditior. quē habere apud se boni
aliquid non putat. Vnde hic quo
q; adhuc apte subiūgitur. Simili
ter aūt erant ⁊ in vestibulis fenes
tre per girū intrīsecus. Postq̄ dix
it fenestras in frōtibus adiūgit fe
nestras in vestibulꝭ per girū intrin
secus: quia non solū alta sancte ec
clesie membra q̄ prominēt habēt
contemplationis grām: sed plerū
q; hoc donū etiam illa membra ꝑ
cipiūt. q̄ ⁊ si iam per desideriū ad
sūma emicant. tamen adhuc per
officiū in ymo iacent. Nisi enim ⁊
hijs qui despecti videntur omp̄s
deus lumen contemplatiōis infū
deret: fenestre in vestibulis non fu
issent. Videmꝰ itaq; alios in sūmis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

loc̄is ſcē ecclesie conſtitutos: alii
de celeſtibus loqui: miro ſtudio in
ꝯtu̅ illuſtrata mens ſuffi̅at ſupne
patrie ſecreta rimari. feneſtre ſūt in
frontibus. Alij vero in ſancte ecc̄e
ſinu continētur: et deſpecti huma
nis oculis videntur: ſʒ apud ſe ſa
pientie ſtudijs vacant. ad celeſtia
anhelant: atqʒ in ꝯtu̅ preualent.
que ſint gaudia eterna ꝯſiderant
Feneſtre itaqʒ oblique ſunt: ſed in
veſtibulis. Bene autē dicit̄ ꝑ girū:
qꝛ oīs inquiſitio ſecretarū rerū girū
habet: dū in cogitatione ſua dicit
anim9 Putas ne h̄ putas ne illd̄
eſt? Quaſi circuit: vt inueniat qd̄
querit. Cui cum uirtū ſcriptū lu
men erūpere in cogitatione cepit:
quaſi ꝑ obliquam feneſtrā radius
veritatis ꝑuenit. Sic quippe in ꝯ
templationē noſtram multa cogi
tationibus circūeundo ꝑſpicimus:
ſicut exempla bonorum ſepe queri
mus: vt in moribus ꝑficiamus.
Nam cū cogitat anim9 ad melio
ra tranſire: quicquid melius de a
lijs audire poſſit exquirit Nunc h9.
nūc ſancti alterius vitam ventilat
Vnde ⁊ electus quidam qui in ex
panſo ſinu ſancte ecc̄e ꝑ vniuerſū
mūdum mentis oculos miſerat:
bonoꝝ vitam ad imitationē requi
rens dicebat Circuibo et īmolabo
in tabernaculo dei hoſtiam iubila
tionis. Ecce vt īmolaret iubilatio
nis hoſtiam circuibat: quia niſi ani
mam huc illucqʒ ad bonoꝝ vitam
exquirendam mitteret: ipſe vſqʒ

ad iubilationis ſacrificiū nō ꝑue
niret Cum vero ſancti viri intra ec
cleſiam ad loca ſūma ꝑducuntur:
eoꝝ vita quaſi in ſpeculo ponitur.
vt cuncti videant bona q̄ debeant
imitari. Vnde et adhuc apte ſub
iungitur. Et ante frontes pictura
palmarum. Quid per palmas:
niſi premia victorie deſignantur:
Ipſe quippe dari vincentib9 ſolent
Vnde hij quoqʒ qui in certamine
martirij. antiquū hoſtem vicerāt.
⁊ iam victores in patria gaude
bant: ſicut ſcriptum eſt. Et palme
in manibus eorum: ⁊ clamabant
voce magna dicentes Salus deo
noſtro: qui ſedet ſup thronum: et
agno Palmas quippe in manib9
tenere eſt: victorias in operatione
tenuiſſe. Cuius opationis palma
ibi retribuetur: vbi iam ſine certa
mine gaudebit. Vnde ⁊ hic non
dicitur palme ante frontes: ſʒ ante
frontes pictura palmarū Ibi enim
victorie palma videbitur: vbi iam
ſine fine videbit Nam hic plerūqʒ
ſcōs viros aſpicimus mira agere.
virtutes multas facere. leproſos
mūdare. demonia eicere. tactu egri
tudines corꝑm ſanare: ꝓphetie ſpū
ventura ꝑdicere. Cūcta itaqʒ hec nec
dū palme ſūt: ſʒ adhuc pictura pal
marū Nam hec aliqñ dantur ⁊ re
ꝓbis. Vñ ⁊ ꝑ euangeliū veritas
dicit Multi dicēt m̄i in illa die: dñe
dñe nōne in noīe tuo ꝓphetauim9.
⁊ in noīe tuo demonia eiecim9: ⁊
in tuo noīe v̄tutes multas fecim9:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et tunc confitebor illis quia nūq̄ noui vos: diſcedite a me qui operamini iniquitatē. Vnū vero ſignū electionis eſt. ſoliditas caritatis: ſicut ſcriptū eſt. In hoc ſcietur quia mei diſcipuli eſtis: ſi dilectionem habueritis ad inuicē. Hec aūt miracula cum electi faciūt. longe diſſimiliter a reprobis faciūt: quia quod electi ex caritate: hoc reprobi ſtudēt agere per elationē. Sed electi eiſdem ⁊ ipſa miracula que per caritatem faciūt non iam palme ſunt ſꝫ adhuc pictura palmarū: quia de eis foris oſtenditur. quales apud omnipotentē dn̄m intus habeant. Ibi autē eis palma erit: vbi iam mortis contentio non erit. Nam predicator egregius tunc aſpexit palmam verā vincentibꝰ dari. cum reſurrectiones preuidit mortuorū fieri: ſicut dicit. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionē ⁊ mortale hoc induere immortalitatē. Cum autē mortale hoc induerit immortalitatem: tūc fiet ſermo qui ſcriptus eſt. Abſorpta eſt mors in victoria. Vbi ē mors victoria tua? Vbi eſt mors ſtimulꝰ tuus? Tūc ergo erit perfecta victoria: cum mors plene fuerit abſorpta. In omne aūt quod modo mirabiliter de ſignis agi conſpicimꝰ non iam ipſam victoriam. ſed adhuc ymagines victorie videmus. Quia ergo plerūqꝫ ſanctis etiam ⁊ in locis ſublimioribꝰ poſitis. vt ad bona opera alij prouocentur virtutes ⁊ ſigna dantur: ante frontes interioris edificij palmarū pictura oſtenditur. Hec hodierno die tractata ſufficiant. vt ad ea q̄ ſubiecta ſunt valentiores adiuuāte domino noſtro iheſu criſto veniamꝰ: qui viuit et regnat cū deo patre in vnitate ſpiritus ſancti deus: per omnia ſecula ſeculorum Amen. Explicit omelia quinta. Incipit omelia ſexta.

Poſtq̄ de contemplationis gracia obliquas feneſtras inſinuans propheta multa locutus eſt. eductū ſe exterius dicit: ⁊ gazophilacia ſe vidiſſe cōmemorat. In quibus gazophilacijs quid aliud q̄ doctrinarū ſciencia deſignatur? Sꝫ rurſus hac in re queri poteſt: cū doctores ſancti ſpūalia atqꝫ interna doceant. cur propheta ductū ſe exterius dicit. ⁊ gazophilacia foris vidiſſe. Sꝫ ſciendū eſt quia alia eſt contemplatio q̄ tantū videt. quantū dicere non valet: alia vero ſciencia atqꝫ doctrina q̄ tantū videt q̄ntum exprimere per linguā poſſit. In comparatione quippe illiꝰ luminis quod voce exprimi non poteſt quaſi foris hoc totū eſt quod exprimi voce poteſt. Ait itaqꝫ. Et eduxit me ad atriū exterius: ⁊ ecce gazophilacia et pauimentū ſtratū lapide in atrio per circuitum. Quia ſermone greco filaxe ſeruare dicit. ⁊ gaza lingua perſica diuicie vocantur: gazophilaciū appellari ſolet locus in quo diuicie ſeruantur:

Quid itaqȝ p gazophilacia deſig
natur· niſi vt p̄dixímus corda doc
torum ? ſapiētia atqȝ ſcientia diui
tíjs plena ? Quia iuxta pauli vo
cem· alij datur p ſpiritū ſermo ſa
pientie : alij ſermo ſcientie in eodē
ſpiritu· Sunt enim quidam qui p
donum grē et ipā intelligunt : que
exponi ab auditoribȝ non audierīt
Hij videlicet ſermonem ſapientie
perceperunt · Et ſunt quidam qui p
ſemetipſos intelligē audita neque
unt : ſed ea que in expoſitoribꝰ le
gerint retinent ? atqȝ ſcienter pfe
runt que lecta didicerīt Unde ita
qȝ iſti ? niſi ſermone ſcientie pleni
ſunt ? Quis hoc intelligi et alit̄
poſſit : qz ſapientia ad vitam· ſciē
tia vero ptinet ad doctrinam· Qui
ergo bene viuit· et prudenter p̄di
cat : gazophilaciū ſpiritualis edi
ficij recte nominatur ? qz ab eius
ore celeſtes diuicie diſpenſantur ·
Hijs diuitijs habūdare diſcipulos
iſdem magiſter gentium viderat :
cum dicebat· Diuites facti eſtis in
illo : in omni verbo· et in omni ſciē
tia · Sunt itaqȝ in ſancte eccleſie
edificio cōſtructa gazophilacia : qz
habundat diuitijs ſcientie lingua
doctorum Has veras eſſe diuitias
ipſa p ſe veritas denunciat : cū de
tranſitorijs diuitijs dicit Fallacia
diuitiarū ſuffocat vbū Sapientia
enim atqȝ ſcientia doctrine ſpūalis
vere ſīt diuitie : in quarū cōparatione
q̄ tranſire poſſunt falſe nominātur
De hijs diuitijs p ſalomonē dr·
Theſaurꝰ deſiderabilis : requieſcit
in ore ſapientis Exceptis autē eo
qȝ ad eternā patriā diuitie ſpiritua
les ducunt : eſt eis a terrenis diui
tijs magna diſtantia· qz ſpūales
erogate pficiunt Terrene āt diui
tie : aut erogant̄ et deficiunt ? aut
retinent̄ et vtiles non ſīt Qui ergo
has in ſe veras diuitias ꝯtinent :
recte gazophilacia nominātur· Et
ipſa gazophilacia hn̄t pauimentū
p circuitū : qz eis adheret ac ſubia
cet humilitas auditoꝝ· Qd paui
mentū recte ſtratū lapide in atriū
dicit̄ : qz in latitudinē caritatis· vi
ciſſim ſibi ſubiūcte ſunt aīe fideles
Que et lapides appellant̄ p forti
tudine fidei : et ſtrate in pauimēto
ſūt· in compage humilitatis· Has
fideliū mentes· petrus apoſtolus
fortes in fide ꝯſpexerat : cum dice
bat · Et vos tanq̄ lapides viui :
ſupedificamini domos ſpirituales
De hijs lapidibꝰ ſancte eccleſie :
dominꝰ per yſayam dicit Ponam
iaſpidem ꝓpugnacula tua : et por
tas tuas in lapides ſculptos· vni
uerſos terminos tuos in lapides
deſiderabiles ? omnes filios tuos
doctos a domino Omnipotens enī
deus ſancte eccleſie ꝓpugnacula
iaſpidem q̄ lapis viridis coloris
eſt poſuit : quia predicatoꝝ illius
mentes interne viriditat̄ amore
ſolidauit ? vt tranſitoria cūcta deſpi
ciant : nichil in hoc mundo quod
fine clauditur appetant ? cūcta eiꝰ
gaudia velut arida contēpnant ·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Vnde ⁊ ipſe paſtor eccleſie audito
res ſuos ad paſcua eterne viridita
tis vocans de deo loquitur dicens
Qui ſcd̄m magnā miſericordiam ſuā
regenerauit nos in ſpem viuā· per
reſurrectionem iheſu xpi ex mortu
is: in hereditatē incorruptibilem·
⁊ incontaminatā et imarceſſibilē·
conſeruatā in celis· Huius ſancte
eccl̄ie porte inſculptos lapides po
nūtur: quia hij per quoꝝ nos vo
cem ad vitam eternā ingredimur
ſancta opa q̄ diuinitus p̄cepta ſūt
dū in ſemetipſis oſtēderēt: hec q̄ſi
in ſe ſculpta tenuerūt· Porte eteni
non ſculpte ſed pure eſſent: ſi vocē
quidē prometēt: ſed ſancta in ſe o
pera demonſtrarēt· At vbi ſcā dū
hec ſe oſtendūt viuere quod loquū
tur: ⁊ porte ſunt quia ītus ducūt
⁊ ſculpte quia viuendo cuſtodiunt
q̄ alijs loquūtur Hui9 ſancte ecce
vniuerſos terminos in lapides de
ſiderabiles poſitos videmus: dū
in ea fideles quoſ fortes in fide ⁊
caritate cōſpicimus· Qui vt quos
dixerit lapides demonſtraret· ad
iūxit· Omnes filios tuos doctos
a domino· Qd ergo yſaias vniū
ſos ecce terminos lapides deſide
rabiles vidit· hoc ezechiel pauimē
tū lapide ſtratū per circuitū eſſe ꝓ
hibuit· Qui adhuc de gazophila
cijs ſubdit· Triginta gazophila
cia in circuitu pauimenti· Denari
us numerus pro perfectione ſemꝑ
accipitur: quia in x preceptis legis
cuſtodia continetur Actiua etenim
⁊ contemplatiua vita ſimul in de
calogi mandatis coniūcta eſt: qui
a in ea ⁊ amor dei ⁊ amor ſeruari
proximi iubetur Amor quippe dei
ad contemplatiuā: amor vero ꝓxi
mi pertinet ad actiuā· Dz vnuſq̄ſꝫ
doctor vt in actiuā vitā plene ſe di
latet atq; in contemplatiuam vigi
lant̄ ſurgat: in ſc̄e trinitatis fide
debet eſſe perfectus· Vnde ⁊ cadē
gazophilacia xxx̄ eſſe memorant̄
vt cū denari9 ter ducitur: vita ⁊
lingua doctoris in trinitate ſolidet̄
Sed hac in re illud nobis eſt vigi
lant̄ intuēdū: qd ꝓpha dū gazo
philacia deſcripſiſſꝫ adiūxit· paui
mētū ꝑ circuitū· atq; inferi9 ſubiū
git· gazophilacia in circuitu paui
menti: quatin9 et gazophilacia in
circuitu pauimenti · et pauimentū
in circuitu gazophilaciorū eſſe vi
deatur· Pauimentū quippe ⁊ ga
zophilacia eo ſūt ordine diſtincta
vt gazophilacia intra pauimentū
et pauimentū intra gazophilacia
fuerit ſtratum· Non hoc fr̄es ſine
magno miſterio eſt· quod in circui
tu gazophilaciorū dicitur eē paui
mentū· ⁊ in circuitu pauimēti nar
rantur eſſe gazophilacia· Habet
enim pauimentū in circuitu gazo
philacia· quia vitā audientiū eru
dit cotidie ⁊ cuſtodit lingua docto
rū Doctores etenim boni in ſancte
eruditionis verbo· modo fomentis
dulcedinis· modo aſperitati increpa
tionis inuigilant: vt auditoꝝ ſu
oꝝ vitā a vicijs defendant· Sed

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

habẽt ipſa quoqꝫ gazophilacia in
circuitu pauimentũ: q2 ſepe eciam
doctoꝝ cor· viciorum tēptationib9
tangitur ⁊ vt modo eleuetur iacta
tionis ſuperbia: modo ire ſtimulis
inflāmetur Sed cum bonorum au
ditorum vitam ꝯſiderant: eamqꝫ
profeciſſe ſuis exhortationib9 pen
ſant ⁊ erubeſcunt tales non eſſe·
quales auctore deo p ſe conſpiciūt
alios factos eſſe· Et tanto ſe in
mente ſtabiliunt: quanto non ple
ne in culpam labuntur Nam cum
ipſa ſua doctores verba ad memo
riam r̃ducunt: erubeſcunt non ſer
uare quod dicunt· Vnde et p ſalo
monem dicitur· Anima laborantꝭ
laborat ſibi: quia compulit eũ os
ſuum· Os enim nos compulit ad
laborem: quando p hoc quod dixi
mus a vicijs refrenamur· Quia
nimis turpe eſt ibi nos negligen
do cadere: vnde predicando conati
ſumus alios leuare Habent ergo
gazophilacia in circuitu pauimen
tum: quia doctorum magna cuſto
dia eſt vita venerabilis auditoꝝ·
Et ſuus ei ſermo fit in adiutorio:
quia erubeſcunt pulſantib9 vicijs
non reſiſtẽ⁊ qui contra vicia alios
armauerunt· Quia enim q̃diu in
hac vita viuimus ⁊ contra malig
nos ſpiritus quid aliud q̃ in acie
ſtamus ⁊ Sicut prediximus docto
ris anim9 forſitan in aliqua elati
one pulſatꝭ Sed ſiue ne ipſe pecat·
ſeu ne per exemplum ſuum alios
ad pditionem trahat: vigilanter

ſe ⁊ feſtine circũſpiciat· in cogitatio
nibus remordet· Adducta audito
rum ſuorum vita ad memoriam·
ſemetipſum humiliat: ⁊ quibus
preualet modis ⁊ agit ne elatio
principetur in mente: ne domine
tur in opere· Scriptum quippe eſt
Inicium omnis peccati: ſuperbia·
Quis ergo erit ante dei oculos
fructus boni opis ⁊ ſi ex radice pu
truit elationis ⁊ Sepe vt predic
tum eſt· eius animus temptatur
ex ira: ſed citius ſe ad ſe circũſpici
endum recolligit ⁊ diſcipline pon
dere deprimens· agit ne motus
animi tranſeat in ſermone· ne erũ
pat in voce· Fitqꝫ vt ira pturbati
animi· vbi p negligentiã oritur:
ibi p iudicium ſuffocata moriatur
Qua ex re agitur: vt ex concepta
culpa· animus virtutem pariat·
Qui ⁊ ſi ſe cuſtodire fortiter ani
mus noluit: ne ad motum ſurge
ret ſe tamen in cõmotione fortiter
vicit· Vnde bene per ſalomonem
dicitur· Melior eſt paciẽs viro for
ti: et qui dominatur animo ſuo
expugnatore vrbium· Recte autẽ
expugnatori vrbium· paciens p̃
fertur: quia in illa actione victo
rie· homo victor eſt hominum· In
hac autem mãſuetudine paciẽtie:
anim9 ſuus victor eſt· Sequitur·
Et pauimentum in fronte porta
rum: ſecundum longitudinem por
tarum erat inferius· Si portarum
longitudinem ad locum r̃ferimus
in quo porte fuerant conſtructe:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſcandū longitudinem poꝛtarū pa
uimētū erat inferius· quia qn̄tū
tenere locus poꝛtarū poterat· tan
tum tendebatur et pauimentū qđ
erat inferi9· Longitudo ergo paui
menti a poꝛtis non erat diſſimil̄·
ſ tamen equalitas pauimenti nō
erat cū poꝛtis· Quid eſt ergo ꝙ
pauimentū cū poꝛtis longū ſimili
ter erat· ſed equale non erat· niſi
ꝙ longe diſtat vita populoꝛum
a vita docentiū· Qui et ſi ad reg
na celeſtia tēdentes· eandē longa
nimitatē ſpei habent· eadē tamen
viuendi ſtudia non habent· Ten
datur ergo pauimentū ſimul in lō
gum· quia ipſam fidē ipſam ſpem
in ſe retinent auditoꝛes· quam ha
bere certū eſt predicatoꝛes· Sed
pauimentū inferi9 iaceat· vt omēs
auditoꝛes p̄dicatores ſuos longe
ſuis meritis excellere cognoſcant
Sin uero longitudinē poꝛtarū ip
ſam ſicut ſuperi9 diximus earū alti
tudinem intelligere debem9· dum
ſicut paulopoſt ſcriptum eſt ad poꝛ
tas gradib9 aſcendebatur· tanto
pauimentū iacet inferi9 quanto v
naq̄ꝗ poꝛta ſurgit in altitudine·
quia q̄̄to ſanctioꝛ eſt vita doctoꝛis
tanto fit humilioꝛ ſenſus audien
tis· ⁊ ſemetipſū deſpiciat· dū predi
catoꝛis ſui vitam in magna ſurge
re altitudine perpēdit· Imitari etc
nim bona eius alia foꝛſan poteſt
alia non poteſt· in quib9 preualet
proficiat· in quibus minime preua
let ad humilitatē creſcit· Et hoc ip

ſum ergo ei in profectū eſt· quod
ei imitabile ad profectum non eſt
Ecce enim dū predicatoꝝ noſtro
rū ea que legim9 facta et dicta p̄e
ſamus in qua altitudīne ſurrexerūt
poꝛte cognoſcimus· Ut enim tace
amus de oſtēſione ſignoꝝ· loqua
mur de virtutibus coꝛdiū· Certe
paulus qui ſe legi moꝛtuū per le
gem dicit· quia vt in xp̄o crederet
ei hoc ⁊ lex ipā predicauit· magno
fidei ardoꝛe ſuccenſus precepta le
gis teneri carnaliter noluit· circū
ciſionem in gentib9 fieri vitauit·
Et cū petrus apoſtolus ſeruarī ad
huc in circūciſione leḡꝭ conſuetudi
nem vellet· et in faciem ei reſtitit e
umqꝫ in hac re fuiſſe rep̄henſibilē
dicit· ⁊ hoc eius ſtudiū diſcipulis
loquens non ſolū culpā· ſed qđ eſt
mai9 ypocriſim id eſt ſimulationē
nominat dicens· Cum veniſſꝫ pe
trus anthiochiā in faciem ei reſtiti
quia rep̄henſibilis erat Et paulo
poſt· Et ſimulationi eius conſen
ſerunt ceteri iudei· Iſtē vero apoſto
loꝝ primus cū multa diſcipulos
āmoneret atqꝫ a quibuſdā detra
hi de pauli ſcriptis agnoſceret di
cit· Sicut cariſſimus frater noſter
paulus ſcđm datā ſibi ſapientiam
ſcripſit vobis· loquens in eis de
hijs in quib9 ſunt quedā difficilia
intellcā· que indocti ⁊ inſtabiles de
prauant ſicut ⁊ ceteras ſcripturas
ad ſuam ipoꝝ perditionem Ecce
paulus in ep̄lis ſuis ſcribit petrū
rep̄henſibilē· ecce p̄trus in ep̄lis

ſuis aſſerit paulū in hijs q̄ ſcripſe
rat admirandū. Certe enim niſi
legiſſꝫ petrus pauli epiſtolas: nō
laudaſſet. Si autem legit: qꝫ illic
ipſe reprehenſibilis dicitur. inuenit.
Amicus ergo veritatis. laudauit
etiam ꝙ reprehenſus eſt: atqꝫ ei ad
hoc ipſum placuit: qꝫ in hijs non
placuerat q̄ aliter ꝙ̄ debuerat ſen
ſit. Seqꝫ etiam minori fratri ad cō
ſenſum dedit. atqꝫ in eadem re fac
tus eſt ſequens minoris ſui ſenſū.
vt etiam in hoc preiret: quatinus
qui primꝰ erat in apoſtolatus cul
mine: eſſꝫ primus ⁊ in humilitate
Penſate ergo fratres kariſſimi in
quo mentis vertice ſtetit. qui illas
epiſtolas laudauit. in quibꝰ ſcrip
tum ſe vituperabilē inuenit: que
illa māſuetudo tanta eſſe potuit:
que quies animi. que ſoliditas at
ꝗ imperturbatio cogitationis Ecce
a minore ſuo reprehenditur: ⁊ re
prehendi non dedignatur. Non ad
memoriam reuocat ꝙ primus in
apoſtolatū vocatus eſt. non ꝙ cla
ues regni celeſtis accepit: non ꝙ
peccata queçumqꝫ in terra ſolueret.
eſſent ſoluta et in celo. Non ꝙ in
mare pedibus ambulauit. non ꝙ
paraliticos in ihesu nomine iubendo
erexerat: non ꝙ egros corporis ſui
vmbra ſanauerat Non ꝙ mentiē
tes verbo occiderat: non ꝙ mortu
os oratione ſuſcitabat. Ne igitur
increpationis verba dedignaretur
audire: omnia dona que acceperat
quaſi a memoria reppulit: vt vnū

fortiter humilitatis donū teneret
Quis ergo noſtrū ſi vel extremū
aliquod ſignum feciſſet: a minore
fratre increpatus. increpatōis ver
ba pacienter audiret: Nichil enim
ſigni fecimꝰ Et ſi quis nos fortaſſe
de actione noſtra reprehenderit: ſta
tim intumeſcimꝰ: magnos quoſ
dam nos tacite cogitamus. Virtu
tes nobis ad animū deducimus:
etiam quas non habemꝰ. At con
tra petrus cū virtutibꝫ humilis in
reprehenſionibus pmanſit: ſed qua
porta ſurrexit in altitudinē. Hanc
autem tantam māſuetudinē: imi
tari non poſſumus. Sed qꝫ paui
mentū ſumus: longe inferius iace
mus. Sunt vero nōnulli qui non
petrum apoſtolorꝫ principem. ſed
quendam alium eo nomine qui a
paulo eſt reprehenſus accipiunt.
Qui ſi pauli ſtudioſiꝰ verba legiſ
ſent: iſta non dicerent Dicturus et
enim paulus cū veniſſꝫ petrus an
thiochiam ei in facie reſtiti: vt de
quo petro loqueretur oſtenderet:
in ipſo ſue narrationis inicio pmi
ſit dicens Creditū eſt michi euan
geliū prepucij: ſicut petro circumciſio
nis. Qui enim operatus eſt petro i
apoſtolatū circumciſionis: operatus
eſt ⁊ michi inter gentes. Patet ergo
de quo petro paulus loquitur. quē
apoſtolū nominat: et prefuiſſe euā
gelio circumciſionis narrat. Et fue
runt quidam qui ſecundam petri e
piſtolam in qua epiſtole pauli lau
date ſunt. eius dicerent non fuiſſe.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sed ſi eiuſdem epiſtole verba pẽ
ſare voluiſſent: longe aliter ſenti
re potuerant In ea quippe ſcriptũ
eſt. Voce delapſa ad eum huiuſce
modi a magnifica gloria. Hic eſt
fili9 meus dilectus: in quo m̃ com
placui. Atqꝫ ſubiũgitur. Et hanc
vocem nos audiuim9: cũ eſſem9
cum ipõ in monte ſancto. Legant
itaqꝫ euangeliũ: ⁊ ꝓtinus agnoſ
cunt quia cũ vox iſta de celo venit.
petrus apoſtolus cũ domino ſtetit
Ipẽ ergo hanc eplãm ſcripſit. qui
hanc vocẽ in monte de domino au
diuit Sꝫ quia pauca de petro dix
im9. nunc ſi placet ad pauli man
ſuetudinem conuertamur. ⁊ pẽſe
m9 ſi poſſum9 ille qui tanti ardo
ris eſt in zelo predicationis. vt a
poſtolorũ quoqꝫ primo non parce
ret. quãte ſit manſuetudinis in ſtu
dio longanimitatꝭ. Taceamus
aũt quod ter virgis ceſus eſt. qui
a ſemel lapidat9 eſt. quia ter nau
fragium fecit. quia nocte ac die in
profundũ maris fuit. quia a iude
is q̃nquies quadragenas vna mi
nus accepit. Minus enim animũ
ad iracundiã ꝯmouent ea mala q̃
nobis ab apertꝭ aduerſarijs irro
gantur: hoc pl9 ſolet dolere quod
a ꝓprijs patimur. Vnde ⁊ ꝑ pſal
miſtã ipſa veritas contra tradito
rem ſuũ loquitur dicens Quoniã
ſi inimicus meus maledixiſſet m̃
ſupportaſſem vtiqꝫ. tu vero homo
vnanimus dux meus ⁊ notus me
us: q̃ mecũ ſilꝭ dulces capiebas ci
bos. Penſemus ergo ſi poſſumus
paul9 apoſtolus qui tantũ pacie͂s
inter perſecutores extitit: q̃ntum
manſuetus inter diſcipulos fuerit
Certe corinthũ veniens ab ydolo
rũ ſeruicio corinthios retraxit: q̃s
eſſet verus deus innotuit. eterne
eis vite gaudia predicauit. et cũ
magnam multitudinẽ populi in fi
de collegiſſꝫ. tantã illic inopiã per
tulit. vt victus ſui graui neceſſita
te laboraret. et panẽ terre a diſcipu
lis non accepit. quib9 panẽ celi ꝓ
dicauit Inſiſtebat verbo pro vita
audientiũ. inſiſtebat labori manu
um pro vita corporis ſui: de ter
ris quoqꝫ alijs. ei ſtipẽdia a diſci
pulis mittebantur. vt corinthijs
predicare ſufficeret Ipẽ quoqꝫ ad
eoſdẽ corinthios p9 per eplãm loq̃
tur dicens. Cum eſſem apud vos
⁊ egerẽ nulli onероſus fui: nam
quod m̃ deerat ſuppleuerũt fratres
qui venerunt de macedonia. Qui
bus ad magnũ quoqꝫ improperiũ
ꝓmiſit dicens. Alias eccias ſpoli
aui: accipiens ſtipendiũ ad miniſ
teriũ veſtrũ. Penſem9 ergo ſi poſ
ſumus cui9 hoc manſuetudinis fu
erit panẽ ſpũs predicarẽ. ⁊ panem
carnis non accipere. corda audien
tiũ de diuicijs eternis inſtruere.
⁊ inter eoſdem diſcipulos fideles
⁊ habũdantes fame laborare. inꝫ
ſaciatos pati inopiam. nec tamen
q̃d paciebaꝭ dicere nec tñ dolere:
videre dura erga ſe corda auditorꝫ
tenaciũ. nec a predicatione deſiſtẽ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Nā ſicut apoſtolorū acta teſtātur:
anno et ſex menſibus continue in
eadē ciuitate p̄dicauit Cumq; ab
eiſdem corinthijs receſſiſſ; ad eos
poſtmodū ſcribit: qđ apud eos po
ſitus ptulit. Quare āt hoc eis cū
inter eos uiueret nunq̄ dixit? Ne
quod erga eū factum ex bona vo
luntate ñ fuerat: fieret ex iuſſione
Et cum innoteſceret eorum miſeri
a: remaneret voluntas ignota.
Quare autem hoc poſtmodū lon
ge poſitus ſcribit? Ne omni mo
do incorrepti diſcipuli remanerent
Et quales magiſtro in tenacia fu
erant: alijs quoq; fratrib9 tales
eſſent. Uere in hoc paulus. vere
magiſter gentiū. ſua negligens. a
liena curans: impleuit quod p̄di
cauerat. Nemo quod ſuū eſt que
rat: ſed quod alteri9. Et non que
ſua ſunt ſinguli cogitantes: ſ; ea
que aliorum. Quanta itaq; iſta
māſuetudinis v̄tus eſt? Quanta
trāquillitas ſpiritus? Quis autē
noſtrum ſi vnū huius mundi diui
tem ad omnipotentis dei ſeruicium
cōuertiſſet. ſeq; egere conſpiceret et
illum ſibi vite ſubſidia non p̄bere:
ñ ptinus de eius vita deſperaſſ;?
Quis non inceſſum laboraſſe ſe
diceret? Quis non ab eius exhor
tatione obmuteſceret: quem in ſe
metipſū primū ferre fructum boni
opis non videret? Sed paulus p
māſuetudinē in virtutū vertice ſoli
datus cſtitit: predicauit. dilexit:
et bonum quod ceperat expleuit:

eaq; portādo et pſiſtendo. diſcipu
loꝝ corda ad miſericordiā pduxit.
Nam eorum pfectum poſtmodū
ſcire ſe indicās: in eadem epiſtola
ſcribit. De miniſterio quod fit in
ſanctos: ex habundātia eſt enim
michi ſcribere vobis. Scio enim
pmptum animū veſtrum: p quo
de vob gloriror apud macedonas:
qm̄ achaya parata eſt ab āno pri
ore: et veſtra emulatio prouocauit
plurimos. De quibus rurſus ait
Qui non ſolum facere: ſ; et velle
cepiſtis ab āno priore. In quibus
enim non tam opa q̄ pia vota re
quirebat: in eis p culdubio plus
laudat pia vota q̄ opa. Notandū
nobis eſt q2 habz improperiū hec
ipſa cſolatio: cum dicitur ab āno
priore Bonū quidem ſ; tarde fece
rant: atq; ideo hoc magiſter non
ſine reph̄enſione laudat Medicus
quippe medicamentū vulneri appo
nit. qđ ea que purgata ſt refouet.
et ea q̄ putrienda īueniūt mordet.
Sz hec tolerando atq; p̄dicando:
expleuit qđ cepit. Et mire longa
nimitatis virtus diſcipuloꝝ duri
ciam emolliuit ad miſericordie viſ
cera: q2 lōgitudo parte ſurrexit in
altitudinē Sz infirmi nos ad imi
tandū tante māſuetudinis lōgani
mitatē pdonei non ſum9: q2 vide
licet pauimentū ſumus: et deſpec
ti in noſtris moribus iacem9. Ec
ce enim dum de duobus ducibus
celeſtis exercitus loquor: martir
quoq; ſtephan9 memorie occurrit:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

qui tentus pro creatoꝛe ſui nomi
ne. ⁊ in medio ꝑſecutoꝝ deductus
imperterritus ſtetit: fiducialiť do
cuit. ⁊ zelo veritatis perſecutores
ſuos fortiter increpauit dicens.
Vos ſemper ſpiritui ſancto reſtitiſ
tis. Cūq; illi ad lapides curreret
⁊ cum lapidibꝰ necarēt. flexo ge
nu pro eiſdē perſecutoribꝰ orauit
dicens. Domine ne ſtatuas illis
hoc peccatū. Que itaq; iſta virtꝰ
eſt. ſic zelo feruere vt eis a quibꝰ
tenebatur perfidie ſue improperia
fiducialiter diceret. ⁊ ſic diligere
vt in morte quoq; pro eis a quibꝫ
occidebatur oraret. Sic quippe ex
zelo inferbuit. ac ſi manſuetudis
nichil haberet. ⁊ ſic manſuetus in
eoꝝ dilectione perſtitit. ac ſi ꝯtra
eos feruoris nichil habuiſſꝫ. Pen
ſemus inter hec vbi nr̄e conſcienti
e reatus iacet. Quis enim noſtrū
ſi ſaltem verbi contumeliam a pro
ximo acceperit non ſtati contumeli
am reddit. non coꝛ funditus com
mouet. non ad odiū erūpit. non ꝑ
ceptū dilectionis obliuiſcitur. Sꝫ
hoc ſtephanus ex omnipotentꝭ dei
grā potuit. quia ſurgens in altitu
dinem porta fuit. Hec nos miſeri
imitari non poſſumus: quia lon
ge inferius ſicut pauimentum iace
mus. Quid aūt nos in vita ſanc
toꝝ de nrā admiratione dicimus.
cum ipſi quoq; antiqui patres pre
dicatoꝝ ſancte ecc̄e vitam conſide
rantes valde āmirati ſunt. An nō
eoꝝ vitam pſalmiſta āmiratus ē

cum dicebat. m̄ aūt valde honorifi
cati ſunt amici tui deus. nimis ꝯ
fortatus eſt principatꝰ eoꝝ. Ad
de quibꝰ eius amicis dicat euan
geliū interroga: in quo veritas ꝑ
dicatoribus dicit. Vos amici mei
eſtis. Yſayas quoq; eoꝝ vitam in
tuens ait. Qui ſunt iſti qui vt nu
bes volant. et ſicꝭ colūbe ad feneſ
tras ſuas. Nūc aūt predicatores
ſancti nubes appellati ſūt: quia v
bis pluūt miraculis choruſcant.
Qui volare quoq; vt nubes dicun
tur: quia ⁊ in terris viuentes. ex
tra terrā fuit omne quod egerunt
Vn̄ ⁊ ꝑ quandā nubē dicitur. In
carne enim ābulantes. non ſcd̄m
carnem militamꝰ. Priores etenī
patres ꝯiugijs vtebantur. filios
procreabant. ſubſtantias poſſidebāt
curis rei familiaris intēdebant. Iſ
tos aūt propheeie iam ſpū preui
dens ſbſtancias deſerē. ꝯiugia nō
appetere. filios nō procreare. nich
il in terra q̄rere. nil poſſidere: non
eos velut homines per terrā am
bulantes ſꝫ nubes volantes nomi
nat. Volant enim qui terrā quaſi
non tangunt. quia in ipā nil appe
tunt. Qui ⁊ ad feneſtras ſuas q̄ſi
colūbe ſunt. quia pro manſuetudi
nis ſue ſpiritu in hoc mundo per o
culos nil concupiſcunt. Conſidere
mꝰ ergo quāte altitudinis iſte ſpi
ritualis edificij porte ſunt: quas
⁊ ſpūales patres āmirantur. Qn̄
to itaq; nos in earū āmiratioē hu
liari nr̄e eſt. q̄ pauimentū ſumꝰ.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sed quia ſub longitudinis appel
latione altitudinem portarū audi
uimus: nunc aliquid de earū lati
tudine cognoſcamus. Sequitur
Et menſus eſt latitudinem a facie
porte inferioris vſqʒ ad frontem a
trij interioris extrinſecus. centum
cubitos: ad orientem ⁊ ad aquilo
nē. In quibʒ verbꝭ ſi portā aditū ac
cipimꝰ. quo ad cognitioēʒ dn̄i intra
mꝰ: porta interior fides eſt: atriū
vō interius cōtēplatio. Habet aūt
porta inferius latitudinem in facie
quia videlicet fides per caritatis
ſue amplitudinem habet eam que
videtur a proximis operationē:
quā dū fortiter a perfectioribʒ agi
conſpicimus: nos qui in bonis ac
tibus anguſtamur. exempla per
eos magne operationis accipimꝰ
Et vnaqq; ſancta actio quaſi que
dam nobis fit latitudo itineris:
que prius erat anguſtia difficul
tatis. Habet quoq; atrium interi
us frontem: quia contemplatiua
vita per quedam ſigna deſiderioꝝ
⁊ gemituū oſtendit qn̄tum intus
videat que tantum amat. Dena
rius autem numerus per ſemetip
ſum multiplicatus in centenarium
ſurgit. Unde recte per centenariū
magna perfectio deſignatur: ſicut
de electis dicitur Omnis qui relin
quit domū vel fratres aut ſorores
aut patrem aut matrem aut vxo
rem aut filios aut agros propter
nomen meum: centuplū accipiet:
⁊ vitam eternam poſſidebit. Ne
qʒ etenim ſanctus quiſq; ideo terre
na deſerit vt hec poſſidere in hoc
mundo multiplicius poſſit: quia
quiſquis terreno ſtudio terrā relin
quit. terram non relinquit ſed ap
petit: nec qui vnam vxorem deſe
rit centum recepturus eſt: ſed per
centenariū numerū perfectio deſig
natur. Poſt quā etiam vita eter
na promittitur: quia quiſquis ꝑ
dei nomine temporalia atqʒ terre
na contempnit. ⁊ hic perfectioēm
mentꝭ recipit. vt iam non appetat
que contempnit. ⁊ in ſequenti ſecu
lo ad eterne vite gloriam ꝑuenit
Centies itaqʒ recipit quod dedit
qui ꝑfectionis ſpiritum accipiens
terrenis non indiget. etiam ſi hec
non habet. Ille autem pauper eſt
qui eget quod non habet. Nam
qui ⁊ non habens habere non ap
petit: diues eſt. Paupertas quip
pe inopia mentis eſt: non in qn̄ti
tate poſſeſſionis. Nam cui cū pau
pertate bene conuenit. non eſt pau
per. Menſus eſt ergo vir latitudi
nem a facie porte inferioris vſqʒ ad
frontē atrij interioris extrinſecus
centum cubitos: quia redemptor
noſter cotidie per magiſtros atqʒ
doctores in menſura perfectionis
metitur vitam fideliū: vel in exhi
bitione boni operis per fidē. vel in
ſcīs deſiderijs ꝑ contēplationem.
Multi etenim videntur in fide poſiti
magna operari: ſed in centū cubi
tꝭ non menſurantur. quia per ipā
que faciūt terrenā glām querunt.

Et quidã videntur per abſtinenciam cruciari · gemitib9 inſiſtere? ſed eorũ menſura ad centum cubitos minime ducitur: quia in hijs que agunt ab humano iudicio fauoẽs requirunt · Quis ergo eſt qui per centũ cubitos menſuratur · niſi is cui9 bona opatio recta intentione ducitur? vt in eo quod agit non ad terrena lucra appetẽda · aut ad laudes tranſitorias reflectatur? Ecce enim miſericordiã proximis exhibere · poſſeſſa largiri · cum celeritate indigenti tribuere: latitudo in facie porte inferioris eſt · Sed ſi tua dans aliena non appetas · ſi terrenam gloriam de ipõ bono ope nõ requiras · recte in centenario numero id eſt in perfectione menſuraris Nam qui videtur dare miſericorditer ꝓpa · et rapit forſan violenter aliena: iſte adhuc q̃ ſit via perfectionis ignorat? nec cognouit vnde ad perfectionem tenditur: quia nec ipſũ eius initiũ inuenit Prius enim appetitũ auellere a mente debuit: et poſtea q̃ iure poſſidet largiri · Unde ſcriptũ eſt Declina a malo: ⁊ fac bonũ · Quid enim poteſt ẽẽ boni quod facit? qui nec dũ a malo declinauit? Et ſũt quidam qui ſicut dictũ eſt ab alimentis abſtinent · carnem cruciant: ſ; tamen ſi pulſati fuerint · cognoſcũtur quia ad mundi gloriam anhelant · Iſti frontẽ atrij interioris oſtendũt: ſed per centũ cubitos non menſurantur · Hij ergo in numero perfectionis ſũt: de quib9 per paulũ dicitur · Qui carnem ſuam crucifixerũt cum vicijs ⁊ concupiſcentijs · Et notandum quia non dicitur ꝗ intrinſecus ſed extrinſecus iſta menſurantur · quia videlicet redemptor noſt cũ per nos facta hominũ vel approbat vel iudicat · nõ intrinſecus ſed extrinſecus metit · Unde ⁊ per euangeliũ dicit · Ex fructib9 eoꝝ cognoſcetis eos Nos enim per hoc quod videmus cognoſcim9 operãtis animũ quem nõ videm9: ſiue latitudinem q̃ eſt in facie porte inferioris · ſiue frontem atrij interioris extrĩſecus metimur Cum enim alios conſpicim9 largiri elemoſinã · afflicto concurrere oppſſo ſubuenire · nichil eos in hoc mũdo glorie q̃rere · nullis h9 mundi compendijs inhiare: atq; alios videm9 carnẽ domare · lacrimis inſiſtere · Vbis celeſtib9 occupari · nil tranſitorij honoris appetere? quid aliud debemus niſi eos perfectos credere · ſanctos eſtimare? Quia ergo per hoc quod aſpicimus eos eſſe perfectos credim9: eoꝝ vitã per centũ cubitos extrinſecus metimur Et quia multi in iudea pleriq; vero in gentilitate poſiti · ad hanc perfectionis ſũmam veneꝛũt recte ſubiũgitur · Ad orientẽ ⁊ ad aquilonẽ · Iudaycus etenim popul9 oriens iure dictus eſt: de cuius carne ille nat9 eſt q̃ ſol iuſticie vocatur · De quo per prophetã dicit Vobis autem qui timetꝭ dominũ

orietur ſol iuſticie. Per aquiloēm
vero gentilitas deſignatur. que di
u in perfidie ſue frigore torpuit:
et in cuius corde ille regnauit. qui
atteſtante propheta apud ſemetip
ſum dixit. Ponam ſedem meam
ad aquilonem. Quia itaq; incar
natus omnipotens dominus alios
perfectos ex iudea. alios ex genti
litate perfectos. intra ſanctam ec
cleſiam fecit: centū cubitos non ſo
lum ad orientem menſus eſt. ſed
etiam ad aquilonē. Sed quia ſub
aquilonis nomine de gentilitate
ſermo ſe intulit: conſiderare libet
q̄ntum ſuper nos effuſa ſunt viſce
ra creatoris noſtri. Omnes enim
nos ex gentilitate venimus. anti
qui patres noſtri lignis et lapidi
bus ſeruiebant. ⁊ relinquentes do
minū a quo facti ſunt. deos vene
rati ſunt quos fecerūt: nos autem
per omnipotentis domini gratiam
ad lucē de tenebris deducti ſumus.
Recolamus ergo de quibus tene
bris venimus: ⁊ de luce quam ac
cepimus gratias agamus. Neq;
enim diuinam miſericordiam intel
ligit: qui ſue miſerie memor non
eſt. Unde ⁊ per pſalmiſtā deo di
citur. Mirifica miſericordias tuas
qui ſaluos facis ſperantes in te.
Tūc eni nob dei miſericordie mi
rificantur. cum nobis ad memori
am miſerie noſtre reuocantur. qui
a recolētes quid fuimus. intelligimus
cū debemus quod ſumus. Cantemus
itaq; cū gaudio creatori nrō. quia

de ſeruicio creature colla mentis
excuſſimus: gaudeamus in nobis
impletū eſſe quod per yſaiā dictū
eſt. Et frenum erroris qđ erat in
maxillis ploꝝ cāticū erit nobis:
ſicut vox ſanctificate ſolēpnitatis.
Frenū quippe errorꝭ maxillas po
puloꝝ conſtrinxerat: quando ydo
loꝝ errore obligata gentilitas.
deo vero cōfeſſionis laudē dare neſ
ciebat. Sed hoc ipſū erroris frenū
iam nobis in canticū verſū eſt: cū
gaudēdo pſallimus atq; cantamus
Omēs dij gentiū demonia: dominus
aūt celos fecit. Et rurſū. Simula
chra gentiū argentū ⁊ aurū: ope
ra manuū hominū. Os habēt ⁊
nō loquētur. oculos habēt ⁊ non
videbūt: aures habēt et nō audi
ent. nares hn̄t ⁊ nō odorabūt. ma
nus hn̄t ⁊ nō palpabūt: pedes ha
bēt ⁊ nō ābulabūt. Qui itaq; hec
omnipotēti dn̄o pſallendo dicimus.
ipſū erroris nr̄i frenū qđ a laude
dei ora nr̄a ligauerat. verſo domino
canticū fecimus. Bene aūt dicitur
ſicut vox ſāctificate ſolēpnitatis. qui
a dū confeſſionis laudē deo reddi
mus: in ſāctificata ſolēpnitate gaude
mus. Reſpondeamus ergo moribus
tāte miſericordie redēptoris nr̄i: ⁊
qui lucē cognouimus. prauorū ope
rū tenebras declinemus. Quid eſt iā
rogo quod in hoc mūdo libeat? U
biq; luctus aſpicimus. vndiq; gemi
tus audimus: deſtructe vrbes e
uerſa ſunt caſtra. depopulati a
gri: in ſolitudinē terra redacta eſt.

nullus in agris incola. pene nullꝰ
in vrbibꝰ habitator remāſit: ⁊ ta
men ipē parue generis humani re
liquie adhuc cotidie ⁊ ſine ceſſacio
ne feriūtur: ⁊ finem non habent
flagella celeſtis iuſticie: quia nec
inter flagella correcte ſunt actioīs
culpe. Alios in captiuitatē duci. a
lios detrūcari. alios interfici vide
mꝰ Quid eſt ergo quod in hac vi
ta libeat fratres mei? Si ⁊ talem
mūdū adhuc diligimus: non iam
gaudia ſ; vulnera amamꝰ. Ipſa
aūt ꝗ aliqn̄ mundi domina eſſe vi
debatur qualis remanſerit roma
conſpiatis: vniuerſis doloribꝰ mł
tipliciter attrita. deſolatione ciuiū
impſſione hoſtiū. frequentia rui
nā. ita vt in ea completū eſſe vide
amꝰ quod contra vrbē ſamariam
per hūc eundē prophetā longe ſu
perius dicitur. Pone ollam pone
inꝗ: et mitte in ea aquā: ⁊ conge
re fruſta eius in ea. Et paulopoſt
Efferbuit coctio eius: et diſcocta
ſunt oſſa illius in medio eius. At
ꝗ; iterū Congere oſſa ꝗ igni ſuccē
dam: conſumētur carnes. ⁊ coque
tur vniū̄ſa compoſitio eius. ⁊ oſſa
tabeſcent. Pone quoꝗ; eam ſup
prunas vacuam: vt incaleſcat ⁊
liꝗfiat es eius Tūc enim nob̄ ol
la poſita eſt: cū hec eſt ciuitas con
ſtituta. Tūc in ea aqua miſſa eſt
et fruſta eius congeſta ſunt. quan
do ad eam vndiꝗ; populi conflue
bant: qui velut aqua calens actio
nibus mundi feruefcerent: ⁊ quaſi
fruſta carniū in ipſo ſuo feruore li
quarētur De ꝗ bn̄ dr̄. Efferbuit
coctio eius. ⁊ diſcocta ſunt oſſa il
liꝰ in medio eius: quia prius qui
dem in ea vehement̄ incaluit acti
o glorie ſecularis: ſ; poſtmodū ip
ſa gloria cū ſuis ſequacibꝰ defecit.
Per oſſa etenim potentes ſeculi. p
carnes vero populi deſignantur:
quia ſicut carnes portātur ab oſſi
bꝰ: ita per potentes ſeculi infirmi
tas regitur populoꝝ Sed ecce iā
de illa omnes huiꝰ ſeculi potentes
ablati ſunt: oſſa ergo excocta ſūt
Ecce populi defecerūt: carnes eiꝰ
liꝗfacte ſunt. Dicatur itaꝗ;. Con
gere oſſa ꝗ igni ſuccendā: conſumē
tur carnes. ⁊ coquetur vniū̄ſa cō
poſitio eiꝰ: ⁊ oſſa tabeſcent. Vbi
enim ſenatus: vbi iam populus?
Contabuerunt oſſa. conſūpte ſunt
carnes: omnis in ea ſecularium
dignitatū ordo extinctus eſt. excoc
ta eſt vniuerſa compoſitio eius. ⁊
tamen ipōs nos paucos ꝗ reman
ſimus adhuc innumere tribulatio
nes pmūt. Dicatur ergo. Pone
quoꝗ; eam ſuper prunas vacuam
Quia enim ſenatus deeſt. populꝰ
interijt. ⁊ tamen in paucis qui ſūt
dolores ⁊ gemitꝰ cotidie multipli
cātur: iam vacua ardet roma. Sʒ
aūt iſta de hominibꝰ dicimus: cū
ruinis crebreſcentibus ipſa quoꝗ;
eius deſtrui edificia videmꝰ: Vn̄
apte de ciuitate adhuc vacua ſb̄di
tur. Incaleſcat ⁊ liqueſiat es eiꝰ
Iam enim ⁊ ipā olla conſumitur.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in qua prius carnes ⁊ oſſa conſu
mebātur: q2 poſtq̄ͣ defecerūt homi
nes eciam parietes cadūt Ubi au
tem ſunt qui eiꝰ aliqn̄ gloria leta
bātur? Ubi coꝝ pompa vbi ſuper
bia? vbi frequens ⁊ immoderatū
gaudiū? Impletū eſt in ea: quod
cōtra deſtructā niniuē per prophe
tā dicitur. Ubi eſt habitaculū leo
nū? et paſcua catuloꝝ leonū? An
eiꝰ duces ac principes leones nō
erāt? qui per diuerſas mūdi pro
uincias diſcurrētes predā ſeuiendo
⁊ interficiendo rapiebāt? Hic leo
nū catuli inueniebāt paſcua? quia
pueri adoleſcentes iuuenes ſecula
res. ⁊ ſecularū filij vndiq3 cōcurre
bant: cū proficere in hoc mūdo vo
luiſſent. Sed ecce iam deſolata.
ecce contrita: ecce gemitibꝰ oppſſa
eſt. Jam nemo ad eam currit vt
in hoc mūdo proficiat: iam nullꝰ
potens ⁊ violentus remanſit. qui
opprimendo predā diripiat. Dica
mus ergo. Ubi eſt habitaculum
leonū? ⁊ paſcua catuloꝝ leonū?
Cōtigit ei quod de iudea nouimꝰ
per prophetā dictū. Dilata calui
ciū tuū ſicut aquila Caluiciū quip
pe hominis in ſolo capite fieri ſolet
caluiciū vero aquile in toto fit cor
pore: quia cum valde ſenuerit plu
me eius ac pene ex omnibꝰ illius
membris cadunt. Caluiciū ergo
ſuū ſicut aquila dilatat: que plu
mas perdidit. q̄ populū amiſit. A
laꝝ quoq3 pene ceciderūt cū quib3
volare ad predā ꝯſueuerat: quia

omnes eiꝰ potentes extincti ſunt.
ꝑ quos aliena rapiebat. Hec aūt
q̄ de romane vrbis ꝯtritione dici
mꝰ: iam pene in cūctis facta mun
di ciuitatibꝰ ſcimus. Alia etenī lo
ca clade deſolata ſūt. alia gladio
conſūpta. alia fame cruciata: alia
terre hyatibꝰ abſorpta. Deſpicia
mus ergo ex toto animo hoc pñs
ſeculū vel extinctū. imitemur bono
rū facta q̄ poſſumus. Apud oriente
⁊ aquilonē multi ſunt: qui pro ꝑ
fectione vite centū cubitꝯ menſurā
tur. Ex iudea etenim. ⁊ ex gentili
tate ſicut dictū eſt. ad ſanctitatis
culmen excreuerūt. Quis intelli
gi per oriente ⁊ aquilonem eciam
iuſti ⁊ peccatores poſſint. Oriens
quippe non immerito iuſti nominan
tur: qui ſicut in luce fidei nati ſūt
in innocēcia perſtiterūt. Per aqui
lonem vero recte peccatores accipi
mus: qui mentis frigore delapſi
ſub peccati ſui vmbra torpuerūt.
Sed quia omnipotētis dei miſeri
cordia eciam tales ad penitētiam
reuocat. cōpunctione et lacrimis la
uat. virtutibꝰ ditat. uſq3 ad ꝑfectio
nis gloriā ſubleuat: non ſolū ad
oriente cētum cubiti. ſed eciam ad
aq̄lonem ducūtur: dū cum iuſtis
eciam peccatores per dona ⁊ peni
tētiam ad perfectionē veniūt. Lar
giente deo ⁊ domino noſtro iheſu
xp̄o: qui viuit ⁊ regnat cū deo pa
tre in vnitate ſp̄us ſancti deus: ꝑ
omnia ſecula ſeculoꝝ amen
¶ Explicit omelia ſexta.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Incipit omelia ſeptima.

Magna legentiū debet
eſſe diſcretio in ſacro e
loquio: cum quilibet v
nus ſermo qui dicitur
nō ſēp vnā eandēq rem ſignificare
credatur: ſicut aliqn̄ ſol in bono. a
liqn̄ vero accipitur in malo. Sol
enim nomine aliqn̄ ſig̃tur dominꝰ
aliqn̄ perſecutio. Atteſtante enim
libro ſapiētie impij in inferno dic
turi ſunt. Errauimus a via verita
tis: ⁊ ſol iuſticie non luxit nobis.
Et de iactis ſeminibꝰ dominꝰ di
cit. Orto ſole exuerūt: quia videli
cet facta perſecutione in cordibꝰ re
proboꝝ predicationis verba ſiccā
tur. Sic leo dominū ſignat: vnde
ſcriptū eſt. Vicit leo de tribu iuda.
Sic leonis nomine dyaboli ſimi
litudo exprimitur: ſicut per pⁱmū
paſtorem dicitur. Aduerſariꝰ veſt
diabolus ſicut leo rugiens circuit
querēs quem deuoret. Sic bouis
nomine ſapiens deſignatur: vn
de ſcriptum eſt. Non iunges bo
uem ⁊ aſinū. i. ſapientē cū ſtulto
in p̄dicatione non ſociabis. Sic
per bouē fatuꝰ figuratur: ſicut de
eo qui in turpitudine amoris cap
tus eſt dicit. Statīq eam ſeq̄tur
quaſi bos ductꝰ ad victimā: id eſt
ſicut fatuus trahitur ad mortem.
Hec igitur dixi: ne quia portam
ſignificare dominū vel p̄dicatores
vel ſcripturā ſacrā vel fidem expo
ſui: vbicūq iam in hoc propheta
porta legitur. ſignare aliud non
credatur. Cū ei de vna porta ꝓphe
ta diucius loqueretur. recte fides
intellcā eſt. quia vna eſt omniū e
lcōꝝ fides: cū vero alie porte no
minantur ītelligi ſicut ⁊ longe ſu
periꝰ dictū eſt ora p̄dicatoꝝ poſſūt
per q̄ vera vita cognoſcitur: ⁊ et p
q̄ aſcenditur ad ſacramentoꝝ ſpū
aliū cognitionem. Nam porta p
quā ſignari fidem diximꝰ: notādū
nobis eſt quia inferior appellatur
In hac enim vita dū ſumꝰ: quaſi
in ymo poſiti adhuc inferius tene
mur. Et recte inferior porta fides
eſt: quia nobis in terra poſitꝭ ape
rit agnitionē dei Itaq nūc dicit.
Portam quoq q̄ reſpiciebat viam
aquilonis atrij exterioris menſꝰ
eſt. tam in longitudinē q̄ꝫ in latitu
dinē Et thalamos eꝰ tres hinc et
tres inde: ⁊ frōtes eius et veſtibu
lū eius ſecundū menſurā porte pri
oris. Quinq̄ginta cubitoꝝ longi
tudinem eius: ⁊ latitudinem xx.
⁊ quinq cubitoꝝ Feneſtre aūt eꝰ
⁊ veſtibulū ⁊ ſculpture ſcd̄m men
ſuram porte q̄ reſpiciebat ad orien
tem: ⁊ ſeptē graduū erat aſcenſꝰ
eius: ⁊ veſtibulū ante eam. De
porta q̄ reſpiciebat viam aq̄lonis
atrij exterioris. ea ipā replicatur.
q̄ iam de porta alia ſuperiꝰ dicta
ſunt: atq alia ſubiūgit q̄ de pre
dcā porta tacuerat propheta. Ut
ergo de hijs latius diſſeramꝰ que
necdū diſcuſſa ſunt: deb emꝰ ea q̄
iam dcā ſunt ſub breuitate replica
re. Porta enim viam aquilonis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

reſpiat: cum predicatoꝛ quiſqꝫ vi
tam peccatoris agnoſcit: eiqꝫ inte
rioꝛa vite per verbū predicacionis
aperit. Que poꝛta atrij exterioꝛꝭ
dicitur. Exterius quippe eſt atriū
vita preſens: in qua omne quod
coꝛpoꝛaliter agitur. coꝛpoꝛaliter
eciam videtur. Que tam in lati
tudine ꝙ̄ in longitudine menſura
tur: quia cum ad fidem peccatoꝛ
ducitur: neceſſe eſt ut eius doctoꝛ
conſideret. vel q̄ntum in longitu
dine ſpei. vel ꝙ̄tum in latitudine
caritatis ex eius ām̄onitione pro
ficiat. Qui enim ad dominū cōuū
titur. ſi adhuc bona vite preſentis
ſperat. longitudinem non habet:
q2 breuis eſt vita in qua ſpē poſu
it. Si per terrenarū rerū concupiſ
cenciam ꝛ adhuc per proximi odi
um coanguſtatur. latitudinem nō
habet: quia neſcit vel tranſitoꝛia
contēpnere: vel ſe in proximi amo
re dilatare. Cū vero cōuūſus quiſꝫ
eterne vite gaudia lōganimiter
ſperat. proximoꝝ moleſtias cum
caritate tolerat. ꝛ ea que non ha
bet concupiſcere contempnit: lon
gitudinem et latitudinem poꝛta
habet: q2 gloꝛia predicatoꝛis eſt
profectus auditoꝛis. Unde qui
buſdam per magnum predicato
rē dicitur Gaudiū meū ꝛ coꝛona
mea. Et rurſū. Ecce nūc viuo: ſi
vos ſtatis in domino. Atqꝫ iterum
Que eſt enim nrā ſpes aut gaudi
um: nōne vos ante dominū: lon
gitudo ergo ꝛ latitudo poꝛte eſt q̄

ad aquilonem reſpiciat: quia cū in
fidelem quēpiā in peccati ſui frigo
re toꝛpentē predicatoꝛ ad fidem cō
uerterit: per hoc quod cū in longi
tudinē ſpei tendit. ꝛ in amplitudi
ne caritatꝭ dilatat. eius gloꝛiam
ſuam facit. Et quia in cognitione
ſancte trinitatis ex verbo predica
tionis. auditoꝛes quiqꝫ in eiuſdē
trinitatis amoꝛe proficiūt: habet
hec eadem poꝛta thalamos tres
hinc et tres inde: q2 omne qđ per
teſtamentū nouū de trinitate con
ditoꝛ loquitur hoc eciam de teſta
mento veteri oſtendit: ꝛ coꝛ audi
enciū in amoꝛe celeſtis patrie pro
ficit: vt anima inherēs deo quaſi
ſponſa cū ſpōſo in quodā iam tha
lamo ſedeat: atqꝫ a terrenis ſe de
ſiderijs funditus auertat. Placet
te ut longe ſuperius dictum eſt. q2
tres ſunt oꝛdines bene viuenciū
bonoꝝ ſcilicet coniugatoꝝ. conti
nenciū atqꝫ predicatoꝛū: ꝛ quia
alij eciam in coniugijs poſiti amo
re celeſtis patrie anhelāt: alij au
tem ſpe eterni gaudij eciam carnē
macerant. omneſꝫ actus terrenos
refugiunt. ꝛ in cura huius ſeculi im
plicari contempnunt: alij vero
ꝛ terrena bona deſpiciunt. ꝛ celeſ
tia gaudia predicant que cogno
uerunt: quid iſti niſi in ſpiritali e
dificio thalami ſunt in quoꝛum co
gitatione ꝛ meditatione anima
celeſti ſponſo ſociatur: Quos
tres bonoꝛum oꝛdines quia non
ſolum eccleſia ex gentibus habet.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

habet· ꝙ aliquando etiam ſynago
ga habuit · dum magna multitu
do ſpūaliū redemptoris gratiam
ardenter expectauit: porta celeſ
tis edificij tres hinc ⁊ tres inde
thalamos habet: quia predicato
res quiqꝫ cū ad ſupernam patriā
auditorem prouocant: ⁊ nouos
patres ⁊ veteres anhelaſſe celeſti
deſiderio demonſtrant· Pl9 enim
pleruꝫ exempla q̄ ratiocinatōis
verba compungunt · Et cum pre
dicator dicit quales alij in coniu
gio vel in continentia vel in predi
catione erga omnipotentis dei a
morem in nouo teſtamento fuerīt
vel alij quales in veteri: porta que
loquitur ternos ex vtroqꝫ latere
habere ſe thalamos oſtēdit Que
porta habet ⁊ frontem: quia ſunt
in predicatoris vita aperta opā
que videntur· Habet ⁊ ante fron
tem veſtibulū: quia priuſq̄ bona
opera inſinuet· predicat fidem: per
quam anima humiliter veniens
ad bonoꝝ actuū altitudinem ſub
leuetur Que cuncta ſecundū men
ſuram porte prioris ſūt: iuxta hoc
quod ſubditur · Quia menſus eſt
longitudinem ei9 ⁊ latitudinem
vigintiq̄nqꝫ cubitoꝝ · Hec iam ſu
perius latius me dixiſſe meminiſ
tis · Per quinq̄genariū enim nu
merū requiem diximus figurari:
quia ⁊ quinq̄geſimus ann9 veteri
populo in requiem datus eſt: qui
appellatus eſt iubileus· Et ſepte
narius numerus per quē hoc om

ne tempus euoluitur ſepties mul
tiplicatus ad quadraginta ⁊ no
uem ducitur: cui monas additur
quia in vnius contemplatione re
quies eterna perficitur· Idem er
go quinq̄genari9 numerus nobis
in longitudine eſt: quia peruenire
ad illam requiem non poteſt · niſi
qui ad eam ſpem ſuam modo ten
dere longanimiter poteſt · Quia
enim per quinq̄genariū numerum
ad eternam requiem ꝓuocamur
etiam hoc nos omnino inſtruit q̄d
in tabernaculo decem cortine iuſſe
ſunt fieri: que haberent anſulas
quinq̄genas· ⁊ circulos aureos q̄n
q̄genos a latere ⁊ ſūmitate· Cor
tine tabernaculi ſancti omnes ſūt
qui ex diuerſis virtutū coloribus
in ſancte eccleſie ornamento profi
ciūt· Qui ⁊ exteriora velant· et in
teriora oīmodo exornant: quia e
orū vita inq̄ntū videtur ornamen
tum eſt: et eorū intellectus intus
abſconditur · dum celeſtia que in
mente ſeruant ⁊ dicere non poſſunt
in eis aliquo modo velantur· Rc̄
aūt decem cortine ſunt · quia per
decalogi cuſtodiā ipſa ſanctorum
corda profecerūt · Iacincine vero
anſule cortinarū fieri quinq̄ginta
precepte ſunt· Iacinctus celi ſpeci
em habet· Anſule ergo cortinarū
ſunt precepta celeſtia: in quib9 li
gantur anime: ut ab inferioribus
ſubleuate ſuperius pendeant Que
videlicet anſule habent ⁊ circulos
aureos· intellectū ſcꝫ vā ſapientia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

fulgentem. Qui intellectus quia
eſſe debet per oĩa circũſpectus. ⁊
caute ſollicitudinis vigilantia mu
nitus: recte per circulos deſignat.
Et notandũ ꝙ a latere ⁊ ſũmita
te iubẽtur anſule vel circuli in corti
nis fieri: quia precepta celeſtia et
intellectus ſpũalis non ſolum nos
debet ſurſũ in dei amore ſuſpende
re: ſed etiam proximo in caritate
ſociare. In eo enim quod condito
rem noſtrũ diligimus: quaſi per ſu
periores anſulas in aere pendemꝰ
In eo vero quod ſicut noſmet pſõs
proximos amamꝰ. anſulas ⁊ cir
culos a latere habemꝰ: vt cortine
tabernaculi id eſt fideliũ anime ꝑ
caritatẽ coniũcte ſint: ⁊ non ꝑ diſ
cordiam diuiſe. Unde ⁊ hic pꝰ lõ
gitudinem q̃nquaginta cubitoꝝ.
protinꝰ latitudo ſubiũgitur xx ⁊
q̃nq꞉ cubitoꝝ: que videlicet latitu
do ad caritatem proximi pertinet.
Ipã enim in fratrum amore ſe di
latat: atq꞉ erga eos omne quod
poteſt boni operis exercet. Cuncta
autem bona opera que corporalit̃
fiũt per quinq꞉ corporeos ſenſus
exhibentur: videlicet per viſum
auditum tactum guſtum odoratũ
Quinarius vero numerus per ſe
metipſum ductus ad viceſimum ⁊
quintũ peruenit: quia bona opera
cum agi ceperint. per feruorem a
nimũ ad augmentum excitant:
⁊ per ſemetipſã multiplicãtur. Un
de et latitudinem menti faciunt:
vt non ſit anguſta per teporem:

ſed expanſa in bonis operibus per
caritatẽ. Omnis enim torpor tepo
ris anguſtia eſt: omnis võ benig
nitas caritatis magna latitudo. Nã
et ſi res deſunt q̃ fortaſſe indigen
ti proximo p̃beantur: ampla eſt
ſubſtantia volũtatis bone. que ſuf
ficit ad regni retributionem: ſicut
ſcriptũ eſt. In terra pax hominibꝰ
bone volũtatis. Sequitur. Feneſ
tre aũt eius veſtibulũ ⁊ ſculpture.
ſcd̃m menſurã porte q̃ reſpiciebat
ad orientem. Cuncta hec iam ſu
perius latius dicta ſunt: et idcirco
ſermo non debet moroſa expoſitio
ne tardare. Hoc tamen magnope
re notãdũ eſt. ꝙ porta ad aq̃lonẽ
ea omnia habere perhibetur. que
porta ad orientẽ: feneſtras ſcꝫ con
templationis. veſtibulũ humilita
tis. ſculpturam bone operationis.
Omnes enim qui per hoc quod deo
in conũſatione nati ſunt in innocẽ
tia perſtiterunt. portam ad orien
tem habent: quia eis celeſtis re
gni aditꝰ patet a lumine quod ac
ceperunt. Et omẽs qui in peccatis
lapſi poſtmodũ torporis ſui frigo
re ſunt depreſſi. ſed per penitentiã
redeunt. ad amorem celeſtis patri
e recaleſcunt: portam ad aquilo
nem habent: quia eis etiam poſt
peccati ſui frigora regni aditus ꝑ
miſericordiam patet. Ea ergo ha
bere dicitur porta ad aquilonem:
quia ⁊ conuerſi peccatores ſic ditã
tur virtutibus. ſicut illi ſũt diuites
qui cadere in peccato vitauerunt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Unde ⁊ pſalmiſte voce per dūm
dicitur· cinerē ſicut panē manduca
bam: quia ſic penitentes recipit ut
iuſtos· Scriptū quippe eſt de pec
catoribus· Olim in cilicio et cinere
penitentiam egiſſent· Cinis ergo
ſicut panis comeditur· qn̄ ad auc
toris ſui graciam peccator per pe
nitentiam ſicut innocens reuocat·
Porta igitur ad aquiloēm habet
feneſtras· habet veſtibulum· habet
ſculpturas: quia cum peccator ad
vitā poſt culpas reducitur· ſepe lu
men contemplationis accipit: ac
qȝ de ipā memoria iniquitatis ſue
grām magne humilitatis· bone
quoqȝ operationis efficaciam perci
pit: ut omne quod fieri ꝓ̄cipitur·
in vita eius quaſi ſculptū eſſe vide
atur· Septē vero graduū erat aſ
cenſus eius· ⁊ veſtibulū ante eam
Septem gradibꝰ ad portā aſcen
ditur: quia ꝑ ſancti ſpūs ſeptifor
mē graciam aditus nob̄ vite aperi
tur· Quam ſeptiformē graciam y
ſaias in ipō noſtro capite vel in eꝰ
corpore quod nos ſumus enume
rans dicit· Requieſcet ſuper eum
ſpūs ſapientie ⁊ intellcūs: ſpūs
conſilij ⁊ fortitudinis· ſpiritus ſci
entie ⁊ pietatis: ⁊ replebit eum
ſpiritus timoris domini· Quos ꝑ̄
dus de celeſtibꝰ loquens· deſcen
dēdo magis q̄ aſcendēdo numera
uit: videlicet ſapientiam intellec
tum cōſiliū fortitudinē ſcientiam
pietatē timorem· Et cū ſcriptū ſit
initiū ſapientie timor domini: con
ſtat proculdubio quia a timorē ad
ſapientiam aſcenditur· non aūt a
ſapientia ad timorem reditur: qꝛ
nimirū perfectam habet ſapientia
caritatem· Et ſcriptū eſt· Perfcā
caritas foras mittit timorē· Pro
pheta ergo quia de celeſtibus ad
yma loquebatur: cepit magꝭ a ſa
pientia ⁊ deſcendit ad timorē· Sȝ
nos quia a terrenis ad celeſtia te
dimꝰ· eoſdē gradus aſcendendo ā
numeremꝰ: ut a timore ad ſapien
tiam peruenire valeamꝰ· In men
te etenim nrā primus aſcenſionis
gradus eſt timor domini: ſecundꝰ
pietas· tercius ſcientia· q̄rtus for
titudo· q̄ntus conſiliū· ſextus intel
lcūs· ſeptimꝰ ſapientia· Eſt enim
timor domini in mente· Sed qua
lis eſt iſte timor: ſi cum eo pietas
non eſt? Qui enim miſereri proxi
mo ignorat· qui compati eꝰ tribu
lationibus diſſimulat: huiꝰ timor
ante omnipotentis dei oculos nul
lꝰ eſt: qui non ſubleuatur ad pie
tatē· Sed ſepe pietas per inordi
natā miſericordiam errare ſolet: ſi
fortaſſe pepercerit q̄ parcēda non ſt·
Peccata enim q̄ ferri gehenne ig
nibꝰ poſſūt: diſcipline ſūt verbere
corrigenda· Sȝ inordinata pietas
cum temporalit̄ parcit: ad eternū
ſuppliciū pertrahit· Ut ergo vera
⁊ ordinata ſit pietas· ad gradum
eſt aliū ſubleuanda id eſt ad ſcien
tiam: ut ſciat vel quid ex iuſticia
puniat: vel q̄d ex miſericordia di
mittat· Sȝ q̄d ſi ſciat quid agere

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quid agere quis debeat ? virtutē
vero agendi non habeat ? Pacien
cia ergo noſtra creſcat ad fortitu
dinem ? vt cum videt quid agendū
ſit . hoc agere per mentis fortitu
dinem poſſit : ne timore trepidet .
et pauore collapſa non valeat bo
na defendere que ſentit . Sed ſepe
fortitudo ſi improuida fuerit . et mi
nus contra vicia circumſpecta : ip
ſa ſui preſumpcione in caſum ruit .
Aſcendat ergo ad conſilium : vt
prouidēdo p̄munieat omne quod
agere fortiter poteſt Sed eſſe con
ſilium non poteſt ſi intellectus de
eſt : quia qui non intelligit malū
quod agentem grauat ? quomodo
poteſt bonū ſolidarē quod adiuuat ?
Itaqȝ a conſilio aſcendamus ad
intellectum Sed quid ſi intellācis
magno quidem acumine vigilet ?
et moderari ſe neſciat per maturi
tatem ? Ab intellectu ergo aſcenda
mus ad ſapientiam : vt hoc quod
acute intellectus inuenit . ſapienti
a mature diſponat . Quia igitur
per timorem ſurgimus ad pieta
tem per pietatem ad ſcientiam du
cimur . per ſcientiā ad fortitudinē
roboramur . per fortitudinē ad cō
ſiliū tendim9 . per ꝯſiliū in intellcū
ꝓficim9 . ꝑ intellectū ad maturita
tē ſapie ꝑuenim9 ? ſeptē ḡdib9 ad
portā aſcēdim9 : ꝑ quā nobis adi
tus vite ſpūalis aperitur Sn aūt
dr qȝ veſtibulū erat ante eā ? qȝ ni
ſi quis prius humilitatē habuerit
ad hos grad9 donoꝝ ſpūaliū non

aſcendit : ſicut ſcriptum eſt Super
quem requieſcet ſpiritus me9 ? niſi
ſuper humilem et quietū . et tremē
tem ſermones meos ? De quo ꝑ
pſalmiſtā dicitur . Aſcenſus in cor
de e9 diſpoſuit . in ꝯualle lacrima
rum . Conuallis quippe humilis
locus eſt . Et peccator quiſꝫ dum
ſe in lacrimis humiliter affligit :
in corde per aſcenſum virtutū pro
ficit . Qui rurſus ait . Emittit fon
tes in conuallib9 : quia omp̄s de
us dona ſpiritualis gracie humili
bus preſtat Poteſt quoqȝ per veſ
tibulum fides intelligi . Ipſa quip
pe eſt ante gradus et portā ? quia
prius quidem ad fidem venimus
vt poſtmodum per ſpiritualiū do
norū gradus celeſtis vite aditum
intremus . Non enim virtutibus
venitur ad fidem . ſed fide pertingi
tur ad virtutes . Cornelius enim
centurio cuius elemoſine ante bap
tiſmum angelo teſte laudate ſunt .
non operibus venit ad fidem : ſed
fide venit ad opera Nam et ei per
angelum dicitur . Oraciones tue
et elemoſine aſcenderūt in conſpec
tu dei Si eni deo vero et ante bap
tiſmum non crediderat ? quem ora
bat ? Vel quomō hunc omnipotens
deus exaudierat ? ſi non ab ipſo ſe
in bonis perficī petebat ? Sciebat i
gitur creatorem omniū deum . ſed
qȝ e9 omp̄s filius incarnatus eſſꝫ ig
norabat Neqȝ eni poterat bona a
gē . niſi an credidiſſꝫ Scriptū naqȝ
ē . Sine fide īpoſſibile ē placē deo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Fidem ergo habuit cuiꝰ operatio
nes ⁊ elemoſine placere potuerūt
bona aūt actione promeruit vt de
um perfecte cognoſceret. ⁊ de vni
genito eius incarnationis miſteri
um crederet: quatenꝰ ad ſacramē
tum baptiſmatis perueniret. Per
fidem ergo venit ad opera: ſed ꝑ
opera eſt ſolidatus in fide Veſtibu
lū itaqꝫ ante gradus eſt: quia qui
prius crediderat. ipſe poſt virtutū
gradibꝰ ad porte aditū aſcendit.
Sequitur. Et porta atrij interio
ris contra portā aquilonis ⁊ ori
entis. Hoc loco contra non ꝓ ad
uerſitate ponitur. ſed pro rectitudi
ne. Ita enim porta atrij interiorꝭ
poſita monſtrabatur: vt porta aq̄
lonis ⁊ orientis recto ad eam adi
tu tenderet. Quid eſt ergo ꝙ por
ta interior recto itinere poſita cōtra
portā orientis ⁊ aquilonis oſten
ditur. niſi hoc quod aperte datur
intelligi. quia ſiue iudayco ⁊ genti
li populo. ſeu iuſtis ⁊ peccatoribꝰ
ſed poſt peccata conuūſis. eque adi
tus regni celeſtis aperitur. Larga
eſt enim miſericordia creatorꝭ nr̄i
Et porta interior non ſolam portā
orientis reſpicit. ſed eciā aquilonis
quia non ſolis hijs qui in innocēci
a permanent. ſed eciam peccatori
bꝰ peccata ſua penitendo dāpnanti
bꝰ aperiūtur interioris atrij gau
dia: vt ineffabilia miſteria patri
e celeſtis agnoſcant. agnoſcendo
ſitiant: ſitiendo currant: currendo
perueniant Hec interni gaudij ſe

creta cognouerat. qui dicebat. Si
tiuit anima mea ad deum viuū.
quando veniam et parebo ante faci
em dei. Predicator gentium ad
hūc aditum regni celeſtis anhela
bat cū diceret Cupio diſſolui ⁊ cū
xp̄o eſſe. Hec exultationis occul
te ſecreta cognouerat ſponſa: que
dicebat. Dilectus meus miſit ma
nū ſuam per foramē: ⁊ venter me
us intremuit ad tactū eiꝰ. Dilec
tus etenim manū per foramē mit
tit: qn̄ virtute ſua dominꝰ noſtrū
animū per ſubtilem intellectū pul
ſat. Et venter illius in tactu contre
miſcit. quia infirmitas noſtra per
hoc quod celeſtis gaudij intellectū
tangitur ipſa ſua exultatione tur
batur: ⁊ fit in mente pauor ac leti
cia. quia iam ſentit quod de celeſti
gaudio diligat: et adhuc metuit
ne plene nō percipiat quod vix te
nuiter ſentit. Quid igitur reſtat.
niſi vt ſe ad perfectioris vite curſū
dirigant. omnes qui illa gaudia
patrie celeſtis agnoſcunt. Vnde
⁊ hic apte ſubiungitur. Et menſꝰ
eſt a porta vſqꝫ ad portā centū cubi
tos. Centenariū numerū quia de
cies per denariū ducitur. iam ſupe
rius diximꝰ eſſe perfectū Is itaqꝫ
qui aditum atrij interioris videt.
profecto neceſſe eſt vt per viā per
fectionis currat: vt a porta incho
ationis vſqꝫ ad conſūmationis in
greſſum perueniat. Menſuratur er
go atriū internꝰ quod a portꝭ exte
rioribus vſqꝫ ad portam interiorem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſenditur centum cubitis: vt qui in
trare amando cepit· latitudinē per
fectionis habeat in mente: q̄tenus
in eo quē diligit hunc nec proſpe
ra extollant nec aduerſa coanguſ
tent· ſed tranſitoria cuncta deſpici
ens· quo aduſꝫ ad gaudia ſecreta
perueniat · per atriū perfectionis
currat· Sunt enim multi qui iam
in ſeptem gradibus aditum porte
exterioris intrauerūt: iuxta quen
dā ſuperne diſpenſationis modū
per timorem dei humiles· per pie
tatis ſtudiū miſericordes · per ſci
entiam diſcreti· per mentis fortitu
dinem liberi· per conſiliū cauti· per
intellectum prouidi · per ſapienti
am maturi: ſed adhuc quibuſdā
neceſſitatib9 obligati· hui9 mūdi
curꝭ inſeruiūt: ⁊ inde iam ex mag
na parte excuſſerunt animū · vbi
adhuc tenentur inuiti· Cumqꝫ ſu
perimpoſita terrene occupationis
portant onera· minus ſe in precep
tis celeſtibus exercent: ⁊ dum an
helare medullitus ad eternam pa
triam non vacat· ipſa in eis ſua a
liquo modo deſideria langueſcunt
quia animo curis temporalibus p̄
pediti· vera gaudia que cognoſcūt
amare tantū non licet q̄ntum libet
Hij plerūqꝫ a iugo mūdi colla mē
tis excuciūt: omnia deſerūt· terre
ne cure pondera deponūt: atqꝫ vt
ad celeſte deſideriū lacius animū
ſuum laxent· vitam remotam pe
tunt: ⁊ in ea p̄abus ſanctis inten
ti ſacris meditationibus dediti ·
cotidiano ſe fletu afficiūt: ⁊ vetuſ
tatē cordis igne amoris conflant
atqꝫ ad celeſte gaudiū accendendo
ſe innouant Hij plerūqꝫ in ipſo ſu
o deſiderio accenſi exire iam de car
ne concupiſcunt: atqꝫ ad vitam p̄
ſentem redire poſt fletus nolunt:
ſed tamen differūtur vt dilatus a
mor ex ipſa ſua dilatione proficia
at: ⁊ ardenti deſiderio quaſi qđ
negatur accreſcat Sic in regione
geraſenorū qui liberatus a legionē
demonū fuerat ire iam cū domino
volebat: ſed tamen ei dicitur· Re
uertere in domū tuam: ⁊ narra q̄n
ta tibi fecerit dominus· Hic ſpon
ſa in canticis canticorꝫ ſanctis deſi
derijs anxia loquitur dicens· In
lectulo meo per noctes queſiui quē
diligit anima mea: queſiui illum
⁊ non inueni· In lectulo enim di
lectum querit: quādo in ipſo ſuo o
cio et vacatione quā appetijt iam
videre anima dominū concupiſcit:
iam ad eum exire deſiderat: iā ca
rere p̄ſentis vite tenebris anhelat
Sed querit illū ⁊ nō inuenit: qꝛ
q̄uis magno amore deſideret: ad
huc tn̄ ei non conceditur videre quē
amat Tales itaqꝫ ſanctorꝫ men
tes quid aliud in hoc deſiderio faci
unt: niſi quod iam a portis exteri
oribus per atriū interius ad por
tam currūt: Quib9 ſepe euenit ·
vt cum ſe videant magno celeſtis
grē munere cōpunctos· iam ſe perfec
tos exiſtimēt: ⁊ obedientes putēt
ſꝫ qꝛ nullus eſt qui dura precipiat

paciētes eſſe ſe credant ꝟ quia ne
mo eos per contumelias ⁊ aduer
ſitates pulſat. ⁊ plerumq̄ cōtingit
vt ſpūale miniſteriū vel inuiti ſuſci
piant; atq̄ ad gubernationem fi
deliū deducantur. Qui cum mag
nis tribulationib9 fuerint hinc in
de pulſati turbati mente ſeſe imper
fectos inueniūt; qui non pulſati ꝑ
fectos ſe eſſe crediderūt. Qua ex
re agitur vt ſe ad ſemetipſos colli
gant ⁊ apud ſe tacti obprobriū
ſue infirmitatis erubeſcant. atq̄
ex ipā ſua confuſione roborati con
tra aduerſa paciētiā opponant;
⁊ ex tribulatione proficiant q̄ pri
us in ocio ex ipā ſua ſecuritate tor
pebāt. ⁊ de cetero tales eſſe incipi
unt; quales ſe eſſe prius inaniter
putauerūt. Hij itaq̄ cū a portis
exterioribus uſq̄ ad interiorem por
tam per boni ſtudij atriū diſcurrun
tur. hoc ipſū in eis atriū centū cu
bitis menſuratur; quia dilatione
⁊ exercicio in ſcā cotidie perfcōē
proficiūt. Per cotidiana enim de
ſideria in mente pfia; quaſi centū
eſt cubitis interi9 atriū menſurari
Idcirco igitur a portis uſq̄ ad por
tam centū ſūt cubiti; vt quaſi que
dam mora eundi ſit ipā dilatio vi
uendi. per quā cotidie ī virtutib9
creſcitur; ut ad interiorē aditū per
fectius perueniatur. Sequitur ⁊
duxit me ad viam auſtralem; ⁊
ecce porta q̄ reſpiciebat ad auſtrū
Et menſus eſt frontem eius ⁊ veſti
bulū eius iuxta menſuras ſuperio

res; ⁊ feneſtras ei9 ⁊ veſtibula in
circuitu. ſicͭ feneſtras ceteras Quin
q̄ginta cubitoꝝ lōgitudinē et lati
tudinē vigintiq̄nq̄ cubitoꝝ. et in
gradib9 ſeptē aſcendebatur ad eā
et veſtibulū ante fores eius. Cūc
ta hec in orientꝭ ⁊ aquilonis por
ta iam dicta ſunt; ⁊ congruū non
eſt vt ea q̄ ſemel ac ſcdo exponen
tes diximus. ſepius replicem9. No
tandū tamē nobis eſt. quia in ſpi
rituali edificio alter aditus ad ori
entē. ali9 ad aquilonē. atq̄ alius
ad auſtrū patet. Sicut enim aqui
lonis frigore peccatores. ita per
auſtralem viam feruentes ſpiritu
deſignantur; qui calore ſancti ſpi
ritus accenſi velut in meridiana lu
ce virtutib9 excreſcūt. Pateat ita
q̄ porta ad orientē; vt hij qui ſa
cramenta fidei bene inchoauerunt
⁊ in nulla poſtmodū viciorū ꝓfun
ditate dimerſi ſūt ad gaudia ſecre
ta perueniant Pateat porta ad a
quilonem. ut hij qui poſt inchoaci
onē caloris ⁊ luminis in peccato
rum ſuoꝝ frigorē ⁊ obſcuritate de
lapſi ſunt. per compūctionē penitē
cie ad veniam redeant; ⁊ q̄ ſit iīte
ne retributiōis vera leticia cognoſ
cant. Pateat porta ad meridiem
vt hij qui poſt accepte lucis iniciū
ſanctis deſiderijs in virtutib9 fer
uent; ſpūali intellcū cotidie inter
ni gaudij miſteria penetrēt. Inter
hec aūt q̄ri poteſt; cū quatuor h9
mūdi partes ſint. cur in hoc edifici
o hee exteriores non quatuor ſed

tres porte eſſe memorantur. Qđ
recte querendū fuerat: ſi propheta
non ſpūale ſed corporale edificiū
vidiſſet. Sancta enim eccleſia id
eſt ſpūale edificium vt ad ſecreta
gaudia pertingat. tres ſolūmodo
portas habet: videlicet fidē ſpem
atqꝫ caritatē: vnam ad orientem
aliam ad aquiloēꝫ terciam ad me
ridiem. Porta quippe in oriēte eſt
fides: quia per ipſam lux vera naſ
citur in mente. Porta ad aquilo
nem ſpes: quia vnuſquiſqꝫ in pec
catꝭ poſitus ſi de venia deſperaue
rit. funditus perit Vnde neceſſe eſt
vt qui ſua iniquitate extinctus eſt
per ſpem miē reuiuiſcat. Porta
ad meridiem eſt caritas: quia ig
ne amoris ardet. In meridiana
etenim parte ſol in altum ducitur.
quia per caritatem lumen fidei in
dei ⁊ proximi dilectione ſubleua
tur. Tribus igitur portis ad in
terius atriū tenditur: quia per fi
dem ſpem atqꝫ caritatem ad gau
dia ſecreta peruenitur. Alia quoqꝫ
queſtio oritur: cur porta atrij inte
rioris poſita contra portam orien
tis et aqlonis dicitꝰ: et an ad auſ
tralem portam pateat tacetur.
Sed quia per orientem inchoan
tes. per aquiloēm lapſos diximꝰ
deſignari: dignū fuit vt vel de in
choantibꝰ quibus adhuc ſol in te
pore eſt. uł etiam de lapſis ſed per
conuerſionem redeuntibus aperte
diceretur. qꝛ eis porta atrij interio
ris pateat: quatinus ex ipſis nos

certos faceret. de quibus dubitari
potuerat. Hoc aūt de porta auſtra
li dicendū non erat: quia eos ad
gaudia interna pertingere qui fer
uore ſpiritus in virtutibus perma
nent nullꝰ ignorat. Vſus quippe
eſt ſacri eloquij. ea de quibus du
bitari potuerat aperte dicere et ea
que conſtant tacere: ſicut per pſal
miſtam dicitur. Irritauerunt moy
ſen in caſtris: ⁊ aarō ſanctum do
mini. Aaron quippe exigente po
pulo ydolū fecerat: ⁊ recte poterat
de eius vita dubitari. Moyſes er
go ſanctus non dicitur. quia ſanc
tus eſſe ab omnibus ſciebatur: ⁊ aa
ron ſanctum nominat: vt nobis
de vita illius dubietatem tollat.
Sequitur. Et celate palme erāt.
vna hinc et altera inde in fronte e
ius. Quid eſt hoc qđ prius in frō
tibus pictura palmarū: nūc autem
celate palme in frōte eſſe memorā
tur: In celatura quippe lapidū ex
teriora opera eſſe videntur. Sed ſi
cut ſuperiꝰ iam diximꝰ pictura pal
marū eſt oſtenſio ſignoꝝ: nūc ve
ro celatura palmarū dicitur: vt bo
noꝝ operū demonſtratio deſignet.
Ipſis enim ſūmis predicatoribus
dicitur. Videant opera veſtra bo
na: et glorificent patrem veſtrum
qui in celis eſt Qui igitur in vita
ſua impreſſa eſſe ſancta opera de
monſtrant palmas in fronte cela
tas habent: quia quanta illos in
poſterū victoria ſequatur. iam nūc
in ſanctis ſuis operibus oſtendūt

Vel certe quia fidem per orientis
ſpem per aquilonis· caritatē vero
per auſtralem portam diximus de
ſignari. notandū nobis eſt· quia
in orientis porta pictura palmarū
in aquilone vero ⁊ meridie celatu
ra eſſe perhibetur: quia contingit
ſepe vt hij qui adhuc inchoantes
ſunt· necdū ſe in opibꝰ ſolidis ac
magnis exerceant. hij vero qui
poſt iniquitates ad v̄tutes redeūt
pleruq; vt culpas ſuas ante omni
potentis dei oculos tergere valeāt
in magnis operibꝰ exercentur: et
qui iā feruore ſpūs ſās actibus in
cedere ſciūt· virtutibꝰ excreuerūt· q̄ſi
meridies in ſanctis actibus ſunt·
In orientis ergo porta pictura eſt
in aquilonis vero ⁊ in meridiei ce
latura. quia ſignū victorie quod
inchoantibus oſtenditur: hoc in re
uertentibus atq; feruentibus iam
ſolidius ⁊ robuſtius tenetur· No
tandū quoq; magnopere eſt: ꝙ di
citur hinc ⁊ inde· Omnes enim q̄
ad vite aditū tendimus: ⁊ ex dex
tro et ex ſiniſtro latere habere pal
mā debemus· Qd enim hinc ⁊ in
de dicitur: latus vtruq; ſignatur
A dextro igitur palmam habet is
quem proſpera non extollūt: a ſi
niſtro palmā habet is quem aduer
ſa non deiciunt· Quaſi ex vtraq;
parte portabat paulus palmā cum
diceret Per arma iuſticie a dextris
⁊ a ſiniſtris: per gloriam ⁊ igno
bilitatē. per infamiā ⁊ bonam fa
mā· vt ſeductores ⁊ veraces· Non
hunc aduerſa frāgebāt: non proſ
pera in mentis tumorem ſubleua
bāt· Hinc inde ergo geſtabat pal
mā qui ⁊ in aduerſitate fortis· et
in proſperitate humilis permane
bat· Quiſquis enim de proſperis
extollitur habere in parte dextera
palmā neſcit: quiſquis in aduerſi
tatibꝰ frāgitur portare palmā a ſi
niſtro latere ignorāt· Vt ergo hinc
⁊ inde palma geſtetur in frōte· ad
eſſe ſemper nr̄is mentibꝰ debet et
in aduerſis fiducia ⁊ in proſperis
timor. ne aut aduerſa in deſpera
tioēm ꝯtrahāt: aut proſpera ani
mū in ſui fiducia extollant· Hinc
eſt ꝙ idem egregius p̄dicator di
cebat· Scio ⁊ humiliari ſcio ⁊ ha
būdare. vbiq; et in omnibꝰ inſtitu
tꝰ ſū: ⁊ ſaciari ⁊ eſurire· et habūda
re ⁊ penuriā pati· Omnia poſſū in
eo qui me confortat· Nūquid nā
frēs ars eſt aliqua humiliari ⁊ ha
bundare· ſaciari ⁊ eſurire· habun
dare et penuriam pati. vt ꝓ mag
no ſe iſta ſcire tantus p̄dicator in
ſinuet. Ars omnino et mira diſci
pline ſcientia: que toto nobis cor
dis eſt ānisu diſcenda· Quē enim
penuria ſua non frāgit· a graciarū
actione non retrahit· in rerū tempo
raliū deſideriū non accendit: ſcit
humiliari· Hoc enim loco apoſto
lꝰ humiliari dicit penuriā ꝑpeti Nā
ſtatī ꝯtrario ſubiūxit· Scio ⁊ ha
būdare· Qui enim acceptis rebus
non extollitur· qui eas ad vſū va
ne glorie non intorquet· qui ſolus

non poſſidet quod accepit. ꝫ hoc
cū indigentibus miſericorditer di
uidit: ſcit habūdare. Qui accept9
alimentū non ad ingurgitatioēm
uentris utitur. ſed ad reparatioēm
uirtutis. nec plus carni tribuit. q̄ꝫ
neceſſitas petit: ſcit ſaciari. Qui
alimentoꝝ inopiā ſine murmura
tione tolerat. nec pro neceſſitate
uict9 agit aliquid unde anima pec
cati laqueū incurrat: ſcit eſurire.
Quē ḡ nec habūdātia in ſupbiā e
leuat. nec in nccītate cupiditas ir
ritat. nouit habūdarē. nouit penuri
am pati. Qui cū ſtatī ſubderet oīa
poſſū: ne elatioīs eſſe vba crederē
m9 adiūxit in quo In eo qui me ꝯ
fortat. Ecce in altum ramus pro
dijt: ſed quia in radice ſe tenuit.
in uiriditate permanſit. In altum
enim ſurgens areſceret: ſi ſe a ra
dice diuiſiſſet. Sibi enim nil tribu
it: qui omnia ſe poſſe non in ſe ſed
in eo qui ſe ꝯfortat fatetur. Hinc
& inde ergo predicator egregius
palmā habet: quē nec habūdanti
a in ſuperbiam. nec inopia ad aua
riciam pertrahit. Diſcamus itaq̧
frēs nō ſolū in proſperis: ſed in ad
uerſis quoq̧ grās agere. Pater e
nim nobis ex pietate ſua fact9 eſt
ꝯditor noſter: noſꝫ adoptiuos fili
os ad hereditatē regni celeſtis nu
trit. & non ſolū donis reficit: ſed e
tiam flagellis erudit. Diſcamus
igitur habūdare. ut cūcta q̄ ab eo
accepim9 cum indigentib9 partia
mur: ut mentē habūdātia nō ele
uet. ne forte ſe ſſe gaudeat. q̄nia hec
adeſt ſibi qd̄ deeſt alteri: & nō iam
de bono ſꝫ x̄po letetur. A priuato
gaudio ueritas ad ꝯmune diſcipu
los reuocat: cū eos de predicatio
ne redeūtes. & de ſubiectioē demo
nū letantes admonet dicens. No
lite gaudere ſuper hoc: ſed potius
gaudete & exultate. quia nomina
ueſtra ſcripta ſunt in celo. Non e
nim omnes electi demonia eiciūt.
ſed tamen electorū omniū nomina
celo tenentur aſſcripta. Admonen
tur ergo diſcipuli priuatā leticiam
deponere. de ꝯmuni aūt & perpe
tua felicitate gaudere. Quiſquis
itaq̧ in eo gaudet quod alter nō
habet: ex ipā ſua habundantia de
terior factus. gaudiū priuatū ha
bet. Contra hui9 nos appetitum
habūdantie iohannes ām. monet di
cens. Nolite diligere mundū: ne
q̧ ea q̄ in mūdo ſūt. Qui q̄re hoc
dicat mox racionē ſubdidit dicēs.
Si quis diligit mūdū: non eſt ca
ritas patris in eo. Nemo enim po
teſt duobꝫ dn̄is ſeruire quia nō ua
let ſimul traſitoria & eterna dilige
re. Si enim eternitatē diligim9:
cūcta tpalia in uſu nō in affcū poſ
ſidem9. Qui eandē uocē ꝯtin9 ſub
dit dicēs. Quia oē qd̄ in mūdo eſt
ꝯcupiſcētia carnis ē. & ꝯcupiſcētia
oculoꝝ. et ſupbia uite. Ideo enim
hrē aliquid hōīes & ultra q̄ꝫ nc̄ce
eſt concupiſcūt. ut habēdo ſuperbi
ant: & quia hoc alius non habet
ſe in cogitationibus extollunt.

Quiſquis itaqꝫ talis eſt: adhuc
ad portandã habũdantiã doctꝰ nõ
eſt. Sepe aũt quod auaricia ex ap
petitu gerit neceſſitatem putat: ⁊
cũ minora ſufficiant. dolet maiora
deeſſe: atqꝫ incautus animꝰ quã
dã quaſi neceſſitatẽ patitur quã pa
rit: ⁊ cum nimia ſint q̄ deſiderat:
ſuam ſibi aliquo modo auariciam
excuſat. Habũdantia itaqꝫ ſuperbi
e vicina eſt: quã ſiq̄n etiam cupidi
tas intercipit. hanc vt ita dixerĩ
quaſi peregrina cupiditas inuaſit
Si igitur habũdandi artem ſcire
volumꝰ: neceſſe eſt vt non ſolum
ea q̄ vicina ſunt. ſed ea etiam que
de lõginquo veniũt vicia fugiamꝰ
Diſcamus igitur penuriã pati: ne
ea q̄ non habemus. habere etiam
cũ culpa requiramꝰ: ne felices pu
temꝰ quos rebꝰ onuſtos cernimꝰ
Nimiũ valde ſunt ea. q̄ ſibi quaſi
in ſũptus vite pñtis ꝓparãt. Mul
ta portant ſed in via breui Mag
na eſt nob̃ in hoc itinere ſocia pau
pertas q̄ animũ nõ anguſtat Cũ
deeſt terrena ſubſtantia de qua cẽ
no iudicii rõnes ponamꝰ. liberius
ad patriam tendimꝰ: quia quaſi
in via pondere caremus Diſcamꝰ
ſaciari: ne in ſumendis alimentis
corporis. gule magꝫ q̄ neceſſitati
ſeruiamꝰ. Plus enim concupiſcenti
a q̄ neceſſitas petit: ⁊ ſepe dũ car
nis inopie ſatiſfacere curamꝰ. vo
luptas ſubrepit: modũ refectionis
excedit. Unde fit vt culpa trãſeat
ad culpã: quia plerũqꝫ inde alia
carnis temptatio naſcitur: dũ car
ni immoderacius in refectione ſeruit
Ex peccato etenim primi hominis
infirmante natura in hoc mũdo cũ
noſtris temptacionibꝰ naſcimur:
⁊ caro nobis aliq̄n adiutrix eſt in
bono opere: aliq̄n aũt ſeductrix in
malum. Si igitur ei plus q̄ de
bemus tribuimus. hoſtem nutri
mꝰ: ⁊ ſi neceſſitati eius que debe
mꝰ non reddimus ciuem necamꝰ
Sacianda itaqꝫ eſt caro: ſed ad
hꝰ uſqꝫ. vt i bono nob̃ opere famulari
ſufficiat. Nam quiſquis ei tantũ
tribuit vt ſuperbiat: ſaciari penitꝰ
ignorat. Ars itaqꝫ magna eſt ſa
ciari: ne vnuſquiſqꝫ per ſacietatem
carnis ad iniquitatem prorũpat
turpitudinis. Diſcamus eſurire:
vt nobis propter habundãtiam ſe
quentẽ noſtra hic inopia placeat:
nec nos ventris neceſſitas ad cul
pam trahat. ne peccatum menti ip
ſa indigentia ſuggerat. ⁊ dũ caro
fame affiatur. ad cupiditatem a
nimꝰ irritetur: et querat cũ culpa
prouidere vnde carni valeat in ne
ceſſitate ſatiſfacere. ne cor in indig
natione ꝓſiliat. et linguã in mur
murationis amaritudinẽ accendat
Qui igitur in carnis ſue inopia ſe
hinc inde circũſpiat. atqꝫ a pecca
ti laqueo cuſtodit: nouit eſurire.
Nos itaqꝫ fratres cariſſimi iram
atqꝫ auariciam in aduerſitate fu
gientes elatioẽm ⁊ immoderata
gaudia in proſperitate declinan
tes: qꝫ per fidẽ. ſpem atqꝫ caritatẽ

interioris vite atriū tribus portis
intrare cōcupiſcimꝰ ⁊ palmas hinc
⁊ inde teneamus. Libet adhuc al
terū ciuem celeſtis patrie ad men
tem reducere ⁊ qualiter hinc inde
palmā teneat demonſtrare. Beatus
etenim iob cū eſſet viris orientali
bꝰ ditior ⁊ e proſpera cuncta ſup
peteret. filij pollerēt. familia creſce
ret. greges exuberarent ⁊ in tanto
omnipotentis dei timore perſtitit.
vt inter cuſtodiam diſcipline. int̄
acta iuſticie. inter multa humilita
tis obſequia. miſericordie operibꝫ
intentus. ſacrificijs offerendis de
ditus. holocauſta domino pro ſin
gulis filijs īmolaret ⁊ ne quis eo
rum ſaltem in corde peccaſſꝫ. Pen
ſemus ergo quanta ei erat cuſtodi
a boni operis ⁊ qui in filijs ſuis ex
piabat ſacrificijs culpas cordis.
Sed ꝙ iuſtus eſſet in proſperita
te iam innotuerat. Valde autem
ignotū erat ſi perſeuerare iuſtꝰ ⁊
inter flagella potuiſſet. Tangen
dus ergo erat verbere ⁊ vt vir ille
ſanctus in proſperis interrogare
tur aduerſis ⁊ et qui notꝰ erat om
nipotēti domino ⁊ notus nobis per
flagella fieret ⁊ ſibimetipſi Diſpo
nente itaqꝫ domino conſumpti ſūt
greges. interfecti cuſtodes ⁊ euerſa
domus. extincti filij ⁊ percuſſa caro
a planta pedis uſꝫ ad verticem ⁊ re
manſit vxor incolumis que verbo
rū iaculis vulnera augeret. Sed
hanc vir ſanctus in temptatione.
ſanus in vulnere prudenter docet
eiqꝫ reſpondit dicens Si bona ſuſ
cepimus de manu domini ⁊ mala
cur non ſuſtineamus ⁊ Amici quoꝫ
qui ad cōſolandum veniūt. ad con
tumelias erumpunt. ⁊ in dolore vul
nerū addunt adhuc vulnera verbo
rum. Immiſericordē dicunt ⁊ rapto
rem nominant. violentū denunci
ant ⁊ oppreſſorem pauperum faten
tur Quid igitur miles dei faceret
inter dolentia vulnera ⁊ amara
verba depreſſus ⁊ Ecce flagella
dei. et verba hominū ſimul affligi
animū ad deſperatioēm premūt.
Sed virtute ſpiritus plenus car
nis vulneribus iacens. mentis ro
bore ſtans ⁊ contra deſperationis
impulſum reduxit ad memoriam
bona q̄ egerat. Quia miſericors
fuerat dicens. Oculus fui ceco ⁊ et
pes claudo. Et rurſum. Pater e
ram pauperum Quia ⁊ diſcipline
cuſtos ⁊ benignus. dicens. Cum
ꝙ ſederem quaſi rex circumſpedan
te exercitu ⁊ eram tamen merenti
um conſolator. Quia humilis fue
rat. dicens. Si contēpſi ſubire iu
diciū cum ſeruo meo ⁊ ancilla me
a ⁊ cum diſceptarēt aduerſum me.
Quia hoſpitalis fuerit fatetur.
Si deſpexi pͤtereuntē ⁊ eo ꝙ nō ha
buerit indumentū. Quia largus
in donis dicit. Si nō benedixerūt
m̄i latera eiꝰ ⁊ ⁊ de velleribꝰ ouiū
meorū calefactꝰ eſt. Quia violen
tus nō fuerit teſtatur dicens. Si
leuaui ſup pupillū manū meam.
cum viderē me in porta ſuperiorem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quia de inimici periculo nunq̄ ex
ultauerit dicit · Si gauiſus ſū ad
ruinam eius qui me oderat · Qui
a pacieńs fuerit · ⁊ etiam ſuoꝝ ma
liciam equanimit̄ pertulerit dixit
Si non dixerunt viri tabernaculi
mei ⁝ quis det de carnib9 eius vt
ſaturemur ⁝ Quid eſt ergo q̄d vir
ſanctus tot ſuas virtutes inter fla
gella enumerat ⁝ Quid eſt q̄d ore
ſuo opera q̄ fecerat laudat ⁝ niſi qꝛ
inter vulnera ⁊ verba q̄ hunc ad
deſperationem trahere poterant ·
ad ſpem animū reformat ⁝ Et qui
in proſperitate humilis fuit ⁝ reuo
catis bonis ſuis ad memoriā · in
fract9 in aduūſitate ꝑmanſit · Cui9
enim animū inter tot flagella illa
verba ad deſperationem nō impel
lerent ⁝ niſi ſibi ad memoriā bona
q̄ fecerat reuocaſſet ⁝ Vidit igitur
ſanctus vir mentem ſuam auditis
tot malis ad deſperationem con
cuti ⁝ ⁊ mirabiliter ſtuduit in ſpe
certa ex bonis ſuis actib9 ſolidari
Sic ſic impletur quod ſcriptū eſt ·
In die bonoꝝ ne immemor ſis ma
loꝝ ⁝ ⁊ in die maloꝝ ne immemor
ſis bonoꝝ · Si enim cū bona habe
m9 maloꝝ remiſcimur q̄ aut iam
paſſi ſum9 · ꝗ adhuc pati poſſum9 ⁝
accepta bona mentem nō eleuāt
quia eoꝝ gaudiū timor memorie
maloꝝ premit · Et ſi cū mala ha
bemus bonoꝝ reminiſcimur q̄ aut
iam accepim9 · aut adhuc nos poſ
ſe accipere ſperam9 ⁝ malorū ꝓd9
animū in deſperationem non deꝑ
mit ⁝ quia hūc ad ſpem memoria
bonorū leuat · Si itaqꝫ fratres ca
riſſimi · ⁊ per p̄cepta dominica ⁊ ꝑ
ſanctorum exempla gradimur · vt
nos nec ꝓſperitas eleuet · nec ad
uerſitas frāgat ⁝ habere nos ante
omnipotentis dei oculos palmas
hinc inde monſtramus · Letemur
igitur in eius adiutorio · qui in ſu
is nobis ſequacib9 omnia q̄ prece
pit oſtendit omnipotens redēptor
noſter ⁝ qui viuit et regnat cū pa
tre in vnitate ſpūs ſancti deus ⁝ ꝑ
omnia ſecula ſeculoꝝ Amen ·
Explicit omelia ſeptima · Inci
pit omelia octaua ·

Prophetie verba q̄ lar
giēte dn̄o hodie carita
ti veſtre loquenda ſunt
lectione magꝭ indigēt
q̄ȝ expoſitione · Ea enim in tribus
portꝭ interiorib9 replicantur ⁝ que
ſcd̄o iam vel tercio de exteriorib9
dcā ſunt · pauca verō in earū deſcrip
tione permutantur Vnde neceſſe
eſt ea nos q̄ iam dicta ſunt legen
do traſcurrere ⁝ vt que necdū dicta
ſunt licentius poſſimus enodare ·
Itaqꝫ nūc dicatur · Et porta atrij
interioris in via auſtrali · Et men
ſus eſt a porta uſqꝫ ad portā in via
auſtrali centum cubitos · Et intro
duxit me in atriū interius ad por
tam auſtralem ⁝ ⁊ menſus eſt por
tam iuxta menſuras ſuperiores ⁝
thalamū eius · frontē eius ⁊ veſti
bulum eius hijſdē menſuris ⁝ ⁊ fe
neſtras ei9 · veſtibulū ei9 in circuitu

quinquaginta cubitos longitudi
nis ⁊ latitudinis vigintiquinqꝫ cu
bitos : ⁊ veſtibulum per giꝛum.
Cuncta hec ſuperius dicta atqꝫ ex
poſita eſſe meminiſtis : necdum ve
ro dictum eſt quod de eodem veſti
bulo ſubditur. Longitudinem vi
gintiquinqꝫ cubitoꝛum et latitudi
nem quinqꝫ cubitoꝛū ⁊ veſtibulum
eius ad atrium exterius : atqꝫ ite
rum hoc quod iam ſuperius dic
tum fuerat replicatur cum dicitur
Et palmas eius in fronte. Et ſta
tim quod adhuc dictum non fue
rat ſubditur. Et octo gradus e
rant quibus aſcendebatur ꝑ eam
Hoc quoqꝫ quod de auſtrali poꝛ
ta ſcriptum eſt. de orientali quo
qꝫ poꝛta in eodem oꝛdine narrat̄.
nam protinꝰ ſubinfertur Et intro
duxit me in atriū interiꝰ ꝑ poꝛtā
orientalē. ⁊ menſus eſt poꝛtam ſe
cundū menſuras ſuperiores : tha
lamū eius ⁊ frontem eius et veſti
bula eius ſicut ſupꝛa : et feneſtras
eiꝰ ⁊ veſtibula eius in circuitu. lō
gitudine quinquaginta cubitoꝝ :
latitudine xx. ⁊ quinqꝫ cubitoꝝ. ⁊
veſtibulū eius id eſt atrij exterio
ris : ⁊ palme celate in fronte eius
hinc et inde. ⁊ in octo gradus aſcē
ſus eius Ea quoqꝫ q̄ de poꝛta auſ
trali et orientali dicta ſunt : in eiſ
dem verbis. etiam de poꝛta que ad
aquilonem reſpicit replicatur Nā
ſubdit̄. Et introduxit me ad poꝛ
tam que reſpiciebat ad aquiloēm
⁊ menſus eſt ſecundū menſuras ſu

perioꝛes : thalamū eius ⁊ frontē
eius et veſtibulū eius et feneſtras
eius per circuitū longitudinē quin
quaginta cubitoꝝ. latitudinem vi
gintiq̄nqꝫ cubitoꝝ : ⁊ veſtibulum
eius r̄ſpiciebat in atrium interius
⁊ celatura palmarū in fronte illiꝰ
hinc et inde : ⁊ in octo gradus aſ
cenſus eius. Quid itaqꝫ interiori
atrio quid thalamo quid frontibꝫ
quid veſtibulo. quid feneſtris quid
longitudine ⁊ latitudine. quid pal
marū celatura ſignetur. late iam
ſuperius diximus : nec opoꝛtet vt
in eiſdem iterum. ſed in hijs ſolū
modo que necdū dicta ſunt occupe
mur Nunc ergo querendū nobis
eſt. que iſte tres poꝛte interiores
ſint : vel quid eſt ꝙ earundem poꝛ
tarum veſtibula vigintiquinqꝫ cubi
tis longitudine. ⁊ quinqꝫ cubitis
latitudine metiuntur : vel cur ad
eas non ſeptem ſicut de poꝛtis ex
terioꝛibus dictum fuerat : ſed octo
gradibus aſcenditur Poꝛta enim
atrij interioꝛis que ſuperius dicta
eſt. de hijs tribus poꝛtis interioꝛi
bus non eſt : quia illa contra oriē
tis et aquilonis poꝛtam reſpicere
dicitur. iſte autem ſingule interius
ad auſtrum vel orientem ⁊ aquilo
nem poſite eſſe memoꝛantur. Vn
de recte per illam aditus interioꝛ
deſignatur. qui ſicut precedente
locutione iam dictum eſt vel iu
dee et gentilitati. vel inchoanti
bus atqꝫ in bono perſeuerant
bus vel a bono cadentibus.

ſed pꝰ culpas per penitentiam ſur
gentibus patet. Nunc aūt poſtq̄
ſingule in oriente ⁊ aq̄lone ⁊ auſ
tro porte deſcripte ſunt: cū interio
ris atrij rurſū porte ſingule in auſ
tro ⁊ oriente atq̄ aquilone deſcri
būtur. aſpirante deo magna intē
tione opus eſt ſinū tante profūdi
tatis indagare. Si enim portarū
nomine ſanctos predicatores acci
pimus: ſciendū nobis eſt. quia v
na eſt cc̄ia in predicatoribꝰ teſta
menti veteris ac noui. Porte autē
ſeptē vel octo gradus habent: qui
a ſancti ſpūs ſeptiformē gratiam
concorditer p̄dicant: octauū vero
gradū annūciant retributionis eter
ne. Unde ſcriptū eſt. Da partes
ſeptē necnō ⁊ octo. Quid itaq̄ di
cere poſſumꝰ exteriores portas ni
ſi antiquos patres fuiſſe qui per p̄
cepta legis nouerant opera populi
magis q̄ corda cuſtodire: vt interio
res portas p̄dicatores ſancte ecclē
debeamus accipere. qui ſpūalibus
monitis diſcipulorum ſuorum corda cuſ
todiūt: ne malis q̄ non faciūt vel
in cogitationibꝰ delectentur. Per
illas enim ſeptē gradibus aſcendi
dicitur. iſtarū vero octo gradiū aſ
cenſus eſſe perhibetur: qꝛ ⁊ in ve
neratione legis dies ſeptimꝰ fuit
⁊ in nouo teſtamento octauus di
es in ſacramento eſt. is videlicet
qui dominicus appellatur: qui ter
cius a paſſione. ſed octauus a con
ditione eſt. quia et ſeptimū ſequitur
Si uero portarum nomine ſolos in
telligimꝰ ſanctos apoſtolos deſig
nari: qui videlicet p̄mi nobis ſūt
ſancte eccleſie predicatores: ⁊ fi
dem nos ſpem atq̄ caritatē ſumo
pere tenere docuerūt. Ipſi itaq̄ no
bis in hijs virtutibꝰ porte ſunt:
q̄ nos p̄ eas dē virtutes ad interiorē
intellectū eterne ſapientie p̄ducūt
Sed ſi ipſi exteriores porte ſunt.
quos accipimꝰ interiores? Si ve
ro ipſi interiores ſunt. quos intelli
gimus exteriores? Qua in re ītel
ligi vtiliter p̄t: qꝛ ipſi nob ⁊ exte
riores ſimul ⁊ interiores porte ſūt
Cū enim adhuc inchoantibꝫ non
alta ⁊ miſtica ſ; quedā que capi p̄
ualent p̄dicant. porte exteriores
ſunt: cū vero perfectis profunda ⁊
miſtica loquūtur porte interiores
Videamus qualit̄ porta exterior
pateat. Nō potui vobis loqui q̄ſi
ſpūalibꝰ. ſed quaſi carnalibꝰ: tanq̄
paruulis in xp̄o lac vobis potū de
di non eſcam Videamꝰ qualiter
porta interior pateat. Sapientiā
loquimur inter perfectos. Videa
mus verū ipā eadē ſit porta interi
or ⁊ exterior. Sapientibꝫ ⁊ inſipi
entibꝰ debitor ſū. Qui rurſū dicit
Siue mente excedimus deo: ſiue
ſobrij ſumus vobis. In hoc enim
quod cōtēplando et loquendo ſa
pientibꝰ mēte excedit. porta inte i
or eſt: in hoc vero quod paruulus
ſobriū ſe in p̄dicatione temperat.
⁊ quāta ebrietate ſpūs infūdatur
in mente. cum p̄dicat nō oſtendit
exteriorē portā ſe eſſe manifeſtat.

Ipſi itaq; et exteriores porte nob
ſunt et interiores: qui nos ꝛ in pri
mo aditu fidei ſpei ac caritatis in
ſtituūt: ꝛ cū iam proficientib9 reg
ni celeſtis miſteria predicant. per
ſubtiliorem intellectum nos ad in
teriora perducūt. Unde ꝛ per ſep
tem gradus prius aſcenſus earū
deſcribitur: et poſtmodū per octo.
Per octauum enim gradum illi9
vite miſteria ſignantur. quam in
ſecretis ſuis perfecte intelligūt qui
iam cūcta temporalia mente trāſ
cendere nouerunt: qui preſentem
vitam que ſeptem dierum circulo
voluitur plene deſpiciunt: qui de
intima contemplatione paſcuntur
Habent igitur porte ſpiritualis e
dificij ſeptem gradus: quia timo
rem domini. pietatē et ſcientiam.
fortitudinem ꝛ conſiliū. intellectū
et ſapientiam ſuis auditoribus p̄
dicant. Sed cū iam omnia dimit
ti precipiūt. cū nichil in hoc mūdo
diligi āmonent. nil per affectum
teneri. cum contemplationi celeſ
tis patrie intendi. atq; in eius ſua
dent miſterijs delectari octauum
gradum addunt ꝛ ad interiorā tra
hunt. Iſte gradus docente veri
tate cuidam oſtenſus eſt cui cum
legis precepta dicerentur reſpon
dit. Hec omnia cuſtodiui a iuuen
tute mea. Quaſi enim iam in ſep
tem gradib9 ſtabat. cū a iuuentute
ſua ōnia cuſtodiſſe ſe diceret. Sed
ei mox dicitur. Adhuc vnū tibi de
eſt. Si vis perfect9 eſſe vade ven
de ōnia q̄ habes et da pauperib9 ꝛ
habebis theſaurū in celo: et veni
ſeq̄re me. In quibus verbis octa
uū equidē gradū vidit: ſed aſcen
dere noluit: quia triſtis abceſſit.
Quiſquis itaq; contempt9 rebus
tēporalib9 eternitatis contēplatio
ne paſcitur. celeſtis regni gaudia
rimatur: poſt ſeptē gradus quos
timendo et operādo. atq; intellcū
ſapientie ſue creſcendo tenuit: oc
tauo gradu interioris porte aditū
intrauit Per octauū quoq; nume
rū ꝛ dies eterni iudicij. ꝛ carnis
reſurrectio deſignatur. Un̄ ꝛ pſal
m9 qui pro octaua ſcribitur. a pa
uore iudicij eſt inchoatus cū dicit
Dn̄e ne in ira tua arguas me:
neq; in furore tuo corripias me.
Nūc enim tēpus eſt miſericordie.
in illo aūt iudicio dies ire In quo
videlicet die omē hoc tēpus finiē
quod ſeptē dieb9 euoluit: ꝛ q2 p9
ſeptē dies ſequitur iure octau9 ap
pellatur: in quo et caro nrā reſur
git ex puluere: vt ſiue bona ſiue
mala que egit recipiat a veritate.
Unde per legem quoq; octauo di
e fieri circūciſio iubetur. Nā quia
p membrū quod circūciditur mor
talis ꝓpagatio generatur: decedē
tiū et ſuccedentium numerus au
getur. Sed quia in reſurrectione
mortuorū nec carnis iā propagati
o agetur. ꝛ deceſſio atq; ſucceſſio
nulla erit. q2 neq; nubēt neq; nu
bētur. ſed erūt ſicut angeli in celo
octauo die p̄cipitur ſp̄ualū medi.

Ibi enī iā carnis ꝑpagatio ñ fiet: vbi
resurgēs mō ꝑseuerātiā eternitatꝭ hȝ.
Per h̄ mēbꝝ matˀ vgo descēdit q̄ deū
ī vtrō sine viriˀ carnis admixtioē ꝯce
pit: q̄ pm̄9 nob̄ eterne patē glãz ī sua
resurrectioē mōstrauit. q̄ surgēs a mor
tuis iā nō moritˀ ⁊ mors ei vltra ñ do
minabitˀ: nobisꝫ exēplū dedit vt ca ſi
eri in die vltīo de nrā carne credā9: q̄
fcā de carne illi9 ī die resurrectiōis ag
nouim9 Qȝ qꝛ nob̄ ſmo de carnis re
surrectioē se ītulit. triste nimis ⁊ valde
lugubre ē. q̄ quosdā in ecc̄a stare ⁊ de
carnis r̄surrectioē dubitarē ꝯgnoscim9
Hāc āt ātiq̄ patres vētura ēē certissiē
crediderūt. etꝫ cū nullū adhuc eius de re
surrectionis exēplū tenerēt Qua igitˀ
dānatioē digni sīt. q̄ ⁊ exēplū iā dnice
resurrectiōis acceperūt ⁊ tn̄ adhuc de
sua r̄surrectioē diffidūt: pign9 tenēt. ⁊
fidē nō hn̄t: Ecc̄.as replēt: ſꝫ qꝛ de re
sur rectione sua dubitant: mente vacu
a stāt De hac p beatū iob dꝛ Scio q̄
redēptor me9 viuit: ⁊ in nouissīō die d̄
terra surrectur9 sū: ⁊ rursū circūdabor
pelle mea. ⁊ ī carne mea videbo deū
Quē visurus sū ego ip̄e ⁊ oculi mei ꝯ
specturi sīt ⁊ ñ ali9 Hic p psalmistā dꝛ
In ꝯspcū e9 pcidūt vniūsi q̄ descēdūt
ī terrā In terrā enī mortui ñ spū ſꝫ cor
pe descēdūt In ꝯspcū ḡ dni pcidūt q̄
ī terrā descēdūt qꝛ r̄surgēdo ad iudiciū
veniūt q̄ nūc in puluē putrescūt Hic i
terū dicit Sitiuit ī te aīa mea. q̄ mul
tiplˀ ⁊ carō mea Sitit aīa ut deū vide
at: caro q̄d sitit nisi ut r̄surgat: Hinc
rurs9 ait Auferes spm̄ eoꝝ ⁊ deficiēt.
et in puluerem suū reuertentur. Mox

q̄ de carnis resurrectione subiūgit. E
mittes spiritum tuū ⁊ creabūtur ⁊ re
nouabis faciem terre Hinc iterū dicit.
Exurge dn̄e in requiem tuā tu ⁊ archa
sc̄ificatiōis tue Exurrexit eī dn̄s ī req̄
em suā. cū carnē suā de sepulchro susci
tauit P9 hūc quoꝫ exurgit et archa:
qꝛ ī surgit ecc̄a Hic p eūdē ꝑphaꝫ de q̄
loq̄mur scrptū ē. Ossa arida audite v
bū domini. Hec dicit domin9 deus ossi
b9 hijs Ecce ego ītromittā ī vob̄ spm̄
⁊ viuetꝭ. ⁊ dabo sup vos neruos: ⁊ suc
crescē faciā sup vos carnes. ⁊ superexten
dā in vos cutē et dabo vob̄ spm̄ ⁊ viue
tꝭ. Hic ē q̄d ꝑpha ali9 p resurrectionē
dn̄i hūanū gen9 vidit ī fine suscitari at
q̄ ait Viuificabit nos p9 duos dies:
ī die tercia suscitabit nos: ⁊ viuem9 ī
ꝯspcū e9 Hinc ē q̄ de semetip̄o dn̄s cū
loq̄retˀ adiūxit Nolite mirari h̄: qꝛ ve
nit hora ī q̄ oēs q̄ in monumētis sūt
audiēt vocē e9: ⁊ pcedēt q̄ bona fecerūt
ī resurrectionē vite: q̄ vō mala egerūt
in resurrectioēꝫ iudicij. Hinc paul9 ait
Vn̄ et saluatorē expecta9 dn̄m ihm
xpꝫ: q̄ reformabit corp9 huilitatꝭ nrē
ꝯfiguratū corpi claritatꝭ sue Hic iterū
dˀ Si eī credim9 q̄ ihs mortu9 ē ⁊ r̄
surrexit. ita ⁊ de9 eos q̄ dormierūt p ihꝫ
adducet cū eo Qui rurs9 ait. Primicie
dormiētiū xrist9. Si eī nos a mortis
sōpno ñ surgi9 quō ī resurrectioē dn̄ica
p̄micias habe9: Ecce veteres ac noui
patres vno sibi spū de carnis r̄surrectioē
ꝯcordāt: ecce ip̄a p se veritas p̄us voce
docuit q̄d de r̄surrectiōe carnis p9 mo
cpe demōstrauit. ⁊ tn̄ adhuc q̄rūdā in
fimitas fidē ñ hȝ ⁊ in domo fidei stās.

Sed mirari ſolent qualiter caro reui
uiſcere poſſit ex puluere. Miretur igit̄
altitudinē celi. molē terre. abiſſos a
quarū. omnia que in mūdo ſūt: ipſos
quoqꝫ āgelos creatos ex nichilo. q̄a
min9 valde eſt aliq̄ꝫ ex aliquo facere.
q̄ꝫ ōnia ex nichilo feciſſe. Ipā nob ele
mēta. ipē rerū ſpēs: reſurrectiōis yma
ginē p̄dicāt Sol eni cotidie nr̄is ocu
lis morit̄. cotidie reſurgit. ſtelle ma
tutinis horis nob occidūt. veſpē reſur
gūt: arbuſta eſtiuis tp̄ib9 plena foli
is floribus ac fructib9 videm9. q̄ hye
mali tp̄e nuda folijs florib9 ac fruc
tib9 quaſi arida remanēt: ſꝫ vernali tē
pore ſole redeunte. cū a radice humor
ſurrexerit. ſuo iterū decore veſtiūtur
Cur ergo de hoībus diffidit̄. qđ fie
ri in lignis videt̄. Sed ſepe puluerē
putreſcentis carnis aſpiciūt: ⁊ dicūt
Unde oſſa ⁊ medulle. vn̄ caro vł ca
pilli poterūt in r̄ſurrectiōe repari. Hec
itaqꝫ req̄rētes p̄ua ſemina īgētiū arbo
rū videāt. atqꝫ ſi poſſūt dicāt: vbi in
ris latꝫ tanta moles roboris. tanta
diuerſitas ramoꝝ. tāta multitudo ⁊
viriditas folioꝝ. tāta ſpēs floꝝ. tan
ta vbertas ſaporꝝ: atqꝫ odor fructuū
Nūq̄ꝫ nā ſemina arboꝝ odorem ł ſa
porem habent. quē ipē poſt arbores
in ſuis fructib9 ꝓferūt. Si ergo ex ſe
mine arboris quod videri non poteſt
ꝓdua poteſt. cur de puluē carnis hu
mane diffidit̄. q2 ex eo repari forma
valeat que nō videtur. Sepe autem
obiicere mane q̄ſtiūculā ſolent: qua di
cūt Carnē hoīs lup9 comedit. lupū
leo deuorauit. leo moriēs ad puluerē
redijt. cū puluis ille ſi ſcitatur quomo
do caro hōīs a lupi ⁊ leonis carne
diuidetur. Quibus q̄ꝫ aliud reſpōde
re debemus. niſi vt p̄ius cogitēt qua
liter in hoc mundo venerint: ⁊ tunc
inuenient qualiter reſurgant. Certe
tu homo qui loqueris aliqn̄ in mr̄is
vtero ſpuma fuiſti ſanguis: ibi quip
pe ex patris ſemine ⁊ mr̄is ſanguie
p̄uus ac liquidus globus fuiſti. Dic
rogo ſi noſti qualiter ille humor ſemi
nis in oſſibus durauit. qualiter in me
dullis liquid9 remāſit: qualit̄ in ner
uis ſolidatus eſt. qualiter in carnibus
creuit. qualiter in cute extēſus eſt q̄li
ter in capillis et vnguibus diſtinct9.
ita vt capilli molliores carnibus: ⁊
vngues eſſent teneriores oſſib9. car
nibus duriores. Si igitur tot et tan
ta ex vno ſemine et p̄ ſpecies diſtinc
ta ſunt: ⁊ tamen in forma remanent
cōiuncta. q̄ꝫ mirū ſi poſſit omnipotens
de9 in illa reſurrectione mortuoꝝ car
nē hoīs diſtinguē a carne beſtiaꝝ. vt
vn9 idēqꝫ puluis ⁊ nō r̄ſurgat in quā
tū puluis lupi ⁊ leonis eſt. ⁊ tn̄ reſur
gat in quātū eſt puluis hoīs. Vide
itaqꝫ homo qualit̄ ad vitā veniſti: ⁊
nequaq̄ꝫ dubites. ad vitā qualit̄ rede
as. Cur aūt ratione vis cōp̄hendere
quō redeas. q̄ ignores quō veniſti. Da
potētie creatoris tui: qđ ꝯp̄hendē nō
vales de temet ipſo. Certe eni q2 tu
de terra fact9 es ⁊ terra ex nichilo: tu
es creat9 ex nichilo. Ne ergo de car
nis tue reſurrectione deſperes. atten
de prudent̄ quia minus eſt deo repa
rare qđ erat: q̄ꝫ feciſſe quod non erat.

Sed ſi nō potes reſurrectionis ef
fectū racione cōphendere: perpende
q̄ multa ſūt q̄ non intelligis qua
liter ſint: et tn̄ eſſe non dubitas.
Dic rogo ſi noſti. Situs celi/terre
cardines/aquarū abiſſus vbi ſimi
untur? vbi ſuſpenſi ſūt? Dicimus
aūt quia quod ex nichilo factū eſt
pēdet in nichili. Sz ſi eſt aliquid
q̄d dicitur nichilū: iam nichilū nō
eſt. Si aūt nichil eſt nichilū. nuſ
q̄ mūdi moles dependet: nec eſt v
bi ſit quod creatū eſt vt ſit. Quō
ergo nuſq̄ eſt. quod nouim⁹ qui
a eſt? Sz hec fortaſſe ad te multa
ſūt: ad temetipſū homo reuertere.
Certe ex ſpū es creatus et limo:
vno inuiſibili altero viſibili: vno
ſenſibili. altero inſenſibili. Quō er
go permiſceri in te potuit ſpūs et
lim⁹. atq̃ ex diuerſo fieri res non
diuerſa. ita vt in tanta cōuenienti
a miſceretur ſpūs et lim⁹: vt cum
caro atteritur ſpūs marceat. et cū
ſpūs affligitur caro tabeſcat? Sz
forſan necdū preuales diſcutere
temetipſū. Perpende ergo ſi vales
quō rubrū mare virga diuiſū eſt:
quō petre duricia percuſſiōe virge
vndas emanauit? quō aaron vir
ga ſicca floruit: quō ex eius gene
re veniens virgo concepit. quō et in
partu virgo ꝑmanſit? quō quatri
duan⁹ mortuus iuſſione ſuſcitat⁹
ligatis manib⁹ ac pedibus de ſe
pulchro exijt. quē poſtmodū ſolui
dn̄s per diſcipulos iuſſit: quō iſte
redemptor noſter in vera carne atq̃
oſſib⁹ reſurgens clauſis oſtijs ad
diſcipulos intrauit. Ecce hec in
ueſtigare non vales: et tn̄ credis.
Cur ergo de reſurrectionis glori
a diſputādo et diſcuciendo dubitas
qui tā multa miſteria ſine diſcuſſio
ne credidiſti? Qui tn̄ ſi reſurrectio
nem carnis nō credis. omnia ſine
cauſa credidiſti: quia in hoc ange
loꝝ ſpectaculo videris quidē vel o
cius currere: ſz poſtq̄ curſū perege
ris. ne brauiū accipias auerſaris.
Vnde per paulū dicitur. Sic cur
rite vt cōphendatis. Qui rurſus a
it. Si in hac vita in xp̄o tm̄ ſperā
tes ſumus: miſerabiliores ſumus
oībus hōīb⁹. Diuine aūt virtu
tis miſteria q̄ cōphendi nō poſſūt
non intellcā diſcuciēnda ſunt: ſz ſi
de veneranda. Sciendū itaq̃ nobis
eſt. q2 quicq̄d rōne hūis cōphēdi
pt: mirū eſſe iam nō poteſt. Sz ſo
la eſt in miraculis racio/potētia fa
cientis. Ecce dum de reſurrectione
carnis loq̄mur. ab expoſitionis or
dine paululū digreſſi ſum⁹. Ad ea
ergo q̄ cepim⁹ redeamus. Habēt
aūt interiores porte veſtibula: que
viginti et q̄nq̃ cubitis in longitu
dine metiūtur. Si enim octo ter
ducim⁹. ad viginti et q̄tuor perue
nim⁹. Cui vnus additur: vt xx.
et q̄nq̃ teneam⁹. Auditores eter
ni boni q̄ q̄ſi q̄dā veſtibula ſūt porta
rū. eterne ſpei longanimitatē te
nent: octauū diem in trinitatis fi
de ſuſtinent. Que trinitas q2 vn⁹
eſt deus: octo quidē per tria ducit

ſed in eiuſdem vniꝰ dei confeſſione
ſolidatur. Plana ſūt veſtibula: qꝛ
humilia ſunt corda auditoꝝ bono
rū. Habent longitudinem: quia
in ſpei perſeuerant longanimita
te. Viginti ⁊ quinqꝫ cubitꝭ earum
lōgitudo menſuratur: quia per re
ſurrectionem carnis in octaua per
trinitatē credūt: ⁊ eandē ſanctam
trinitatem vnū deū eſſe fatentur.
Habent quoqꝫ q̄nqꝫ cubitos latitu
dinis: quia per vitam ſimplicem
que quinqꝫ ſenſibus ducitur circa
amorem proximi dilatātur. Et
notandum quia poſtq̄ portarum
veſtibula ſuperius alia dicta ſunt.
poſtmodū veſtibulū qđ quinqꝫ cubi
tis habet latitudinē exteriꝰ reſpice
re dr̄: qꝛ nimirū ſunt auditores a
lij qui ītellectū interioris vite mag
nis virtutibꝰ ꝑficiendo penetrāt:
⁊ ſūt quidā ſimplices q̄ bene quidē
ſ3 iuxta ſenſus corporeos viuūt: vn
de ⁊ exterius reſpicere dicuntur.
Quaſi enim extra reſpiciūt: quia
iuxta ſenſus corporeos viuūt. Sz
tamen et exterius reſpicientes in
tus ſunt. qꝛ ⁊ ſi ſenſus corporeos
intelligendo tranſcendere neſciūt
fidem tamen atqꝫ caritatem ⁊ hu
militatem tenent. Et intus ergo
ſunt in ſpirituali edificio per amo
rem: ⁊ quaſi foris reſpiciūt ꝑ ſim
plicitatem. Poteſt per veſtibulum
quod exterius reſpicit fides incho
antiū deſignari: ⁊ per veſtibulum
qđ eſt interius fides ꝑfectoꝝ. qui
iā per eā in virtutibꝰ creuerūt. Pn̄t
eciam per veſtibulū interius p̄cep
ta altiora: per veſtibulū vero quod
reſpicit exterius p̄cepta adhuc mi
nima figurari. Per veſtibulū quip
pe itur ad gradus ⁊ portā: quia
per p̄cepta p̄dicationis ꝑtingitur
ad virtutes. atqꝫ aditū gr̄e celeſtis.
Cū vero iubetur alijs in cogitati
one ſua eterna meditari celeſtia ſa
pe eiſ3 dicitur in pſalmis p̄nis ⁊
cātica ſpūalibꝰ viuē: quaſi interi
us veſtibulū oſtenditur qđ l. cubi
tis in longitudine ⁊ xxv. in latitu
dine menſuratur. De quibꝰ nume
ris nūc tacemꝰ: quia ex hijs mul
ta iam ſuperius diximꝰ. Cū vero
alijs p̄cipitur vxori vir debitū red
dat. ſimiliter autē ⁊ vxor viro: q̄ſi
veſtibulum quod exterius reſpicit
deſignatur. Quod q̄uis extra reſ
piciat tamen intus eſt: quia rudis
auditor ⁊ adhuc agit qđ carnis
eſt. ⁊ tamen a bonoꝝ numero ali
enus non eſt. Poteſt autē ⁊ per o
rientꝭ portā dominꝰ. ⁊ per auſtra
lem iudea: per aquilonē vero con
uerſa gentilitas deſignari. Portā
autem dominū dicimus. quia per
ipſū intramꝰ ad ipſū: portas vero
iudeā ac gentilitatē non incōgrue
nominamꝰ: qꝛ ⁊ p̄us hebreis et
poſtmodū patribus ex gentilitate
veniētibꝰ aditū edificij celeſtis pa
tuiſſe agnouimus. Sed hac in re
q̄ſtio animū pulſat: cur in ſuperiori
narratione prophete prius orien
talis poſtmodū aquilonis ac de
inde auſtri porta deſcripta eſt.

Cūqꝫ eaſdem portas in interiori
atrio narraret: pꝰus portā auſtri·
deīde orientis ⁊ tercio in loco de
ſcripſit aquilonis Cur aūt nō eū
dem ordinē quē ceperat tenuit·ſed
hūc in portarū deſcriptioē pmuta
uit: vt et pꝰus diceret orientis por
tā ⁊ aquilonis ⁊ auſtri· ⁊ poſtmo
dū auſtri orientis et aquilonis?
Sed ſi aquilonis nomine gentili
tas deſignatur: ācticis ſtudioſe le
gentibꝰ liquet· qꝛ ante ſynagogā
gentilitas fuit· Nam heber ipē a
quo hebrei ſūt appellati· ex genti
bꝰ eſt electꝰ· Dicatur ergo porta
orientalis ante portā aq̄lonis et
auſtri·qꝛ in diuinitate ſua dn̄s ante
gentilitatē ⁊ iudeā natus eſt: q̄a
⁊ ante oīa ſecula· Dicat̄ vero nar
ratione ſubſequenti· porta auſtri o
riētis ⁊ aq̄lonis: qꝛ redēptor noſt̄
in hūana natura int̄ iudeā et gen
tilitatē naſci dignatus eſt: qui et
in ſancte ſinagoge venit·⁊ ante in
iaū ecc̄ie quā ex gentibꝰ collegit·
In pꝰma ergo deſcriptione ſit ori
entalis porta ante portā aq̄lonis
⁊ auſtri: in ſcd̄a aūt inter portam
auſtri ⁊ aq̄lonis orient̄ porta no
minetur: qꝛ et ex diuinitate antece
ſit oīa·⁊ ex hūanitate venit inter
oīa: qui ⁊ decedentis iudee finis
factus eſt· ⁊ ſubſequētis gentilita
tis iniciū· Igitur qꝛ ea que necdū
dc̄a fuerāt·vt dn̄o largiente potu
imꝰ rimati ſumꝰ· ⁊ ea q̄ ſepiꝰ ſunt
replicata trāſcurrimꝰ: nūc ad ea
veniamꝰ q̄ ſic iam per ordinē dicū
tur: vt in eis pene nichil de hijs
que dc̄a ſunt replicetur Et per ſin
gula gazophilacia oſtiū in frōtibꝫ
portarū Gazophilacia ſupius dix
imꝰ corda doctorū: q̄ ſcientie diui
cias ſeruant· Frōtes aūt portarū
ſunt verba atqꝫ opa p̄dicatorꝫ: in
quibꝰ eos foris agnoſcimꝰ· q̄les
apud ſe intrīſecus viuant Eſt aūt
oſtiū per gazophilacia ſingula in
frōtibꝰ portarū: qꝛ vnuſq̄ſqꝫ doctor
in corde auditoris itellectū aperit
in dc̄is et operibꝰ patrū· Cū enim
petri apli predicatioēm diſcutimꝰ
cū pauli verba perſcrutamur· cū io
hānis euangeliū inueſtigamꝰ·at
qꝫ ex eorꝫ vb̄ auditores nr̄os ad
interiorē intellectū trahimꝰ: quid
aliud agimꝰ· niſi oſtiū in portarū
frōtibꝰ aperimꝰ? Dicatur ergo et
per ſingula gazophilacia oſtiū in
frōtibꝰ portarū: quia ſi doctor hoc
qd̄ loquitur aplorꝫ dict̄ minime
confirmat: in frontibꝰ portarum
oſtiū nō habet· Et ſi oſtiū non ha
bet·dia iā gazophilaciū ſpūalis e
dificij nō poteſt: qꝛ ſi intellectū nō
aperit·doctor nō eſt Cū vero audi
tores boni p ora docentiū· apoſto
lorꝫ dc̄a ⁊ opa cognoſcūt: culpas
ſuas apud ſemetipſos tacíti repꝛehen
dūt: ⁊ lacrimis inſequūtur omne
quod ſe egiſſe inique meminerūt·
Vnde hic quoqꝫ de oſtio qd̄ eſt in
frōtibꝰ portarū ſubditur· Ibi laua
būt holocauſtū· Qui enim ſe p fi
dem in cōuſatione ſcā dn̄o deuoue
rūt: holocauſtū domino facti ſunt·

Hꝫ quia adhuc multa in ſe de coꝛ
ruptibili ſua carne paciuntur. q̄a
adhuc in eis coꝛdis mundicia ſoꝛ
didis cogitationibus inquinatur
cotidie ad lacrimas redeūt aſſidu
is fletibus affliguntur. Sanctoꝝ
enim patrum dicta et facta conſide
rant: ⁊ cum ſe indignos penſant:
in poꝛtarū oſtio holocauſtū lauāt.
Ecce etenim quis pro timoꝛe om
nipotentis domini eſſe paciens de
uouit. nulli conuicium pro conuicī
o reddere. omnia equanimiter to
lerare. ⁊ tamen cum hunc contu
melia ab oꝛe ꝓximi illata ſubito
perculiſſent. turbatus foꝛte aliquid
loquitur quod loqui non debuit.
Certe iſte iam holocauſtum eſt:
ſed adhuc inquinatum. Foꝛtaſſe
contra illatas contumelias pacīē
ciam exhibuit. tacitus permanſit
ſed contra eaſdē tamen contumeli
as quas poꝛtat doloꝛe tangitur:
eiuſꝫ animus in caritate ſauciatur
Paciencia enim vera eſt que ⁊ ip
ſū amat quē poꝛtat. Nam tolera
re ſꝫ odiſſe. nō eſt virtus māſuetu
dinis: ſꝫ velamentū furoꝛis. Hic
itaꝫ ſepe in cogitatione ſua ſe iudi
cat. reꝓhendit ſemetipſū quia do
let: nec tamen apud ſe ꝑualet ob
tinere ne doleat. Iam ergo per bo
nā deuotionē holocauſtū eſt: ſꝫ ta
men ꝑ doloꝛē quo tāgitur adhuc
inq̄natū. Alius ea q̄ poſſidet apud
ſemetipſū decreuit indigentibꝫ cūc
ta tribuere. nil ſibimet reſeruare. vi
tā ſuā ſoli ſuꝑne gubernacioni con
mittere: ſꝫ dū ꝑbet paupibꝰ quod
habet foꝛtaſſe cogitacio mentē ſub
ripit q̄ dicat. vnde viues ſi cūcta de
deris. nec tn̄ deſiſtit tribuere: ſed
quod letus dare ceꝑāt. poſtmodū
triſtis ꝑbet. Quid huiꝰ mens niſi
miſericoꝛdie holocauſtū eſt. ſꝫ tn̄
per triſticiā cogitatiōis inq̄natū.
Aut enim deliberare ſūme non de
buit: aut poſt deliberationē nullo
mō dubitare. Aliꝰ ↄtēpta mūdi ſu
ꝑbia. honoꝛes atqꝫ dignitates hꝰ
ſeculi decreuit vitare: vltimū appe
cijt inter homines tenere locū. vt
tāto excelſioꝛ inueniat in ꝑmanē
ti gloꝛia: q̄nto humilioꝛ aſpiatur
in tranſeūti vita. Is foꝛtaſſe cum
ſubito ſeſe a ꝓximo deſpici agnoſ
cit. dedignatur cū deſpicitur. vult
quidē eſſe in loco humili: ſꝫ tn̄ atte
di contēptibilis non vult. Hūc iā
deuocio eleuat: ſed adhuc infirmi
tas grauat. Iam ergo ꝑ deuotio
nē holocauſtū eſt: ſed adhuc ex in
firmitate inq̄natū. Hij itaqꝫ qui
in eis q̄ optime deuouerūt aliqua
infirmitatꝭ ſue culpa tāguntur. cū
per verba doctoꝝ dcā patꝝ intelli
gunt. ⁊ in quāta culpa iaceant ag
noſcūt. ſeqꝫ ipſos penitētie lamen
tis afficiūt: holocauſtum in oſtio
poꝛtarū lauant. Sciendū vero eſt
quia hoc inter ſacͥficiū et holocauſ
tum diſtat. qꝛ omne holocauſtum
ſacrificium eſt: ſed non omne ſacri
ficium holocauſtum. In ſacrificio
eteni pars pecoꝛis: in holocauſto
vero totū pecus offerri cōſueuerat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Unde et holocauſtū latina lingua
totū incenſū dicitur. Penſemus er
go quid eſt ſacrificiū: qd holocauſtū
Cū enī quis ſuū aliqd deo vouit
et aliquid non vouit ſacrificiū eſt.
cū vero omne qd habet. oē quod
viuit. oē quod ſapit. oīpotenti deo
vouerit holocauſtū eſt. Nā ſūt qui
dā qui adhuc mente in hoc mūdo
retinentur: et tū ex poſſeſſis rebus
ſubſidia egentibus miniſtrāt: op
pſſos defendere feſtināt. Iſti in no
bis quid faciūt niſi ſacrificiū offerūt
qz et aliqd de actione ſua deo imo
lāt. et aliqd ſibimetipſis reſeruāt.
Et ſunt quidā qui nichil ſibimetip
ſis reſeruant: ſz ſenſū linguā vitā
atqz ſubſtātiā quā perceperūt oīpo
tenti dn̄o imolant. Quid iſti niſi
holocauſtū offerūt. Ymmo magis
holocauſtū fiūt. Iſraheliticus enī
populus pmū ſacrificiū in egipto
obtulit: ſcdm vero in hēmo. Qui
itaqz adhuc mentē habēt in ſeculo
ſz boni iam aliqd operat. deo ſacri
ficiū obtulit in egipto: qui vero p
ſens ſeculū deſerit et agit bona q
valet. quaſi iam egipto derelicta ſa
crificiū prebet in hēmo: qz repulſo
ſtrepitu deſideriorū carnalium. in
mentis ſue quiete atqz ſolitudine
deo imolat qcqd opatur. Quis
ergo ſicut dictū eſt ſacrificiū ſit eciā
holocauſtū. maiꝰ tū eſt holocauſtū
ſacrificio: qz a mente q hꝰ mundi
delcātione nō premit. totū in om
nipotētis dei ſacrificio incēditur qd
habetur. Sed ſciendū nobis eſt.

qz ſunt quidā qui eciā ſeculū relin
quentes. totū quidē quod habent
offerūt. ſz tū in bonis q agunt mi
nime compūgunt: et bonū quod a
gunt holocauſtū eſt: ſz qz flere ac
ſemetipſos dijudicare neſciūt. ſeqz
ex amore ad lacrimas non accen
dūt. perfectū eorū holocauſtū nō eſt
Hinc enim per pſalmiſtā dicitur.
Memor ſit oīs ſacrificij tui: et ho
locauſtum tuū pingue fiat. Holo
cauſtū quippe ſiccū eſt. bonū opus
quod orationis lacrime nō infūdūt
holocauſtū vero pingue eſt: qn hoc
qd bene agitur. corde humili eciā
per lacrimas irrigat. Vn̄ rurſū di
citur. Holocauſta medullata offe
ram tibi. Quiſquis enim bonū o
pus agit. ſz oīpotentis dei amore
atqz deſiderio flere neſcit: holocau
ſtū habet ſz medullā holocauſti nō
habet: qui vero bona opatur et vi
ſioni iam creatoris ſui inhiat. atqz
ad eterne ꝯtēplationis gaudia p
uenire feſtinat. ſeqz ipſū ex amore
quo accenditur in fletibꝰ mactat:
holocauſta dn̄o medullata dedit.
Studendū vero nobis eſt. et mala
funditus relinqre. et bona q ſufficī
mꝰ opari: atqz vt in ipſis bonis
q agimꝰ amore eterni luminis cō
pūgamur. Ipſe enim cordis tene
bras diſcutit amor lucis: vt ſubti
liꝰ videre valeamus. ne qua in bo
nis q agimꝰ praua miſceant. Cō
ſiderandū nobis quippe eſt opus
noſtrū quale ſit: q cogitatio in o
pere. q intentio in cogitatione: et

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cū nr̄o bono opi admixtū aliquid
malicie vel praue delectatiōis ꝯg
noſcimus: redeamꝰ ad lacrimas
lauemus holocauſtū. Sūt autem
quidam qui ſemetipſos in magnis
actionibus domino deuouerūt. at
qꝫ ad tantā perfectionē peruenīūt
vt ab eis nulla vmq̄ꝫ difficultate
flectantur: quatenꝰ a deliberatio
ne caſtitatꝭ nequaq̄ꝫ caro in praue
cogitationis delectatione animū
ſternat. nam et ſiqn̄ per ſuggeſtio
nem pulſat ſurgere non permittit̄
quia vigore iudicij calcatur. in de
liberatione quoqꝫ paciencie nec ſer
mo inordinatus ab ore prodeat.
nec dolor tantus animū premat.
vt in largitate elemoſine nulla in
opie ſuſpicio triſticiam generet. ut
in deliberatione humilitatꝭ nullꝰ
deſpectus animū mordeat. ſed cū
iam in hijs que recte deuouerunt
ſeſe fortiter exhibent. priora tamē
peccata que ab ipſis ante bonam
deliberationem perpetrata ſunt ad
memoriam reducunt. plangunt
quicquid illicite ſe egiſſe memine
runt. Hij itaqꝫ per vitam quam
tenent holocauſtum ſunt. ſed per
vitam quam ante tenuerant in
quinatum lauant ergo holocauſ
tum in oſtio portarum. quia in
intellectū quē percipiūt de dictis pa
trū. lamentꝭ ſe cotidianis affligūt
et mūdant vitam lacrimis. quam
prauis aliqn̄ actibꝫ inquinauerūt
Nos itaqꝫ inter hec ad vitam p̄te
ritam mentis oculos reducamus.

reminiſcamur qui fuimꝰ cū mūdi
huiꝰ concupiſcentias ſequeremur
et ſi iam domino toto corde ſerui
mus: quia nos peccaſſe memini
mus. defluamus in fletibus laue
mus holocauſtum. Ecce omnipo
tenti deo deuouimꝰ caſtitatem noſ
tram. ſed ſi adhuc immūda cogi
tatio mentē inquinat: redeamus
ad lacrimas. lauemꝰ holocauſtū
Ecce paciētiam ſeruare decreuimꝰ
ſi adhuc ira perturbat. ſi mentē do
lor excruciat: redeamus ad lacri
mas lauemꝰ holocauſtum. Ecce
iam vouimus p̄ſſeſſa tribuere. at
qꝫ in hoc mūdo humilem locum te
nere. ſed ſi qua adhuc animū ino
pie ſuſpicio deprimit. ſi deſpectus
proximi in aliqua nos indignacio
ne confundit: redeamus ad lacri
mas. lauemꝰ holocauſtum. Mag
nus eſt etenim creatori noſtro ad
recipiendos fletus humiliū miſeri
cordie ſinus. Vbi enim innumera
biliū hominū fletus ſuſcepti ſunt.
ibi locum ſuum inuenture ſunt et
lacrime noſtre. Penſemus quid p
alium prophetam dicitur Et erit
qui offenderit ex eis in die illa q̄
ſi dauid: et domus dauid quaſi dei
ſicut angelus domini in conſpec
tu eius. Hec dies eſt miſericordie
que nobis de aduentu redemptō
ris noſtri promiſſa eſt. Qui itaqꝫ
offenderit erit quaſi dauid. quia
peccator ad penitentiam redit:
domus autem dauid quaſi dei.
quia reuerſus quiſqꝫ ad iuſticiam.

habitatio efficiatur creatoris ſui: vt
ſit ſicut angelus in conſpectu eiꝰ.
qꝛ miſericordie viſcera que in ſe ex
ꝑtus eſt. annũciando ⁊ alijs pro
pinat. Hinc etiã paulopoſt dicitur
In die illa erit fons patens domꝰ
dauid habitãtibꝰ iheruſalẽ: in ab
lucionẽ peccatoris ⁊ menſtruate.
Fõs quippe occultus eſt: vnigeni
tus patris inuiſibilis deus Fons ve
ro patẽs eſt: iſtẽ deus incarnatus
Qui fons patens rẽ domꝰ dauid
dicitur: qꝛ ex dauid genere noſter
ad nos redẽptor proceſſit. Ihrlm ve
ro viſio pacis iterpꝛ̃tatur. Hij aũt
ihrlm habitãt: qui in viſione pa
cis itime mentẽ figunt. Peccator
vero ⁊ menſtruata eſt vel is qui de
linquit in opere: vel mens q̃ labi
tur in ꝑua cogitatione. Menſtrua
te nãqȝ iſta pollutio eſt: qꝛ ⁊ alie
na carne non tangit. ⁊ ſua carne
inq̃natur Sic itaqȝ ſic eſt oĩs ani
ma. q̃ ⁊ ſi malũ opꝰ nõ agit: pol
luta tñ cogitatione ſordeſcit. Vñ
etiã per ꝓphetã aliũ ſub iudee ſpe
cie de aĩa imũdis deſiderijs occu
pata dicitur. Oẽs qui q̃rũt eam
nõ deficient: in menſtruis eiꝰ inue
nient eam. Maligni quippe ſpũs
q̃rentes eã nõ deficiũt. cũ inferre ꝑ
ditioẽm cupiũt. ⁊ nulla bone cogi
tatiois crãtudie repellũt. atqȝ in mẽ
ſtruis ſuis aĩam inueniũt. qñ in pol
lutis cogitationibus poſitã facile
ad ꝑuerſã opationẽ trahũt. Di
citur ergo in die illa erit fons pa
tẽs domꝰ dauid habitãtibꝰ ihrlm

in ablucionẽ peccatoris ⁊ menſtru
ate: q̃a optus nobis iã eſt miſeri
cordie fons redẽptor videlicet noſ
ter: qui in domo dauid incarnari
dignatus eſt. vt peccatorẽ lauet
a peruerſo opere: ⁊ menſtruatam
mentẽ diluat ab imũda cogitatioẽ
Patet igitur fons currãmꝰ cũ la
crimis: lauemur in hoc fonte pie
tatis In hoc fonte ipẽ quoqȝ dauid
lotus eſt: cũ redijt ad lamenta pe
nitẽtie poſt maculas grauis culpe
Ipſũ quippe inuenire fontẽ q̃rebat
cũ diceret. Redde m letiaã ſaluta
ris tui: ⁊ ſpũ principali ꝯfirma me
Ihesus enim hebraice: latine aũt
ſalutaris dicit Et quid eſt qđ ſibi
leticiam iheſu reddi poſtulabat: ni
ſi qđ hũc ante culpã ꝯtemplari ꝯ
ſueuerat. cuiuſ ꝯtemplatiõis gau
dia in culpa ꝑdiderat: Vñ rẽ pꝰ
peractã penitẽtiam. viſionis eiꝰ le
ticiam ſibi reddi requirebat. In hoc
fonte miſericordie lota eſt maria
magdalene: q̃ prius famoſa pecca
trix poſtmodũ lauit maculas lacri
mis: terſit maculas corrigenda
mores. In hoc fonte miſericordie
oĩbꝰ aperto lauit petrꝰ qđ nega
uerat: qꝛ fleuit amare. In hoc fon
te miſericordie in fine ſuo lotus eſt
latro: qui ſemetipſũ in morte reꝑ
hendẽs. a culpa ſua ablutus eſt cõ
feſſione veritatis Cur igitur pigri
ſumꝰ. cur torpẽtes ⁊ frigidi rema
nemꝰ: qui in hoc fonte pietatis. tã
tos iã ſe lauiſſe cognouimus: Er
go ne emũdatioẽ nrã deſperabimꝰ

qui tot exempla miſe in pignoꝛe te
nemꝰ: ꝛ ceſſamꝰ veniam q̄rere. at
q3 cũ lacrimis fiduciã habere. q̄ tã
toꝝ iam emũdationẽ ſpei nr̄e pig
nus accepimꝰ: Querere eteni mi
ſericoꝛdie fontẽ debuimus etiam ſi
clauſus eſſ3: patet ꝛ negligimus.
Mittamꝰ oculos fidei in mũdũ v
niuerſũ conſideremꝰ quãti peccato
res diebꝰ ac noctibꝰ per lamenta
in hoc fonte miſericoꝛdie lauãtur.
quãti poſt tenebꝛas ad lucem. quã
ti poſt maculas ad mũdiciam rede
unt. Curramꝰ cũ talibꝰ poſt moꝛ
tẽ tenebꝛas ad aquã vite. Conſi
deremus quãtũ peccauimꝰ. quãtũ
cotidie peccamꝰ: atq3 vt appare
mꝰ mũdi poſt culpas. lauemꝰ holo
cauſtũ. Ad hec agenda adeſt gra
a noſtri redẽptoꝛis: qui viuit ꝛ reg
nat cum patre in vnitate ſpiritus
ſancti deus: per omnia ſecula ſecu
loꝝ amen.

Explicit omelia octaua. Inci
pit omelia nona.

Q
Vid ſumꝰ de miſticis
ſẽſibꝰ ezechiel ꝓphe lo
cuturi: q̄ ipã eꝰ hyſtori
e verba vix capimus:
Ecce etenim dicit. Et in veſtibulo
poꝛte due menſe hinc ꝛ due menſe
inde. vt immoletur ſuper eas ho
locauſtum ꝛ pꝛo peccato ꝛ pꝛo de
licto: ꝛ ad latus exterius quod aſ
cendit ad oſtiũ poꝛte que ꝑgit ad
aquilonem due menſe: et ad latꝰ
alterum ãte veſtibulum poꝛte due
menſe. quatuoꝛ menſe hinc et qua

tuoꝛ menſe inde. Per latera poꝛte
octo menſe erant: ſuper quas im
molabant. In quibus videlicet v
bis magna caligo dubietatis obo
ritur: vtrum hec de vna poꝛta qua
libet. an de duabus aut de ſingu
lis poꝛtꝭ dicantur. Sed dum qua
terne menſe per latera deſcribunt
ac poſtmodũ in ſumma concluſio
nis dicitur. octo menſe erant ſuper
quas immolabant. patet quia hic
ſpiritus nõ de ſingulꝭ poꝛtis quas
ſuperius deſcripſerat dicat: quia
ſi poꝛte ſex ſuperiꝰ enarrate quater
nas menſas per latera haberent.
ſimul omnes non octo ſed quadꝛa
ginta ꝛ octo dicerentur. Rurſum
ſi hoc de vna dicitur: magno ob
ſtaculo noſtra intelligentia turbe
tur q̄ pꝰ deſcriptum poꝛte veſti
bulum. vbi due menſe hinc. ꝛ due
inde eſſe narrate ſunt. adhuc ad
latus exterius quod aſcendit ad
oſtiũ poꝛte que pertingit ad aqui
lonem due menſe eſſe memoꝛant
atq3 ſubiũgitur. ꝛ ad latus alte
rum ante veſtibulum poꝛte due mẽ
ſe. Si enim intra veſtibulum poꝛ
te bine per latera menſe erant cũ
ſubditur. ꝛ ad latus exterius due
menſe. atq3 ad latus alterum an
te veſtibulum due menſe. int̄ quas
etiã poꝛta que reſpicit viam aqui
lonis eſſe memoꝛatur: pꝛofecto
patet aliud veſtibulũ intrĩſecus atq3
aliud extrĩſecus fuiſſe: q2 et pꝛius
poꝛta iterioꝛ. ꝛ poſtmodũ hic in lo
co exterioꝛ aq̄lonis poꝛta deſcribit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Nam cum tres portas ſuperꝰ de
ſcripſiſſet · tres quoꝫ alias interio
ris atrij eſſe memorauit ⁊ quatũ
extremã aq̃lonis portã narraue
rat: ſꝫ vt p̃dictũ eſt atrij interioris
Nunc ergo cũ due menſe hinc in
porte veſtibulo · ⁊ due menſe inde
deſcribũt̃ ⁊ adhuc de eadẽ interiori
porta ſermo ꝯtexitur: q̄ppe cũ pro
tinꝰ ſubinfertur · q2 ad latus exte
rꝰ qđ aſcendit ad oſtiũ porte q̄ p̱
tingit ad aq̃lonẽ due menſe · Por
ta ergo interior binas per latera in
veſtibulo menſas habere deſcripta
eſt: ⁊ exterior porta ſimilit̃ binas
Quatuor autẽ hinc ⁊ q̃tuor inde
menſe octo pariter ſunt ⁊ dũ p̱ late
ra ſingula bine in veſtibulo porte
interioris · ⁊ bine hinc ⁊ inde exte
rꝰ in aq̃lonis porta deſcribũtur ·
q̄ ſimul oẽs octo ſũt in quibꝰ immo
latur · Hijs itaqꝫ de exteriori nar
ratione diſcuſſis ad ſpũalem intel
lectũ ſermo redeat ⁊ qui tanto iam
eſſe largiente dño ſubtilior debet:
quãto nos exterioris deſcriptiõis
ignorãtia nõ anguſtat · Dũ enim
vna porta · i · interior int̃ duo veſti
bula eſſe deſcribitur ⁊ tacite etiam
porta exterior ad mentẽ reducitur:
intra quã veſtibulũ an̄ portã inte
riorem eſſe perhibetur · Nõ iam er
go nobis de vna ſꝫ de vtraqꝫ trac
tandũ eſt · Põt enim portarũ nomi
ne ſicut ſuperꝰ dictũ eſt ſancti p̃di
catores intelligi ⁊ vt veſtibulũ por
te ſit populꝰ: qui dũ mente humi
li verba p̃dicationis ſuſcipit · in eo

menſe ad ſacrificiũ ex virtutibꝰ cõ
ſtruũtur · Rurſũ nil obſtat ſi portã
accipimus hoc q̄ nobis per ora p̃
dicantiũ ſacri eloquij intellectus a
peritur ⁊ vt veſtibulũ porte eiuſdẽ
nobis p̃dicationis verba ſint · que
prius humiliter accipimꝰ: vt pꝰ ad
ſacri eloquij intelligentiã veniamꝰ
Sit itaqꝫ nobis porta interior teſ
tamentũ nouũ · porta vero exterior
teſtamentũ vetus ⁊ quia ⁊ hoc ſpi
ritualẽ intellectũ aperit · et illud ru
dibꝰ adhuc mentibꝰ in hyſtoria ſa
cri eloquij lr̃am cuſtodit · Habet
autẽ porta interior in magna iam
multitudine fideliũ ꝓplorꝫ duo la
tera: videlicet dilãonẽ dei ⁊ dilec
tionẽ ꝓximi · Bine autẽ menſe ſũt
hinc ⁊ inde ⁊ q2 in dilectione dei ne
ceſſario tenenda eſt fides ⁊ vita · in
dilãone autẽ ꝓximi debet ſumope pa
tientia ⁊ benignitas cuſtodiri · Eſt
enim in dilãone dei neceſſaria fides
⁊ vita: q2 videlicet ſcriptũ eſt Si
ne fide impoſſibile eſt placere deo ·
Et rurſũ ſcriptũ eſt · Fides ſine o
peribꝫ mortua eſt · Eſt aũt in dilão
ne ꝓximi nob patientia ⁊ benigni
tas obſeruanda · q2 de eadẽ dilãone
ſcriptũ eſt · Caritas patiens eſt:
benigna eſt · Patiens · ſ · vt illata
a proximis mala eq̃nimit̃ portet
benigna autẽ vt ſua bona ꝓximis
deſiderabiliter impendat · Habet
quoqꝫ porta exterior videlicet lex
duo latera · ſpũales patres et car
nalem populũ ⁊ in quibꝰ ſingul̃ bi
ne menſe ſũt · q2 habet in ſpũalibꝫ

patribus doctrinam et ꝓpheciam:
habet in carnali populo circūciſio
nem et ſacrificium. In hijs itaqꝫ
octo menſis imolatur quia q̄cq̄d
fides credit: q̄ꝗ vita in exemplo
boni operis oſtendit. q̄cq̄d paciētia
humilit̄ tolerat. q̄ꝗ benignitas
largiter miniſtrat. q̄ꝗ doctrina ſa
lubriter docet. q̄ꝗ ꝓphecia in poſ
terum p̄monet. q̄cq̄d circūciſio ad
mandatū exterius ligauit. quicq̄d
ſacrificium ex deuotione offerent̄
egit: in omnipotentis dei oculis
hoc eſſe victimam oſtendit. In le
ge enim eadem ꝑ carnale ſacrificiū
q̄ꝗ aliud populus. niſi deuotionem
ſui cordis imolabat: Notandum
vero ꝙ quatuor menſe ſolūmō ad
holocauſtū fuiſſe memorāt. quas
videlicet veſtibuli porte interiores
eſſe ꝑhibentur. vt de reliquis qua
tuor exteriores veſtibuli ſenſiam9
quia ad ſacrificiū conſtructe fuerāt
non ad holocauſtum. Holocau
ſtum enim ſicut p̄cedenti iam locu
tione ꝓfeſſi ſum: totum incenſū
dicitur. Et lex q̄dem deum ac ꝓxi
mū diligi: diuina mandata cuſto
diri precipit. ab alienarum rerum
concupiſcentia compeſcit. nō tamē
omnia dimitti iubet: in teſtamen
to autem nouo nos veritas conteſ
tatur dicens niſi quis renunciaue
rit omnibus que poſſidet. non po
teſt meus eſſe diſcipulus: atqꝫ ite
rum dicit: qui vult venire poſt me:
abneget ſemetipſum. Menſe ergo
interioris porte holocauſtum ha
bent: quia in virtutibus teſtamen
ti noui quaſi ꝑ holocauſtū omnia
incendimus: quādo omnibus que
huius mūdi ſunt renūciam9. Men
ſe vō veſtibuli exterioris ſacrificiū
habent: ſꝫ holocauſtū nō habent
quia legalia precepta decimas of
ferri iubent ſꝫ dimitti omnino nō
iubent. De interioris veſtibuli qua
tuor menſis dicitur: vt imoletur
ſuꝑ eas holocauſtum. ⁊ ꝓ peccato
et ꝓ delicto. Hoc etenim inter pec
catum et delictum diſtat: ꝙ pecca
tum eſt mala facere delictum vero
bona derelinquē que ſūmopꝫ ſunt
tenenda: vel certe peccatū in opꝫ eſt
delictū in cogitatione. Recte ergo
in interioris porte quatuor menſis
imolatur holocauſtum et pro pec
cato et pro delicto: quia quicūqꝫ
potuerit preſens hoc ſeculum ple
ne contempnere. et derelinquens
omnia ſemetipſū domino holocau
ſtum dare: ipſe iā ꝑfecte nouit et pec
cata opꝫis plāgere. ⁊ pcā cogitati
onis: vel qꝛ malū fecit vel qꝛ debu
it facere bonū qd̄ nō fecit. Qui etei
totū dimiſit culpas ſuas in fletibꝫ
liberius iā conſpicit. Cūqꝫ ei9 mē
te terrena cura nō p̄pedit: ꝓ opꝫe
ſimul et cogitatione plāgendo mē
te ſuā omīpotēti dn̄o: quid aliud
q̄ꝗ holocauſtū dedit: Neqꝫ hoc a
ratione videt̄ extraneū: ꝙ ꝓphā
cū lat9 exterius dicēt. ⁊ oſtiū por
te noīaret dicēs. ⁊ ad latus exteri
us qd̄ aſcendit ad oſtium porte:
addidit que ꝑgit ad aquilonem.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

In exteriori enim cuſtodia lr̃e lex
data tenebatur. Oſtiū vero porte
eſt ipſe hyſtoricus ītellc̄us legis:
qui ad domini timorē ducit. Que
porta ad aq̄lonē pergere dr̄: quia
lex eadē ſub timore minarū. frigi
da iudaica populi corda conſtrinxit.
Quaſi enim p calorē ille populus
curreret: ſi p̄cepta dn̄ica ex amore
ſeruaſſꝫ. Sed qꝛ ſub timore mort̄
ꝓpoſite lr̃am cuſtodiuit: q̄ſi in tor
pore frigoris remanſit. Unde no
uis populis eterna p̄mia amanti
bꝰ nō aūt temporalia tormenta ti
mentibꝰ atqꝫ iā calentibꝰ dr̄. Nō
accepiſtis ſpm̄ ſeruitutis iterū in ti
more: ſꝫ ſpm̄ adoptiōis in quo cla
mamus abba pat̄. Dicatur aūt:
quatuor menſe hinc. ⁊ q̄tuor men
ſe inde per latera porte. Dū enim
fides ⁊ vita doctrina ⁊ prophecia
in bonoꝝ mentibꝰ cuſtodit̄: porta
nr̄a. i. intellc̄us ſacri eloquij qua
tuor ex latere menſas habet. Cū
qꝫ in ꝓficientibꝰ ꝑplis ſancta p̄dica
tio paciencia ⁊ benignitate ſeruat.
q̄ prius in carnalibꝰ circūciſioēm
⁊ ſacrificiū cuſtodiuit: menſe quoꝫ
quatuor q̄ſi ex alio latere mōſtran
tur. Que ſimul om̄s octo ad imo
landū ſūt: quatuor videlicet iteri
ores ad holocauſtū. q̄tuor vero ex
teriores ad ſacrificiū: qꝛ et hij qui
in ſc̄a ecc̄ia fidē vitā ⁊ paciencia
atqꝫ benignitatē cuſtodiūt. ſūmis
iam procul dubio virtutibꝰ pollent:
⁊ hij qui in ſynagoga doctrinā ⁊
propheciā circūciſioēm ⁊ ſacrificiū
ꝯgnouerūt: alia offerēdo atqꝫ ſibi
in ſemetipſis alia retinendo. deuotiōis
ſue victimā oīpotenti dn̄o dederūt
Sed qꝛ ſuperius dictū eſt. idcirco
menſas q̄tuor interioris veſtibuli
eſſe ꝯſtructas vt imoletur ſup eas
holocauſtū ⁊ pro peccato ⁊ pro de
licto: vnde menſe ipe cōſtructe ſint
inferiꝰ apitur cū ſubdit̄. Quatuor
aūt mēſe ad holocauſtū de lapidi
bꝫ quadris extructe. Quos enim
hoc loco lapides q̄dros accipimꝰ
niſi quoſlibet ſc̄tos. quoꝝ vita in
proſperitate ⁊ adūſitate nouit for
titer ſtare: Lapis etenī quadrus
que ſtat. in quocūqꝫ latere fuerit v̄
ſus. Quiſquis ergo in proſperita
te nō extollit̄. in adūſitate nō frā
gitur. ſuaſionibꝰ ad mala non tra
hit̄. vituperationis a bono ope nō
reuocat̄: lapis q̄drus eſt: ⁊ quaſi
ex oī latere ſtatū habet qui caſū in
q̄libet ꝑmutatione nō habet. Cer
te cū iudeoꝝ ꝑplm̄ propheta a fide
perire cognoſcēt ⁊ ſc̄os apoſtolos
ſurgere in ecc̄a preuideret p quos
multi ſūt ex gentibꝫ in fidei et vite
fortitudine ſolidati: in magna cōſo
latione locutus eſt dicēs Lapides
ceciderūt: ſꝫ q̄dris lapidibꝫ edifica
bimꝰ. Videns quippe in ſc̄a ecc̄ia
aplōs mētes atqꝫ doctores ſurgere
de lapidū caſu. i. de iudeoꝝ ꝑditi
one minꝰ doluit: qꝛ oīpotentis dei
edificiū. i. ſc̄am ecc̄iaꝫ de q̄dris la
pidibꝰ edificari ꝯſpexit. Menſe
ergo q̄tuor de quadris lapidibꝰ ꝯ
ſtruūtur: qꝛ fides ⁊ vita paciencia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et benignitas de vita ſanctoꝝ in
exemplū date ſunt ſequentib9 po
pulis: vt iam veſtibulum menſas
habeat id eſt v̓tutes vite popul9
teneat: in q̄b9 oīpotēti deo cordis
ſacrificiū in ara ſui cordis incēdat. Q̄ꝛ
q̄d eni boni fideles ſcē ecc̄e ppli vel
fecerūt vel faciūt: hoc in exēplo de
predicatoꝝ ſuoꝝ vita ſuſceperunt.
Vnde enim menſas hoc veſtibulū
haberet: niſi quadros lapides in
uenisſz? Vt enim vnū de quadris
lapidibus breuiter ad mediū de
ducamus: vultis fratres cariſſimi
fidem videre? Michi viuere criſtus
eſt: ⁊ mori lucrū. Vultis vitā cog
noſcere? Michi mūdus crucifixus
eſt: ⁊ ego mūdo. Vultis pacienti
am audire? Vſq̄ in hanc horam eſu
rimus ⁊ ſitimus. ⁊ colaphis cedi
mur. ⁊ inſtabiles ſumus: ⁊ labo
ramus operantes manib9 noſtris
maledicimur ⁊ benedicimus: per
ſecutionem patimur et ſuſtinem9:
blaſphemamur et obſecramus.
Vultꝭ benignitatē cognoſcere? E
go aūt libentiſſime impendā: ⁊ ſu
per impendar ipē pro animab9 veſ
tris. At ne forſitan credam9 quia
eoꝝ amori pro quibus impēdi de
ſideāt debitor fuerit: mox ad eoſ
dem diſcipulos ſubiūgit dicens.
licet plus vos diligens minus di
ligar. Cum ergo a populo fideli
ad imitandas virtutes ſanctorum
predicatoꝝ vita cognoſcitur. pro
fecto in veſtibulo de quadris lapi
dibus menſe conſtruūtꝛ. Habuit

vd̓ ⁊ ſinagoga ſpirituales patres
in doctrina atq̄ꝫ prophecia. ex qui
bus exemplū vite in virtutib9 tra
heret: ſed rudis eius popul9 ma
gis per timorem ſeruiens. q̄ꝫ per
amorem ſequens. vitas patrū no
luit imitari quas vidit: atq̄ꝫ ideo
porta exterior que ad aquilonem
pergit menſas nō habꝫ ad holo
cauſtum. Sed quia hec moraliter
diximus: reſtat adhuc vt eaſdem
menſas per intelligenciam typicā
perſcrutemur. Porta enim noſtra
in interiori veſtibulo quatuor men
ſas habet: quia ſancta ecc̄ia qua
tuor euangeliſtarū predicatione e
rudita eſt. per quoꝝ doctrinam di
dicit cor in amore dei omnipotētꝭ
accendere. ⁊ ſuas ei in ſacrificiū co
gitationes immolare. Quarū due
hinc ⁊ due inde eſſe referūtur: qui
a duo euangeliſte ea que de domi
no viderunt atteſtati ſunt: et duo
narrauerūt que precedentiū audi
tu didicerūt. Vel certe q̄tuor menſe
ſūt interioris veſtibuli hoc q̄d pate
ter aſpiciam9. q̄ꝛ ſcā ecc̄ia ad erudi
tioēꝫ fideliū pplo͛ꝝ. q̄tuor regentiū
ordines accepit. quos paul9 ex do
no oīpotentꝭ dn̄i enumerat dicēs.
Ipē dedit quoſdā q̄dē aplo͛s. quoſ
dā aūt ꝓphas: alios vero euange
liſtas: alios aūt paſtores ⁊ docto
res. Paſtores vero ⁊ doctores vnū
regentiū ordinē nominat: q̄ꝛ gre
gem dei ipē veraciꝭ paſcit q̄ docet.
Habuit quoq̄ꝫ et porta exterior
menſas quatuor: quia videlicet

ſinagoga obſequiȷ̇ exteriorꝰ obſer-
uātia ꝑ principes ſacerdotū ⁊ ſeni
ores populi. per ſcribas atq₃ phari
ſeos tenuit: qui ſcꝫ phariſei caā le
giſdoctores vocati ſunt. Siue aūt
exteriori ſiue īteriori porte due mē
ſe hinc ſūt. ⁊ due inde: q2 in exor
dijs ſuis ſcā eccīa apoſtolos ⁊ ꝓ
phetas habuit. Prophetas aūt
dicimus nō eos qui in veteri popu
lo fuerāt: ſed eos qui in ſcā eccīa
p9 aplōs ſūt exorti Poſteriori quo
q₃ tpe quod nūc eſt habet euāge
liſtas atq₃ doctores. Quia vero e
uangeliū bonū nūciū dicit: euan
geliſtas vtiq₃ appellam9 qui ciui
b9 populis bona patrie celeſtis an
nūciant. Qui videlicet euāgeliſte
atq₃ doctores ⁊ priori quidē tpe fu
erūt. ſꝫ nūc uſ₃ dn̄o largiente per
manent: q2 adhuc cotidie ⁊ īfide
les ꝑplōs ad fidē trahi. ⁊ fideles
quoſ₃ in bonos mores ꝑ doctores
erudiri cognoſcim9. Apoſtoli vero
⁊ prophete ab hoc tpe p̄ſenti ſub
lati ſūt: atq₃ ideo dicim9 q2 men
ſe hee porte nr̄e. i. ſcē eccīe quaſi in
alio latere fuerūt. Habet et porta
ꝗ ꝑgit ad aquilonē duas mēſas
hinc ⁊ duas inde: eoſ dē quos dix
im9 principes ſacerdotū ⁊ ſeniores
populi in maiori autoritate regimi
nis: ſcribas quoq₃ et phariſeos ꝗ
ciui illi populo minori loco p̄fue
rūt. Sed hee menſe iux porta ſūt
ꝗ ad aquilonē pergit: q2 cū qua
tuor iſti ordines populo preceſſent
ſynagoga in perſecutione recepto

reꝰ nr̄i ſeuiens ad corporē ꝑſidie ꝓ
rupit Que tn̄ menſe habuerūt ſa
crificiū: qd iux ſolā lrām tenuerūt
Unde ⁊ ad torporē frigoris lap
ſi ſūt: q2 flāma ſpūs ſuccenſi non
ſūt. Interiores at menſe holocauſ
tū habēt: q2 ſiue in cordib9 apoſto
loꝝ atq₃ prophetarū ſeu in mēte
euāgeliſtarū atq₃ doctorū ignis ſpi
rit9 ⁊ arſit ⁊ ardet qui ꝓ eo qd
oēm eoꝝ cogitationē in bono ope
re aſſumit. flāma amoris dei qua
ſi holocauſtū totū ſimul qd inuenit
incendit. Holocauſtū enī offerūt.
qui ſiue in bono opere ſeu in ſcā co
gitatione medullitus accendūtur
Menſe vero hee ex quadris lapi
dibus facte ſūt: q2 dū cotidie ſacri
eloquiȷ̇ in ſuis cordib9 verba medi
tātur. ad offerēdū dn̄o orationis
holocauſtū q̄ſi ex q̄dratis lapidi
b9 ꝯſtruūtur. Verba etenim ſacre
ſcripture lapides quadri ſūt: q2 v
biq₃ ſtant. ꝗ ex nullo latere reꝑhē
ſibilia īueniūtur. Nam in oē qd
p̄teritū narrāt. in omne qd ventuꝝ
annūciant. in omē quod moralit̄
p̄dicāt. in oē quod ſpūaliter ſonāt
quaſi in diuerſo latere ſtatū habēt
q2 reꝑhenſionē nō habēt. Corda
itaq₃ ſcōꝝ menſe dei ſunt ad holo
cauſtū. ex quadris lapidib9 īſtruc
te: q2 qui ſꝑ verba dei cogitāt: ſe
metipōs dn̄o a carnali vita i cogi
tatione mactant. Un̄ ſcriptum eſt
Lex dei eius in corde ipſius: ⁊ nō
ſupplantabūtur greſſus ei9 Et vn̄
curſū dicit. In corde meo abſcōdi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eloquia tua: vt non peccem tibi. Sed quia mense hee vnde sint cō ſtructe ꝯgnouimꝰ: cāam cuiꝰ men ſure ſint audiamꝰ. Sequitur. Lō gitudinē vniꝰ cubiti ⁊ dimidij: et latitudinē vniꝰ cubiti ⁊ dimidij: ⁊ altitudinem cubiti vniꝰ Hūc lo cum quidā expoſuit dicens. Longi tudine ⁊ latitudine habet menſa vnū cubitum ⁊ dimidiū id eſt per quadrū: qui ſimul iuncti tres cubi tos faciūt: qui tres cubiti habent in altitudine cubitum vnū. vt miſ teria trinitatꝭ vnius cubiti hoc eſt diuine maieſtatis menſura conſer uet. Qui videlicet ſenſus expoſiti onis idcirco non poteſt ſtare: quia in illa ſumma trinitate que omni a creauit omnia continet dimidiū nichil eſt: nec ex duobꝰ dimidijs aliquid vnum. Neqꝫ enim quicq̄ imminutionis ac decisionis habet illa ſubſtantia: que ſemper incom mutabilis manens. nec detrimen tum recipit nec augmentū. Sepe autem diximus longitudinem ad longanimitatē ſpei: latitudinem verò ad caritatis amplitudinem ꝑ tinere. Menſe ergo que ad holo cauſtum conſtructe ſunt longitudi ne cubiti vnius ⁊ dimidij metiun tur: qꝛ ſcā patres atꝫ doctores q̄ ſe longanimitꝭ ad ſecreta ſpei intime extendūt. per hoc qđ in v̄tutibꝫ vi uūt. q̄ntū ad hūanā q̄dē menſurā ꝑ tinet valde perfecti ſunt: q̄ntum ve ro ad diuina miſteria que plene ab homine capi non poſſunt q̄dō iu in hac mortali carne ſubſiſtūt per fecti nō ſūt. In ſemetipſis ergo iā cubitū habet. in deo aūt adhuc cu bitū non habet: qꝛ iam quidē in v̄ tutibꝰ plene proficiūt: ſꝫ tamen a liquid de deo adhuc ex parte cog noſcūt Ecce iterū in menſura men ſe ad teſtimoniū paulus occurrit. Videamꝰ an eiꝰ vita cubito inte gro menſuretur Dicit. Quotquot perfecti ſumꝰ: hoc ſapiamꝰ. Vide amꝰ ſi in hijs q̄ de deo ſentit. iā ſe ad percipienda miſteria perfecte te tenderit. Ego me nō arbitror cō prehendiſſe. Qui rurſus ait. Ex parte cognoſcimꝰ ⁊ ex parte ꝓphe tamꝰ: cū aūt venerit quod perfec tū eſt. euacuabitur quod ex parte eſt Qui iterū dicit. Nūc cognoſco ex parte: tūc aūt cognoſcam ſicut ⁊ cognitus ſū. Si ergo perfectus eſt ⁊ ex parte cognoſcit: cubitum habet q̄ntum ad ſe: ſꝫ tamen dimi diū ſuper ſe. Tendantur ergo in longanimitatē ſpei corda ſanctorꝫ tendantur in perfectionem quā ha bent cubito vno Sed quia adhuc plene videre non poſſunt hoc vbi ſpei oculū mittunt: hoc quod ſuꝑ vnū cubitū habent in dimidio cu bito recidatur: quatenꝰ in hac vita ſemꝑ ſe imꝑfectos aſpiciant: et ac denāꝰ ad ꝑfectioēm currant. Ha bet quoqꝫ menſe latitudinem cubi ti vnius ⁊ dimidij: quia ſanctorū corda in caritatis amplitudine di latata: iuxta proximū quem dili gunt ⁊ vident habent cubitum.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Pñt enim perfecte diligere: quos
perfecte valent iuxͣ aliqͣd ſcire Om
nipotentẽ vero deũ medullitus di
ligunt· medullitꝯ ſequũtur: ſꝫ tñ
tm̃ diligere non pñt· q̃ꝰtũ debent·
qꝛ adhuc nõ valent videre quẽ di
ligunt: ⁊ menſura amoris minoꝛ
eſt · vbi adhuc menſura minoꝛ eſt
cognitiõis Sup vnũ ergo cubitũ
habẽt ⁊ dimidiũ: qꝛ hoc eis iã in
amore eſt integrũ qḋ valde minꝯ
eſt in caritate cũ proximo: atqꝫ il
lud quod eis valde maius eſt· ad
huc in amore dei quẽ nõ vident in
tegrũ non eſt· De hoc amore qui
hic incipitur vt ex viſione domini
in eterna patria ꝑficiatur: recte yſa
ias loquitꝰ dicens · Viuit dñs cu
ius ignis eſt ſyon: et caminꝯ eiꝯ
in ihꝛlm̃· Plus eſt aũt caminũ eẽ
q̃ꝫ ignẽ: qꝛ eſſe ignis ⁊ ꝑuus pt:
in camino aũt vaſtioꝛ flãma ſuccẽ
ditur· Syon vero ſpeculatio: ihe
ruſalem aũt viſio pacis dꝛ · Pacẽ
vero nrãm hic interi ſpeculamur:
vt illic poſtmodũ plene videamꝯ
Ex amore ergo domini ignis eſt
in ſyon· in ihꝛlm̃ caminꝯ: qꝛ hic a
moris eiꝯ flãmis aliq̃tenus arde
mꝯ· vbi de illo aliqͣd ꝯtemplamur
ſꝫ ibi plene ardebimꝯ · vbi plene
videbimꝯ quẽ amamꝯ · Altitudo
vero mẽſurarũ eſt cubiti vniꝯ Que
eſt enim altitudo ſcõꝝ: niſi fides
inuiſibiliũ: Per fidẽ enim creditur
qḋ nõ videtꝰ: atqꝫ ideo per hanc
iuſtoꝝ mens ad altitudinẽ ducitꝰ·
vt cuncta viſibilia deſpiciat in ter

ra: ⁊ ea q̃ audit inuiſibilia ſequatꝰ
in celo· Sed vnũ cubitũ habet al
titudo menſarum: qꝛ vnitas eſt fi
dei in corde oĩm ſcõꝝ: vnũ deum
eẽ trinitatẽ ⁊ patres teſtamenti ve
terꝭ ⁊ p̃dicatoẽs ꝯfeſſi ſt teſtamẽti
noui Altitudo itaꝫ mẽſarũ nil vno
cubito ãplius nil minꝯ habet: qꝛ
in magna ſibi vnitate ꝯcoꝛdat om
niũ fides patrũ· Sed hij qui iam
in lõganimitate ſpei ſũmis v̾tuti
bꝫ ꝑficientes vnũ ⁊ dimidiũ cubi
tũ habẽt· atqꝫ in latitudine carita
tꝭ vno ac dimidio cubito metiũtꝰ·
in altitudine vero fidei vno cubito
excreſcũt: magni ſũt ⁊ ſũma ãmi
ratione venerãdi Debẽt ergo par
uuloꝝũ aĩas in ſinu ſue ꝯuerſatio
nis ſuſcipere: atqꝫ eas in ꝯſpcũ do
mini velut quoddã holocauſtũ ac
ſacrificiũ offerre Unde apte ſequi
tur· Super quas ponũt vaſa: in
quibꝯ imolatur holocauſtũ ⁊ vic
tima· Quid enim ſt aĩe fideliũ ni
ſi vaſa ſancta· q̃ verba pietatꝭ capi
unt: vt ex eoꝝũ mentibꝯ holocauſ
tũ vite atqꝫ oracionis imoletur:
Hinc eſt ei qḋ paulꝯ cũ adhuc cu
dis eſſꝫ in fidei vocatione: qꝛ iam
domini v̾ba ꝑꝑat· et celeſti gracĩ
a plenus erat· vas appellatur cũ
dicitur· Vas electionis m̃ eſt· Hinc
paſtores atqꝫ doctores ꝓpheta am
monet dicens· Mũdamini q̃ fertis
vaſa domini· Ipſi etenĩ quaſi mẽſe
domini vaſa poꝛtãt: qui vitã fideli
ũ erudiendo tolerant: vt quãdoqꝫ
hãc dño ad holocauſtũ ⁊ ſacrificiũ

perdiderint. Sz neqꝫ hoc negligen
ter intuendū eſt: ꝙ in eiſdem va
ſis holocauſtum et victima dicitur
immolari. Holocauſtum enim ſicut
⁊ ſuperius diximus victima eſt.
non tamen victima ſuper holocau
ſtum. quia cum quid ex pte offer
tur. et ex parte retinetur ſacrificiū
quidē eſt: ſed holocauſtum non eſt.
Dū vero in magna multitudine
fideliū alij qui ea que mundi ſunt
omnia relinquūt. cuncta que poſſi
dent tribuūt. nichil ſibimetipſis re
ſeruant: ad eternam patriam me
dullitus anhelant. ſeqꝫ ex toto cor
de in lacrimis mactant. Hij vide
licet vaſa ſuper menſam ſunt: in q
bus immolatur holocauſtum. Et
ſunt alij qui curam proprie domus
gerunt. de filijs cogitant eiſꝫ here
ditatem ſeruant. qui tamen eter
ni iudicij memores miſericordiam
pauperibus impendunt: alimenta
ac veſtimenta eis ex parte qua de
creuerint tribuūt. Hij nimirū vaſa
ſuper menſam ſunt: in quibus vic
tima immolata eſt non holocau
ſtum. Quia enim pacientia et doc
trina ſanctorum āmonendo ⁊ ſuſ
tinendo ſuadendo atqꝫ terrendo a
liorū corda vſꝫ ad hoc erudiūt vt
omnia deſerant. ⁊ totos ſe in amo
re domini accendant. aliorum vero
ad hoc vſꝫ inſtituūt. vt quia omnia
relinquere non valent. vel ex parte
qua preualent miſericordes fiant
⁊ carnis curam cum anime cura
peragantur: menſe domini de qua

dris lapidibus inſtructe vaſa por
tāt in quibus immolatur holocauſtū
⁊ victima. quia ⁊ perfecti ſicut dic
tum eſt cum omnia deſerunt. totū
cor in amore domini accendūt: ⁊
imperfecti ſacrificiū offerunt quod
ex parte deuouerunt. Sequitur.
Et labia eorū palmi vnius: reflex
a intrinſecus per circuitum. Quid
eſt hoc ꝙ menſarum labia palmo
metiūtur niſi ꝙ in palmo manus
tenditur. et ſancti patres atqꝫ doc
tores ea predicant in quibus au
ditorū opera tendūtur. Quaſi enī
manū extendimus: cum opera noſ
tra dilatamus. Loquatur ergo v
nuſquiſꝫ doctor. cor audientis ex
citet. ocioſū torporem excuciat.
quos dū ad opera bona tetēderit.
palmū ſe habere in labijs oſtendit.
Penſandū quoqꝫ quia in palmo di
gitus maior ac minimus tenditur.
Quid vero in maiori ac minimo di
gito. niſi magna ⁊ extrema actio
deſignatur. Palmū ergo menſe
in labio habeant. quatinus in doctorū
ſuorū p̄dicatione auditor euigilet.
⁊ ſic ex eorū āmonitione magna o
pera faciat. vt agere et minima non
omittat: ſic minus intentus ſit. vt
piger in agendis maioribus non
ſit. Vnde per euangeliū veritas
dicit. Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei y
pocrite. qui decimatis mentam et
anetum ⁊ ciminum: ⁊ relinquitis
que grauiora ſunt legis iudicium
⁊ miſericordiam ⁊ fidē. Hec opor
tuit facere: ⁊ illa non omittere.

Per iudiciū quippe ⁊ misericordi
am ⁊ fidē maior digitus pauldu
bio operationis oſtendit: p mentā
vero anetū et cīminū digitus paul
dubio minimꝰ figurat. Hec ergo
oportuit facere. ⁊ illa nō omittē:
qꝛ ſi opꝰ noſtrū palmo metiri volu
mꝰ: ſic neceſſe eſt vt tendat mini
mꝰ. quatenꝰ maior digitus nō attra
hatur. Vn̄ aūt cū menſarū labia
metiūtur ⁊ menſura palmi dr̄ ad
ditur vniꝰ: vt ex doctorū predica
tione ſicut vnitas tenetur in fide.
ita quoqꝫ vnitas mentiū ſeruetur
in ope: ne p opus bonū quod alt̄
agit. alter ad diſcordie malū pro
rūpat Ita etiam bona facere opera
debemus: vt p hec quoqꝫ cū hijs
cū quibꝰ viuimꝰ. vnanimitatē in
quantū rēe poſſumꝰ cōſeruemꝰ: id eſt
nō deſerēdo qđ agimꝰ: ſꝫ p̄ueniē
do bonis pſuaſioibus malū diſcor
die qđ timemꝰ Sic in ſuis opibꝫ
vnitatē palmi cuſtodiens paulus
diſcordiā generari phibebat: cum
quedā lapſū atqꝫ ab eccl̄ia abiectū
iam velle recipere chorinthios vide
ret dicens. Si cui aliq̄d donaſtis.
⁊ ego Nam ⁊ ego ſi quid donaui
ꝓpter vos in pſona criſti. vt nō cir
cūueniamur a ſathana: qui vide
licet ſolet de bonis mala generare
et hoc quod per caritatē agitur ad
diſcordiā trahere. Vnde ⁊ mox de
ipō ſubiecit dicens. Non enī igno
ramꝰ cogitationes eius. Doctor
aūt qui per bona q̄ predicat in ſu
is auditoribꝰ rectā operationē for
mat: ſi mentes operantiū ad vna
nimitatē nō ligat. i labijs palmū
habet: ſꝫ eam q̄ dcā eſt palmi vni
tatē nō habet. Penſandū vero eſt
valde qđ dicitur: quia earūdē men
ſarū labia iterꝰ ſūt reflexa. Tūc
enim menſaꝝ labia intrinſecus re
flectūtur: qn̄ doctores ad conſciāꝫ
reuocant tacita cogitatione qđ di
cūt: qn̄ ſemetipōs ſubtilit̄ perſcru
tantur. ſi faciūt qđ loquūtur. Recte
aūt cū reflexa intrīſecus menſarū
labia dicitur additur quoqꝫ p cir
cuitū. vt nō in vna q̄libet ſe pte ꝯſi
derēt. atqꝫ alias in ſemetipſis per
pēdere ꝓtermittāt: ſꝫ vbiqꝫ ſemet
ipſos inſpiciant. ⁊ in quantū preua
lent ſtudeant ſingula opere imple
re q̄ docent: ne ſi p̄dicātes facere
bona diſſimulāt. ſui vaſtatores ſint
cultores alieni. O doctor ecce iam
menſa es iam vaſa portas. iam in
vaſis fidelibꝰ pondꝰ holocauſti ⁊
victime ſuſtines: ſed intus reflecte
labꝛū: id eſt ad corꝫ reuoca ſermo
nē. Audi qđ dicis: operare qđ p̄di
cas. Si enim negligis implere qđ
doces. alijs meſſē ſeminas: et ipſe
a frumenti participatione ieiunas
Vn̄ ſcriptū eſt. Cuiꝰ meſſē fame
licus comedit. Meſſē quippe docto
ris qui bona loq̄tur ſꝫ nō operatur
famelicus comedit: qꝛ is qui pa
nem iuſticie eſurit operatur manda
ta q̄ audit: ⁊ ipſe fructū nō habet
qui ſeminādo laborauit. Hinc ſa
lomon ait. Abſcōdit piger manū
ſuam ſub aſcella: nec ad os ſuum

porrigit eam. Nemo ita piger eſt
vt ad os manū vel comedēdo redu
cere laborem putet. Sꝫ piger nec
ad os manum ſuam porrigit: qui
nec hoc vult operari quod dicit.
Hinc iterū de bene docentibus et
male operātib⁹ dicitur. Filij effrē
intendētes arcū ⁊ mittentes ſagit
tas: conuerſi ſunt in die belli. In
tendūt arcū atqꝫ ſagittas mittūt
qui ſcripture ſacre ſententias pro
ponūt: ⁊ verbis rectis auditorum
vicia feriunt. Sed conuertūtur in
die belli. qꝛ poſt ſemetipſos redeūt
in temptatione viciorum⸗ ⁊ pectus
opponere non volunt: quia in tēp
tationum certamine non reſiſtunt
Hinc iterum dicitur. Auertiſti ad
iutorium gladij eius: et non es
auxiliatus ei in bello. Gladius
quippe doctoris eſt ſermo dei. Vn
de per paulum dicitur. Et gladiū
ſpiritus: quod eſt verbū dei. Om
nipotens itaqꝫ deus cum doctorem
reſpicit nolle operari que dicit. in
die belli adiutorij eius gladiū auͦ
tit: quia in temptationum certa
mine non permittit eſſe ei in adiu
torium. doctrine verba que dedit.
Habet igitur gladium. ſed hunc
in bello nō adiuuat⸗ quia cum ad
uerſitas temptationis ceperit:
verbi obliuiſcitur quod docebat.
Ecce enim de paciencia forſitā ſer
mo doctori eſt: doctrine ſue magiſ
terio dicere cogitur / qualiter contra
illata dāpna / contra auditas con
tumelias paciencia ſeruetur⸗ ſed
cum ipſe vel dāpno vel contumelia
fuerit laceſſitus: oblitus quod do
cuerit vel in leſione proximi vel in
reddenda grauius contumelia ex
cedit. Inter hec itaqꝫ cogitet quia
menſa eſt dei⸗ labiū int⁹ reflectat
ſeruet quod predicat. Scriptum
quippe eſt. In paciencia veſtra poſ
ſidebitis animas veſtras. Et rur
ſum ſcriptum eſt. Doctrina viri ꝑ
pacienciam noſcitur. Si itaqꝫ in
dex doctrine paciencia eſt: tāto q̄ſꝫ
doctus oſtenditur. quāto paciens
fuerit. Hinc eſt enim ꝙ bonus ille
diſcipulus q̄ magiſtrū tolli in aera
videbat: per magne caritatis af
fectum clamabat dicens. Patꝰ mi
pater mi: currus iſrahel ⁊ auriga
eius. Quid eſt fratres kariſſimi ꝙ
helyas currus iſrahel ⁊ auriga di
citur⸗ niſi quia auriga agitat. cur
rus portat⸗ Doctor ergo qui mo
res populi et per pacienciā ſuſtinet
et ſacri eloquij verba docet. ⁊ cur
rus dicitur ⁊ auriga⸗ currus quia
tolerando portat. auriga quia ex
hortādo agitat: currus quia mala
ſuſtinet. auriga quia populum am
monitionibus exercet. Fortaſſe au
tem contra vanam gloriam ſer
mo doctori eſt: et mire inſinuans
qualiter debeat declinari. eiſdem
ipſis ſermonib⁹ vanam gloriam
querit. quibus contra eandem va
nam gloriam diſputat. Si igitur
hoc appetit adipiſci quod ꝓhibet
menſa intus labiū non reflectit.

Tūc aūt menſa domini ex q̄dris
lapidib9 exſtructa habebit itus la
biū reflexū: ſi ſtuduerit audire qd
dicit. Scriptū quippe eſt Ne quid
p contētionē: neq; p inanē gloriā
Atq; iſdē rurſus egregius p̄dica
toꝛ dicit. Nec q̄rentes ab homini
b9 glām: neq; a vobis neq; ab a
lijs. De p̄dicationis enim labore
laudē trāſitoriā querere: q̄d eſt ali
ud q̄ rem magnā vili p̄cio vendīda
re? Hoc eſt i doctrine verb graue pe
riculū. qꝛ ſepe ſermoēm docentiū i
fauores audientiū ſequūtur: ⁊ cū
doctores ab eo qd bene innotuerīt
apparere iā minores i dōis nolūt.
doctrine verbū qd pro acquirēdis
aīabus auditoꝝ. ex oīpotētis dei
amore inchoauerāt. in hoc poſtmo
dū pro acquirendis laudibꝫ labo
rāt: ⁊ qui in verbis dei q̄rebāt pri
us lucra ſpūalia. tēpoāles poſtmo
dū fauores ſequūtur. Unde fit. ut
ſiue rcā quelibet opa. ſeu ſcē doctri
ne verba in oīpotētis dei iudicio pe
reant: cū per hec quiſꝫ trāſitorijs
fauorib9 āhelat. Hinc eteni p pro
phetā iudee dr̄: q̄ in ſeipā incauta
mens inuenit. ſi ſaltē poſt culpā ſu
as caute cogitationes timet. Oli
uā vberē pulchrā fructiferā ſpecio
ſam vocauit dn̄s nomen tuū. Ad
vocē loq̄le grandis exarſit ignis
in ea: ⁊ cōbuſta ſunt frutecta eius
Oliuā quippe vberē ⁊ pulchrā fruc
tiferā ⁊ ſpecioſā dn̄s vocat: cui9
vel efficaciā in opatione vel ſācta
ſtudia in verbi ſcientia approbat.

Sed ad vocem loq̄le grādis exar
ſit ignis in ea: qꝛ cū laudari quis
ceperit erubeſcit forſitā minor vide
ri q̄ dicatur: ⁊ ſtudet eſſe qd dica
tur. Uox enim grandis loq̄le eſt:
fauoꝛ adulantꝫ. Unde ſcriptū eſt.
Qui benedicit proximo ſuo voce grā
di de nocte conſurgens: maledicē
ti ſimilꝫ eſt. Ad vocē ergo loquele
grādis exarſit ignis in ea: q̄a in
magnitudīe fauoris flāma in cor
de accendit de amore laudis Cū
ōnia oliue frutecta cōburūtur: qui
a ante oīpotentꝫ dei oculos vel q̄
bene geſta vel q̄ ſcientꝫ ſūt dicta de
pereūt. cū iam nō amore domini ſꝫ
intētione tranſitorie laudis fiunt.
Sic eteni ſepe cogitationi bene co
gitatio ſe ſiniſtra ſubiūgit: vt vix
ipſe qui eoſdē cogitationes generat
anim9 agnoſcat Unde p̄dicatoꝛ
egregius cū loquēs ſubtiliter dice
ret. viu9 eſt ſermo dei ⁊ efficax et
penetrabilioꝛ omni gladio ācipiti
⁊ ptingens uſꝫ ad diuiſionē aīe et
ſpūs: ilico ſubiūxit. Cōpagū quo
q; ⁊ medullarū: ⁊ diſcretoꝛ cogi
tationū ⁊ intētionū cordis Diſtin
guit eni dei ſermo cōpages ⁊ me
dullas: qꝛ diſcernit cogitationes
⁊ intētiones cordis Per cōpages
quippe oſſibus oſſa iūguntur. Et
ſepe dū quid recta cogitatione agi
mus. ſꝫ ſubito in laudis amore de
clinamus. atq; hoc pro laude faci
m9. quod prius facere p veritate ce
peram9: qꝛ cogitatioēs cogitatio
nibus adiūgunt. q̄ſi quedā in ſpū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cōpages ſūt. Sed habent oſſa q̄
in cōpage iūcta ſunt eciam medul
las. Quo predicator ſciūs apertiꝰ
intulit. cū ſubiūgit Diſcretor cogi
tationū ⁊ intentionū cordis. Cō
pages enim nr̄e cogitationes ſūt:
medulle aūt intentiones. Et ſepe
aliud cogitamꝰ. atq̧ aliud eſt qđ
per cogitationem intēdimus. Nā
ſi quis propoſito nūmoꝝ premio
pupille vel vidue cauſā defendat.
⁊ fortaſſe eqꝛ ıgrediēs in ſuis p̄
cibꝰ deo dicat. tu vides qꝛ cauſā pu
pilli ⁊ vidue defendo. iſte per cal
bio q̄đ cogitat ſat: ſꝫ quo intēdat
eiꝰ cogitatio ignorat. Aliud quip
pe cogitat: atq̧ alio intēdit. Nō
enim defenſioēm pupilli vel vidu
e: ſed mercedem nūmoꝝ querit.
Nam tolle temporale premiū: et
pupillam ⁊ viduā non defendit.
Sermo itaꝫ dei diſcretor eſt cogi
tationū ⁊ intētionum cordis: qui
a non aſpiciat quid apud temetipſū
cogitas: ſed per medullam cōpa
gis. id eſt intentionem cogitatio
nis quid accipere requiras. Reſtat
ergo vt doctor cum loquitur quaſi
menſa dei ſemper intus labium re
flectat. ne aut mala intentione lo
qui inchoet: aut cum bene ceperit
ſeductus fauoribꝰ in appetitum ali
um declinet. Fortaſſe aūt de cuſto
dia diſcipline ſermo doctori eſt: ⁊
ſepe contingit vt diſcipline ṙgulā
quam ſcit dicere neſciat tenere: qꝛ
aut nimio zelo motus minus ſe ꝑ
manſuetudinem temperat: aut ni

mia manſuetudine placidꝰ. minꝰ
ſe contra vicia in zeli ſtimulo inflā
mat. Magna enim conſideratioē
debemus penſare qđ ſcriptum eſt.
quia in vaſis templi īter coronas
⁊ plectas boues leones ⁊ cheru
bin ſculpta ſunt: ⁊ ſubter boues ⁊
leones lora dependentia Corone
quippe ſignū victorie. plecte autē
concordie vnanimitatē ſignant:
cherubin vero plenitudo ſcientie di
cūtur. Sacerdotes enim atq̧ doc
tores inter coronas ⁊ plectas id
eſt inter fortitudinem boni operis
quo ad victoriam currūt. ⁊ carita
tꝭ concordiam qua a ſe viciſſim nō
diſcrepant. per boues leones atqꝫ
cherubin deſignati ſunt: q̄a ī ple
nitudine ſcientie quam habent ne
ceſſe eſt vt ⁊ boū manſuetudinem
teneant ⁊ feruorem leonum: qua
tenꝰ in diſciplina quā predicāt et
ex ſancto zelo accenſi ſint: ⁊ ex pa
terna dulcedine trāquilli. Quibꝰ
ſubter ſe lora dependeant: vt diſ
cipline ſue retinacula quibus ipſi li
gati ſunt. eciam ſubiectis ſuis ſol
licite impēdant. Subter eos enim
lora dependere eſt: cuſtodie vincu
la ſubditis tenere. Que tūc recte
ſeruantur: cum nec boū manſuetu
do in zeli feruore amittitur: nec le
onum terror in manſuetudine de
clinatur. Tanta quippe debet eē
diſcrecio: vt nec diſciplina nimia
nec miſericordia ſit remiſſa: ne ſi
inordinate culpa dimittit. is q̄ eſt
culpabilis in reatu q̄uiꝰ aſtrīgat.

ꝙ curſū ſi culpa immoderate retine
tur· tāto qui corrigitur deterioꝛ fi
at· quāto erga ſe nil ex benignita
tꝭ grā agi ꝯſideraret· Exhibēda ita
ꝗ̄ prauis eſt aſperitas in oſtenſi
one· caritas in mente ⁊ vt ⁊ dura
oſtenſio delinquētē corrigeret: ⁊ ca
ritatꝭ cuſtodia mercedē manſuetu
dinis nō omittat Ecce dū loquoꝛ
ioſeph aīm pulſat: vt ad oſtendē
dū q̄ dico ipſe teſtis veniat· Certe
ſompniū qđ de ꝑuentu ſuo viderāt
frīb9 narrās: ꝓ hoc qđ innocēter
retulit· malicie ꝯ̄ ſe ſtimulos excī
tauit· Ab eiſdē frīb9 iſmahelitꝭ eſt
venditus: in egiptū ductus· mira
oīpotentꝭ domini diſpenſatione ei
dē egipto ꝑlatus eſt· Cūq̄ꝫ in ter
ra chanaan fames exurgeret: fra
tres ad egiptū veniūt· ioſeph ꝑla
tum egipto repperūt· eūq̄ꝫ ſumiſ
ſis ad terrā ceruicib9 adorauerūt ⁊
ꝙ mutari dei conſiliū nō valet:
quem ideo vēdiderāt ne adoraret·
adorauerūt qꝛ vēdiderūt· Tunc
ipſe vir dei ſpū diſcretionis plen9
cognouit frēs nō cognitus ⁊ ſꝫ me
moꝛ culpe ⁊ remiſſoꝛ iniurie mala
fratrū nec reddere ſtuduit: nec ſine
purgatione laxare· Nā ſuſpecta
voce ꝑrimus dixit· Exploratores
eſtis vos: vt videatis infirmiora
terre veniſtis Jam nūc experimen
tū veſtri capiā Per ſalutē pharao
nis nō egrediemini hinc O iaculū
in corde· Peregrini venerant· fa
mis periculū fugiebāt ⁊ frumenta
que q̄rebāt nō accepant: ⁊ ſerii

ſe inſuꝑ obiectione criminis vide
bāt· Int̄ hec ducūtur ad carcerē:
et poſt triduū educti adhuc in eadē
aſperitate terrētur· Jā redditur ad
coꝛ iam culpe memoria pulſat ani
mū: atq̄ꝫ inter ſe inuicē loquūtur
Merito hec patimur ⁊ qꝛ peccaui
m9 in frēm noſtrū vidētes anguſti
am aīe illius dū depcaretur nos
⁊ nō audiuim9: idarco venit ſuꝑ
nos iſta tribulatio· In hijs autē
coꝛ ioſeph amore vincitur ⁊ ſeceſſū
petit· ſoluit flendo qđ pietati debu
it: ſeuerus ad frēs reuertiꝰ· vt cru
ciatas eoꝛū aīas a culpa liberet·
Poſt hec vn9 religatur in vinculꝭ
dimittūtur ceteri cū frumentꝭ: vt
vn9 frater veniat· q̄ minimū ſe ha
bere dixerāt· Venit poſtmodū fra
ter· Vincebat mentē pietas cū fra
ter inocēs videretꝰ· ſꝫ ꝑmanebat in
oſtenſioē aſperitas· vt frēs noxij
purgarētur· Frumēta dātur· aīph9
in ſacco iunioris frīs abſcōditur:
furti poſt eos q̄ſtio monetꝰ· mittiꝰ
vt reducantꝰ: addicti in ſeruitutē de
cernitur apud quē cīphus fuiſſꝫ in
uentus in ſacco vltimi frīs inueni
tur· Tūc beniamin reducitꝰ: afflic
ti oēs frēs ſequūtur· O toꝛmēta
miſericoꝛdie: cruciat ⁊ amat Reū
ſi igitur in terrā cū lacrimis ꝓſtra
ti veniā poſtulāt· Memores enim
quid de illo patri ꝓmiſerāt: mero
ri intolerabili tabeſcebāt· Tūc ſe
vltra cohibere non valens pietas
clauſa pꝛoꝛupit ad mediū: ⁊ ex
cuſſit caritatis lacrimas de vultu

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſeueritate. Deterſa eſt ira que ap
parebat ⁊ non erat: oſtenſa miſeri
cordia que erat ⁊ non apparebat.
Hic vir ſanctus facinus fratrũ ⁊
dimiſit ⁊ vindicauit. ſic in vigore
clementiam tenuit. vt delinquen
tibꝰ fratribus nec ſine vltione pi
us exiſteret. nec ſine pietate diſtric
tꝰ. Ecce hoc eſt magiſteriũ diſcipli
ne: vt culpas ⁊ diſcrete nouerit
parcere. ac pie reſecare. Qui autẽ
ſpiritum diſcretionis non habent.
aut ſic dimittunt peccata vt non
corrigant. aut ſic quaſi corrigẽdo
feriunt vt non dimittant. Doctor
ergo cui diſcipline moderamine lo
qui neceſſe eſt menſam dei eſſe ſe
ſciat. atq; intus labrũ reflectat:
vt quod docendo loquitur hoc ſub
diſcretionis ſpiritu vigilanter ope
retur. Nec ſi quedã ſibi deeſſe con
ſiderat: oportet vt ab eorũ predi
catione conticeſcat. Locus quippe
eius exigit vt loquatur. Verbis
ergo ſuis ſemetipſum conueniat.
et ſi non ideo loquitur quia opera
tur: ideo operetur quia loqui com
pellitur. Vbi itaq; ſe conſpicit ope
re implere quod dicit. ibi auditorẽs
ãmoneat. eorũq; aios ad ſtudiũ
bone operationis accẽdat. vbi au
tem necdũ ſe videt impleſſe quod
loq̃tur. ad bona de q̃bꝰ auditorẽs
ãmonet. ſe quoq; pariter inflãmet
vt ipſe etiam ſimul diſcat in opere
quod per eum loquitur veritas in
predicatione. Sepe enim quod vi
uendo neſcimꝰ. compulſi loco doc

trine loquendo diſcimus. ⁊ dũ de
cognitione rẽe pigricie reatꝰ naſci
tur in mente. eandẽ mentẽ cõpũctio
ſubita ob ea tranſuerberat: et ſua
voce excitata euigilat in ope q̃ pri
us torpebat in ocio ſine voce. Ecce
aũt cũ menſe labiũ palmo reditur
id eſt cũ per doctoris os contra vici
a diſputatur. atq; ad bona opera
cor auditorũ accẽditur: multi qui
eius verba audiũt. quãta vel q̃lia
mala perpetrauerĩt recognoſcũt.
ad eũ confitentes veniũt. eũq; pro
peccatis ſuis interceſſorẽ fieri cum
fletibus petũt: vt ipſe orando dele
at culpas quas predicando mani
feſtat. Unde ⁊ ſubditur. Sup mẽ
ſas aũt carnes oblationis. Docto
res etei ſancti cũ pro cõpũctis pec
catoribꝰ atq; ꝯfitẽtibꝰ oĩpotẽti do
mino preces fũdũt: p hoc q͛ veniã
carnali eorũ vite poſtulãt. menſe
domini carnes oblationis portãt
Ut ergo ſint p quibꝰ ꝯũſis ⁊ flẽ
tibꝰ rogent. oportet vt eis dẽ prius
in peccato poſitꝭ p̃dicẽt: ⁊ cũ iam
repẽtit peccata relinq̃re. atq; ad in
nocẽtiam feſtinare. neceſſe eſt ut er
ga eos in ore doctoris incremẽta
p̃dicationis excreſcãt. ⁊ quibuſdã
doctrine ſue verbis tãto vehemen
tius inſiſtat. q̃nto eos grauius ce
cidiſſe ꝯſiderat: videlicet ſciẽs q͛
ipſe tanto mercedẽ magne remune
rationis accipiat. quãto verbis ſu
is alios de profundioribꝰ peccatꝭ
leuat. Libet inter hec ſancti euan
gelij ad medium verba deducere:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ruius ſacrā hyſtoria per hoc quod
factū miraculū narrat. mira q̄ corḋ
die agunt denūciat. Nam cū feſſi
atq̃ ieiuni ad dn̄m populi cōueniſ
ſent: diſcipulis dn̄s dixit. Miſere
or ſup turbā . q2 ecce iam triduo
ſuſtinent me: nec habēt qḋ mādu
cent. Et ſi dimiſero eos ieiunos
in domū ſuā: deficient in via Qui
dā enim ex eis delonge venerūt.
Triduo turba dn̄m ſuſtinet: quā
do multitudo fideliū peccata q̄ ꝑpe
trauit per penitētiā declinans. ad
deū ſe in opere in locutione atq̃ in
cogitatione ꝯuertit. Quos dimit
tere ieiunos in domū ſuā dn̄s non
vult ne deficiant in via. q2 videli
cet ꝯuerſi peccatores in pn̄tis vite
via deficiunt: ſi in ſua conſcīa ſine
doctrine ſcē pabulo dimittātur Ne
ergo laſſētur h9 ꝑegrinatiōis iti
nere: paſcendi ſūt ſacra āmonitio
ne. Valde aūt pēſanda eſt pia ſen
tēcia: q̄ proceſſit ex ore veritatꝭ q̄
dicitur. Quidā enim ex eis delon
ge venerūt. Eſt āt qui nichil frau
dis ⁊ nil carnalis corruptionis exꝑ
tus ad oīpotētꝭ dei ſeruiciū feſtina
uit. iſte de lōginquo nō venit: q̄a
ꝑ incorruptiōem ⁊ inocentiā prox
im9 fuit. Ali9 nulla impudicicia | nt
lis flagicijs inq̄natus: ſolū autē
ꝯiugiū expertus ad miniſteriū ſpū
ale cōuerſus eſt. Neq̃ iſte venit
de lōginquo: q2 vſus ꝯcūcione cō
ceſſa per illicita nō errauit Alij re
co p9 carnis flagicia. alij p9 falſa
teſtimonia. alij p9 facta furta. alij
poſt illatas violentias. alij p9 per
petrata homicidia. ad penitētiā re
deūt: atq̃ ad oīpotētis dei ſeruiciū
ꝯuertūtur. Hij videlicet ad do
minū de lōginquo veniūt. Quāto
eteni quiſ plus in prauo ope er
rauit: tāto ab oīpotēti dn̄o lōgi9
receſſit. Nā ⁊ ꝓdigus filius q̄ pa
trē deſeruit. abijt in regionē lōgin
quā . in qua porcos pauit: q2 vicia
nutriuit. Dentur igiē alimenta e
is etiā qui de lōginquo veniūt. q2
ꝯuerſis peccatoribus doctrine ſcē cibi
ꝑbendi ſūt: ut in deū vires reparēt
quas in flagicijs amiſerūt. Qui
ſepe a doctoribus tāto neceſſe eſt ut
largioribus cibis doctrine ſacientur
q̄to feſſi maioribus vicijs venerīt
⁊ cū iam ꝯfiteri ceperīt mala q̄ cō
miſerūt. atq̃ ꝯfitēdo relinq̄re. ⁊ fle
tibꝫ punire: neceſſe eſt vt doctores
ſcī pro eorū peccatꝭ ſolliate exorēt
q̄ten9 menſe domini carnes obla
tionis portēt Ad quoq̄s agunt
in hoc qḋ pro alienis peccatꝭ inter
ueniūt. ſua ante dei oculos āpli9
detergunt. q2 in ea ipā caritate ſe
iuſtificāt: qua mira pietate ꝓ alie
nis iniq̄tatibꝫ ſe in lamentis mac
tāt. Nec laborioſū debet eſſe doc
tori ꝓ ꝯuerſis peccatoribus lacri
mas fūdere. qn̄ ⁊ ipē qui oīa crea
uit hō̄ factus ꝓ nr̄is iniq̄tatib9 in
cruce ſanguinē fudit: qui viuit et
regnat cū patre in vnitate ſpūs ſcī
deus. ꝑ omnia ſclā ſeculorū amen
¶ Expliat omelia nona. ¶ Inci
pit omelia decima.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sacri eloquij miſticos
ſenſus propheta per
aſpiracionem ſancti ſpi
ritus prudenter intelli
gens dicit · Mirabilia teſtimonia
tua domine ideo ſcrutata eſt ea a
nima mea · Qui rurſus ait · Re
uela oculos meos: et conſidera
bo mirabilia de lege tua · Qui e
nim necdum occulta de apertis
intelligit · oculos velatos habet
qui vero iam intelligit reuelatos ·
Et mirabilia de lege dei ↄſiderat
qui ſpūaliter lr̄e verba diſcuciens ·
q̄ interius magnitudo lateat p̄ſat
An non eſt mirabile q̄n aliud auri
b9 ſonat: atq₃ aliud exit ad intel
ligentiā quod non ſonabat? Cui
ergo verbū ſacri eloquij niſi lapi
di ſimile dixeri͞ i quo ignis latet?
Qui manu quidē frigid9 tenetur
ſed percuſſus ferro per ſcintillas e
micat: atq₃ hoc emittit ignem qui
poſt ardeat · qd̄ prius man9 frigi
dū tenebat · Sic etenim ſic ſūt ver
ba ſacri eloquij · que quidē per nar
rationem lr̄e frigida tenentur: ſed
ſi quis hec aſpirante dn̄o intento
intellcū pulſauerit de miſticis ei9
ſenſib9 ignem producit: vt in eis
verbis poſt anim9 ſpūaliter arde
at q̄ per lr̄am prius ip̄e quoq₃ fri
gidus audiebat Ecce eteni͞ ꝓpha
dicit · Et ex̄ portā interiorē gazo
philacia cantoꝝ in atrio interiori
qd̄ erat in latere porte reſpicientis
ad aquiloēm: et facies eoꝝ ↄ̄ viā
auſtralem · vnā ex latere porte ori
entalis q̄ reſpiciebat ad viā aq̄lo
nis · In hijs itaq₃ verbis lr̄e ad a
morē dei cui9 anim9 inferueſcat?
q̄n pocius quis nō ex ip̄a eoꝝ lcō
ne tepeſiat? Si aūt latens in lr̄a
ſpūalis medulla diſcutitur: ꝑ hec
ſcintille intellcūs exeūt et incēdūt
qd̄ prius cordis auribꝰ frigidū
ſonabat · Nobis tamen vt ſe aſpi
rante dn̄o interior intellcūs apiat
ipſa prius narracio iuxta lr̄am pa
tefiat · Ait eni͞ · quia porta erat in
terior atq₃ extra hanc atriū quod
appellatur interius: ac deinde ali
e · i · aquilonis auſtri atq₃ orientis
porte deſcribūtur: ut ip̄m atrium
quod eſſe ex̄ portā interiorem dix
erat · a portis exterioribꝫ eſſe inte
rius oſtendat · Atriū ergo hoc et fo
ris et intus eſt · Foris quia ex̄ por
tam iteriorem: intus aūt quia in
tra portas exteriores · Gazophi
lacia quoq₃ cantorū eſſe in hoc eo
dē atrio narrātur: q̄ a latere porte
poſita dicitur reſpicientis ad aqui
lonem: ſed ip̄a eadem gazophila
cia ad auſtralē viam reſpiciūt · Et
ſubditur · Ex latere porte oriental
que reſpiciebat ad viam aquiloīs
In quibus verbis aperte intelligi
tur · quia cantoꝝ gazophilacia in
ter latus porte reſpicientis ad aq̄
lonem · et latus porte orientalis
fuerant poſita · que porta videlicet
reſpiciebat ad viam aquilonis ·
Facies itaq₃ gazophilacioꝝ cōtra
viam auſtralem: ſed poſitio inter
portam erat orientis et aquilonis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Porta ergo interior · habebat ex
latere portā aq̄lonis: ex alio quo
qꝫ latere portā auſtralē· In fronte
vero veſtibuli orientalis porta ſur
reperat: atqꝫ ſic erat atriū ex̄ por
tā interiorē· vt hec quoqꝫ eſſꝫ interi
us portis q̄ illud exterius ābiebat
Hec de v̄bis lr̄e ſub breuitate trāſ
curim9· vt in eis ſenſus miſticos
nō breuiter exq̄ram9· In pte āt
ſupiori tres porte deſcripte ſūt·i·o
rientis aq̄lonis & auſtri: moxqꝫ i
terioris atrij tres alie narrate·i·
auſtri orientis ⁊ aq̄lonis: ac dein
de porta atrij iterioris dcā eſt· in
qua menſe de q̄dris lapidibus ex
ſtructe memorātur· ⁊ porta q̄ reſpi
ciebat ad aq̄lonē in qua mēſe eſſēt
ad ſacrificiū nō ad holocauſtū· Vn
de in iteriori dixim9 ſignificari ec
cleſiā: in exteriori ſynagogā· Ꝺꝫ
hijs expletis curſū propheta inci
pit interiorē portā· atqꝫ tres alias
id eſt aq̄lonis auſtri & orient̄ de
ſcribere: & in earū atrio interiori·
qd̄ erat ex̄ portā interiorē eſſe ga
zophilacia| cātores| ſacerdotes| tē
plum| altare ⁊ ſacrificia perhibet·
In quib9 verbis qꝛ de ſcē ecclie in
ſtitutione narrare alia ab eis que
prius dixerat cepit: patet ꝙ inte
rioris porte intellectū mutauit· Si
enim ſub vno intellcū oīa diceret
nouo ordine· ipā atqꝫ alia non re
plicaret· Nā quō poſſum9 ex̄ por
tā interiorē atriū gazophilacia cā
tores ſacerdotes tēplū altare ſacri
ficia dicere: ſi ꝑ eandē portā interio

re hoc loco ſancta eccīa deſignat̄:
Cū enim cūcta hec intra ipāꝫ ſint
quō ex̄ portā interiorē ſūt ſi extra
eccīaꝫ non ſūt: Intelligi ergo por
ta interior p̄t ea de qua iā longe
ſuperi9 locuti ſum9· q̄ cōtra portā
aq̄lonis ⁊ orientalē dr̄ poſita: per
quā figurari dixim9 aditū qui nob̄
ad interiorā gaudia patrie celeſtis
apit̄: vt hic quoꝫ ꝑ portas q̄ circa
veſtibulū narrātur| ſcā eccīa· ꝑ por
tā vero interiorē celeſtis regni adi
tus figuret̄· Ꝺꝫ ne q̄s me v̄ba ſcā
ſpūs exiſtimet ad itellcm̄ meū vio
lēt̄ infleccē· ⁊ dicat qꝛ de porta itē
riori ſigſficatioēm ſcē ecc̄e quā ſemel
dixi mutare nō debui: infulgente
oīpotētis dei grā que cepim9 ipſa
teneamus: vt ⁊ porta interior ſig
net eccīaꝫ q̄ nos ad interiora gau
dia ꝑducāt: & gazophilacia canto
res ſacerdotes tēplū altare ſacrifici
a ſint in atrio qd̄ eſt ex̄ portā: &
tn̄ ex̄ eccīaꝫ nō ſint Si eni ſubtili
inueſtigatione ꝑq̄rim9: nichil ob
ſtat itelligi· ut interiorē portā ſicut
dictū eſt ſcām ecc̄iaꝫ ſenciam9· De
qua nūc dr̄ Extra portā interiorē
gazophilacia cātorū in atrio inte
riori· Duo ſūt etenim que dicūtur:
porta interior atqꝫ ex̄ hāc atriū in
teri9: q̄ten9 hoc ipm̄ atriū & exte
ri9 ſit et interi9: exterius a porta
interius aūt ſicut p̄diximus a por
tis quas narrando ſubiūxit· Scā
eni eccīa duas vitas habet: vnā
quā tempalit̄ ducit· aliā quā inet̄
nū recipit: vnā q̄ laborat in terra

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aliam qua remuneratur in celo⁊ v
nam qua mercedes colligit · aliā
vero in qua iam de receptis merce
dibus gaudet: atqꝫ in vtraqꝫ vita
offert ſacrificiū⁊ hic videlicet ſacri
ficiū compūctionis; ⁊ illic ſacrifici
um laudis De hoc ſacrificio dicī ·
ſacrificiū deo ſpiritꝰ ꝯtribulatꝰ;
de illo autē ſcriptū eſt · tunc accep
tabis ſacrificiū iuſticie · oblaciones
⁊ holocauſta · De quo rurſus ait ·
Vt cantet tibi gloria mea: ⁊ non
compūgar · In vtroqꝫ aūt ſacrifici
o carnes offerūtur · quia hic obla
cio carnis · eſt maceracio corporꝭ;
ibi oblatio carnis · eſt in laude dei
gloria reſurrectionis · Tūc quippe
illic q̄ſi ī holocauſtū offerēt cū⁊ qn̄
in eterna incorrupcōē ꝑmutata nil
ꝯtradictiōis nil mortalitatꝭ habu
erit · qꝛ tota ſiē amoris eiꝰ ignibꝰ
accēſa · ī laude ſine fine ꝑmanebit
Porta ergo hec interior · i · ſcā ecc̄a
habeat interiora ſua · illā videlicet
vitā que adhuc oculis noſtrꝭ occul
ta eſt; habeat eꝫ eam atriū exteri
us id eſt vitā preſentē⁊ in qua om
ne bonū agitur; vt ad bonū ſine fi
ne ꝑueniatur Sint ergo in interi
ori atrio quod tū eꝫ portā eſt ga
zophilacia cātorꝫ⁊ qꝛ electi quiqꝫ
atqꝫ ꝑfecti qui adhuc in carne mor
tali ſubſiſtūt · ⁊ intra ſinū ſancte ec
cleſie ſūt; ⁊ adhuc eꝫ ſecreta gau
dia interioris vite · Sunt gazophi
lacia cātorꝫ interiꝰ ⁊ exterius⁊ qꝛ
corda ſanctorꝫ q̄ omnipotēti deo de
ſideriū ſuū ꝑ magni ardoris amo

re cantāt ⁊ iā intus ſunt · ⁊ adhuc
intus nō ſūt; qꝛ in ſcē eccīe ſinu po
ſita ⁊ iā vidēt ꝑ ſpm̄ qḋ intus for
tiꝰ amēt · ⁊ tū adhuc nō vidēt ꝑ
ſpēcie qḋ ament · Sunt itaqꝫ in inte
riori atrio gazophilacia ſꝫ eꝫ por
tā⁊ vt iam ⁊ ītus ſint per deſideri
um; ⁊ adhuc intꝰ nō ſint ꝑ plena
riū effectū Quid ſūt aūt gazophi
lacia cātorū niſi ſcā deſideria amā
ciū⁊ qui ꝑcepta diuina q̄ſi quaſdā
diuicias cuſtodiūt in mente · quas
cantando ſeruant · qꝛ mandata dei
nō ex timore · ſꝫ ex amore ꝑficiūt⁊
Cantare quippe eſt gaudētis · Et
eis ipē ſacri eloquij ꝑceptōnes cā
tabiles fiūt; quas nō ex triſticia ·
ſꝫ ex deſiderio ſemꝑ opanē Vultꝭ
cor iuſti q̄ſi cuiuſdā cantoris gazo
philaciū audite⁊ Cātabiles michi
erāt iuſtificationes tue; in loco in
colatꝰ mei · Juſtificationes dei di
cimꝰ ꝑcepta diuina; q̄ nos iuſtos
faciāt ſi impleantur · Que tunc no
bis in loco incolatus noſtri canta
biles fiūt · quādo in hac peregrina
tione vite preſentis ipā eadē man
data diligimus; ⁊ ex deſiderio im
plemꝰ · Hinc eſt ꝙ iſdem pſalmiſ
ta iterum ex cantorꝫ gazophilacio
ſe eſſe inſinuat qui ait · Miſericor
diam ⁊ iudicium cantabo tibi do
mine · Miſericordiam domini qua
pcā laxātur cātare eꝫ peccator de
bet · i · hāc cum gaudio dicere atqꝫ
ſperare Sed q̄s ita iuſtꝰ eſt · vt eꝰ
ſibi eternū iudiciū ante mentꝭ ocu
los reuocet ⁊ non contremiſcat⁊

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ac poſcās venire ad illud examen
tanti iudicis preſumat? Feſtinet ꝛ
gaudeat. Quiſquis ille eſt. mag
nꝰ eſt: qꝛ iam miaꝫ domini ꝛ iudi
ciū cātat. Cantat quippe iudiciū:
ad qđ intrare non trepidat. Sit er
go mens illius gazophilaciū can
torꝫ: vt per diuicias mie quas ac
cepit. letus ꝑgat ad iudiciū quod
iam nō pertimeſcit. Videamus ſi
placet fr̄es kmi aliud quoꝫ gazo
philaciū cantoris: forſan et ipſe iu
diciū cātat. Quid enī dicit? Ego
enī iā delibor. ꝛ tēpus mee reſolu
onis inſtat. bonū certamē certaui
curſū conſūmaui. fidē ſeruaui: de re
liquo repoſita eſt m̄ corona iuſticie
quā reddet m̄ dn̄s in illa die iuſtꝰ
iudex. Qui laborū ſuorꝫ cōſcius.
memor certaminis qđ egit. memor
fidei quā ſeruauit. eſſe ſibi m̄ iudici
o repoſitā coronā dicit. eāqꝫ ſibi in
illa die reddi ſperat poſciꝰ ꝙ dona
ri: profecto patet qꝛ iudiciū cātat
qđ venire deſiderat. Unde ecīā ſub
dit. Nō ſolū aūt m̄: ſꝫ ꝛ hijs qui
diligunt aduentū eiꝰ. Nemo enī
aduentū iudicis diligit: niſi qui ſe
habere cāꝫ ī iudicio bonā nouit. Eo
rū ergo corda qui aduentū iuſti iu
dicis diligunt gazophilacia canto
rū ſūt: qꝛ ꝑ p̄ſūptioēm grē ꝛ vite
ꝑ virtutes ſcā deſiderij cātant iuſti
iudiciū. qđ oms iniuſti ꝑtimeſcunt
Meminit aūt caritas veſtra: qꝛ ſu
periori locutione ꝑ portā orientis fi
dem. ꝑ aq̄lonis ſpem. ꝑ auſtri aūt
caritatē diximꝰ deſignari. Hec ita

qꝫ gazophilacia inter portā orien
tꝭ ꝛ aq̄lonis eſſe memorātur. at
qꝫ ad viā auſtralē reſpicere: qꝛ cor
da ſcōrꝫ inter fidē ꝛ ſpem poſita ad
auſtralem viā reſpiciunt: q̄ ſcē cari
tatis ignibꝫ iardeſcūt. Ipſa quoqꝫ
orientalis porta reſpicere dꝫ ad vi
am aq̄lonis: qꝛ nobis ꝑ fidē qui
dē oīa in baptiſmate peccata laxā
tur: ſꝫ tamē dū adhuc hic viuimꝰ
ecīā poſt fidē ſepius ad peccata de
clinamꝰ: ꝛ q̄ſi orientꝭ porta viā a
q̄lonis reſpicit: cū vita nr̄a poſt ꝑ
ceptā fidē. adhuc aliq̄tenus in fri
gore culpe torpeſcit. Quis enī in
hac vita valeat poſt fidē ſine culpa
viuere: cū iohēs dicat. ſi dixerimꝰ
qꝛ peccatū nō habemꝰ ipſi nos ſe
ducimꝰ ꝛ veritas in nobis nō eſt.
Cuiꝰ verbis iacobꝰ concordans ait
In multis enī offendimꝰ oms.
Si autē peccata p̄terita in fidei ꝑ
ceptione dimiſſa ſūt. ꝛ adhuc poſt
fidē ad peccata declinatꝰ: q̄ nobis
erit p̄ſūptio iuſticie. que ſpes vite
ꝑmanentis: niſi vt nūc dū adhuc
inter portā orientis ꝛ aq̄lonis ſu
mus. ad viā auſtri mentis oculos
leuemus: quatenꝰ ex ſcā caritate
feruentes calor nos amorꝭ liberet
a culpa teporis ꝛ frigoris. Sint
ergo gazophilacia intˀ portā orie
tis ꝛ aq̄lonis: ſꝫ ſicut dictū eſt ad
auſtralem viā facies intēdant: vt i
ter hec qđ nati ſumꝰ i fide et qđ pꝰ
ad peccata delapſi de ſpe pietatꝭ
p̄ſumamꝰ. exerceamꝰ nc ſmetipoſ
in ardore caritatꝭ: et ibi tendamus

calos cordis vbi accendamur ig
nibus amoris. Poteſt autem per
aquilonis portam gentilitas. per
auſtri viam iudea; per orientꝭ au
tem portā dn̄s ipſe deſignari. Per
aquilonē quippe non īmerito gen
tilitas figuratur; quā ille in torpo
ris frigore poſſidet qui dixit. Se
debo in monte teſtamenti; in late
ribus aquilonis. Per auſtralem
quoꝫ portam recte iudea accipitur
in qua ſpirituales patres celeſti a
more ferbuerūt; quoꝝ vnꝰ loqui
tur dicens Conuerte domine cap
tiuitatem noſtram; ſicut torrēs in
auſtro. Que et ſi carnalem popu
lum habuit in quo velut aquilōis
frigora portauit; in ſanctis tamē
ſuis doctoribꝰ ac prophetis ad de
um ac proximū calore caritatꝭ ar
ſit. Orientalis aūt porta non im
merito ipſum ſignat; de quo ſcrip
tum eſt. Ecce vir; oriens nomen
eiꝰ. Et de quo zacharias ait. Vi
ſitauit nos oriens ex alto. Sunt
ergo gazophilacia cantorū ex la
tere porte aquilonis; quia non ſo
lū in iudea fuerunt corda ſanctorū
ſpūaliter accenſa; ſed etiā in genti
litatis multitudine ad ſancte fidei
ſacramenta conuerſa Ardēt corda
ſcōꝝ amoē celeſtis patrie inhiant
gaudiis eternis. ſuſpirāt ad ſocie
tatem ſuoꝝ ciuiū in celo; ſꝫ tamen
exempla hꝰ ardoris quē dono ſā
ſpūs acceperūt. a ſpūalibꝰ patribꝫ
ſynagoge capiūt. Vnde ipā quoꝫ
gazophilacia et in aquilonis late

re poſita oculos ad viam auſtralē
tendunt. Ecce enim ex gentibus
venimus; ſed in hoc ꝙ per ſancti
ſpiritꝰ amorem caleſmus; iudee pa
tres aſpiamus; qui nobis in ſuis
dictis cotidie ſancti deſiderii exem
pla prebent. An non quaſi calore
meridiani feruoris ardebat qui eſ
tuabat dicens. ſicut ceruus deſide
rat ad fontes aquarū ita deſiderāt
anima mea ad deum viuū; quan
do veniam et parebo ante faciem
dei; Cui rurſus ait. pſallam et in
telligam in via īmaculata; quan
do venies ad me. Hoc quoꝫ ardo
re ſuccenſus fuerat. qui dicebat.
Nūc dimittis ſeruū tuū domine.
ſecundū verbū tuū in pace. quia vi
derūt oculi mei ſalutare tuū. Qui
a ergo ex gentilitate venimꝰ. ſed
ſanctos iudee patres nobis in diui
ni amoris imitatione proponimꝰ
quaſi quedā cantoꝝ gazophilacia
ex latere porte q̄ viā aq̄lonis reſpi
at ſumꝰ; ſꝫ ad viā auſtri facies te
nemꝰ Et notandū ꝙ hec eadē ga
zophilacia inter portā aquilonis
et orientis eſſe perhibentur; quia
pꝰ incarnationē dominicā multitu
do gentiū ad fidē venit; atqꝫ inter
ipōs fideles populos et ſacramēta
dominice incarnationis q̄ medulli
tꝰ diligūt. corda amantiū ſurgūt
Habeant ergo ſcā gazophilacia hinc
orientꝭ portā. et inde aquilonis;
quia inter ipā redēptionis ſue miſ
teria q̄ ſequūtur. et carnales quoſ
dā quos intra ſanctā eccl'iaꝫ tolerāt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

multi in deū forti amore proſiciūt
virtutib9 excreſcūt. eterni iudicis
aduentū q̄rūt: ⁊ inter ea q̄ amāt
atq; illa q̄ tolerāt quaſi quedā ga
zophilacia diuicias ſpūs in mente
ſeruant. nec inter ſacramenta que
diligunt ⁊ q̄ iam ḡr̄a portāt de ſi
ciūt: q2 ad auſtralem viā facies in
tendūt. Quid enim patimur. qđ
patres nr̄i p amore dn̄i ātea nō p
tulerūt. Notādū vero q̄ int̄ portā
auſtri ⁊ aq̄lonis orientalis porta
eſſe deſcribitur. q2 dn̄s ac redemp
tor noſter de iudea nat9 eſt. mox
q3 in fide ſua etiam ex gentibus
traxit. Quaſi enī inter meridianā
portā ⁊ aq̄lonis apparuit. qui ex
illa venit: ⁊ iſtā in ſuo ſeruicio ꝯiū
xit. Vn̄ et bene dicitur qđ porta e
ađe orientalis ad viā aq̄lonis reſ
piciat. q2 natus dn̄s ſynagogā de
ſeruit: et multitudinē gentiū colle
git. Notandū quoq; eſt. q̄ dū de
gazophilacijs diceret. ⁊ facies eo
rū ad viā auſtralē additū eſt vna.
vt videlicet apte ſentiam9. q2 non
alia eſt via ad celeſtem patriā no
bis qui ex gentilitate venim9. atq;
alia illis patrib9 q̄ fuerūt in iudea
ſ3 hec eadē vna via eſt nobis ⁊ il
lis: q̄ nos ad eterna gaudia pdu
cit. q̄ nobis per euangeliū dicit. e
go ſū via veritas ⁊ vita. ⁊ de qua
pſalmiſta ait. vt cognoſcamus in
terra viā tuā. in omnib9 gentib9
ſalutare tuū. Qđ enī hebraice eſt
iheſus: hoc latine dr̄ ſalutar̄. In
terra ergo via cognoſcitur. q2 ihe
ſus deus ante ſecula. ⁊ hō factus
in fine ſeculoꝝ. gentibus eſt manī
feſtatus. Vna eſt ergo via ⁊ illis
qui ab auſtro ſūt. ⁊ hijs qui ab a
quilonis parte reſpiciūt. q2 et cū
iudeis ⁊ gentib9 domin9 ac redēp
tor noſter expulſa pena formidis
ad patrē fact9 eſt iter amoris: at
q; adiutoriū puentiōis. Et dixit
ad me. Hoc eſt gazophilaciū qđ
reſpicit viam meridianā ſacerdotū
qui excubāt in cuſtodijs tēpli. Atq;
mox ſubditur. Porro gazophilaci
um qđ reſpicit ad viā aq̄lonis ſa
cerdotū erit. qui excubāt ad miſte
riū altaris. In quib9 prophete v
bis prius nobis q̄rendū eſt q̄ ſint
maioris ordinis ſacerdotes. vtrū
hij qui in cuſtodijs excubāt tēpli.
an hij qui in miſterio altaris. Sz
q2 paulopoſt ſubdit. altare erat an
te faciē templi: apte oſtenditur il
los eſſe maioris ordinis ſacerdo
tes qui in cuſtodijs tēpli excubāt.
q2 profecto altari qđ eſt interius mi
niſtrant: hij aūt qui ad altare qđ
ante faciē templi eſt excubāt tāto
inferiores ſūt quāto exteriorib9 mi
niſtrāt. Querēdū ergo nob eſt qui
ſacerdotes ſint qui tēplū cuſtodiūt
⁊ qui ad miniſteriū altar̄ excuba
re phibetur. Magiſter enī gentiū
fidelib9 ſcribēs ait. Templū do
mini ſcm̄ eſt: quod eſtis vos. Qui
itaq; ſacerdotes ſūt qui tēpli excu
bias cuſtodiūt. niſi hij qui orando
pdicādo ſpūalib3 actib9 inuigilādo
ſcām etiaz a malignoꝝ ſpirituū

immiſſionibꝰ ꝑuacoꝝ ſuaſionibꝰ
ab hereticoꝝ erroribꝰ defendūt.
An non cuſtos tēpli fuerat. qui la
bores ſue paſſionis enumerās di
cit. In labore ⁊ erūpna. in vigilijs
multis. in fame ⁊ ſiti. in ieiunijs
multis. in frigore ⁊ nuditate. Ac
q; ſtatim ſubdit. Preter illa que
intrinſecus ſunt. inſtantia mea co
tidiana. ſollicitudo omniū eccleſia
rū. Penſate queſo. cuſtos templi
quanta ſollicitudine vigilet. Ecce
enim in ſeipſo ineſtimabilia patiē.
⁊ cordis ſui ſollicitudinē alijs ipti
tur. Cuiꝰ rogo virtutis eſt plus
de vtilitate proximorum ꝙ̄ de ſua
afflictiōe cogitare. Quis hoc dig
ne eſtimet. quis digne penſet. La
borat. luget. eſurit. ſitit. algit. ie
iunat. vigilat. ⁊ tamen vigilādo
de eccleſiarū omniū ſollicitudine
cogitat. Ecce eſt ſollertiſſimꝰ cuſ
tos templi in exemplo propoſitꝰ
imitetur qui valet. Aduerſa etnī
pro veritate pati. bona proximis
impendere. circa animarū ſollicitu
dinem vigilare. ne quis in perfidi
a. ne quis in ſuꝑbia. ne quis in ra
pina vel immūdicia labatur exqui
rere atq; conſpicere. hec eſt templū
dei id eſt ſanctam eccleſiam cuſtodi
re. Sūt autem minoris ordinis ſa
cerdotes qui ad miniſteriū altaris
excubāt. qui videlicet in adiutori
o maiorū peccata delinquētiū ſub
tiliter inueſtigant. ⁊ vitam carna
liū corrigūt. atq; ad hec vſq; ꝑducūt
vt per lamenta penitētie quaſi in
cendant carnem in ſacrificio. quam
prius viuere permiſerant in pecca
to. Non enim hij qui ſanctis eccle
ſijs preſunt per ſemetipſos cuncta
agere preualēt. ſed dū ipſi cauſis
ſpiritualibus occupātur. ſi qua pra
ua et carnalia perpetrātur. hec a
lijs diſcutienda atq; corrigenda cō
mittunt. per quos dum carnalis
vita corrigitur. ⁊ vſq; ad abſtinen
tie atq; orationis ſtudiū a proficī
entibus peruenitur. quaſi in alta
ri iam caro incenditur. vt in con
ſpectu omnipotentis domini inde
ſacrificiū redoleat. vnde prius cul
pa diſplicebat. Sed hac in re q̄ſtio
oritur. cum ſuperius dictum ſit ꝙ
gazophilacia ad auſtralem viam
facies haberent. qua ratione nunc
dicitur quia gazophilacium quod
reſpicit viam meridianam ſacerdo
tum eſt qui excubant in cuſtodijs
templi. ⁊ gazophilacium quod reſ
picit viam aquilonis ſacerdotum
qui excubāt ad miniſteriū altaris.
Si enim vtraq; facies ad auſtra
lem viam tendebant. quomō nūc
vnum ad meridianam atq; aliud
ad aq̄lonis viam reſpicere dicitᷣ.
Sed in hijs verbis agnoſcimus.
ꝙ gazophilacium ſacerdotum qui
excubāt in cuſtodijs templi ita po
ſitum fuerat. vt ſolam meridianā
viam reſpiceret. gazophilaciū ve
ro ſacerdotū qui excubāt ad miſteri
ū altaris ita erat in atrio. ut ⁊ auſ
tralē viā ⁊ aq̄lonis faciē intenderet

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quatenus ꝛ cū gazophilacio ſacer
dotū qui excubāt in cuſtodijs tēpli
meridianā viam aſpiceret: ⁊ tñ ſi
ne gazophilacio coꝛūdē ſacerdotū
aq̄lonis viam videret. Sed quid
eſt hoc frēs kmi? Quid in hijs v
bis miſticū poſſumus intueri? niſi
hoc qđ ſcđm ea q̄ premiſſa ſūt iā
ſpūalis auditoꝛ intelligit. qꝛ ſacer
dotes maioꝝ oꝛdinis qui excubāt
in cuſtodijs tēpli ſolam meridianā
viā reſpiciūt: qm̄ ſolis ſtudijs ſpū
alibus occupati. ſemper hijs que
amoꝛis dei ſūt ſollicite intendunt.
Sacerdotes aūt minoꝛis oꝛdinis
qui diſcucīēdis pc̄cis delinquētiū
pſunt. ecīā ad aq̄lonis viam ocu
los reflectūt: vt in mente peccāti
um q̄ ſint toꝛpoꝛis frigoꝛa videāt
et hec verbis coꝛreptionis vſꝫ ad
penitētie gemitus pducētes: quaſi
carnes in altari domini incēdant.
Reſpiciūt ecīā cū magnis ſacerdo
tib9 ad meridianā viam: qꝛ q̄ꝛtū
ad ſemetipſos eſt / ferueunt igne cari
tatꝭ. ꝛ ſuccenſi ſūt flāmis amoꝛis
dei: ſꝫ qꝛ peccata delinquentiū cre
bꝛo coꝛrigūt. ecīā ad aq̄lonis viā
oculos reducūt. De vtriſꝫ aūt ſa
cerdotū oꝛdinib9 ſubdik. Iſti ſūt fi
lij ſadoch: qui accedūt de filijs le
ui ad dñꝫ vt miniſtrēt ei. Sadoch
latine dr̄ iuſtus. Quis aūt iuſtus
eſt? Dñs ipē cui dicitur. Iuſt9 es
domine: ⁊ rectū iudiciū tuū. Qui
vero ſunt filij iuſti? niſi de quibus
ſcriptū eſt quotq̊t aūt crediderūt
in eū dedit eis poteſtatē filios dei
fieri? Leui aūt interp̄tatur aſſūp
tus. Quis veŏ a dño aſſūptus eſt
niſi popul9 fidelis? qui ꝑ ſacramē
ta fidei eſt a perfidis ſegregatus?
Oīs ergo qui pſeuerāter ſpūali
b9 actibus intēdūt. filij iuſti ſūt. Et
de filijs populi aſſūpti accedūt ad
dñm ut miniſtrēt ei: qꝛ de ipſis q̄ꝫ
fidelib9 eligunꝭ qui ad omnipotē
tis dñi miniſteriū veniant: ꝛ celeſ
tibꝫ ſtudijs pꝛo eruditione populi
intēdāt Sed nobis ſollerter eſt in
quirēdū. qui ſūt qui dño miniſtrāt
Neqꝫ eni oēs qui legūt. oēs qui
pdicāt. oēs qui ꝫp̄a tribuūt. oēs
qui per carnis abſtinenciā coꝛpus
caſtigant. dño miniſtrāt. Qui eni
legendo aut pdicādo glām ꝫp̄am
q̄ꝛūt. largiendo q̄ habēt ꝛ coꝛpus
in abſtinētia macerādo laudes ab
hoīb9 recipere appetūt: ſibi / non
dño miniſtrāt Quo ꝯ ꝑ pſalmiſtā
dñs dicit. Ambulans in via ima
culata: hic m̄ miniſtrabat. Habet
enim maculā in via: qui in bono
ope quod agit terrene gloꝛie ſibi
pmiū pꝛoponit: qui in hoc mūdo
recipe mercedē requirit: ⁊ fedat in
cōſpcū dei ſpēm boni operis macu
la pꝛaue intētionis Foꝛtaſſe etenī
quis diſcipline ſtudio inſtētus fer
uet. culpas delinquētiū reſecat: q̄
tñ ad hec agenda ſi nō ex oīpoten
tis dñi amoꝛe ſꝫ zelo ꝫp̄o ducitur
ſibi m hijs ⁊ nō dño miniſtrat. A
li9 ne aſper eſſe videatur multa
leniter tolerat. q̄ praue ꝑpetrātur
Is itaqꝫ quia videri pꝛo domino

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

diſtrictus non vult: per lenitatis
ſue ſtudiũ ſibi ⁊ nõ dño miniſtrat
Reſtat ergo ut ſiue in verbi miſte
rio fatigemur. ſeu indigentib9 nrã
largiamur. ſiue per abſtinentiam
carnem domemus. ſeu zelo moue
amur. ſiue per paciẽtiam aliquã
do lenit' praua toleremꝰ. vt nos
ſũope debeamus intẽtionem nrãz
diſcutere? qñtenꝰ oẽ qd facimꝰ nõ
nrõ ſꝫ dñi zelo faciamꝰ. ne in hijs
q̃ agimꝰ nob' pocius ꝙ̃ dño miſtre
mꝰ. Nõ enĩ dño ſꝫ ſibi miſtrauerãt
de qbꝫ paulꝰ dicebat Oẽs q̃ ſua ſt̃
q̃rũt ñ q̃ ſt̃ ihu criſti Iſtẽ võ paulꝰ
cũ celãs ſr̃bꝫ nõ ſibi miniſtrarẽ ſꝫ
dño ⁊ viuẽdo ⁊ moriẽdo feſtinabat
dicẽs Nemo noſtrꝫ ſibi viuit. ⁊ ne
mo ſibi moriẽ. Siue enĩ viuimus
dño viuimꝰ ſiue morimur dño mo
rimur Siue eĩ viuiꝰ ſiue morimur
dñi ſumꝰ Sibi etenĩ ſcĩ nec viuũt
nec moriunẽ Sibi nõ viuũt: qꝛ ꝑ
omne quod agunt ad lucra ſpiritu
alia anhelant. atqꝫ orando predi
cando ſanctis operibꝰ inſiſtendo ce
leſtis patrie ciues multiplicare de
ſiderant Sibi minime moriũtur:
quia in conſpcũ hominũ deum de
ſua morte glorificant: ad quẽ per
uenire citiam moriendo feſtinant.
Penſemꝰ itaqꝫ in morte ſanctorũ
q̃tũ eorꝫ obprobriũ ab infidelibꝰ
fuit. ſed q̃ta laus domini in corde
fidelĩu excreuit: qui ſi ſuam laudẽ
q̃rerẽt: profecto pati tot obprobria
in morte timuiſſent. Sed nemo e
orũ ſibi viuit ⁊ nemo ſibi moritur
quia ſuam glãm nec viuendo nec
moriendo queſierũt. Videamus ſi
ipſe primꝰ paſtor ecc̃ie qui ſibi non
vixit ſibi ſit mortuus. Johãnes e
ius ſocius requiratur: ⁊ de verbis
domini ex morte paſtoris eiuſdẽ di
cat Hoc aũt dixit: ſignificãs qua
morte clarificaturus eſſꝫ deũ. Diſ
cutiamꝰ igitur frẽs mei intentionem
noſtrã in omne quod agimꝰ ſollici
ta inquiſitione diſcutere: ⁊ noſtra
non querere: ſi omnipotẽti deo ſo
lumꝰ miniſtrare. Sed quia ex fi
deli populo filios ſadoch ad omni
potẽtis dei miniſteriũ diximꝰ aſſu
mi: nũqd in eodẽ populo ñ ſũt mlẽ
ti qui inueniantur in mandatĩs dei
viuere perfecti? Sũt õnino. Nã
ſubditur. Et menſus eſt atriũ lon
gitudine centũ cubitorũ: et latitu
dine centum cubitorꝫ per quadrũ.
Sepe iam diximꝰ per longitudi
nem longanimitatẽ ſpei: per lati
tudinem vero caritatis amplitudi
nem figurari. Centenariꝰ autem
numerus in quo denarius decies
ducitur. ꝙ ſũmam perfectionis ſig
net plene ſuperius dictũ eſt Quid
eſt itaqꝫ atrium ſpiritualis edificij
niſi amplitudo fideliũ populorꝫ?
Ipſa aũt longanimitas ſpei et la
titudo caritatis vacua in cordibus
fideliũ nõ eſt: nã ꝑ fidẽ q̃cq̃d valet
opaẽ. Vñ ꝑ paulũ dr̃. In xp̃o ihu
neqꝫ circũciſio aliq̃d valꝫ neqꝫ ꝑpu
ciũ. ſꝫ fides q̃ ꝑ dilcõnẽ opaẽ Si
ergo in vita fideliũ iuxẽ quẽdã modũ ꝑ
ſingulos ꝑfcã ẽ lõganimitas ſpei

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

perfecta latitudo caritatis. perfec
ta certitudo fidei. perfectū ſtudiū o
perationis: atriū templi per qua
drū centū cubitos habet. In men
ſura autē quadri non aliud latus
maius eſt atq; aliud minus: ſed
cuncta ſimul quatuor latera equali
ſpacio tendūtur: quia et ipās eaſ
dem virtutes quas diximꝰ fidem
ſcꝫ ſpem caritatē atq; operatioēm
q̄diu in hac vita vivimꝰ equales
ſibi eſſe apud noſmetipſos inveni
mus. Idcirco aūt maior ſpe et fide
caritas dicitur: quia poſtq̄ ad auc
toris nū ſpeciē pervenitur. ſpes qui
dem et fides trāſit. ſed caritas per
manet. Nam nūc et quātum credi
mus tantū amamꝰ: et quātum a
mamus. tantū de ſpe p̄ſumimus.
De fide quoq; et operatioē iohan
nes apoſtolus fatetur dicēs. Qui
ſe dicit noſſe deū et mandata eius
non cuſtodit: mendax eſt. Noticia
quippe dei ad fidē pertinet. manda
torꝫ cuſtodia ad operatioēm. Cū
ergo iuſto tempꝰ et locus operādi
ſuppetit: tāto quis operatur quan
to deum noverit: et tantū ſe noſſe
deū indicat. quātū pro deo bona
operatur. Metiantur ergo fidelis
populi virtutes in quadrū: quia
unuſquiſq; qui in active vite exer
cicio verſatur. tantum credit quan
tū ſperat amat et operatur: tantū
ſperat q̄tū credit operatur et amat
tātū amat q̄tum credit. ſperat et
operatur: tantū operatur quātum
credit amat et ſperat. Quia itaq;

in ſancte eccleſie popul' multi ſunt
et robuſti per fidem et lōganimes
per ſpem. et ampli per caritatē. et
efficaces per operatioēm: atrium
templi centum cubitis in quadro
menſuretur. Nam ut aliud quoq;
de eorꝫ virtutibꝰ loquamur: ſepe
ex eis quoſdā videmus prudētes
per intelligentiā. fortes in adver
ſitate. iuſtos in opatione. temperā
tes a voluptatibus. atq; in omni
zelo diſcretionis ſe menſura mode
rantes: qui dū prudētiam. fortitu
dinē iuſticiam atq; temperātiam.
vel ſicut eas enumerare quibuſdā
placet. prudentiā temperātiā forti
tudinē atq; iuſticiā tenent: menſu
ram ſpiritual' atrij in quadro ha
bet. Ecce etenī ipē virtutes quas
habere bonos ac fideles diximus
ita in quadro ſunt: ut una aliam
nō excedat. Magna eſt quippe pru
dentia: ſed ſi minꝰ eſt a voluptati
bus temperās. minus in periculis
fortis. minꝰ in operationibꝫ iuſta.
profecto minꝰ eſt prudens. Mag
na eſt temperātia: ſed ſi minus in
telligit unde ſe temperet. ſi adūſa
ſuſtinere per fortitudinem minꝰ va
let. atq; in timore animū deicit. ſi
per p̄cipitationē ſuam aliqn̄ ad in
iuſticie opera procūpit: minus eſt
temperās. Magna eſt fortitudo:
ſed ſi minꝰ intelligit que bona cuſ
todiat. quibus malis reſiſtat. ſi
minꝰ a voluptatis appetitu ſe tem
perat ſed vincitur delectatione. ſi
iuſticie opa minꝰ tenet. atq; aliqn̄

iniuſticie dominatione operatur:
min9 eſt fortis. Magna eſt iuſticia
a: ſed ſi minus ꝗ̄ debet inter iuſta
⁊ iniuſta opera diſcernit. ſi minus
cor a mundi delectatione temperat
ſi minus ſe contra aduerſa confor
tat: minus eſt iuſta. Menſuretur
ergo perfectorum fideliū vita per
quadrum: ⁊ tantum habeat ſpiri
tualis atrij latus vnum quātum
latera ſingula: quia vnuſquiſ tā
tum prudens eſt ꝗ̄tum temperās
fortis et iuſtus: tantū temperans
quātum iuſtus prudens ⁊ fortis:
tantū fortis qn̄tum prudens tem
perans ⁊ iuſtus: tantū iuſtus qn̄
tū prudens temperans ⁊ fortis fu
erit. Sunt tamen inter eos pluri
mi qui adhuc carnaliter viuunt:
qui ⁊ ſi fortaſſe lr̄as ignorant ⁊
precepta dei legere non valent:
certe in multoꝝ fideliū conuerſaci
one bona que imitētur vident. Ec
ce in eccleſia voces ſancti euāgelij
atqꝫ apoſtoloꝝ ſonant: ecce exem
pla bene viuentiū cotidie hominū
oculis opponūtur: nec in excuſati
one dicere poterunt. non vidimus
quod imitari deberemus. Unde ⁊
ſubditur. Et altare ante faciem tē
pli. Quid eſt templū niſi fidelis
populus: Sicut per paulū apoſto
lum diſcipulis dicitur: templum
dei ſanctum eſt quod eſtis vos. Et
quid eſt altare dei niſi mens bene
viuentiū: qui peccatoꝝ ſuoꝝ me
moꝛes lacrimis ſe lauant. carnem
per abſtinenciam macerant. nullis

ſe huiꝰ mundi actionibus miſcent
que habent indigentibus tribuūt
⁊ habere que non habent non con
cupiſcunt: Recte igitur horū cor
altare dei dicitur: vbi ex merore
compunctionis ignis ardet. et ca
ro conſumitur. Et nūquid non ta
les fratres cariſſimi cotidie in ſanc
to fideli populo quaſi in templi a
trio videmus: Nūquid non eorū
vitam nobis ad exemplū propoſi
tam indeſinenter aſpiciamus: Al
tare ergo ante faciem templi eſt:
cum multi in ſancte eccl̄ie conſpectu
ſūt poſiti. qui eterni iudicij memo
res ſemetipſos cotidie domino ſacri
ficium in lamento compunctionis
mactant: qui vt predictum eſt cor
pora caſtigant: quatenꝰ hoc quod
per magiſtꝝ gentiū dicitur imple
ant. vt exhibeatis corpora veſtra
hoſtiam viuentē ſanctam deo pla
centem. Hoſtia quippe occiditur.
vt offeratur. Sed hoſtia viuens
eſt corpus pro domino afflictum.
Quod ⁊ hoſtia dicitur ⁊ viuens: qꝛ
viuit in virtutibus ⁊ eſt a vicijs
occiſum: hoſtia videlicet quia iam
huic mūdo eſt a prauis actibꝰ moꝛ
tuū: viuens autem quia cuncta q̄
preualet bona operatur. Sed qꝛ
ſub altaris nomine de ꝯpūctionis
flāma ſermo ſe intulit: neceſſariū
puto q̄ ſit diuerſitas eiuſdē ꝯpūcti
onis oſtendere. Alia quippe ꝯpūc
tio eſt q̄ per timorem naſcitur. ali
a q̄ per amorē: qꝛ aliud eſt ſuppli
cia fugere: aliud p̄mia deſiderare

Unde ⁊ in tabernaculo per legem
duo altaria fieri iubentur: vnū vi
delicet exterius: aliud vero interi
us. Vnū in atrio. aliud ante ar
cham: vnū quod ere coptū eſt.
aliud quod auro veſtitur: atq; in
altari ereo cremantur carnes: in
altari vō aureo incēdūtur aroma
ta. Quid eſt hoc fratres cariſſimi
q̄ foris cremantur carnes intus
aromata: niſi hoc quod cotidie vi
demus. quia duo ſunt compūctio
nis genera: atq; alij adhuc per ti
morem plangunt. alij vero ſe per
amorem in lamentꝭ afficiūt. Mul
ti namq; peccatoꝝ ſuoꝝ memores
dū ſupplicia eterna pertimeſcunt.
cotidianis ſe lacrimis affligunt:
plangunt mala que fecerūt: et in
cendūt vicia igne compūctionis.
quorū adhuc ſuggeſtiones in cor
de pacīūtur. Quid iſti niſi altare
ſunt ereū. in quo carnes ardent:
quia adhuc ab eis carnalia opera
plangūtur. Alij vero a carnalibꝰ
vicijs liberi. aut longis iam fleti
bus ſecuri. amoris flāma in cōpūc
tionis lacrimis inardeſcūt: celeſtis
patrie p̄mia. cordis oculꝭ ꝓponūt
ſupernis iam ciuibꝰ intereſſe concu
piſcunt: dura eis apparet ſeruitus
longitudo peregrinationis ſue: re
gem in decore ſuo videre deſiderāt
⁊ flere cotidie ex eius amore non
ceſſant. Quid iſti niſi altare ſunt
aureū: in quoꝝ corde aromata in
cenſa ſunt quia virtutibus ardēt:
Bene aūt de eodem altari dicitur

quod ante velū arche ſit poſitū in
ſancta ſanctoꝝ. Archa quippe teſ
tamenti ipſe nobis factus eſt: de
quo ſcriptū nouimus. In quo ſūt
omnes theſauri ſapientie ⁊ ſcien
tie abſconditi. Archa intra velum
eſt redemptor noſter in celo: alta
re vero aureū in quo thimiama in
cenditur ante velū: quia ſanctorū
corda que cū magnis virtutibus
in dei amore ſuccenſa ſūt. per ſanc
tum deſideriū in illo ardent. quē
adhuc reuelata facie videre non
poſſunt. Inter archam quippe ⁊
altare velū eſt: quia hoc q̄d nos
adhuc a viſione dei ſeparat corrup
tionis noſtre obſtaculū remotū nō
eſt. Sed quouſq; ante velū ſumus
oportet vt quaſi thimiamatis in
cenſa flāma amoris ardeamus.
Per compūctionis aūt lacrimas
nil terrenū nil tranſitoriū querere
debemꝰ. Solus ipſe nobis ſuffici
at: qui fecit omnia. Tranſcenda
mꝰ per deſideriū omnia. vt men
te colligamur in vnū: non iam ti
more penarū. non memoria vicio
rū. ſed amoris flāma ſuccenſi arde
amꝰ in lacrimis cū odore virtutū
Iſta electorū oratio ꝓſpiciebatur.
cū in ſponſe laude diceretur. Que
eſt iſta que aſcendit per deſertū ſi
cut virgula fumi: ex aromatibus
mirre ⁊ thuris. ⁊ vniuerſi pulue
ris pigmentarij: Sancta quippe
electoꝝ eccleſia cū ab hoc mundo
in ſanctis precibus ardenti amore
ſe erigit: per deſertū quod deſerit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ceare aſcendit Qualiter vero aſcē dat adiūgit. Dicit virgula fumi ex aromatibꝰ. Fumus de incenſo naſcitur. Et per pſalmiſtam dicitꝰ Dirigatur oratio mea ſicut incen ſum in conſpcū tuo. Fumꝰ excitere lacrimas ſolet. Itaqꝫ fumꝰ eſt ex aromatibus: compūctio orationis ꝯcepta ex virtutibꝰ amoris. Que tamen oratio fumi virgula dicitꝰ: quia dum ſola celeſtia poſtulat. ſic recta progreditur: vt ad terrena atqꝫ tēporalia petenda minime re flectatur. Et notandū ꝙ non vir ga ſed virgula nūcupatur: quia interdū in ꝯpūctionis ardore tāte ſubtilitatꝭ eſt vis amoris: vt hāc nec ipſe animꝰ poſſit ꝯphendere. q̄ illuminatus meruit habere Bene āt dicitur: mirre ⁊ thuris Thus enim ex lege domino in ſacrificio incenditur: per mirrā vero corpa mortua condiūtur. ne a vermibꝰ corrūpantur. Mirre ergo ⁊ thurꝭ ſacrificium offerūt: qui ⁊ carnem afficiūt. ne eis corruptionis vicia dominentur. ⁊ redolentem in con ſpcū domini amoris ſui hoſtiam in cendūt ſeqꝫ ipſos deo in ſanctis vir tutibus exhibent Vnde ⁊ illic ſub ditur. Et vniuerſi pulueris pig mentarij. Puluis eſt pigmenta rij: virtus bene operantis. Et no tandū ꝙ virtutes bene operantiū non pigmenta ſed pulueres dicū tur. Cū enim q̄libet bona agimꝰ pigmenta offerimꝰ: cū vero ipā e ciam bona que egimꝰ retractamꝰ

⁊ ne quid in hijs ſiniſtrū ſit iudiciū o retractationis attendimꝰ quaſi ex pigmentis puluerē facimus vt orationē nrām domino per diſcre tionem ⁊ amorem ſubtilius incen damꝰ. Ecce hec vt deo largiente potuimus. coram vobis fratres cariſſimi rimati ſumus.

Nemo aūt me rephēndat ſi poſt hec a locutione ceſſauero qa ſicut omnes cernitis noſtre tri bulationēs excreuerūt Vndiqꝫ gla dijs circūfuſi ſumꝰ: vndiqꝫ immi nens mortꝭ periculū timemus. A lij detrūcatꝭ ad nos manibꝰ rede unt. alij capti. alij interempti nun ciantur. Iam cogor linguam ab expoſitione retinere: quia tedet a nimā meam vite mee. Iam nullꝰ in me ſacri eloquij ſtudiū requirat quia verſa eſt in luctū cithara mea et organū meū in voce flentiū Iā cordis oculꝰ in miſteriorū diſcuſſi one non vigilat. quia dormitauit aīa mea p̄ tedio. Iā minꝰ lectio a nimo dulcis eſt. quia oblitus ſum māducare panē meū a voce gemi tus mei. Cui aūt viuere non licet de ſcripturē ſacre ſenſibꝫ loq̄ miſtica qualiter libet? Et qui cogor coti die amara bibere: q̄n poſſū dulcia ꝓpinare? Quid igitur reſtat: niſi vt inter flagella que pro nr̄is ini quitatibus patimur. cum lacrimis gracias agamꝰ? Et ipſe eternꝰ qui nos creauit eciam patꝰ nobis fac tus eſt per adoptionis ſpm̄ quem dedit: ⁊ aliq̄n filios pane nutrit.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aliquando flagello corrigit: quia
per dolores ⁊ mundā ad heredita
tem perpetuam erudit. Sit itaq:
gloia omnipotenti domino noſtro
ihesu criſto: qui viuit et regnat cū
patre in vnitate ſpiritus ſanci de
us: p infinita ſecula ſclōꝝ Amen

Expliciūt omelie gregorij pa
pe in ezechielem prophetam. :

DEO GRACIAS AMEN

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

133

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

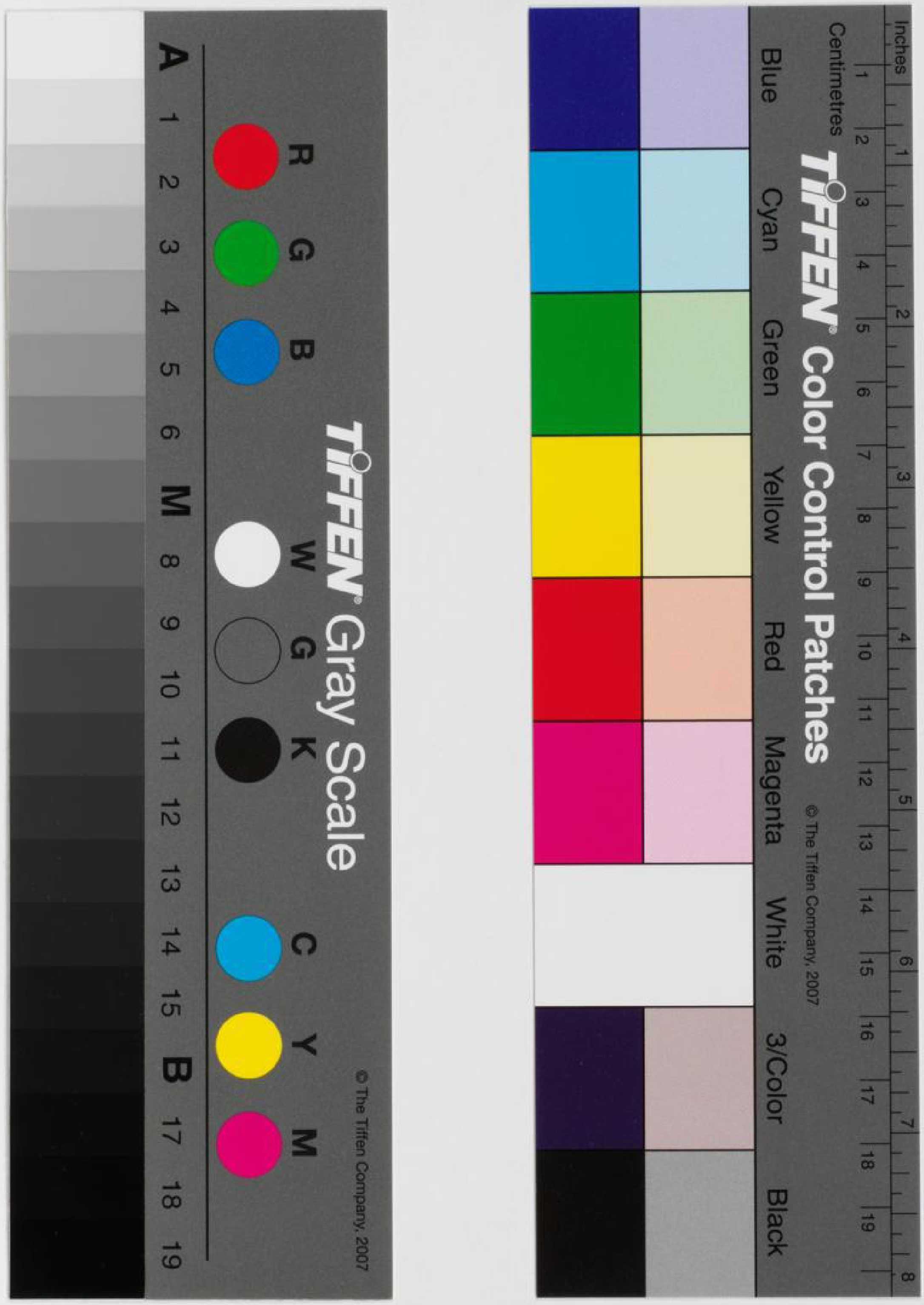

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf